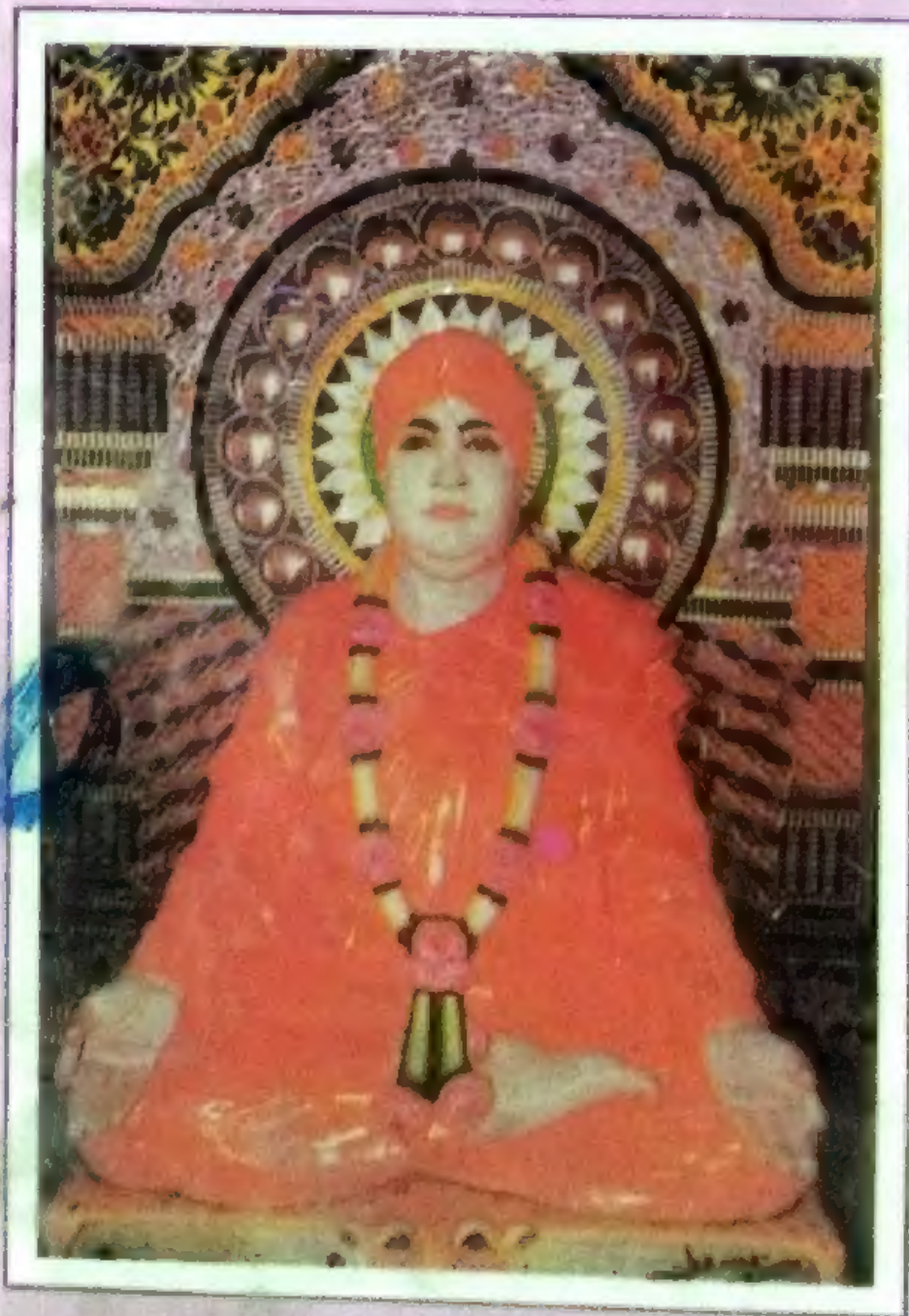

حیات در شین

یاگو بیون

شری ۱۰۸ سوامی ماتو داس مهاراج

۱۰۸

شري ستنام ساکي

جيون درشن

ڀاڱون ٻيون

شري ۱۰۸ سوامي ماڌوداس مهوراج

لکندڙ :

شريماتي لکشمي گيسواڻي
شري جمنا داس گيسواڻي

چپائيندڙ :

شري ماڌوداس ٽرسٽ
پريس پبلڪيشن آف آدرش نگر، اجمير
پشڪر راج ۽ هردوار

[دفعو ۱]

سڀ حق واسطا قائم

[جلد ۱۰۰۰]

1996

ماڻ جو هات :

پریم پرکاش آشرم

آدرش نگر، اجمیر

چپاڻيندڙ : شري ماڌوداس ٿرست

پریم پرکاش آشرم، آدرش نگر، اجمیر

پشڪر راج ۽ هرید وار (فون : 441850)

چپاڻيندڙ : ڪؤشل پرنٽنگ پريس

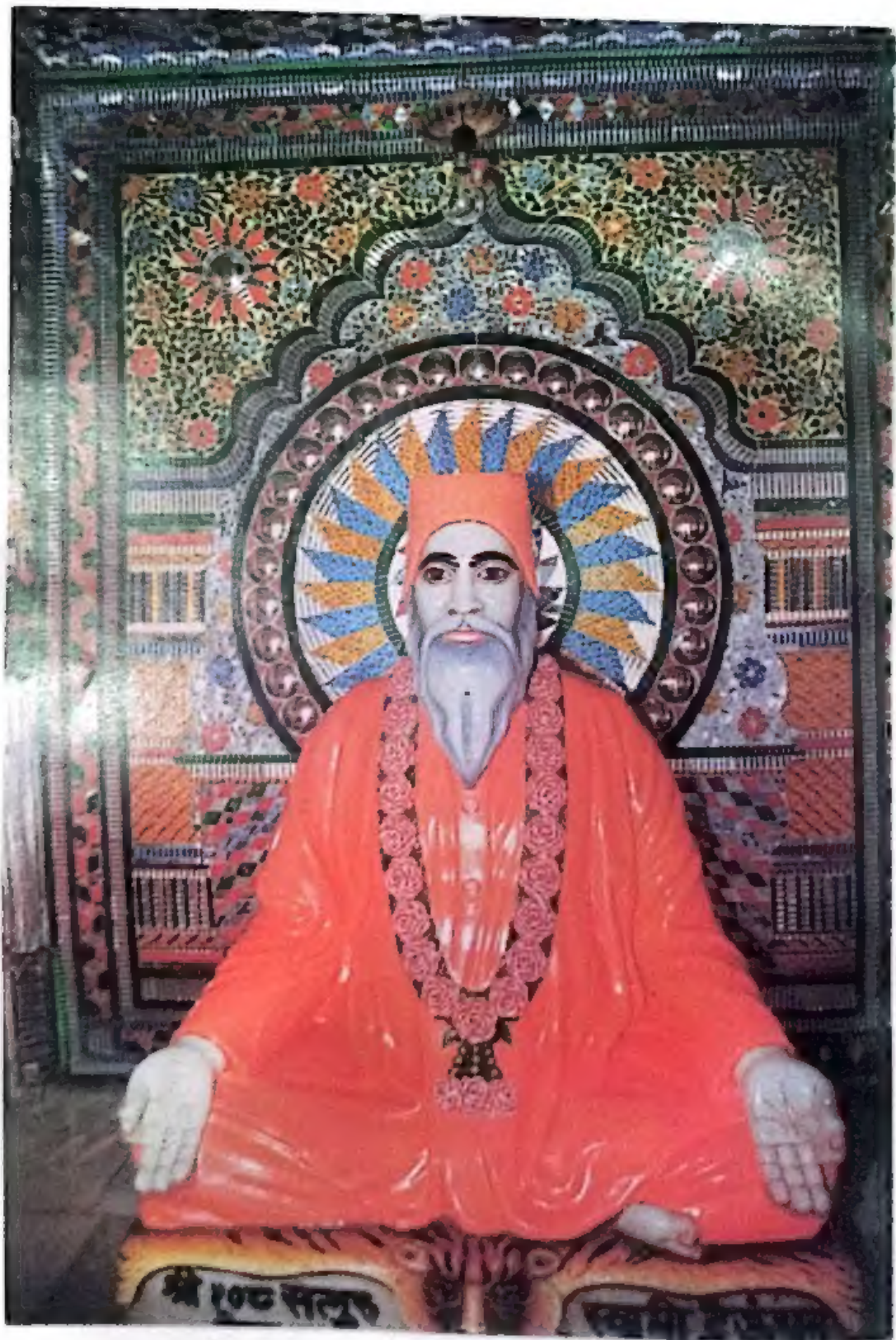
ديانند مارڪيٽ، ڪيسر گنج، اجمیر

فون : 32767 (پريس) — 424409 (گهر)

ॐ

शुुरि सतनाम साकि

शुुरि अराम अरकाश सभर दाह अचार ह अराम दा
१००८ सभर सवामी अराम अराम ४० राज

اڏم

شري ستنام ساکي

جيون درشن

ستگرو سوامي ماڌو داس مهوراج

‘مهاڳه‘

ستگرو سوامي ماڌو داس مهوراج جن جي جيون
درشن جو هي ٻيو ڀاڱو سندن سڳورن چرنن ۾ پيش
ڪندي بيمڪد خوشي ٿي رهي آهي. سندن رحمت
سان ئي هيءَ دراپ شيوا نصيب ٿي سگهي آهي.
ستگرو مهوراج جن جو جيون درشن ساگر وانگر
گهرو ۽ بي انت آهي. جيئن جيئن گهري ڏيبي هڻي
سندن انت لهڻ جي ڪوشش ڪئي آهي تيئن تيئن
سندن اوچ آدرشن روڻي اموڪ موٽي مليا آهن.
جهڙو مهان موما وارو سندن ڏاڍو آهي تهڙو
ٿي ڳوڙهو. سندن جيون درشن آهي. ”ماڌو“ اکر
جو جي اسين اڙت ڪنداسين ته مطلب ڏکڻو،
ما = مایا، ڌو = پتي معنيٰ مایا جو پتي اڙت خود
پر ماتما. جيئن پر ماتما جي مایا بي انت آهي تيئن
ستگرو مهوراج جو جيون درشن به بي انت آهي.
اسان جي ٽچ ٻڌيءَ ۽ هن ڪمزور قلم کي اها
طاقت ڪانهي جو سندن گڻ گان ڪري سگهجي.

سندن چوڏن ۾ اها ارداس آهي ته شل هيءَ
نماڻي شيوا سندن حضوريءَ ۾ قبول ٿوي. هيءَ
سڌامي وارا سڌو آهن جي سندن ٿي رحمت سان
قبول ٿوندا.

شري ڪرشن ڀڳوان گيتا ۾ چيو آهي ته جڏهن
 ڌرم جي هاڃي ٿئي ٿي ۽ ڀڳتن تي ڀيڙ پوي ٿي
 تڏهن ڀڳوان خود ديو، ڌاري ڌرم جي رکشا ڪرڻ
 لاءِ ۽ گيان جو پرڪاش ڦهلائڻ لاءِ ڌرتي تي ڄم
 وٺي ٿو.

اهڙي طرح سنت به ٻين جي ڪلياڻ لاءِ انساني
چولي ۾ اچي اڳيان جي اوندھ کي هٽائي ڳيان
جو پرڪاش ڦهلائي، تڏل ڏاڍن تي ٿڌو ڇنڊو و هڻي
آتم ڳيان روپي امرت پيارين ٿا. سچ تم سنت ۽
ايشور ۾ خير ڪو فرق آهي ڇاڪاڻ ته سنت ايشور
جو چرندڙ ڦرندڙ روپ آهن.

سنت گروہند هن پید نہ پائی ،

سنت رام ھن ایکو پائی ۔

سنت شروع ٿي ، پوءِ گيائي ، گرم پوکي ،
 مها وديوان پورم پوڄيم ستنگرو سوامي مادي ودياس
 مهر اڃ جن به پريمين جي ڪلياڻ ڪرڻ لاءِ ٿي ديوي
 اوڪ مان اچي انساني ديهه ڌاري پريم جو امر
 پرڪاش ٿيڻ لڳو .

ستگرو مہراج جن ساکھیات ۲۰ یس جا سو روپ هئا.

سندن شخصيت ۾ اوڪڪ روحاني ڪشش هئي .
 جيڪو پريمي هڪ دفعو سندن شرطن ۾ ايندو هو سو
 پريم روپي پيالو پي ، ميران وانگر مست ٿي دنيا
 جي سڌ ٻڌ ڀلائي سندن پڳتيءَ جي رنگ ۾ رنگي
 لعل ٿي ويندو هو . هرڪو پريمي گوڀن وانگر ائين
 محسوس ڪندو هو ته سوامي جن صرف منهنجا ئي
 آهن . پريمين کي ائين لڳندو هو ته جلم جلم جي
 اُڃايل آتما کي سڀ وانگر پيار جي اها سواڻي بوند
 سوامي جن پياري سدا سدا لاءِ تربيت ڪري ڇڏيو .
 انهيءَ ڪري ئي پريمي ديش و ديش مان چڪڙي
 سندن سڳوري درشن لاءِ ايندا هئا ۽ وڇوٽ وقت
 هڪڙو نهاريندا هئا .

سوامي جن داني داتار هئا . هو صاحب شاهن
 جا شاهه هئا . جيڪو سندن شرطن ۾ ايندو هو اُنکي
 ڏيئي ڇڏيندا هئا . پڪرون ، پرساد ۽ پوڄن سان
 سڀني کي سمنان ڏيئي پر ڪري ڇڏيندا هئا . وٺندڙ
 ٿڪجي پوندو هو — پر هي صاحب ڏيئي پيا وري
 ڏيندا هئا . هن جي درٿان ڪوبه سوال خالي نه
 ويندو هو . سڀني جون جهوليون پري ڇڏيندا هئا .
 هڪ دفعي پونا لنگويچ ڪاليج جي ماستر
 صاحبن جي هڪ ٽولي اتر ڀارت جو سير ڪري اچي
 اجمير پهتي . سندن رهبر پروفيسر شري وريائي
 کين سوامي جن جي سڳوري درشن لاءِ آڻيو ۽ ٽي

وڏي آيو . رات جو وقت هو آشرم جا سڀ پريمي
کائي پي ويٺا هئا . پر پاڻ يڪدم پنڊاري تيار ڪرڻ
جي آگيا ڪيائون . قيستائين موهانن کي آشرم ۾
رامائنڻ پودرشنِي ، گيتا پودرشنِي ۽ ست-گرو مهرچ
جي درشن ڪرڻ لاءِ چيائون . موٽي اچڻ تي سيني
کي سک سان پوڄن ڪرايائون ۽ موڪلائڻ وقت
کين پرساد ڏيئي، پڪرون پارائي ۽ خرچي ڏنائون.
هي گوتم ڌسي سڀ دنگ رهجي ويا . چون لڳا
پارت جي ڀر ۾ هر انيڪ مهاڻن ۽ سنتن جو درشن
ڪيوسين - راهڙو شاهن جو شاهه ڪٿي به نه
ڏٺوسين . هن درتي اسان کي ڪجهه ڏيڻ گهرجي
پر ونڻ جي بدران سوامي جن پيا ڏين ٿي ۽
ڏيئي پيا نرن . خوشيءَ ۾ سندن اکيون سڄل ٿي
ويون ۽ هي ستون سوامي جنجي شان ۾ چيائون :
ڏاتار تم قون پيا سڀ منڱا .

میدون منداکتا وسطا سدا و سیم قون .

سوامي جن ج-و جنم سنبت ۱۹۷۱ عيسوي سنه
۱۹۱۳ ويساڪه هويني جي ۱۳ تاريخ ٻنڌ ڳوٺ تعلقي
هالا ضلع حيدرآباد سنڌ ۾ پو جنم ڏاڏي صاحب
گيهومل داسواڻيءَ جي گل ۾ پتا صاحب هوانچند
ڪٽريءَ جي گهر ماڻا ديوي ٻائيءَ جي گروپ مان
امرت ويلى ۴ بچي ٿيو.

ٻاڪ لاءِ ڀورين پائشالا گهر آهي جتي هو ماقا

پتا روپي گروء کان ڪيائون جو پهريون سبق پرائي .
 ٿو . سوامي جن پريو پرير جو اهو پهريون پيالو گهر
 مان ئي پيتو . سندن پتا صاحب پريوءَ جا پيارا هئا
 هو ڀڳت ويلي اٿي ڇهن ڳائيندا هئا ۽ شام جو هر
 روز ستسنگ ۾ ويندا هئا . ستسنگ ۾ سوامي جن
 کي پاڻ سان گڏ وٺي ويندا هئا . سوامي جن جي
 مٿان ستسنگ جو ٽاڍو گهر و اثر پيو جنهن ڪري
 سندن سپاءَ تمام هلو ۽ سیتل ٿي پيو .

انهن ٽينهن ۾ پنٿ ڳوٺ ۾ ڀاڳن سان ستگر و
 مهوراج سوامي ٿيئونرام جن پٽاريا . سندن پتا صاحب
 ٻالڪ ماڻو کي وٺي اچي ستگر ن جو درشن ڪيو ۽
 ستسنگ پٽو . ٻالڪ ماڻو اهڙي پورن ستگر و جو
 درشن ڪري من ۾ اهو سنگلي ڪيو ته اُن مهاڀر ش
 کي پنهنجو گرو بڻائيندس ۽ اُن ٽينهن کان وٺي
 پنهنجو من سنسار جي مايا موهم کان ويا پليندا ۽
 پريوءَ سان ٿار ويا جوڙيندا .

جنهن هڪ ڀيرو نام روپي امرت جو آئند ٻاڻي
 ٿڌو تڏهن جو من سنسار روپي ڪاري ساگر ۾ ڪيئن
 لڳندو . سو گهر پريو وار ٿياڳي اچي ستگر ن جي
 شون ورتائون . جيئن هيري جي پرڪه جو هري
 ڪندو آهي تيئن ستگر و مهوراج جن به سوامي جن
 جي آتم جوئي پرڪي ڪين ههيشوم لاءِ پنهنجي چورن
 ۾ شون ٽني ۽ ڪين پنهنجو پر م شش بڻائي نام جو

دان ٽڏو .

امراڻو دربار تي رهي سوامي جن پنهنجي
گرو پڄتي ، ساڌنا ۽ شيوا سان ستگرو مهراج جن جو
من جيتي ڇڏيو . ستگرو مهراج جن سوامي جن کي
ستسنگم ڪرڻ ۽ ڀرو چن ڏيڻ ۾ ماهر ڪري ڇڏيو .
سندن گلي ۾ ميناج ۽ واڻيءَ ۾ گهر و ٿاڻر هو
جنهن ڀريمين کي مڱڻ ڪري ڇڏيو .

ستگرو مهراج جن سوامي جن جي اڇ رهڻي
ڪوٺي ٽسي ويچار ڪيو ته هاڻ ماڻهو داس پورن
ساڌ بڻجي چڪو آهي انڪري هن کي پنهنجي
منزل مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ اُچت اُستان تي موڪلڻ
گهرجي ، جيئن سنسار جا ماڻهو سندن آتم گيان ۽
پرڪاش جو پورو پورو لاپ وٺي سگهن . سو کين
آگيا ڪيائون ته حيدرآباد ۾ وڃي ڀريمين کان نام
جي ڪمائي ڪراءِ .

ستگرو مهراج جن جي آگيا انوسار حيدرآباد ۾
اچي ڦليليءَ جي ڀرسان هڪ سندر آشرم جوڙايائون
جتي صبح شام ستسنگم ۽ ڪيرتن ٿيندو هو . وقت
به وقت ستگرو مهراج سوامي ٿيئون ڌرم جن به هن
آشرم تي اچي ستسنگم ڪندا هئا . انت ۾ ستگرو
مهراج جن پرشوتم جو پورو مهلو سوامي جن وٽ
رهيا . ان وقت ستگرو مهراج جن جي طبيعت ڪجهه
خواب رهڻ لڳي . سوامي جن ٽن ٽن ڏن سان

پنهجي سنگرو جي پوري شردا ۽ لڳن سان شيوا
 ڪئي. آخر هن سندسار جي پاٿرا پوري ڪري سنگرو
 مهراج سوامي ٿيڻ وٺام جن سنڀت 1999 جيٺ مهني
 جي چوٿين ٽاريخ جيٺ ٽٽ چنڊر ڏينهن سوامي
 ماڌوداس جن جي آشرم ۾ جوتي جوت سمايا جلهن
 ڪري مڃي پريم پوکاش مڊل ملي ڪري سنگرو
 مهراج سوامي ٿيڻ وٺام جن جي ورسِيءَ جو شپ
 اٽسو هر سال سوامي ماڌوداس جن کي ملهائڻ جو
 اڌڪار ڏنو. ان ڏينهن کان وٺي اڄ تائين هر سال
 سنگرو مهراج جن جي ورسِي پهرين جيٺ کان
 چوٿين جيٺ تائين وڏي ڌام ڌوم ۽ اٽساهن سان
 سان ملهائي ويندي آهي. هن موقعي تي ديش
 وديش مان هزارين پريمي اچي سڻسنگ جو لاپ
 وٺندا آهن.

ورهائي کان پوءِ سنگرو مهراج سوامي ماڌوداس
 جن اجمير ۾ آدرش نگر ۾ وشال آشرم جوڙائي
 سنگرو سوامي ٿيڻ وٺام مهراج جن جي هندستان ۾
 پهرين سنگرو ۾ جي مورتِي استابڪ ڪرائي.
 هيءَ مورتِي جوت واري آهي جلوهن جي درشن
 سان من جون مرادون پوريون ٿين ٿيون.

پنهجي سنگرو مهراج جن جو پيش ڏهلائڻ لاءِ
 سوامي جن پشڪر راج ۾ جو سهلي ٿيڻ جو گرو
 آهي ۽ جتي ديش پرديش جا لکين ماڻهو پاٿرا

ڪرڻ اچن ٿا، هڪ عاليشان سنگمرمر جو مند
 ٺهرايو جتي چوويهن اوتارن جون سنگمرمر جون
 سندن مورئون، رامائن پرورشني، گيتا پرورشني
 ۽ نون گرهن جون سنگمرمر جون مورئون ورنن سهند
 استايت ڪرايون. سندن ٿا ۽ وشانتا جي ڪري پشڪر
 راج ۾ ايندڙ هر هڪ پاڌري هي مندر سڪ ۽ شرڏا
 سان ڏسي آهڪ آندڻ پائي ٿو. هن آشرم کي
 جوڙائي سنگمرمر سوامي ماذوداس جن پنهنجي
 سنگمرمر مهوراج سوامي ٽيٽونرام جن ۽ سنڌي جانيءَ
 کي امر ڪري ڇڏيو آهي.

نام جو پرچار ڪرڻ سان گڏوگڏ سنگمرمر مهوراج
 سوامي ماذوداس جن سماج سڌار ۽ سماج شيوا
 جا انيڪ ڪم ڪيا. سندن دل ۾ دڪي پراڻين لاءِ
 دينا ۽ سوانيو تي هئي. آجپور ۾ ميٽري اسپتال
 سندن پريوڌا ۽ سهيوگ سان ٺهي. شڪشا جي ڪيترو
 ۾ سندن گهرجي دلچسپي هئي. آدرش گولس
 ڊگري ڪاليج ۾ سندن پريوڌا سان پريوڌا ٿيو.
 غريب شاگردن جي مدد لاءِ انهن جون فيون
 پريوڌا هئا، ڪاليج ۾ وڃي انهن کي ڪتاب
 دريسون وغيره ورهائي ڏيندا هئا. اهڙي طرح
 ٻيا به ڪيترائي ڳجهه دان جا ڪم ڪندا هئا.

سنگمرمر سوامي ماذوداس جن پنهنجي سنگمرمر
 جو پيش ٿهلائيندي ۽ پريمين کي نام رويي امرت

پياريندي 11 جون 1984 ۾ هي سندساري چولو ڇڏي
 اٺلٺ سماڏيءَ ۾ اين ٿي ويا. سندن شوڀا يائـوا
 سڄي شهر مان ڪڍي ويئي. پريمين سندن سواگت
 ۾ انيڪ شوڀا دٿار ٺاهيا. سندن انٽر درشن ڪرڻ
 لاءِ ۽ سندن چورن ۾ شرڏا جا گل چاڙهڻ لاءِ اجمير
 جي جلتا ڪٿارون ٺاهي رستي جي ٻلهي پاسي
 پيلي هئي. پريمين پنهنجي سنگرن مٿان اهڙي ته
 گلن جي ورکا ڪئي جو ائين پئي لڳو ته رستن
 تي گلن جا ڦاٽڪا وڇايا ويا آهن. اجمير جي پريمين
 جو هن مايوس پئي لڳو. پر اهڙن سٽپرن جي
 جوتي جوت سماڻڻ تي ڏک نه ڪرڻ گهرجي
 ڇاڪاڻ ته:—

”سنت مري ڪيا روئي جو ايلي گهر جاءِ،
 روئي ماکت باپڙا هاڻون هات ٻڪاءِ.“

پر مڙهه سوامي جن مهان ٿياڳي ويراڳي ۽
 يوڳي هئا. اهڙي مهان ڀرڻ جي برابر ڪير ڪري
 سگهندو؟ سو سندن گديءَ تي ڪير به نه ويهي
 سگهيو. ان ڪري آشور جو ڪاروبار هلائڻ لاءِ هڪ
 ترست ٺاهي ويئي آهي جن سوامي جن جي ڀوتو ياد ۾
 هڪ سند ر سگهه ۾ جي سماڏي جوڙائي آهي.
 پريمين لاءِ هيءَ سماڏي ٿيڻ ۾ مسئل ٿي ويئي آهي.
 سڀ شرڏاڻو هتي اچي صدق سان سرڙو جوڪائي
 پنهنجي من جون مرادون پوريون ڪن ٿا.

پرم پوجنيم سوامي جن شري ڪرشن پڳوان وانگر
اهڙي نه ايلا رچائي ويا آهن جو هر ڪو پڙهي چوي
ٿو ته سوامي جن جي سندس مٿان خاص رحمت
هئي .

اسين سوامي گڏيشاند مهوراج جن جا بيحد
ٿورا ٿا آهن جن هيڏي پرڏا اوسڻا ۽ شري جي
فريلتا ۽ لنبي دوري هوندي به هت اجهير ۾ اچي
ستڱرو مهوراج سوامي ماذوداس مهوراج جن جي
جيون جي باري ۾ ڊراپ ۽ ملهائڻي جاڻ
ن ٿئي اسانجو مارڱم درشن ڪيو آهي . پرم پوجنيم
سوامي گڏيشاند مهوراج جن پرم پوجنيم ستڱرو
سوامي ماذوداس مهوراج جن سان شروعاتي ست سال
گذري هي هندستان ۾ رٿن ڪيو هو . پوءِ هنن کان
وڌيڪ صحيح ڄاڻ پيو ڪير ٿئي سگهي ها . سندن
آشيواد سان ئي هيءُ پوٽر ڪاريءَ پورڻ ٿي سگهيو
آهي .

اسين شري ڪشن موٽوڻي ايسر ايل اي . صاحب
راجستان اسيمبلي ۽ سندن پوجنيم ماما صاحب جن
جا پڻ ٿورا ٿا آهن جن پڻ پڙهيو ادا ۽ وقت ٿئي
پوجنيم سوامي جن جي باري ۾ ڪارائتي ڄاڻ
ٿئي .

اسين جڻپور واري دادي صاحب پوجنيم وسي ٻائي

۽ ٻو جليم ٻن ما ٻيائي جن جا ٻن شڪر گذار آهيون
جن ٻن ٻو جليم سٽڪرو سوامي ماڏو داس موراڄ جن
جي موما جي باري ۾ گورو گيان ڀردان ڪيو.

انف ۾ شري جهناداس ڪيسواڻي ۽ شري مٽي
اڪشمي ڪيسواڻي بيشڪ جس جا پاڳي آهن جن
ٻنهنجو وقت ٽيئي گهڻي جفاڪشيءَ سان هي
امولڪ ڀسٽڪ تيار ڪيو آهي. ساڳئي وقت شري
ٻو هلا د ڪرمواڻي جنهن ڀسٽڪ لاءِ سوڳيون تصويرون
چٽي ڀسٽڪ کي نهايت ڊاڪش بڻايو آهي. اسين
مسٽر ٽلواڻي، ڪوشل پريس وارن جا نهايت
شڪر گذار آهيون جن هر طرح جو سهڪار ٽيئي هي
ڀسٽڪ ڇپائي پڌرو ڪيو آهي.

آشا آهي ته ڀريمي سٽڪرو موراڄ جن جي اولڪ
جيون درشن جي ٻئين پاڻي کي پڙهي ڪري آند
ماڻهندا ۽ جوڳو لاپ نهايت ڪندا.

ترستي:

پرير پرڪاش آشرم

آدرش نگر، اجمير

نهرت راج شڪر راج ۽ هر دوار

م

شري سنگام ساڪي

اوم شري گڻيشايم نمه
اوم شري گرو پرماڻمي نمه
اوم شري سرسوتي ماما ديوي ني نمه
اوم شري سرور انڌريامي پڳوان ني نمه

پرارڻا

اي ڀڙو ڀرميشور ديال ديال ٿون،
اسين نياز سان ٿو اڳيان ٿا ٺهون.
رڪي وٺ اسانڪي ٿون سدا پلن کان،
سوڻهون ٿي اسانجو سنئينءَ وات ٿا ٺهون.
ڪر مهر اسانتي اي سائين سچا
گهرون رحم ٿو ڪان ٿون مڃ اٿجا.
پڳتي گيان ٻڌي ٿي ٿون سائين سدا،
شيوا سنديءَ راه ۾ جيئن جيئن پير پختا.

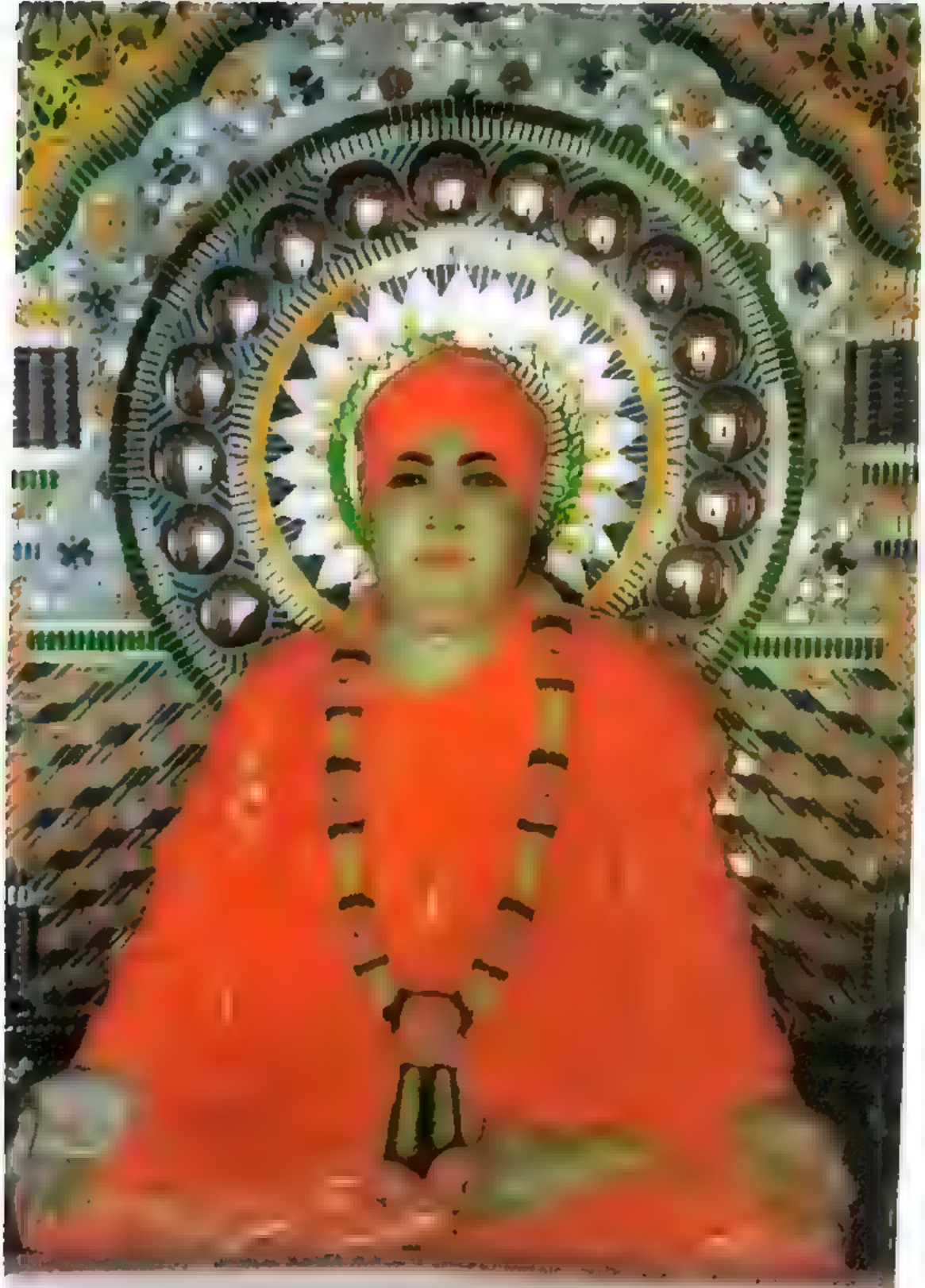
منڱلا چرط

ست گر شو سروب ڪو، وند ٿون وارون وار،
جاس ڪر ٻا پڻي گيان ڪي، پرگهتي جوت اڀار.
ڪر ٿون وند گڻيش ڪو، وڪر ٿن هٿس جو،
ٿاس چرڻ ڪي وند سي، وڪهن ٿي لاڳي ڪو.
شاردا مات وديا ٻوڊ، روپ ڪٽن ڪي ڪان،
وند ٿون ٿاس چرڻ ڪو، ڪر ٿون رڻن دن ڪان.

ॐ

شري ستنام ساکي

شري ۱۰۸ سوامي ماتوداس مهاراج

ستگرو سوامي ماڌوداس مهراج برهم گيانسي،
 برهم نيشلي، ڪامل پورش مانس چولو ڌاري آيا
 ڪلياڻ ڪرڻ ڪروڙن جو سنڌ ديش جي پوتر پوميءَ
 تي، جتي رشين مدين ويهي ويدن جي رچنا ڪئي
 ۽ آتما جي کوچ ڪئي هئي.

سندن گرو مهراج ۱۰۰۸ ستگرو سوامي ٿيٽونڊرام
 مهاراجن، مھامند ليڃور پريم پرڪاش مندل ٽنڊي آدم
 وارن گيان ۽ ويراڳه ڌنارن اگيان روپي ٽنڊ مان
 سندن کي ڄاڻايو ۽ سندن پرم ۽ پورن ششيه ۱۰۸
 سوامي ماڌوداس مهراج جن ڪرڻي ۽ ڌنارن
 ذراڪار ڪي ساڪار جي روپ ۾ سامهون رکيو.
 سندن گر پڳتيءَ ثابت ڪيو ته ذراڪار ٿي ڪڏهن
 پڳتن ٿان پيو هئائڻ لاءِ ته ڪڏهن پڳتن جي اٿي
 پريم جي پياس مٽائڻ لاءِ اچي پريگهت ٿيندو
 آهي.

سنڌ ديش ۾ ستگرو سوامي ماڌوداس مهراج جن
 رتن ڪري پريمين ڪي نام دان ٿيئي، ستگرو
 مهراج جن جي سکياڻن جو خوب پرچار ڪري کين
 پرمارت جي راهه تي هلي هي مانس جلم سڦلو
 ڪري چوراسيءَ جي چڪر ڪان چئي پرم آندو
 پرايت ڪرڻ جو رستو ڏيکاريو.

پرفد رت جا ڪيل ڏيالا آهن. 1947 ۾ ديش آزاد
 ٿيو. پر ان سان گڏ سنڌ جي هندن مٿان اوچتو

ڦهر ٻر ٻا ٿيو. ديش جي ٺيٽائن ملڪ جو ورهاڱو ڪيو.
جڏهن جو نتيجو اهو نڪتو ته سنڌ ٻن ڪي ٻنهي
ڌرم ٻڃائڻ لاءِ اباڻا اجهاءِ، ٻنهي جي پياري ماڻ ٻوي،
ڌنڌا ڌاڙيون ۽ ملڪ مڙهيون ڇڏي اڏي هندستان
۾ اچڻو پيو.

يُرمين جي لڏ پلاڻ کان پوءِ سڀ ٻي ڀر ڪاشي
سنڌ ملڪ، مڙهيون ۽ ٻوٽو اُستان ٺاهي ڌرم جو
جولڻ و جهولائڻ لاءِ اچي هندستان جي ٻوٽو پويءَ
تي پهتا.

ٻي ڀر ٻوٽو سواهي جن گهاري ۽ وڻاڳي هئا.
ڪين ستڪرو مهراج جن سدا ٺاهي ۽ وڻاڳي جو پاڻ
ٻڙ هاريو هو. چوندا هئا ته ساڌو ۽ سنڌ ديش ۽ ڪال
جي ٻڌن کان آجا آهن. سڄو ٻر همانڊ سندن گهر
آهي. سو هن گهٽيا ڪي ٻي ٻر ماڻها جو پاڻو سمجهي
اُشرم مان صرف ستڪرو مهراج جن جي مورتي کڻي
سندن صورت دل ۾ سانڍي ٿو ڪل جو ٿر هو ٻڌي
ٺڪري پيا هن اجهي انجان لبي صفر تي.

هندستان جي ٻوٽو پويءَ تي ٻي رکڻ کان پوءِ
سوچڻ اڳا ته ڪهڙي طرف رخ رکهي. آخر نتيجو
ڪيائون ته هن پاڻو جو شپ آرٽي شري ڪرشن
پڳوان جي راس لاءِ اُستلي ٻر ٻويءَ کان ڪهي.
سو سڌو اچي ٻڌ رادن جي رهڻڪ اُستان تي پهتا.

هن پوٽر پوميءَ جي ڪڻ ڪڻ ۾ پڳوان شري ڪرشن
 سمايو پيو هو. چارون طرف پڳتن جي پيڙ لڳي
 پيئي هئي. هر ڪو پريمي پاڻ کي راڌا جو روپ ڏيو
 سمجهي ۽ شري ڪرشن پڳوان کي پاڻ لاءِ مستي
 ۾ ڏيو جهومي. هتي انهي ٻهر ڀڄن ۽ ڪيڙن جي
 موج مٽي پيئي هئي.

هن انجان اڻڻان تي به ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
 کي سندن شرڏاڻو پريمي شري جوامنداس ۽ سندن
 ڌرم ڀٽي طوطي ڀائي اچي سڪ سان مليا. سندن
 درشن ڪري گد گد ٿي چوڻ لڳا اسان جا وڏا ڀاءُ
 آهن جو توهانجو درشن ٿيو آهي. توهانجو درشن
 ڪري اسانجو جدم سڦل ٿيو آهي. توهين اسانجا
 پڳوان آهيو. سنت ۽ ايشور ۾ خير ڪو فرق آهي.
 ڇاڪاڻ ته سنت ايشور جو چرندڙ ڦرندڙ روپ
 آهن.

”سنت گوبدھ هن ڀيد نه ڀاڻي،

سنت رام هن ايڪو ڀاڻي.“

هي پريمي ڏاڍي سڪ ۽ شرڏا سان ڀرم ڀوجنيم
 سوامي جن کي پنهنجي اڻڻان تي وٺي آيا ۽ سندن
 خوب ادر سنگار ڪيائون. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ
 سندن من مهلي سنت ڪٽيشاند هوراج جن هردوار
 مان ڪهي اچي بند راتن ۾ ساڻن مليا. ڀرم ڀوجنيم

سوامي جن سڀني سلتن جو ڏاڍو آدر سڌڪار ڪندا
هئا. سو سوامي گهڻي شاند جن کي ڏاڍي سڌ سان
پاڻ سان گڏ رکيائون.

صبح جو ڀر پات ويئي اُٿي ڀڄن ڪهڙن ڪري
انهن ڀوٽر استادن جو درشن ڪرڻ ويندا هئا جتي
شري ڪرشن ڀڳوان راس رچائي هئي. کين انهن
رهڻيڪ جهڙن جي ڪل ڪل مان شري ڪرشن جي
هرليءَ جي مڌر ڦاٽڻ ۾ ايندي هئي. هوا جي هر
جهونڪي مان ڪرشن جي ڀرپور آڌا جي گونگهون
جي جهلڪار ڦڙڦڙ ۾ ايندي هئي. کين سڄو واقارڻ
ڪرشن ميم محسوس ٿيندو هو. ڪلاڪن جا ڪلاڪ
شري ڪرشن ڀڳوان جي ڌيان ۾ مڱن ٿي ڪونهي
ويندا هئا.

شام جو نيم سان هر روز سٽسنگ ڪندا هئا.
سٽسنگ ۾ ڀرپور کي چوندا هئا ته اسان جا وڏا
ڀاڳ آهن جو اسانکي شري ڪرشن ڀڳوان جي ڀوٽر
ڀوميءَ جو درشن ٿيو آهي.

هڪ ڏينهن سٽسنگ ۾ ڀرپور کي شري
ڪرشن ڀڳوان جي موما ٻڌائيندي چيائون ته شري
ڪرشن ڀڳوان ڀوٽر اوٽار هئا. هنن جي جيتري
موما ڳاڙهي اوٽري ٿوري آهي. شري ڪرشن ڀڳوان
سورهن ڪلا سمپورڻ آهن.

ورنداون ۾ سوامي جن کي ڪڪڙ ۽ ڪرشن درشن

پريمين ڀرم ڀوجنيم سواهي جن کي عرض ڪيو
 ته ڪرپا ڪري اسانکي انهن سورهن ڪلاڻن جي
 باري ۾ ڳڻيان ڏيو ۽ ٻڌڻ انهن کي حاصل ڪرڻ جو
 طريقو ٻڌائڻ جي ڪرپا ڪريو.

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن ڀويمين جي آگرهه تي
 کين ٻڌايو ته هن منشي ۾ چار ڪلاڻون قدرتي آهن
 پنجين ڪلا ايشور جي بخشيش مليل آهي. تنهن
 کانپوءِ باقي ڪلاڻن جي پرايٽيءَ لاءِ ايشور هن منشي
 کي شڪتي ڏني آهي جو پنهنجي ڀرشارت سان
 انهن ڪلاڻن کي پرايٽ ڪري ست چٽ آئند سروب
 جو سڪم ماڻي سگهي ٿو. هاڻي اسين ٺوهان کي
 انهن سورهن ڪلاڻن جو دستار سان ورڻن ٻڌايون ٿا :-

1- ڀورين ڪلا (ان) آهي. جنهن ان مان جيو مائر
 پيدا ٿين ٿا. ان مان ئي ٿريٽي ٿئي ٿي. ان کي
 ٻرهر چوندا آهن. ان کي ٻرهر سمجهي ان کي آدر
 سان گرهڻ ڪرڻ گهرجي ۽ ان جي ننڍا نه ڪرڻ
 گهرجي ڇاڪاڻ ته ان جي ننڍا ڪرڻ وارو ٻرهر
 جي ننڍا ڪرڻ واري جي سمان ٿيندو آهي ۽ ان
 جوڻو به نه بچائڻ گهرجي ڇاڪاڻ ته انهن ڪرڻ سان
 ان جو ايمان ٽوڻي.

اد ڀوج ڪاڻ صرف ان مان پيدا ٿيندي آهي.
 هي هڪ ڪلا جو وڪاس آهي. هن ۾ پراڻهه ڪوش

۱. آهي. تنهنڪري هلي ڪونه ٿو سگهي صرف ان
هن جو ڪارڻ آهي ۽ جڙ آهي. هن کي انهيءَ ڪوش
چئبو آهي.

2. ٻي ڪلا ٻهراڻ آهي. ان ۽ ٻهراڻ ملڻ سان
سوڀڙج ڪاڻ پيدا ٿئي ٿي، جڏهن به صرف چلڻ ڦرڻ
جي شڪتي آهي. هن کي پراڻميءَ ڪوش چئبو
آهي.

3. ٽين ڪلا من آهي. هن کي مڏميءَ ڪوش
چئبو آهي. انهيءَ، پراڻميءَ ۽ مڏميءَ تنهي جي ملڻ
سان اندج ڪاڻ پيدا ٿئي ٿي. يعني جيڪي جيو
اڻي مان پيدا ٿين ٿا. جيئن پکي آڌڪ جيڪي من
سان هڪ ٻئي کي پاڻ به ڀري ڪن ٿا.

4. چوٿين ڪلا وڌيان آهي. جنهن کي وڌيان مڏ
ڪوش چئبو آهي. انهيءَ، پراڻميءَ، مڏميءَ ۽ وڌيان مڏ
انهن چئن جي ملڻ سان جيجر ڪاڻ پيدا ٿئي ٿي.
جيئن چئن پيرن تي هلڻ وارا جيو، هاڻي، گهوڙا ۽
يشو آڌڪ آهن. جن به ڀري سان گڏ ٻڌي ڇڏي
سمجهه نه آهي.

5. پنجين ڪلا آند آهي جنهن کي آند مڏ ڪوش
چئجي ٿو. اهي پنج ڪوش ملڻ سان مڏ مڏ ڪاڻ
روپ سان ٿيندا آهن.

6. ڇهين ڪلا وڏي آهي يعني انشوري ڪلا.

هيء ڪلا هلو ۽ علم سان وڌندي آهي ۽ منهنجي
ڪرم انوسار وڌي يا گهٽ ٿيندي آهي.

پر پڳوان شري ڪرشن چندر هڪ رس ۽ پورڻ
آهي.

7- ستين ڪلا ڌرم آهي. ڌرم جا ٽي انگ آهن :-
1. ڪميا 2. اهمسا 3. ديا 4. ملو پوان 5. سچ ڳالهائڻ
6. نپ 7. دان 8. شيل 9. سوچ 10. ترشڻا جو تياڳ.

پڳوان جي وڃيل سڄي سرشتي ڌرم انوسار
آهي. جنهن وقت جتي به ڌرم ڪجهه گهٽجي ٿو
اٿو ڌرم جي ناس ڪوڻ وارا پيدا ٿين ٿا تنهن وقت
اٿي پڳوان ڪنهن نه ڪنهن روپ ۾ يا خود پاڻ اوتار
وٺي اچي ڌرم جي رکيا ڪري ٿو.

پڳوان شري ڪرشن گيتا جي چوٿين اڌياءَ جي
۷-۸ سارو ڪم خود چيو آهي ته -

”هي ڀارت! جڏهن جڏهن ڌرم جي هاڃي ٿئي
ٿي ۽ اڌرم وڌي وڃي ٿو تڏهن تڏهن مان پنهجي
سروپ کي رڇيان ٿو يعني ساڪار روپ ۾ هر گهٽ
ٿيان ٿو.“

ساڌو پرهڻ جو اڌار ڪرڻ لاءِ ۽ ٻاپ ڪرم ڪرڻ
وارن جي ناس ڪرڻ لاءِ ۽ ڌرم جي ڇڏي طرح
سان استابڻا ڪرڻ لاءِ مان به هر گهٽ ٿيان ٿو.
8- انهن ڪلا ارت آهي. جيڪي به ڌن جي

پرايت ڪرڻ جا طريقا هجن سي ڌرم جي انوسار
هجن. سڀيئي اڙت ڀڳوان جي ڪرپا سان پرايت
ٿيندا آهن. شري ڪرشن چند ڀڳوان خود پرم اڙت
روپ آهي.

9- ٽائين ڪلا گيان آهي. گيان ٺالو آهي پنهنجي
پاڻ کي سڃاڻڻ جو. هي گيان به ڀڳوان جي ڪرپا
سان پرايت ٿيندو آهي ۽ هيءُ سمپورڻ گيان ڀڳوان
شري ڪرشن چند به آهي. ڀڳوان خود گيان جو
پرڪاش آهي.

10- ڏهين ڪلا تيج يعني پرڪاش آهي. سڄو
سندسار پرڪاش مير آهي ۽ ڀڳوان ئي پرڪاش
آهي.

سندسار به جيترو به پرڪاش، جوت آهي اهو سڀيئي
ڀڳوان جي سنا سان آهي.
ڀڳوان شري ڪرشن چند سڄي ديش جو پرڪاش
آهي.

11- يارهين ڪلا يش آهي. هنن سڀني ڪلائن
جي پرايت ڪرڻ سان يش پرايت ٿئي ٿو.

ڀڳوان شري ڪرشن چند يش جو اٿام سمند آهي.
سندسار جو ڪوبه ڀراڻي انهي يش جو انت پائي نٿو
سگهي. ويد به نيت نيت چئي ڇپ ٿي وڃن ٿا.
شيش نانڪ هزار مک به هزار زبان سان ڀڳوان جو

هر روز نئون ڀڻ ڄاڻيندي به ان جو انت پائي نٿو
سگهي .

12- ٻارهيڻ ڪلا يوگه آهي . يوگه چئن قسمن جو
آهي :- 1. هٿ يوگه 2. ملٽر يوگه 3. لٿ يوگه
4. راج يوگه .

1- هٿ يوگه ڇاڪي ٿو چٽجي :- ڇهه ڪرم ۽ پنج
مد راڻون ٿيندي هٿ يوگه چٽبو آهي . ڇهه ڪرم هي
آهن :-

1. نيتي 2. ڌرتي 3. وسطي 4. ڌراڻڪ 5. گج
6. نولي .

پنج مد راڻون هي آهن :-

1. ڪيچري 2. پوچري 3. ڇاچري 4. اڱوچري
5. انڙمي .

ملٽر يوگه ڇاڪي ٿو چٽجي :-

نو ڪلا ڪلا هٿ ويهي گروءَ جي ملٽر جو جاپ
ڪوڻ ۽ سنڌ آسن ٿي ويهي سرٺي گروءَ جي شبد ۾ ،
نرتي گروءَ جي مورت ۾ ، ڌرتي گروءَ جي مها واکيه
جي ارت جي ويچار ۾ لڳائي ، پنهنجي نظر ڪسي
ڏک هي چوڻي کان اوم يا ڪمون ديوتا يا گروءَ جي
مورتي ۾ لڳائڻ .

راج يوگه ڇاڪي چوندو آهن :-

راج يوگه جا اٺ انگ آهن :-

1. یم 2. نیم 3. آسڻ 4. ڀواڻاڀام 5. ڀرڻوار 6. ڌارڻا
7. ڌيان 8. سماڌي .

هي چارئي يو گم گروءَ جي دواران سڪڻ ضروري
آهن .

ڀڳوان شري ڪرشن چند سمسٽ يوگين جو
ايشور آهي .

13- تيرهين ڪلا سر و گيتا آهي . ڀڳوان شري
ڪرشن ئي پورڻ سر و گيتا آهي . برهما جي وچڙن
اڻوا گوانن جو لڪائڻ، اندر جو ڪوپ ڪرڻ آءِ آءِ
سر و گيتا آهي .

14- چوڏهين ڪلا اڃا شڪتي آهي . ڀڳوان جي
اڃا شڪتيءَ کي سر شتيءَ جو ڪارڻ مڃيل آهي. هن
اڃا شڪتيءَ جا چار روپ آهن . اڃا، شڪتي، يوگ ۽
مايا. ڀڳوان شري ڪرشن چند کي چارئي پرايت
آهن .

15- پندرهن ڪلا سر و تر ستمتر آهي. ڀڳوان
شري ڪرشن چند سر و دياڀي، سر و شڪتيوان ۽-رم
ستمتر آهي .

16- سورهن ڪلا سر و ست آهي . ڀڳوان شري
ڪرشن کي سر و سڌي ۽-رايت آهي . سدسار جا
سپيڻي ڪارج ڀڳوان جي ڪرپا سان ست ٿين ٿا .
هنن سورهن ڪلا ٽن کي پرايت ڪري هي منش

پرمانند سروب ڪـي پاڻي ڀرم ڪت ڪـي ڀرايت
ڪري ٿو.

پرم ڀوجن سوامي جن ڀڳوان شري ڪرشن جي
 موما ٻڌائي ڀويمين کي چوڻ لڳا ته چوراسي لک
 جوڻيون ڀوڳڻ کان پوءِ اسان کي هيءَ درٻار مان
 ڏيهر ملي آهي. هي جنم اسان جو ٿڌ هن سڦل ٿيندو
 جڏهن هيءَ پياسي آتما ڀر ماتا ۾ لين ٿي جنم مرن
 جي چڪر کان آجي ٿيندي.

ۛرم ۛو جلد ۛ سوامي جن جي ۛ-رم ۛڳت شري
جوامنداس سوامي جن کي عرض ڪيو ته اسين
گرهستي ه-ن جلد ۛ ۛرماتما کي ڪيئن ۛائي
سگهنداسين. ۛرماتما کي ۛاڻ لاءِ ساڌو، سدياسي،
وڻراڳي جهنگلن ۽ غنائن ۛ وڃي گهور ٽپسيا
ڪن ٿا.

پوڄيہ سوامي جن کين سمجھائي چوڻ لڳا ته
اسانجي ستڱرو مهر اڃ سوامي ٿيئون ٿا جن گرهستين
کي ٻر ماڻها ڪي ٻر اهت ڪرڻ لاءِ تمام سولو رستو
ٻڌايو آهي. آه-و رستو آهي ٻر ماڻها ڪي دل و جان
سان پيار ڪرڻ جو. ٻر ماڻها ڪي صرف پڳت جو
سڄو ٻر ٿي رهجي. انهيءَ ڪري ٻر ماڻها ڪي ٻائڻ
لاءِ دل ۾ پيار جي جولي جهڙائي آهي ۽ پيار جي
ان ٻر ڪاش سان اسان کي ٻر ماڻها جو درشن ٿيندو.

ستگرو مهراج جن انهيءَ ڪري پنهنجي مدد لڌي
 نالو ٿي ڀريم ڀوکاش مدد لڌي ڪيو. ڇاڪاڻ ته سندن
 اهو اڏوت و شواس هو ته دل ۾ ڀريم جو ڀوکاش
 ڄاڻائڻ سان ٿي ڀر ماڻا ڪي پائي سگهيو. اهو چئي
 ڀريمين ڪي هي ڀڄن ٻڌاڻيون :-

شبد - 1 (سر ڀيرو)

ڀريو ڪي ٿئي ڀريم ڀيرو ،
 ڀريم سان ڀريو ڀاءُ.....

1- موهر مايا جو مان تياڳي ،
 دل مان ڏنڀ وڃاءُ ،

لوڪ ڪتب ڪان مڪڙو موڙي ،
 لڏو سڄي ڏون لا.....

2- پاڻ ڀريو ڏو ڀريم ڪي چاهي ،
 ڀريم جي راس رچاءُ ،
 ڀريم ڀدارت ڀريو مانڱي ،
 ڀريم ٿي ڀريت و ساءُ.....

3- ڀريم جي مالو ڪڍي هٿن ۾ ،
 ڀريم جي سرت پلاءُ ،
 ڀريم ڏاڳي سان دل ڪي ڀوئي ،
 ڀريم سان رام رڳهه.....

4- ماڏو من موهن سان ملي ،
 ڏن ۾ ڏيان لڳاءُ ،
 ڀريم هلند وري هر دم ويهي ،
 گڻ گوبند جا گاهه.....

هي پڄن ٻڌائي سوامي جن ڀرڀمين ڪي چوڻ
 لڳا ته ڀرمائما اسانجي دل ۾ ڀرڀم جو ڀڄ قدر تي
 وجهي ڇڏيو آهي . ڀيار ڪرڻ انسان جو سڀاءُ آهي .
 انهيءَ ڪري ٿي اسين پنهنجي گهر ڀرڀوار سان
 ڀيار ڪريون ٿا . ڀر ڇڏهن هيءُ انسان پنهنجي ديهر
 سان اتي ڀيار ڪري ٿو ڏهن ان ۾ اڀمان پئدا ٿئي
 ٿو . ڇڏهن ٻئي جي ديهر سان اتي ڀيار ڪري ٿو
 ڏهن ان ۾ ڪام واسدا پئدا ٿئي ٿي . ڇڏهن هو
 ڀڻسي سان اتي ڀيار ڪري ٿو ڏهن ان ۾ اوڀ
 پئدا ٿئي ٿو . ڇڏهن هو ڀد سان اتي ڀيار ڪري ٿو
 ته ان ۾ اهرڪار پئدا ٿئي ٿو . اهڙيءَ طرح اسين
 ويچار ڪري ٿسنداسين ته هر منهن جو ڪنهن نه
 ڪنهن سان ڀيار جو لڳاءُ آهي ۽ ان سندسارڪ ڀيار
 سان ڪو نه ڪو ڪار ضرور پئدا ٿئي ٿو جو اسانجي
 دهر ۽ اشانتيءَ جو ڪارڻ بڻجي ٿو .

ڀر جي اسين ڀرمائما سان سڄي ڀريتي لڳايون
 ته اسانڪي سڄي سڌ ۽ آند جي ڀرايتي ٿيندي .
 صرف پنهنجي ورثيءَ کي ڦيرائڻ جي ضرورت
 آهي . جيئن هاري ڇڏهن وهندڙ پاڻيءَ جو رخ
 پنهنجي ڪيت لاهن ڪندو آهي ڏهن ٿي ڪيت
 ۾ ان جا انبار پئدا ٿيندا آهن ۽ هو مالا مال ٿي
 ويندو آهي . اهڙيءَ طرح ڇڏهن اسين پنهنجي

من جي ورقيءَ کي سندسار جي مايا چار مان هٽائي
 ڀرمائڻ سان جوڙينداسين ٿڌهن اسان کي ڀرمائڻ
 جي پراڻي ٿيندي ۽ اسين جنم مرڻ جي چڪر
 کان چٽي مڪتي حاصل ڪنداسين .

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن چوڻ لڳا ڀرمائڻ لاءِ اهو
 پيار ۽ پاڻن جي چاهه سڄي هٿن گهرجي ، ڀر ڀل
 هٿن گهرجي ، ان ۾ تڙف هجي ڀرو ڪجهه ۽
 مشڪل نه آهي . ڀرمائڻ جي هڪ پياري سچ چيو
 آهي ته : ”گهرو ۽ اهو ٽوهان کي ٿو ويندو ، ڳولهو
 ۽ ٽوهان پائيندا ، کڙڪڙايو ۽ ٽوهانجي لاءِ دروازو
 کوليو ويندو .

جن ڀرمائڻ جي پيارن سڄي دل سان ڀرمائڻ
 جي پڄتي ڪئي آهي ، کوج ڪئي آهي انهن ڀرمائڻ
 کي پاڻو آهي . گرو نانڪ صاحب ، سنت رڻداس ،
 سنت شرومڻي ڪبير صاحب گرهست ۾ رهندي ،
 گرهست جي ڌرم جو پاڻ ڪندي ڀرمائڻ جي سڄي
 پڄتيءَ ۾ ايترو ته رنڱجي ويا جو هن جنم ۾ ئي
 ڀرمائڻ کي پاڻي سڀني گرهستي جيڪيائون لاءِ هڪ
 مثال قائم ڪري ويا .

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ڀريمن کي چوڻ لڳا ته
 ڀرمائڻ سان سڄي ڀريت لڳائڻ جي ضرورت آهي
 ان لاءِ گرهست تياڳي جهنگلن ۾ وڃڻ جي ضرورت

نه آهي. سٺ شرومڻي ڪبير صاحب ان جو صاف مثال آهي. هو صاحب سڄو ٽينون ڪپڙا اڻي گور گرھستيءَ جو ڪاروبار هلائيندو هو ۽ گڏوگڏ ڀرماڻا جو سمرڻ به ڪندو رهندو هو. هن صاحب جو ”هٿ هاج ۾ ۽ من محبوب سان جڙيو رهندو هو.“ اهڙي نموني سمرڻ ڪندي ڪيڏي نه وڌي منزل تي پهچي ويا. سندن سڦلن جو ڪارڻ هتي ڀرماڻا لاءِ سڄي ۽ گوري ٽڙڦ.

هڪ جڳياسوءَ ڀر ۾ ڀوجيم سوامي جن کان پڇيو ته اها ٽڙڦ ڪهڙي قسم جي هئڻ گورجي؟ ٽنن تي هڪ مثال ڏيئي سمجهائڻ لڳا:-

درشدانت:- هڪ ششم پنهنجي گروءَ جي خوب پڄتي ڪئي. هڪ ٽينون ان ششم پنهنجي گروءَ کي ويٺي ڪئي ته هوراج مونکي پڳوان جو درشن ڪڏهن ٿيندو؟ گروءَ مشڪي ڪري سندس ڳالهه تاري ڇڏي. هڪ ٽينون ٻينهن ڀينهن جو پنهنجي ششم کي ڄاڻون ته ٿاڍي گروهي آهي هل ته هلي نديءَ ۾ ٽپي ٽپي اچون. هو نديءَ تي ويا. ششم نديءَ ۾ ٽپو ٽپو ۽ پليان سندن گرو به نديءَ ۾ گهڙيو. گروءَ پنهنجي ششم جو هٿو ڪڍي وقت پاڻيءَ ۾ دٻائي رکيو. جڏهن ڪجهه وقت ٽائون هو ٻاهر نڪرڻ لاءِ ڇڏيائڻ لڳو تڏهن گروءَ کيس ڇڏي

ٽو ۽ پڇيو ته جڏهن پاڻي جي اندر هٿين ان وقت
 توکي سڀ کان وڌيڪ ڪنهن جي ضرورت محسوس
 ٿي؟ نشيتم جواب ٽو ته ساهه کڻڻ جي. تڏهن ڪرو
 کيس چيو جڏهن توکي ايشور جي روشن جي
 اهڙي ضرورت ۽ ٽڙف محسوس ٿيندي تڏهن توکي
 ايشور ضرور روشن ٿيندو.

سوامي جن پريمين کي چوڻ لڳا ته پرماتما
 سان اسانجو پيار نسوارت ۽ نشڪام هٿڻ گهرجي
 ۽ پرماتما کي سرو سريشت ۽ سرو شڪتيمان ۽
 جيون جو اڄ آدرش سمجهي ڪري کانئس صرف
 اهو گهرون ته هي ايشور تنهنجي لاءِ منهنجي دل
 ۾ سدا پيار بڻيو رهي ۽ منهنجي دل ۾ تنهنجي
 لاءِ اڳواڻ پڄتي هجي. انساني پريم ۾ استري ۽
 ڀرڻ جو پيار ٿي سڀ کان گهرو ۽ سڀ کان
 ڀرڻ ۽ پرم آڪر شڪ مڃيو ويندو آهي. انهيءَ
 ڪارڻ ئي ڀڳوان جي پيارن ڀڳتن پرماتما کي
 شيام ۽ پاڻ کي راڌا جو روپ سمجهي سندن
 آستتي ڪئي آهي ڇاڪاڻ ته پرماتما کي پاڻ
 لاءِ اهڙي ئي ڀرڻ پريم جي ضرورت آهي.

هڪ پرسنته آهي ته جڏهن ڀڳت شرومڻي
 ميران پريم ديوالي ورنڊاڻ ۾ بالڪي بهاريءَ
 جي ملدر ۾ گرڊر گوپال جو روشن ڪرڻ ڏيئي

ٺڏهن دوار ٻال کيس اندر وڃڻ کان روڪيندي
 چيو ته گوسواهيءَ جو حڪم آهي ته ڪا به استري نچ
 مندر ۾ نٿي وڃي سگهي. تنهن تي ميران درٻان
 کي چيو ته گوسواهيءَ جن کي وڃي چئو ته بونداون
 ۾ منهنجي شيا ڪانسواءِ ٻيو ڪهڙو ڀرڻ پئدا ٿيو
 آهي. هتي ته ڀرڻ صرف هڪ آهي ۽ اهو آهي
 منهنجو گرڌر گوڙال باقي سڀ اڙاسڪ ته گويون
 آهن.

درٻان جڏهن گوسواهيءَ کي ميران جو اهو ڏٺو
 ته ٺڏهن گوسواهيءَ جون اکيون کليون ۽ خود
 اچي پڳت شرومڻيءَ کان معافي ورتي ۽ کيس
 مندر ۾ اچڻ لاءِ عرض ڪيو. چون ٿا ته ميران مندر
 ۾ وڃي اندران در پاڻي شيا ڇڏي اندر سدا سدا
 جي لاءِ سمائڻي ويئي. ڪافي دير ٿاڻين به جڏهن
 در نه کليو تڏهن لاچار، در کولي جڏهن اندر ويا ته
 ٺڏهن ته ميران ته شيا ڇڏي اندر سمائڻي چڪي
 هئي، سندس چوڙيءَ جو ٻلو صرف ٻاهر لٽڪي رهيو
 هو. پڳت شرومڻي ميران جي هيءَ لوڪ پڳتي
 ٺسي سڀ حيران ٿي ويا.

چوڙيءَ طرح پڳت شرومڻي ميران پڳتي ڪري
 پنهنجي گرڌر سان ملي هڪ ئي ويٺي هئي ٿوڙي
 طرح ٻوڙا جون سڀ وڏائون انهيءَ هڪ ئي منزل

پورڻ ايڪتا ۾ ڏهڻ ٿيون. اسين شروع ۾ دٻيٺوادي
 آهيون. انهيءَ وقت اهاڻي ڀاڙا ٿي رهي ته ايشور
 ۽ مان به الڳ الڳ ڀوتيون آهيون. ٻڌهي جي وڃڻ
 پريم جو آڳوڻ ٿئي ٿو ۽ منشي ايشور جي طرف
 وڌڻ شروع ٿو ڪري ۽ ڇڻ ته ايشور منشي جي
 طرف وڌڻ ٿو شروع ڪري.

منشي پنهنجي جيون ۾ سڀني سڏيندڙن کي مثال
 طور ماڻا، پتا، متر، پريميءَ کي اڀرائيندو وڃي ٿو،
 هو خود اهو سڀ ٻڌجي وڃي ٿو ۽ آخرين حالت
 ۾ هو پنهنجي آراڌيه (ايشور) سان ملي هڪ ٿي وڃي
 ٿو. ”مان“ ”تون“ آهيان ۽ ”تون“ ”مان“، ”پنهنجي
 پوڄا ڪندي ڪندي مان خود پنهنجي پوڄا ٿو
 ڪريان ۽ پنهنجي پوڄا ڪندي مان پنهنجي پوڄا
 ٿو ڪريان.“ جتان اسان شروع ڪيو هو اتي ئي
 انت به ٿئي ٿو. اهو پرماتما جو شروع ۾ ڪڏهن خاص
 جڳهه تي رهندڙ هو، انهيءَ ڇڻ ته ”انت پريم“ جو
 روپ ڌارڻ ڪري ڇڏيو. خود منشي ۾ ٿيندڙ ڀلي اچي
 ويئي، هو ايشور جي طرف وڌي ويو، جن بيمار
 جي واسنائن سان هو ڀرپور هو، انهن سڀني واسنائن
 کي دور ڪندو ويو. واسنائن سان گڏ سوار ٿيلو به
 ختم ٿيو ۽ انت ۾ هن کي محسوس ٿيو پريم، پريمي
 پريم معنيٰ پڄتي، پڄت ۽ پڄوان ٿيئي هڪ ٿي

آهن. شاه عبداللطيف هن ايڪتا ڪي هن طرح
ظاهر ڪيو آهي :-

”جا بهي ڏنم ڀاڻ ۾، ڪري روح رهاڻ،
نگو ڏونگر ڏيهه ۾، ڏکا ڪيچين ڪاڻ،
پنهنون ٿيس ڀاڻ، سسئي کان سور ٿيا.“

پرم ۽ جليم سوامي جن پريمين کي چوڻ لڳا ته
جڏهن سڀ ويڇا وساري پڳت پڳوان جي پڳتيءَ ۾
لين ٿي پڳوان سان هڪ ٿي وڃي ٿو تڏهن وقت هو
انٿي ٻهر پريم جي مستيءَ ۾ مست رهي ٿو ۽ هن
کي دنيا جي ڪڏهن به قسم جي ڄاڻ نٿي رهي.
اٺي پريمين کي پريم جي مستيءَ جو درشتانت
ٻڌايائون :-

درشتانت :- هڪ دفعي جي ڳالهه آهي، شري
ڪرشن پڳوان پنهنجي پرم پڳت وڌر هي گهر ويو.
اتفاق سان ان وقت وڌر پڳت گهر ۾ ڪونه هو.
شري ڪرشن پڳوان در ٿي سڏ ڪيو. ان وقت وڌر
جي استري ڪهڙا لاهي اسنان ڪري رهي هئي،
پڳوان شري ڪرشن جو آواز سڃاڻي جهڙي حال
۾ هئي ڏوڙندي پڳوان وٽ آئي. پڳوان اهو ڏسي
ڪيس جهو ته وڃا ٻه ٻين ڪهڙا هائي اچ. تڏهن ئي
پڳوان کي جهانهن نه تنهنجو آواز ٻڌي مان پنهنجي
سڏ ٻڌ ڀلائي ويس.

پوء ڪپڙا پائي اچي ڀڳوان شري ڪرشن جو
 ادرستڪار ڪري آسڻ تي وهاريائينس. گهر ۾ ان
 وقت ڪيلن کانسواءِ ٻيو ڪجهه به ڪونه هو. سو ٿلهي
 ۾ ڪيلا ڪڍي پيار ۽ شرڌا سان ڀڳوان کي ڪارائڻ
 لڳي. سندس سڄو ڌيان ڀڳوان جي درشن ۾ لڳو
 پيو هو، اڪه ٿي نه پيئي ڏکريس، سو انهيءَ مستي
 جي حالت ۾ ڪيلا چلي چلڪا ويئي ڀڳوان کي
 ڪارائيندي ۽ مال ويئي اچليندي. ايتري ۾ وڏر
 اچي پوتو. هي عجب ڪوڻ ڏسي وائڙو ٿي ويو.
 بدوئجي استريءَ کي چيائين ته هي ڇاڻي ڪرڻ؟
 ڀڳوان کي چلڪا ڪارائي ڪيلا ڦٽي ڪندي پيئي
 وڃين. تڏهن هن کي هوش آيو ۽ هاڻ ڀڳوان کي
 چڻيءَ طرح ڪيلا ڪارائڻ لڳي. تنهن تي ڀڳوان
 شري ڪرشن چوڻ لڳو جيڪو آندو چلڪن کائڻ ۾
 آيو، اهو ڪيلن کائڻ ۾ نه آيو. ڀڳوان ته پاڻ جو بکرو
 آهي.

هي درشتانت ٻڌي پريمين کي ڏاڍو آندو آيو.
 شري جوهاملداس ۾م ۽ وڃندڙ سوامي جن کي هت
 جوڙي ويٺي ڪئي ته سائين اسين نه سلسار جي
 ميا چار ۾ ڦاڻا پيا آهيون، اسان جي دل ۾ ڀڳت
 شرومڻي ميران جهڙي مستي ۽ وڏر جهڙي ڀڳتي
 ۽ لکن ڪيئن پيدا ٿيندي؟

پر ٻو جنم سوامي جن پنهنجي پريهه جو هي
 پرشن ٻڌي ڪري چوڻ لڳا ته اسين انهن ماڻهن
 ۽ شين کي ياد ڪندا آهيون جن سان اسان کي
 پيار هوندو آهي. پر پر ماڻها جيڪو ڏالي، روپ ۽ گڻ
 کان رهت، نر گڻ، نراڪار، اوناڻشي آهي ۽ جنهنجي
 هٿ جو دل ۾ سو ڪير اڀاس مائو ٿئي ٿو، اهو شروع
 ۾ اجنبِي، ان ڄاڻ وانگر لڳندو آهي. انهيءَ ڪري
 ان کي پيار ڪرڻ جو ڪو رستو نه ملندو آهي. پر
 اسين ان جي لڳاتار سمورڻ جي اڀاس ڌار ان من
 جي لاءِ پيار ڏيندا ڪري سگهون ٿا. هن لڳاتار اڀاس
 ڌار ان 'هو' اسانجي ويجهو ايندو رهندو ۽ وقت
 اچڻ تي اسانجي دل ۾ اها مستي ۽ ٽڙڻ اوشو
 ڀندا ٿيندي ۽ ان ڪشش کان پوءِ اسان جو هن
 سان ضرور ميلاپ ٿيندو.

پر ٻو جنم سوامي جن پريهه کي چوڻ لڳا ته
 پر ماڻها جو سمورڻ اسان کي انهيءَ رستو ڪرڻ گهرجي.
 اسان کي پنهنجا ٺهي ڪم ڪار، آفيس، ديار، سماج
 ۽ پريوار جا ڪم ڪندي اهو سمورڻ ڪرڻ گهرجي
 ته هي سڀ ڪم ڪاريون اسانجي دل ۾ سواجمان
 پر ماڻها ٿي ڪري رهيو آهي. اهو ئي پوڄن ڪري
 رهيو آهي، اهو ئي سهو ڪارو پيار ڪري رهيو
 آهي.

پرم پوجنيم ستگر و مھراج چوڻ لڳا ته هن اپياس
 دواران جيڪو سمرڻ چيٽن من سان شروع ٿئي ٿو
 سو ڏيري ڏيري اوچيٽن من تي پوءِ اچيٽن هن
 ٿاڻين پهچي وڃي ٿو ۽ هن اوستا جي پرايٽ ٿيڻ
 تي اسانجو من ايشورمير تي وڃي ٿو ۽ دائمي طور
 سان پرماتما جي انروپ بڻجي وڃي ٿو. هن دشا
 ۾ پوڄڻ کانپوءِ چيٽن روپ سان سمرڻ ڪرڻ ايترو
 اهميت وارو نٿو رهي ڇاڪاڻ ته هاڻ اسين هر وقت
 انهيءَ ۾ لين رهون ٿا.

سوامي جن چوڻ لڳا ته هن طرح سندن نام جو
 سمرڻ سندن ڪريما سان ملندو. سو کين ڏينهن
 رات اهائي پراڻا ڪريون ته هي پرماتما اسين
 تنهن جا ٻالڪ توکان نام دان ٿا ڳهرون. اهو چئي
 پريمين کي چيائون، اچو ته ملي ڪري پرماتما کي
 اها پراڻا ڪريون. —

شبد - ۲ (سو مانجهه)

- هري شل هميشه سڄو ڌيان ڏي ٿو،
 سدا شانت وارو سڄو گيان ڏي ٿو.....
- 1- رهي ٿا تنهنجي ڏينهن رات دل ۾،
 سڄي نام پنهنجي جو نيشان ڏي ٿو.....
  - 2- ڀسون ڀرو تنهنجي ته صورت سڏائين،
 سڄي پريم وارو سو ڀروان ڏي ٿو.....

3- سدا شام ٿهندجي رهـي پياس ڀريو،
اسانکي تہ ايشور اهو دان ڏي تون.....

4- رهـي ”ماڏو“ هـري نام ٿهندجو،
سڄو ڀريم پنهنجو تہ ڀڳوان ڏي تون.....

ڀرم ڀوجليم سوامي جن ڀريمين کي ڀڄن ٻڌائي
ڇوڻ لڳا تہ مالڪ سان سڄو پيار ڪرڻ سو روپون
جو ڪم آهي ڇاڪاڻ تہ سڄي پيار جو رستو ڪڏهن
به سڌو ۽ سولو نه هوندو آهي. پيار جيترو سڄو
هوندو رستو اوڻو ٿي ڏکيو هوندو. جيترو وڌيڪ
توهين ڀرماتما کي پيار ڪندا اوڻيون سختيون ۽
آزمائشون هو توهانجي رستي به موڪليندو. سون
کي شق ڪرڻ لاءِ ان کي باهه به ٽپائبو آهي.

ڀومارٽ جي راهه تي هلڻ لاءِ تن، من ۽ ڌن جي
قرباني ڏيڻ لاءِ تيار رهو. ڪنهن به شيء کي
پراپت ڪرڻ لاءِ قيمت ادا ڪرڻي پوندي آهي.
شيء جيتري امواليم هوندي ان جي قيمت به اوڻي
وڌيڪ ڏيڻي پوندي آهي. ڀرماتما کي پاڻ لاءِ
پنهنجن اڃاڻن کي روڪڻو پوندو، ممڪن هو ته کي
لياڳڻو پوندو ۽ لڏا ۽ ٽان کي سوڻ لاءِ تيار رهڻو
پوندو.

ڀرم ڀوجليم سوامي جن ڇوڻ لڳا ته ڀرماتما
جو ساکياڪار ڪرڻ لاءِ ۽ ان کي پنهنجي هن ملندو

۾ پراجمان ڪرڻ لاءِ سڀ کان ضروري آهي ته
 اسين پنهنجي پرڀڳت جي سنگھاسن جي صفائي
 ڪريون، پنهنجي دل مان نفرت ۽ اڀوشيا کي
 ڪڍي ان کي نرم ڪريون. هر ڪنهن پراڻي ۾
 سندس نرم جوت سمجهي ان سان پيار ڪريون.
 جيستائين دل ۾ نفرت جو ٻج آهي تيستائين ان
 ۾ پيار جو سٺو ڪڏهن ڪونه نڪرندو. جيئن هڪ
 ٻاڻ ۾ ٻه ترارون نه رهي سگهنديون آهن تيئن
 پرماتما جو پيار ۽ ڪنهن ٻي پراڻي لاءِ نفرت
 اسان جي دل ۾ گڏ رهي نه سگهندا. جيستائين
 اسان جي دل ۾ ڪنهن جي لاءِ ٻي نفرت آهي
 تيستائين اسان جو من ٻچن ۾ ۽ پرماتما جي سمور
 ۾ اصل ڪونه لڳندو. ان ڪري پيار ۽ سد پارنا سان
 دل کي صاف ڪري نرم ڪريون جيئن اسان جو
 پرڀڳت پرماتما ان ۾ اچي پراجمان ٿي سگهي. اها
 ڳالهه چئيءَ طرح سمجهائڻ لاءِ هڪ درشنات
 ڏنائون:—

گهڻي وقت جي ڳالهه آهي حيدرآباد ۾ مريه-ڌر
 نالي هڪ سين رهندو هو. هن جو ڌرم ڏانڊون ڏاڍو
 لاڙو هو. هن ڪيترائي مند ۽ ٺهرايا. هن هڪ آشرم
 ٺهرايو جنهن ۾ ودوان سنڀاسي رهندا هئا. سين
 مريه-ڌر جو هڪ ٻئي سين لکمي چند سان جهڳڙو

هو. اهو جهڙو زمين تان هو. جهڙو وڌندي وڌندي
 ڪورٽ ۾ پهچي ويو. ڪيس هائڊ لڳو. ڪيترا سال
 ڪيس هلندو رهيو. سيٽ مريٽر ڪيس ۾ لڙندو
 رهيو ۽ پنهجو ڪاروبار ۾ ڪندو رهيو. سندس
 جوڙايل آشرم ۾ روز رات جو سٽنگ ٿيندو هو.
 سيٽ مريٽر نيم سان ڪٿا ٻڌڻ ويندو هو. ڪٿا
 ٻڌندي ٻڌندي من ڪي سنسار کان وٺائجي وڌي.
 گروهه کان پهچي هو آشرم ۾ رهڻ لڳو. هڪ ڪمري
 ۾ رهندو هو. پوڄن گهر مان ايندو هو سو کائڻي
 سڄو ٽيڊون جاپ ڪندو رهندو هو. گهوڙي وقت
 ائين ڪندي گذري ويو. هڪ ٽيڊون هن گروهه کي
 چيو ته جيڪڏهن توهانجي مهرباني ٿئي ته مان
 سنڀاس وٺان. گروهه چيو، مريٽر تون اڃان سنڀاس
 وٺڻ جي لائق نه آهين.

سيٽ مريٽر سوچڻ لڳو مان گهر نه ڪونه ٿو
 وڃان پر منهنجي روڻي ته گهران اچي ٿي. هاڻ
 روڻي گهران نه گهرايڻدس. هڪ ئي هڪ نوڪر
 رکي ڇڏيندس، اهو ئي روڻي ٺاهيندو رهندو.
 اهو ئي هن ڪيو. ڪجهه ٽيڊون کان پوءِ اهو سوچي
 ته هاڻ منهنجو گهر سان ڪو به منهنجي ڪونهي. سو
 گروهه کي چوڻ لڳو مهراج هاڻ مان سنڀاس وٺان؟
 گروهه مهراج چيو ته اهو وقت نه آيو آهي.

سیت مرلیڈر سوچيو، مان نوڪر کان ٿو روئي
 ٺهرايان انهيءَ ڪري ڪرو مهراج ٺٽا آگيا ٿين. اهو
 به چڱي ٿيندس. بکيا ٻئي ڪاٺيندس ۽ ٻيون سڀ
 آرام جون شيون ٿيا ٻڌندس. هاڻي هن اهو ئي
 ڪيو. صبح جو وڃي شهر مان بکيا ڪري ايندو هو
 ۽ سڄو ٿينهن آتم چلتن ۾ مست ٿي ويندو هوندو
 هو. ائين ڪندي ڪافي وقت گذري ويو. وري
 ڪرو مهراج کي پراڻا ڪيائين ته مهراج مون کي
 سندس ٿيو. ڪرو مهراج سوچي چيو ته اڃان نه
 سیت صاحب. سیت مرلیڈر عجب ۾ پئجي ويو. اڃان
 ڪهڙي ڪمي رهجي ويئي. سوچي ٿاڻين ۽ پوءِ
 پاڻ کي چيائين، مان گور گور مان بکيا وٺڻ ويو
 آهيان پر سیت لکمي چند جي گهران بکيا نه ورتي
 اٿم. انهيءَ ڪارڻ دشمنيءَ جي پراڻي ڀاونا اڃان
 به منهنجي دل ۾ گهر ڪري ويئي آهي. انهيءَ
 ڀاونا کي چڱو ٿو ڀوندو ۽ پئي ٿينهن صبح جو
 لکمي چند جي گهر پهچي ويو. وڃي الڪه ڇڏيائين.
 ڀڳوان جي نالي تي بکيا ٿيو ا سیت لکمي چند جا نوڪر
 سیت مرلیڈر کي ٿسي ڏوڙ ٿدا سیت وٽ ويا. سوڪندي
 سوڪندي چوڻ لڳا ته سیت جي! سیت مرلیڈر
 ٿوهانجي در تي بکيا وٺڻ آيو آهي. سیت لکمي چند
 عجب ۾ چيو ته اهو ڪيئن ٿو ٿي سگهي؟ ٿوهان
 کي ڀرم ٿيو آهي. ڪو ٻيو هوندو. نوڪرن چيو ته

نه سين صاحب هو سين مرليتر ٿي آهي. ٽوهان چئو
 ته ڪاڏي به رهو ملائي ڏيونس. هميشه لاءِ جوڳڙو ختم
 ٿي ويلو. سين لکميچند نوڪرن کي ڏمڪائيندي
 چيو ته نه، مون کي ڏسڻ ڏيو. مڪان جي دروازي
 ٿي هن ڏٺو ته سين مرليتر جهولي ڦهلائي بيٺو آهي.
 مرليتر هن کي ڏٺو ۽ جهولي ڦهلائي چيو ته سين
 جي بکيا. لکمي چند ڊوڙي اڳتي وڌيو، رڙ ڪري
 چيائين، مرليتر! لکمي چند هن کي پنهنجي چاٽيءَ
 سان لڳائي ڇڏيو. مرليتر جهوڪي کيس پيرين پيو.
 لکمي چند به هن جي پيرن تي ڪري پيو ۽
 چيائينس مرليتر مٿي هل، مون سان گڏ هلي روئي
 ڪاء. مرليتر چيو ته نه سين صاحب! مان ته بڪاري
 بهڙجي آيو آهيان، بکيا وٺڻ آيو آهيان. بکيا وجهو
 منهنجي جهولي به.

انهيءَ وقت نوڪر ڊوڙندو آيو، چوڻ لڳو ٽوهان
 جي ٿار آهي. ڏسو هن ٿار به ڇا لکيل آهي. لکميچند
 ٿار کولي پڙهي. ٿار مرليتر جي پٺن جي هٿي جا
 ڪلڪتا مان آيل هئي. جنهن به لکيل هو ته اسانجو
 پتا صاحب اسان کي ڇڏي هلي ويو آهي. زمين
 جو جوڳڙو اڃان ختم نه ٿيو آهي پر هاڻي هن
 زمين کي وٺي اسين ڇا ڪنداسين؟ هن ٿار
 دواران اسين زمين ۾ وڃي واپس ٿا وٺون.

اسانجو ڀٽا اسان وٽ ڪونهي. مهر ٻاڏي ڪري توهان
 اسان جا ڀٽا سمان آهيو، اسان کي پنهنجو ئي اولاد
 سمجهو. اسان کي پنهنجي سر تي توهانجو هٿ
 کڻي ۽ توهان اسان جي سڀال ڪريو. سين لڪميچند
 روئي ڪري چيو ته نه، نه ائين نه ٿيندو. انهن کي
 لکو ته زمين توهانجي آهي هونڪي ڪجهه به نه
 گهرجي. مان انهن جو ڀٽا بڻجي انهن جي رکيا
 ڪندس. اڄ کان هو نه رڳو مرليٽر جا ڀٽ آهن پر
 منهنجا به ڀٽ آهن. ان کانپوءِ جيئن ئي سين
 مرليٽر هڪيا وئي مڙيو ته ٽن ڏاڏين ته سامهون ڪرو
 مهوراج ٻيلو هو ۽ سندس هٿن ۾ گهر-رو وستر هئا.
 مرليٽر کي چاٽيءَ سان لڳائي چيائين ته هاڻي تون
 سنڀاس جي لائق آهين، مرليٽر! هاڻ هتي گهرو
 وستر پاء.

هي درشتانت ٻڌائي ڀرم ڀوجليم سوامي جن
 ڀريمين کي چيو ته جيستائين هن ۾ نفرت آهي
 تيستائين ڀڄن ۽ سمور ٻڌ مان ڪهڙو فائدو. ان مان
 ڪجهه نه ٿيندو. جي ڀرمائما جو سمور ڪرڻو آهي
 ته من مان نفرت ڪڍي ٿي هوندي. ايرشيا ۽ ويرپار
 کي ڀري ڪڍو ۽ ڏسو ته ڪيڏو نه آندو ٿو اچي
 سمور ۽ ڀڄن ۾.

ڀرم ڀوجليم سوامي جن ڀريمين کي چوڻ لڳا ته

پڇن ۽ سمورڻ ڪندي جڳياسو جڏهن ڀرمارت جي
 راهه تي هلي ٿو تڏهن کيس رحمتاڻي جي ضرورت
 پوي ٿي ڇاڪاڻ ته آتما ۽ ڀرماتما جو سڀلت تمام
 سوکير ۽ نازڪ آهي، ان کي سمجهڻ لاءِ منشي جي
 ساڌارڻ ٻڌي سمورڻ ٺاهي. هن جي حالت هرگز
 وانگر ٿيو پوي. جيئن ڪستوري هڙڻ جي ٺاڻي ۾
 هوندي آهي، جڏهن کيس ڪستوريءَ جي خوشبوءِ
 ايندي آهي تڏهن هو ان تي مست ٿي ان جي
 تلاش ڪرڻ لاءِ هيڏانهن هوڏانهن ڌوڙي ٽڙڦڻدو
 آهي پر هو پنهنجي ٺاڻي ۾ ڪستوري هوندي به
 ان کي ٻاڻي نه سگهندو آهي ڇاڪاڻ ته هن کي
 ان جو گيان ئي نه هوندو آهي.

ساڳي طرح ڀرم ڀتا ڀرميشور جو سر وياهي
 هر هنڌ حاضر آهي سو ته اسان جي هر ديه ۾ پراجمان
 آهي. ضرورت آهي ٻاهر مڪا ڇڏي ڪري انڙمڪي
 ٿيڻ جي، پوءِ گهڻا روپي پوکاش سان سوکير
 نيمڙن سان اسين ان دويه جو ڌڻي ڪري
 سگهون ٿا. اندر وڃي ان خزالي جي دٺار کي
 کولڻ جي ڪنجي سنگروءَ وٽ آهي. سنگروءَ جي
 مهر ميا سان اها نام روپي ڪنجي وٺي جڳياسو اندر
 جا پٽ کولي پنهنجي ڀريم جو ڌڻي ڪري سگهي
 ٿو. سنگرو مهر اڃا ڀرماتما جو ٺي سڙو آهي. هن

ٽياڳم ٿيسيا سان پرمائما سان ساڪمياڻڪار ڪري ان
 کي ڀاتو آهي. هو خود سڃڪندڙ ڄا وائي آهن ۽
 پنهنجن جڳياسو پريمين جي رحمائي ڪري کين
 منزل حاصل ڪرڻ ۾ سهائتا ڪن ٿا. ستڪروءَ دٿاران
 ٽن ٽن نام ان فارم ۾ آهي جنهن جي دٿاران جڳياسو
 هي ساگر روڙي سنسار پار ڪري هن پار پرمائما ۾
 لڏن ٿي ٿو.

آهي پريمي وٽ ڀاڳي آهن جن کي هي پرمات
 جي راهه ملي آهي ۽ ان راهه تي سنڀالي هلڻ لاءِ
 ستڪروءَ جي روپ ۾ رهبر مليو آهي. وٽن ڀاڳن
 سان نام روڙي سڄو سهارو مليو آهي. پرمات به
 ملي، رهبر نه مليو ۽ راهه تي هلڻ لاءِ نام روڙي
 سهارو به مليو پر جي جڳياسو ستڪرو موراڄ جي
 ٻڌايل راهه موجب هر روز نيم سان ڪمائي نه ڪندو،
 ايڪاگر ڇت سان نام جو سمورڻ نه ڪندو ته منزل
 تي ڪيئن پهچندو. سامهون ڪيترا به سواڊي طعام
 پيا هجن ته ڇا ٿيو بڪم ته ان کي ڪاٺ سان ٿي
 لهندي. گهوڙائي شاستر پڙهو، ستسنگم ٻڌو، پوڄا
 پاڻ ڪريو پر جيستائين خود آسڻ تي ويهي صحيح
 طريقي سان سمورڻ پجن ۽ نام جو سمورڻ نه ڪيو
 آهي تيستائين پرمائما جو ساڪمياڻڪار نه ٿي سگهندو.
 سڌ شرومڻي ڪبير صاحب هن ٻڌ ۾ ٻڌ ٻڌاڻي
 ڳالهه چئي آهي:—

وستو ڪهين ڏوٺي ڪهين ،
 ڪيهي ٻڌ آري هاڻ ،
 ڪور ڪيتر ٿب پائي ،
 جب ڀسدي ليڃي ساڻ .

هي ٻڌ ٻڌائي پريمين کي هيءَ ڳالھ چئيءَ
 طرح سمجھائڻ لاءِ هيليون درشتانت ڏنائون :-
 درشتانت :- هڪ محلي ۾ هڪ بزرگهه ٻڌي
 ماڻي اڪيلي رهندي هئي . سڀ پاڙي وارا سندس
 عزت ڪندا هئا ۽ دڪم سڪم ۾ سندن شيوا پٺ
 ڪندا هئا . هڪ ڏينھن سانجھو ويلي اها ٻڌي
 امان ٻاهر گهٽيءَ ۾ سرڪاري بتيءَ هيٺان ويهي
 ڪجهه ڳولهي رهي هئي . اُتان لنگهندڙ هڪ پاڙي
 واري کانئس پڇيو ته امان ڇا ئي ڳولھين ؟ جواب
 ڏنائين ابا منهنجي سٽي گم ٿي ويئي آهي اها پيئي
 ڳولھيان . سو همدريءَ وچان ان پاڙيسريءَ کيس
 چيو امان مان ٿو ٺوهان ڪي سٽي ڳولڻ ۾ مدد
 ڪريان . ائين چئي هو به بتيءَ هيٺان ويهي سٽي
 ڳولڻ لڳو . اهڙيءَ طرح جيڪو به پاڙيسري اُتان
 لنگهائو ٿيو سو ويهي اتي سٽي ڳولڻ لڳو .
 سڀني چئي ڇڪوڙ ڪئي پر سٽيءَ جو پتو نٿو
 هئو . اتي هڪ سياڻو اُتان لنگهائو ٿيو . نئون سڀني
 کان بهي پڇيو ته ابا ٺوهين سڀ ڇا ٿا ڳولھيو ؟

ٽنهن تي سڀني کيس چيو ته ٻيڙي امان جي سٺي
گهر ٿي ويئي آهي سا اسين سڀ ڳولهي رهيا آهيون.
ٽڏهن هن چيو ٿرسو ٻيڙي امان کان ته پڇو ته
سٺي ڪٿي ڪيرائي اٿس؟ ائين بيڪار ۾ هٿوراڙيون
هڻڻ سان ته سٺي ڪانه ملندي. ان تي ان سياڻي
گيانِي پرش ٻيڙي امان کان پڇيو ته امان! توهان
سٺي ڪٿي ڪيرائي آهي؟ ٽنهن تي ٻيڙي امان
کيس جواب ڏنو ته اها! سٺي ته منهنجي گهر ۾
ڪري آهي. ان سياڻي کيس چيو ته، جڏهن سٺي
گهر ۾ ڪري آهي ته هو توهان ان کي گهر کان
ٻاهر ڇوڻا ڳولهيو. جي سٺيءَ کي ٻاهر وره ڳولهيو
ته اها هٿ نه ايندي. جيڪا شيءِ جتي آهي ٿي
ڪونه اها اتان ڪيئن ملندي؟ ٽنهن تي ٻيڙي امان
جواب ڏنو ته اها! مون ٻڌو هو ته وڃايل شيءِ
روشنيءَ ۾ ملندي آهي. منهنجي گهر ته روشني
آهي ڪانه ٻاهر گهٽيءَ ۾ روشني ڏسي مان سٺي
ڳولهن لڳس. ٽنهن تي ان سياڻي چيس ته امان
سٺي ڳولڻ لاءِ روشني گهر ۾ ڪرڻي پوندي ۽
جتي سٺي ڪري آهي اتي ڳولڻي پوندي. صحيح
جڳهه تي ڳولڻ سان اها شيءِ حاصل ٿيندي.

دوشتانت ٻڌائي ڀرم ڏوچليم سواهي جن ڀويمين
کي چوڻ لڳا ته اسان کي ڀرمائما ڀيندجي اندر ۾
ستڪرو مهراج کان نام روڻي ڀرڪاش وٺي سمور

روپي ڪمائي ڪري محنت سان ڳولھڻو پوندو.
جي ان پڙي امان وانگر ان ڪي ٻاهر تلاش
ڪنداسين ته منزل تي نه پهچي سگهنداسين. ستسنگ
۾ وڃڻ تمام ضروري آهي ڇاڪاڻ ته ستسنگ مان
اسان کي امريت روپي جل ملي ٿو جنهن سان نام
روپي سلو ساڻو ٿيندو ۽ ان سڀي کي وڌائڻ ۽ هرو
ڀرو رکڻ لاءِ ستسنگ روپي امريت به ضروري آهي.
پر اهو امريت به تڏهن ڪارائتو ٿيندو جڏهن اسين
نام روپي ٻج ٻوڪي ٻني تيار ڪنداسين. ان طرح
نام ۽ سمورڻ جو هٿو سمجهائي ڀرم ڀوجنيم سوامي
جن پريمين کي هن ڀڄن داران اهو راز کولي
سمجهايو:—

ڀڄن - ۲

- سواس سمورڻي سوري،
ڏاڻر له ٿوري - ڏاڻر له ٿوري.....
- 1- سواس اموک ماڻڪ موٽي،
جڳت داڻا جي ٿنهن ۾ جوٽي.
ٿس وجود ۾ ووڙي - ڏاڻر له ٿوري.....
- 2- سواسن مالا سڪ سان سورج،
لو ڪٽڻ لڪائي ڇوڙو چورج.
ڇاڻي الڪه کي اوري - ڏاڻر له ٿوري.....
- 3- ”ماڏو“ هي ٽون سواس سڃاڻج،
ولي گروءَ ڪسان شبد اچارج.
ڪنڊ ڪلهن کان ڪوري - ڏاڻر له ٿوري.....

بند رادن جي ٿيڻ اسٽلي ۾ ڀرم ڀوجليم سوامي
 جن هر روز شام جو ڀريمين ڪي ستسنگم روپي
 امرت پياري مست ڪري ڇڏيو. ڀريمين جي پيڙ
 ويٺي ٿي وڌندي. پيڙ وڌندي به ڇو نه. ڀرم ڀوجليم
 سوامي جن پڇوان شري ڪرشن جي پڳڻيءَ ۾
 رنگجي خود ڪرشن ميه بڻجي پيا. سندن دل ۾
 هر دم ڀرم جو اڻاهه ساگر چوليون ماري رهيو هو.
 جيڪو ڀريمي سندن ستسنگم ۾ ايندو هو ان ڪي
 ايندو ته پيار ڏيندا هئا جو هو سمجهندو هو ته ستگرو
 مهوراج جن جي وڻيش ڪرڻا صرف منهنجي مٿان
 ٿي آهي. هيءَ ساڳي شري ڪرشن پڇوان واري
 ايل لڳي پيٽي هئي. جيئن راس ايل ڪندي هر ڪا
 ڪوئي سمجهندي هئي ته شري ڪرشن صرف
 منهنجو آهي ۽ مونسان ئي راس رچائي رهيو آهي.
 ساڳي ايل ڀريمين سان لڳي پيٽي هئي.

ڀرم ڀوجليم سوامي جن ڪي هن ڪرشن ميه
 وائورٽ ۾ خوب آند اچي رهيو هو. صبح جو
 هر روز بند رادن جي مندرن ۾ وڃي پڇوان شري
 ڪرشن جي نانا ڀرڪارن جي روپن جو درشن ڪري
 گد گد ٿيندا هئا. ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڏيان ۾ مڱن
 ٿي بي ست ٿي ويدا هئا.
 اهو سڀ هوندي به ڀرم ڀوجليم سوامي جن جي

دل ۾ پنهنجي ڀراڻن پريمين جي چڪ لڳي پئي
هئي. هڪ ڏينهن پنهنجي من مڃي ساڻي سوامي
گڏيشانند کي چيائون ته پاڻي هيڏي آند هوندي
به اسان جي دل هاڻي هي هتان ڪهڙي پئي آهي.
اسان کي اسانجا پريمي ڀڪاري رهيا آهن. انهيءَ
ڪري اسين هاڻي هتان هلند اسين. سوامي گڏيشانند
جن کانئن پڇيو ته سائين هتان ڪري ڪٿي منزل
هڻبي؟ ڀرم ڀوجيم سوامي جن کين ٻڌايو ته ٻڌو
ائون ته اسان جا گهڻا پريمي اجمير ۾ آهن انهيءَ
ڪري اتي هليو. اجمير جي ڀرسان تيوت راج ٻشڪر
راج به آهي اتي هلي برهما جو درشن به ڪيو
ٻشڪر راج جي پوتر دل ۾ ٽپي ٿي.

پئي ڏينهن شام جو سسنگر کانپوءِ پريمين کي
ٻڌايائون ته هاڻي اسين توهان کان موڪلايون ٿا.
سڀيئي پريمي ڏاڍا مايوس ٿيا. هڪ جوڙي آئين
اڪين سان دين من ٿي ڀرم ڀوجيم سوامي جن
کي ويٺي ڪري چوڻ لڳا ته سائين اسان کان
ڪهڙي خطا ٿي آهي جو اسان کان منهن موڙي
ٿا وڃو. جي هن طرح وڃوڙو ٿيڻو هو ته اسان کي
پنهنجي ڀرم جي ٿوريءَ ۾ ڇو ٻڌو؟ سائين
توهان نه ڀڳوان شري ڪرشن واري ڪار ڪئي
آهي جنهن سڀني گويهن کي ڀرم جي ٿوريءَ

هر ٻڌي مست ڪري ۽ وڇوڙو ڏيئي ڇڏيو. سڀيئي
هريمي سندن چوڻ هڪڙي زار زار روئي ڪانهن
ڀاون بخشائڻ لڳا. کين اتي رهي ڀوڻ لاءِ زور بار
ڪوڻ لڳا. چوڻ لڳا اسان ڪان توهانجو وڇوڙو
برداشت نه ٿيندو. هن ڀرديس هر اسانکي توهانجو
ٿي آسرو آهي. اسان کي نٿو ڏکو ڪري نه وڃو.

پوم پوجنيم سوامي جن کين آڻت ڏيئي سمجهائڻ
لڳا ته اسين آتما سان هميشه توهان سان گڏ
آهيون. اسان کي اندر مان آواز آيو آهي، سو
خوشيءَ سان اسان کي موڪل ڏيو. ساڌو رمتا رهن
ته سونهن. اسانجي آشيرواد توهانجي مٿان هميشه
رهندي. توهان هر روز نيمر سان ٻڌايل وڌيءَ سان
ڌيان ۽ سمورڻ ڪندا رهجو. توهان ڏ سندا ته اسين
توهان وٽ توهان ساڻ ٿي آهيون.

پاري هن سان سڀني پوڄين پوم پوجنيم سوامي
جن کي مالهائون ٻاراڻي ڀاو پيني وڌائي ڏني. اٿان
وڌا ٿي سوامي جن سڌو اجمير ۾ آيا. اجمير پهچندي
ٿي سندن ملاقات سندن پوم پڳت ديوان شوقنداءِ
سان ٿي. ديوان شوقنداءِ حيدرآباد ۾ سندن آشور
۾ پوم پوجنيم سوامي جن دواران ڏنل گهرون ۾
رهندو هو ۽ سندن خوب شيوا ڪندو هو. ديوان
سندن درشن ڪري گد گد ٿيو ۽ کين هٿ جوڙي

وينتي ڪيائين ته اسين ٿو هانجي درشن لاءِ
اڪيون وڇائي ويٺا آهيون. ٿوهان جا پريمي ٿو هان
کي پل پل ڪاري رهيا آهن. ڪرپا ڪري هلي
اسان جي ڪتيا کي پوتر ڪريو. سنت ۽ پڳوان ته
پريم جا پڪا ٿيندا آهن سو ديوان جي پريم سندي
پڪار ٻڌي سندن گهر هليا. سڀ گهر وارا سندن
سواگت ڪري بيحد خوش ٿيا. ٻيئي ڏينهن صبح
جو سويل شڪر راج تيرت راج لاءِ سانڍاهو ڪيائون.
اُتي پهچي برهم گهات تي پهچي شردا سان ٽپي
ڏيئي وڌي وڌان سان جليبيون ۽ ڏڌ گهرائي پوڄا
ارچنا ڪري مهراج کي دڪشڻا ڏنائون. پوءِ برهما
جي مندر ۾ وڃي درشن ڪري سڌو ان آستان
تي آيا جتي ڪجهه عرصو اڳ به پرم پوجيم سنگرو
مهراج جن سان گڏ تيرت ڪري اچي ڏيڙو هليو
هئا ٿون. هيءَ واريءَ جي ڊب ٿڌي آدم واري
دربار وانگر خوب اڻڇي ۽ وشال هئي. هتي پهچي
پهلجي من ميلي سنت سوامي گڏيشاند ڪسي
چيائون ته هي آستان ڪيڏو نه سنڌر ۽ وشال آهي.
دل ۾ آڻي ته هتي ٿڌي آدم واري امراپور
دربار وانگر سنگرو مهراج جن جي ياد ۾ آشرم
ٺهرائي. شڪر راج تيرتن جو گرو آهي. تيرت
ڪرڻ کان پوءِ هر ڪو شرداو ياڌري هتي ٽپي
ڏيڻ کان پوءِ ياڌرا پوري سمجهندو آهي. انهيءَ

ڪري ياترين جو ته هتي ٻارهن ٿي هئا ٿانئو
 لڳو ٻيو هوندو آهي. اهڙي اسٽان تي سٽڪرو
 موراج جن جو آشرم ٺهراڻي سندن سکياڻن جو
 پرچار ڪرڻ گهرجي. سٽڪرو موراج جن اسان جو
 هيءَ سنگاپ ضرور پورو ڪندا. اهو سنگاپ
 ڪري پرم پوجنيم سوامي جن اجمير موٽي آيا.
 سندن اجمير پڌارچڻ جي خبر جيئن سندن
 پريمين کي پوڻ لڳي ٿيئن سڀ سندن شوق ۾
 اچڻ لڳا ۽ کين عرض ڪيائون ته هن اوکي
 گهڙيءَ ۾ سندن رهنمائي ڪن.

پرم پوجنيم سوامي جن پريمين جي سک ۽
 شردا نسي اشاڪنج ۾ جتي اڄ ڪا به هاسي پائي
 ڌرم شالا آهي، اتي هڪ اسٽان ورتو، جتي هر روز
 سٽسنگ ڪري دڪي دلين کي آڻت ٿيندا هئا.
 سڀ پريمي وطن ڇڏي بي گهر ٿي روزي روئي
 ۽ اجهي هي مسئلن ۾ مشغول هئا. سندن پير
 اڪڙي چڪا هئا. ڪڏهن ڪڏهن ته نراش ۽ هٿاش
 ٿي پرم پوجنيم سوامي جن جي شوق ۾ سندن
 آبهواد لاءِ ايندا هئا. سوامي جن خود به تمام
 گهرا آبهوادِي هئا سو کين هميشه آڻت ٿيندا
 رهندا هئا.

هڪ ٽينهن سٽسنگ ۾ آڻت ٿيندي ڇهائون ته

سائين جيڪي ڪجهه ڪري ٿو ان ۾ ڪا به ڪا
رحمت نڪل آهي. انهيءَ ڪري سندس رضا تي
راضي رهڻ گهرجي. کين سمجهائڻ لاءِ گرو
ٺاڻڪ صاحب جي جيون جو هڪ درشتانت
پڌايائون :-

درشتانت :- هڪ ٽيڻهن گرو ٺاڻڪ صاحب ٻالي
مرداني سان رڌن ڪندي هڪ ڳوٺ ۾ پهتا. ڳوٺ
وارا ٺاسڪ هئا. هنن نڪو سندن ستسنگ ڏانهن
ڌيان ڏنو نڪي سندن شيوا ڪيائون. گرو ٺاڻڪ
صاحب اُتان هلڻ وقت کين آشيرواد ڏني ته -
”ابا! شل هن ڳوٺ ۾ ئي وسندا رهو.“ رڌن
ڪندي ڪندي پئي ڳوٺ ۾ پهتا. اُتان جا پويامي
ايشور پڳت هئا. هنن سڪ ۽ شروڙا سان سندن
ستسنگ پڌو ۽ دل و جان سان سندن شيوا ڪئي
۽ کين ٻه ٽي ٽيڻهن رهي ستسنگ ڪرڻ لاءِ ويٺي
ڪئي. اُتان هلڻ وقت ڳوٺ وارن کي آشيرواد
ڏيئي چوڻ لڳا ته ”ابا! شل تڙي پڪڙجي وڃو.“

جڏهن ڳوٺ کان ٻاهر آيا تڏهن ٻالي مرداني
کين عرض ڪيو ته گرو مهر اڃ اسان جي هڪ شڪا
آهي ان جو ڪرپا ڪري سماڏان ڪريو. پهرين ڳوٺ
وارن اوهان جي پوري آڏپڳت به ڪانه ڪئي ۽

توهان هنن کي آشورواد ٿي نه شل هن ڳوٺ ۾
 جڙيا رهو. ٻئي ڳوٺ وارا ايشور پڳت هئا ۽ توهان
 جي دل و جان سان خوب شيوا ڪيائون انهن ويچارن
 کي توهان ٻاراڻو ٿي نه ابا! شل ٿڙي پڪڙجي وڃو.
 بابا سائين! اسان کي اهو راز کولي ٻڌايو ته اسان
 کي شائتي ماي.

تڏهن تي گرو نانڪ صاحب کين سمجهائي
 چيو ته ابا! پهرين ڳوٺ وارا ناستڪ هئا،
 انهيءَ ڪري انهن کي آشورواد ڪري چيوسين ته
 توهين ان ڳوٺ تائين محدود رهو جيئن اها خرابي
 اڳتي نه ڦهلجي. ٻئي ڳوٺ وارا ايشور پڳت ۽
 سنت شيوي هئا ان ڪري انهن کي آشورواد
 ٿييسين ته ابا! شل ٿڙي پڪڙجي وڃو جيئن
 سندن سڻائي ۽ خوشبوءِ چارون طرف ڦهلجي
 وڃي.

درشتانت ٻڌائي ڀرم پوجن سوامي جن پوئين
 کي سمجهائيندي چوڻ لڳا ته شايد پرماتما اسان
 جي مٿان هيءَ پريڪشا جي گهڙي ان ڪري موڪلي
 آهي ته جيئن اسين سڄي هند پرمي ۾ ٿڙي
 پڪڙجي سنڌ و سڀيٽا جي سرهاڻ ڦهلائي پري
 جو پراڪاش ڪري ڌرم جو جهنڊو جهولايون.
 اهڙي نموني پريءَ جي پاڻي کي ملو ڄاڻي هي
 شبنم چيائون:—

شېد ۴ (راڄم ڪلنگ ڀيروني)

ڪرڻار سنڌو هي ڀاڻو،

من دم سڪ سنڪت ماڻي.....

1- ڪوئي راجا رڻ ٻل ڌاري،

ٻل ۾ ٿئي سو پڻو هڪاري

وڏي منجندو در در داڻو.....

2- ڪوئي پڻو پڻي پڻاڻون ٻل ۾،

ٿئي سو شاهن شاهه

وهي تخت تي ٿئي ٿاڻو.....

3- ڪوئي هورڪ مست ٿري ٿو،

ڪوئي پڻو ٿو رڙي ٿو

هي ڪرمن جو سڀ ڪاڻو.....

4- ”ماڻو“ ڀاڻو آهي ڀاري،

مڇڻو سڀ کي، ٺر هجي ٺاري

چاهي هورڪ هجي سياڻو.....

هن ڪشت جي گهڙيءَ ۾ نه پريمين ڀرم ڀوجليم

سوامي جن جي ٽن من سان خوب شيوا ڪئي.

ڪڏهن ڪڏهن کين گيارس، ست ٺارائڻ ٻا ٻئي

ڪنهن موقعي تي گهر گهرائي، سندس ڪرائو.

خوب شيوا ڪندا هئا، پريمي سنڌ وانگر سوامي جن

جي شيوا ڪري کين پڻاڻون ٺيڻ چاهيندا هئا پر

هن ڪشت جي گهڙيءَ ۾ ڪڏهن ڪڏهن هو پاڻ

کي مجبور سمجهندا هئا. سڀني پريمين جي اها
 دلي تمنا هئي ته حيدرآباد وانگر سوامي جن هڪ
 وصال آشورم جي استاڀنا ڪن. پر پوئين سوامي
 جن سندن من جا پاڻ سمجهي کين چوندا هئا ته
 سنت ۽ ڀڳوان ته صرف پاڻ جا بکيا ٿيندا آهن.
 توهان جا هيءُ شردا ۽ ڀڳتيءَ جا پاڻ اسان لاءِ لکن
 کان مٿي ملهائڻا آهن. توهين دل وٺي ڪريو. دکن
 پٺيان سڪم ۽ رات کانپوءِ ٽينهن اوشيم ٿيندو. جڏهن
 هو ٽينهن نه رهيا تڏهن هي ٽينهن به گذري
 ويندا. سخت محنت، سڄي لکن ۽ پختي ارادي
 سان اسين اڳين کان اڳڙا ٿينداسين. توهين دل
 ٽڌي اصل نه ڪريو. جي توهانجي پاڻا سڄي آهي
 ته هڪ ٽينهن سنت وانگر هڪ وصال آشورم جي
 استاڀنا اوشيم ٿيندي. هن وقت توهانجي هيءُ
 شردا ۽ سڄي پاڻا اسان جي لاءِ هڪ وڏي پونجي
 آهي. سندن دل کي آڻڻ ٽيڻ لاءِ کين هي
 درشتانت ٻڌايائون:—

درشتانت:— هڪ ٽينهن ڪنهن داني سين کي
 رستي تي هڪ ٻڌو ٻڪاري مليو. ان جا ٿڌ جي
 ڪري چپ به ٺيلا ٿي ويا هئا. سندس هڪ سڄي
 پيا هئا. ان جي اهڙي دين هين حالت ٽسي سين
 جي دل پڪههجي ويئي. هو اُٿي جو اُٿي بهي رهيو.

ٻڪاريءَ دين من ٿي هٿ وڌائين ڪانئس دان
 گوريو. سين جي دل ديا سان ڀرجي ويئي ۽ اُن
 کي ڪجهه ڏيڻ لاءِ ڪوٺ جي ڪيسي ۾ هٿ وڌائين
 پر ڪيس ڪيسي ۾ پتون نه مليو.

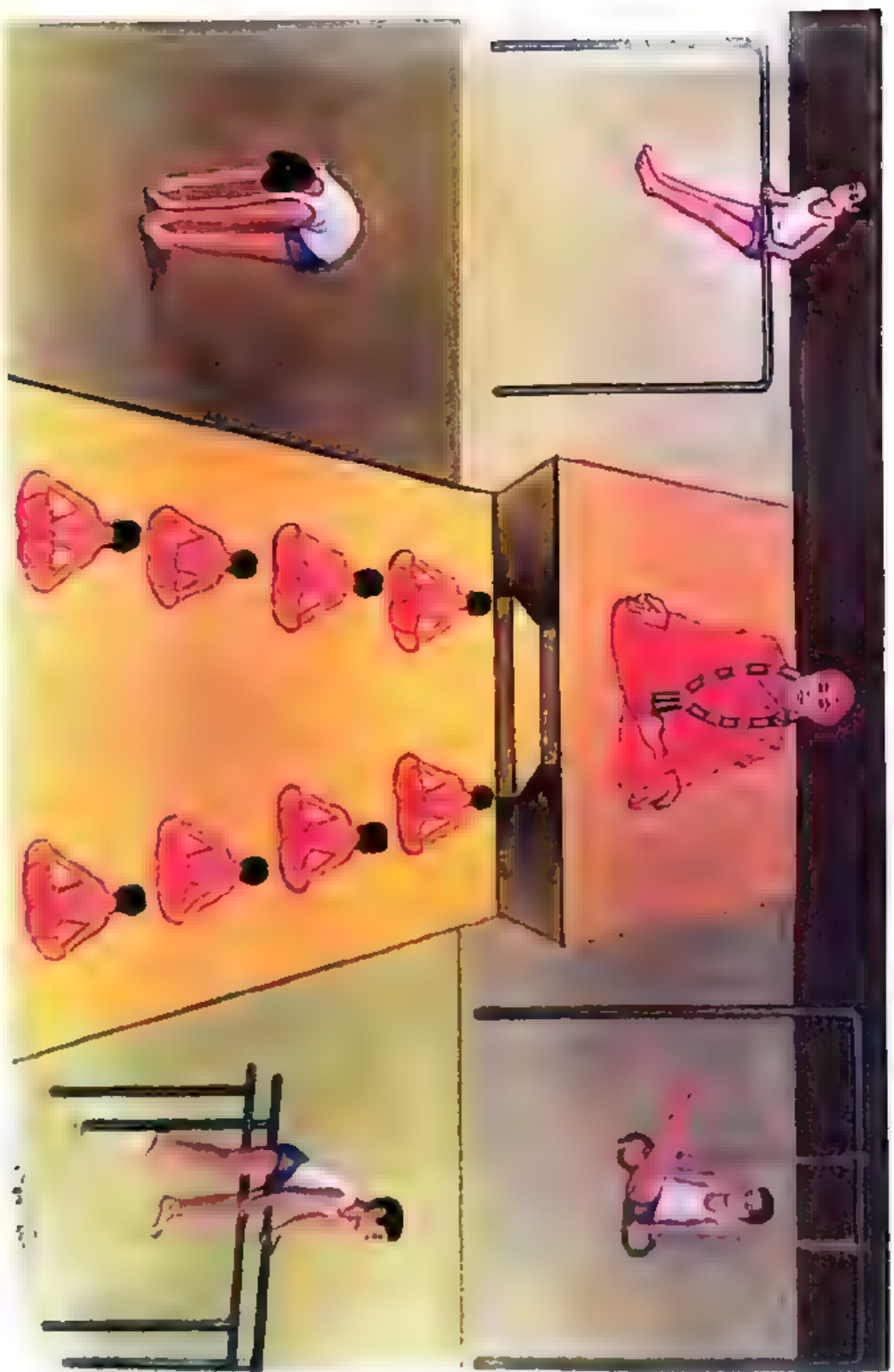
سين ڏاڍو شرمندو ٿيو ۽ هو وڏي الجھن ۾
 ڦاسي پيو. ڪجهه وقت وسيم ۾ پوڻ کانپوءِ هن
 ٻڪاريءَ جي طرف ٺهاريو ۽ هن جا پئي هٿ هٿن
 ۾ جهلي چيو ته اڄ مان پنهنجو پتون گهر ڀلجي
 آيو آهيان انڪري مان توکي ڪجهه به نٿو ڏيئي
 سگهان. مان ڏاڍو شرمندو آهيان. دوست دل ۾ نه
 ڪجانءِ.

ٻڪاريءَ جي اکين مان ٻه ڳوڙها ٻري اچي
 هيٺ پيا. هن وڏي پنهنجائپ مان سين طرف
 ٺهاريو ۽ سندس چپن تي هلڪي مسڪراھٽ آئي.
 هو ٻڌي هٿن سان سين جي هٿن کي آهستي
 دٻائي چوڻ لڳو ته شرمندي ٿيڻ جي ڪا ڳالهه
 ڪانهي. مونکي اڄ ڳوڙو ٿي مليو، جنهن جو ملو
 پئسن کان به ڳوڙو آهي. ايشور شل توهانکي
 وڌائي ويجهائي.

ٻڪاري ته هليو ويو پر سين اُتي ڪجهه وقت
 واڙن وانگر بيٺو رهيو. هن کي لڳو ته دان هن نه
 پر ٻڪاريءَ کيس ڏنو.

در شڪانت ٻڌائي ڀرم ڀوجليم سوامي جن ڀريمين
 ڪي چوڻ لڳا ته جي توهانجي ايڏي اونچي پاڙا
 آهي ۽ توهان اهو سنگاپ ڪيو آهي ته سنگرو
 مهراج جن جو ملڪ ٺهڻ گهرجي ته توهان جو اهو
 سنگاپ ضرور سٺ ٿيندو. اهڙي نموني ڀريمين
 جي مايوس دلين ۾ وري ٽئين آشا جاڳي ته هڪ
 ڏينهن هتي به سٺ وانگر امراڻو جهڙي درٻار
 ٺهندي .

آشا گنج ۾ سٽسنگ ڪندي ڀريمين جي پيڙ
 ويٺي ٿي وڌندي. سڪايل ڀريمي پري پري کان
 ڪهي ڀرم ڀوجليم سوامي جن جي سڳوري درشن
 لاءِ اچي سندن امرت وڃن ٻڌي ٿن من ٺاڙ لڳا.
 انهن ڀريمين مان شري پار ڳوا صاحب انجنيئر،
 جو هاڻي ڀاتا ۾ رهندو هو، سو ٺٽ ڦير سان شردا
 سان سندن سٽسنگ ۾ اچڻ لڳو. هر روز سٽسنگ
 کان پوءِ رڪجي ڀرم ڀوجليم سوامي جن جي شيوا
 ڪندو هو. اهڙي نموني شيوا ڪندي ڪندي ڀرم
 ڀوجليم سوامي جن جي ويجهو اچڻ لڳو ۽ سوامي جن
 جي به سندس مٿان ڪريا جي نظر هئي. ڀرم ڀوجليم
 سوامي جن جو هيءُ ششم شرداو هئڻ سان گڏ
 گهڻوان به هو. هن جي هيءُ ڌي ٽيها هئي ته هندوان
 ٻڌجي سدا سنگرو مهراج جي ڀرڻن ۾ رهان .

سوامي جن دوران يوگ-سادنا جي هڪ نما

شري پارڳوا صاحب جي يوگم ساڌنا ۾ رچي هئي.
اڪثر هو صاحب ۾ ٻوڏن سوامي جن کان يوگم
اڀياس جي باري ۾ پرسشن پڇندو و رهندو هو. جڏهن
هن تڏو ته ۾ ۾ ٻوڏن سوامي جن کي به يوگم اڀياس
۾ نه صرف رچي آهي پر گهرو گيان به آهي تڏهن
هڪ ڏينهن ڊچندي ڊچندي سوامي جن کي ويٺي
ڪري چيائين ته سائين مونکي يوگم ساڌنا سکڻ
جي من ۾ پياس آهي. پر شام جو جڏهن مان اڃان
ٿو تڏهن ٻوڏن جي پيڙ لڳي بيٺي هوندي آهي.
ان وقت هر ڪو ٻوڏن چاهيندو آهي ته هو توهان
جي چورن ۾ گوڙو وقت ويهي توهان جي درشن
جو آندو وٺي ۽ امريت وڃن پيئي. ڪي ٻوڏن
وري ان وقت ايڪانت ۾ پنهنجون سمسيائون ڪڍي
توهان کان مارڻ درشن وٺڻ چاهيندا آهن. مونکي
به توهان کي ڪجهه ڪرڻ لاءِ ڪلاڪن جا ڪلاڪ
انتظار ڪرڻو پوندو آهي. ان ڪري شام جي وقت
اها پياس ٻوڏن نه ٿي سگھندي. توهان جي موني
ڪر يا ڪريو ته مان صبح جو ٻوڏن جي وقت
توهانجي شيوا ۾ حاضر ٿي هن گيان جي گنگا ۾
ٽپي اچي لڳيان.

۲۴ ۽ ۲۵ جو جنم سواهي جن ۲۴ گوا صاحب جي سک
شرڙا ۽ ۲۵ گم ساڙا سکڻ جي جڳھسا ڏسي ڏاڏو

پرسن ٿيا ۽ کيس چيائون ته اسين توهانجي هن
پرستار کي ٻڌي خوش ٿيا آهيون. سڀ کان ئي
هيءَ شپ ڪاريه آرنپ ڪيو. توهان صبح جو ٺيڪ
5 بهجي هن اسٽان تي اچجو، اسين به هتي ٺيڪ
ٿايمر تي پهچي وينداسين.

ٻڌي ٿيڻ صبح جو پارگو صاحب جي اچڻ
کان اڳ ئي ڀرم پوئلڳ سواهي جن هون جي سڄي
تياري ڪري ڇڏي هئي. پارگو صاحب جن جي
اچڻ تي کيس چيائون ته پاڻي! ڪوبه شپ ڪرم
ڪرڻ کان اڳ ڀرماتما جي آشيش وٺڻ لاءِ ۽ ڪاريه
جي نروگهون سڌيءَ لاءِ هون ڪرڻ گهرجي. سو
سڀ کان اول هون ڪيو ۽ پوءِ اڄ کان ئي ڀوگ
اڀياس آرنپ ڪيو. سڀني شرڏا ۽ سک سان ويدڪ
وڌيءَ اڻوسار هون ڪيو ۽ ڀوگ اڀياس جي سکيا
آرنپ ٿي.

شري پارگو صاحب ڪجهه ٿيڻ جي ڀوگ
اڀياس کان پوءِ ڀرم پوئلڳ سواهي جن کي عرض
ڪيو ته سائين! جي توهان جي آگيا ٿئي ته ڀوگ
اڀياس سان گڏ ويڙهيام سيڪارڻ جو به ڀرپٽ ڪريون.
ان لاءِ رنگس، گهوڙيون ۽ ٻي ڪسرت ڪرڻ جي
سامگري هٿايون، جيئن اڄ ڪلهه جا جوان هتي اچي
ڪسرت ڪري اوهان کان ڀوگ ساڏا جو گمان پراڻي
پهلجي ٿيندڙ سڌيءَ ۽ آتما جو وڪاس ڪن.

V-48

۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹

سان جو ڙڻ کي ”يوگه“ چئجي ٿو ۽ جن ساڏن
دٿاران هن آتما کي پرماتما سان جوڙجي ٿو ان کي
”يوگه ساڏنا“ چئجي ٿو.

هيءَ پيداسي آتما جنم جلدانتر ڪان پنهنجي
پريتم پرماتما سان ملڻ لاءِ تڙقي رهي آهي ۽
اها پيداس صرف هن ملڻ جنم ۾ ٿي پورڻ ٿي
سگهي ٿي. ان ڪجهه جي سڀ کان پهرين کوچ
پڳوان ڪيل مڏيءَ ڪئي. شري ڪيل مڏي جنم
کان ٿي سڌ هو. هن جنم وٺندي ٿي پنهنجي ماما
ديوهوتيءَ کي گمان ڏيئي مڪئي ڏياري. شري
ڪيل مڏيءَ گهور ٽپسيا ڪري اها کوچ ڪئي ته هن
سلسار ۾ پنجهو، تڏو آهن جن مان چوريهه هڙ تڏو
آهن ۽ هڪ چيٽن تڏو آهي. ان چيٽن تڏو جي
شڪتيءَ سان ٿي باقي چوريهه تڏو چلائمان آهن.
اهو چيٽن تڏو آهي ”آتما“.

ان کان پوءِ رشي پاندجي ان آتما جو ساڪشائڪار
ڪرڻ لاءِ گهور ٽپسيا ڪئي. تمام گهڻي جاکوڙ ڪرڻ
کان پوءِ ان کي آتم ساڪشائڪار ٿيو. جن ساڏن
دٿاران کيس آتم ساڪشائڪار ٿيو ان جا ڪل اٺ انگ
آهن ان ڪري ان کي اشتهانگهه يوگه چون ٿا. رشي
پاندجيءَ جي اشتهانگهه يوگه جا اٺ انگ هن طرح
آهن :-

(1) ٻيڙ (2) ٺيڙ (3) آسڻ (4) پراڻا ٻار (5) پوڻهار
(6) ڌار ٿا (7) ڌيان (8) سماڏي.

انهن مان پوريان پنج ٻاهران ساڌن آهن ۽
پويان ٽي آتريڪ ساڌن آهن. انهن ساڌن ۾ا يوگ
ساڌنا پورڻ نه ٿي سگهندي. انهيءَ ڪري انهن
ساڌن کي گهرائيءَ سان سمجهڻ جي ضرورت
آهي.

(1) ٻيڙ معنيٰ تياڳڻ. من کي نرمل ڪرڻ لاءِ
اسانکي دل مان وير پاڻ، اڀرڪا ۽ موهم تياڳڻو هوندو.
ان لاءِ ٻيڙ جا پنج سويان چيا ويا آهن جي هن
رٿت آهن:—

1- اهنسا:— ڪنهن به جيو کي من، وڃن ۽ گرم
سان چوٽ يا نقصان نه پهچائڻ. هرديءَ ۾ جيو مقرر
لاءِ پيار ۽ ديا هئڻ.

2- من، وڃن ۽ گرم سان سڃاڻيءَ سان هلڻ.
کوڙ، ڪٻڙ ۽ مڪاري دل مان ڪڍي ڇڏڻ.

3- ڪنهن ٻئي جي شيءِ کي چوريءَ يا زبردستيءَ
سان نه وٺڻ، نه ٿي ان کي هرايت ڪرڻ جي چاهه
رکن.

4- برهمچريه:— من، وڃن ۽ گرم سان ڪنهن
ڌاڻن نه واسنا يا هري نظر سان نه ڏسڻ، ست ۽
سليم سان رهي پنهنجي ڀل ۽ ويريه جي رکشا

ڪرڻ. گيتا جي ٽئين اڌ يا ۲۸ ۾ شري ڪرشن ڀڳوان
ارجن کي ڪرم جو گم سمجھائيندي چيو آهي ته
ايشور پراپتيءَ جي راهه ۾ ڪام واسا ساڌڪ لاءِ
سڀ کان وڏي رڪاوٽ آهي. انهيءَ ڪري شري
ڪرشن ڀڳوان ارجن کي چوي ٿو ته هي ارجن!
تون پوريائين اندرين کي وس ۾ رکي گيان ۽
وگيان کي ناس ڪندڙ هن مايي ڪام کي سمورو
بل لڳائي ماري ڇڏ.

5- اڀريگرهه :- ڏن گڏ ڪرڻ جي لالچ جو تياڳ
ڪرڻ، ڪيترو به ڪشت اچي پر ڪنهن کان به دان
نه وٺڻ. دان وٺندڙ هميشه دين رهي ٿو.

۶- ۱۲ کان پوءِ رشي راج انتهڪرڻ جي پوئو لاءِ
پنج نيم ٻڌايا آهن جن جي ڌار ڌ ڪرڻ سان اڀياسيءَ
جو من شد ٿي پرماتما جي چرڻن ۾ آسانيءَ سان
لڳي سگهندو. اهي نيم هن ريت آهن :-

(1) شوچ (2) سنهوش (3) ڏپ (4) سواڌيايم
(5) ايشور پرڻيدان.

(1) شوچ :- شوڀر ۽ هرديءَ کي پوتر رکڻ، نيم
سان سنان ڪري شري جي صفائي رکڻ، ڪپڙا
صاف رکڻ ۽ پنهنجي اس ۽ اس صفائي جو ڌيان
رکڻ ٻاهرين صفائي آهي. دل ۾ سهڻي لاءِ سدڀاونا
۽ پوتر ويچار رکڻ اندر جي صفائي آهي. هرديءَ

پرماتما جي نواس جو سنگھاسن آهي، جي ان ۾
گندا ويچار هوندا ته ان گندگيءَ ۾ پرماتما ڪيئن
رهي سگهندو؟ ان ڪري ساڌڪ کي دل ۾ ڪڍڻ
۾ اڻوڻ وڃي ڪي جڳهه نه ڏيڻ گهرجي. شريمد
گيتا جي پندرهين آڌيا ۾ شري ڪرشن پڳوان چيو
آهي ته جن پنهنجو انتهو ڪرڻ شد نه ڪيو آهي
اهڙا اڳيانجي پرش پتن ڪندي به ان آتما کي
نٿا ڄاڻن.

(2) سنتوش :- جيڪي ملي ان ۾ خوش رهڻ.
گهوڙو اوڀ نه ڪرڻ ۽ گهڻي ترشڻا کان بچڻ کي
سنتوش چيو وڃي ٿو. جيستائين سنتوش نه آيو
آهي تيستائين من مابا چار ۾ پتڪندو رهندو ۽
جيستائين من ۾ شائتي نه آئي آهي تيستائين من
ايشور جي چوڻن ۾ نه لڳندو. سنت ڪبير
سنتوش جي ههڙو کي سمجهائيندي هيءَ دوهو
چيو آهي.

”گوذن، گج ڌن، باجي ڌن، اور وٽن ڌن کان،
جب آوي سنتوش ڌن، سڀ ڌن ڌوڙ سمان.“

ڪبير صاحب چوي ٿو ته انسان وٽ هائي، گهوڙا
۽ ٻلي هون جواهرن جي کاڌ هجي ۽ جيستائين
ان وٽ سنتوش نه آيو تيستائين هو اڃان به وڌيڪ
پراپت ڪرڻ لاءِ هر گم ترشڻا وانگر هن سلسلار جي

بيابان ۾ من جي جووئي پياس پجهائڻ لاءِ وٽس
 ڊوڙندو رهندو. ڀر جلدون وقت هن وٽ سنڌوش
 اچي ويو ٿيون وقت هي سنڌساري ڀدارت ٿوڙ
 سمان نظر ايندا. ان لاءِ انسان کي گهرجي پٺي
 جي پاڻ سان ريس نه ڪري سائينءَ در اها پرار ٿا
 ڪري نه:—

”سائين اٿا ديچئي جان ۾ ڪٽنب سماءِ،
 مٿن پي پوکا ٿا رهون، ٺهين ساڌو پوکا جاءِ.“

(3) ٽپ :- انسان جي جيون ۾ لاها چاڙها ۽ دڪم
 سڪم ايندو رهندو آهي. سڀ ٽيڻهن هڪ سمان نه
 رهندا آهن. جيئن ٽيڻهن کان پوءِ رات ۽ رات کان
 پوءِ وري ٽيڻهن ايندو آهي، تيئن دڪن پٺيان سڪم
 ۽ سڪن پٺيان دڪم ايندا رهندا آهن. پرگرتي
 ڀريو رتن شيل آهي. ڪڏهن گرمي نه ڪڏهن سردي
 آهي. هي چڪر نه هلندو رهندو. انهيءَ ڪري
 جڳهاسوءَ کي دڪم سڪم کي ۽ ٽپي ۽ ٽڙي کي خوشي
 سان سوڻ گهرجي. نه دڪم ۾ گهرائڻ گهرجي نه
 سڪم ۾ ڦولائڻ گهرجي. سدا سر پاڙ رکي سڀ ان
 ڀر ماڻها جي طرفان موڪليل سمجهي صبر سان سوڻ
 گهرجي. دڪم سڪم سوڻ جي شڪلي پيدا ڪرڻ ۽
 من کي وڻين کان روڪڻ کي ئي سڀ چئبو
 آهي.

(4) سواڌ يايه :- ڌرمي ڳرڻن جي پاڻ ۽ سڀني جي
 جي سنگت کي سواڌ يايه چيو ويو آهي. پنهنجي
 من کي ايشور جي چرڻن ۾ لڳائڻ لاءِ ۽ من کي
 ڀوتڙ وٽ لاءِ نير سان ڌرمي ڀسڻ جو پاڻ
 ڪرڻ گهرجي ۽ سڀني جي سنگت ۾ رهڻ
 گهرجي. جڏهن اسين رامائڻ جو پاڻ ڪريون ٿا
 تڏهن اسين مورشي والميڪ جي چرڻن ۾ ويهي
 مريادا ڀوشوتم شري رام جو درشن ٿا ڪريون ۽
 سندس ڪٺ ڳاڙ ٿا ٻڌون. جڏهن وقت اسين شريمد
 گيتا جو پاڻ ٿا ڪريون تڏهن اسين مديشور ڀڳوان
 شري ڪرشن جي ڀوتڙ چرڻ ڪمان ۾ ويهي سندس
 مڪاروند مان گيتا روپي الوڪ ٿي گيان ٿا ٻڌون.
 جنهن سان هيءَ چيو آيا مڪت ٿي ڀرم ڌام کي
 پرايٽ ڪندو. چوندا آهن ته ”جهڙو سنگهه ٿيڙو رنگهه“.
 انهيءَ ڪري سدائين ست روشن جي سنگت ۾
 رهجي ۽ نيٺڪ اڄ ڪوئيءَ جي ڀسڻ کي
 ڀڙهڻ گهرجي جيئن اسان جو من نرم ٿئي.
 من تي سنسڪارن جو گهرو اثر ٿي ٿو. ستوگي
 ست پرشن جي سمپرڪ ۾ اچڻ سان من کي
 شانتي ملي ٿي ۽ ستوگي ماڻهن جي سمپرڪ ۾
 اچڻ سان من تي ٻرا سنسڪار پون ٿا ۽ من
 اشانت رهي ٿو. ان ڪري سدائين ستن ويچاروان
 پرشن جي سنگت ۾ رهڻ گهرجي جيڪڏهن اهڙا

ست پرش نه مان ته ايڪانت ۾ رهڻ گهرجي پر
 تہو گڏي ماڻھون کان سدائين پاسو ڪرڻ گهرجي،
 ڀلي اهي اسان جا سڳا سڀيڏي هجن. اهڙي طرح
 سٺن ڀستڪن کي پڙهڻ گهرجي، گندن ڀستڪن
 کي هٿ نه لڳائجي.

(5) ايشور پرڻيدان: ايشور ۾ اتوت وشواس
 رکڻ، اُن جي شون ۾ وڃڻ ۽ اُن کي پرايٽ ڪرڻ
 جي لکن ڪي ايشور پرڻيدان چئجي ٿو. هيءُ
 مانس ديوي اسان کي هلي صرف آتم ساڪيڏگار ۽
 پرماتما کي پاڻ لاءِ آهي. هن چولي ۾ اسين
 پرماتما کي پاڻي سگهون ٿا. پرماتما کي پاڻ لاءِ
 سڀ کان ضروري آهي اُن ۾ وشواس ۽ اُن جي
 ستا ۾ وشواس. جڏهن وشواس ڪيو اُنهن ئي ٻالو.
 سامي صاحب جن پڻ هيئن چيو آهي:—

”وڏو جهان ويساهه، سامي سڳهين ڪون،
 ويد ۽ ران مٿي ڪري، ڪڍيو اهو راءِ،
 اندر مڪ اچي ڪري، سمجهي ڪر سماءِ،
 ڇڏ وڌائي واءِ، ته سمجهي ملهي سڀرين.“

انهيءَ ڪري جڳياسوءَ کي پرماتما ۾ ڀورو نشو
 ڪري، دل ۾ اُن کي پاڻ لاءِ ٽڙف ڏندا ڪري ۽
 سدس شون ۾ وڃڻ گهرجي. شري ڪرشن ڀڳوان
 شريمن ڀڳوت گيتا جي ارڙهين اڌيا ۾ ارڃن کي

ڏرڻ ڪري ٻڌايو آهي ته :-

”هي ارڃن! تون پلھنجو هن مون ۾ لڳاءُ،
 ملھنجو پڳت ٿي، ملھنجي پوڄا ڪر ۽
 مونکي ٿي پرڳام ڪر. ائين ڪرڻ سان
 تون مونکي ٿي پراپت ٿيندين. اها مان
 نوسان سڃي پرڳيا ڪريان ٿو ڇاڪاڻ ته تون
 ملھنجو ڀرم پيارو سکو آهين.“ (65)

ڀرم ۽ نيم جي باري ۾ ڪوئي سمجھائڻ کانپوءِ
 شري پارگوا صاحب ڀرم پوڄي، سوامي جن ڪي
 هٿ جوڙي ويندي ڪٿي ته پوڄم ساڌنا ڪرڻ لاءِ
 نيم ۽ ڀرم جي ساڌنن کي ڪرڻ جو ڪوڙو موٽو آهي؟
 ڀرم پوڄي، سوامي جن جڳياسين کي سمجھائيندي
 چيو ڀرم ۽ نيم جي ساڌنن جي ڪرڻ سان اسان جو
 انتهڪرڻ شد ٿئي ٿو. انهن ساڌنن دٿارا اسان جو
 من ڦرل ٿئي ٿو. جيئن ڪسان ٻج پوکڻ کان اڳ
 ڪيت ۾ هر لائي ڪاڍ وجهي ان کي تيار ڪندو
 آهي تنهن کان پوءِ ٿي ٻج ڦٽندو آهي ۽ سلا
 نڪرندا آهن. بنا ڪيت جي تيار ڪرڻ جي ٻج
 وجهبو ته اهو وڻر وڻندو. ان مان ڪوبه فائدو
 نه ٿيندو. انهيءَ ڪري هن پنڌ جي پانڊيٽري کي
 پرماتما کي ڀاڻڻ لاءِ پهرين انهن ساڌنن دٿاران
 پلھنجي هرديءَ کي تيار ڪرڻو ٿيندو. جوڳي سلت

مهاڻماڻون ۽ ايشور جا پيارا هن راهه تي هليا آهن
 سڀني اهي ساڌن ڪري منزل پائي آهي. پوءِ ٻلي
 هنن آهن ساڌنن کي ڀر ۽ ڏيهر جو ٺاڻو نه ڏنو آهي.
 هن راهه ۾ اندر جي صفائي تمام ضروري آهي.
 ان بهان منزل تي پهچي نه سگهيو. سامي صاحب
 اندر جي صفائيءَ جي باري ۾ چيو آهي ته:-

گر گهرجنون ڪيو، شيشو شت اندر جو،
 انهيءَ آئو ڏيو جو ٿو ٿو ٿو ٿو ٿو،
 اندر ٻاهر هڪڙو، ڏسي ڪين پيو،
 ڪارج سٺ ٿيو، ”سامي“ ٿو ٿو ساڀر س جو.

مٿيون دوھو ٻڌائي جيڪي اسن ڪي چئيءَ طرح
 هيءَ ڳالھ سمجهائڻ لاءِ ڀرم ڀوجيڻ سواهي جن
 ڪين هيلينون درشتانت ٻڌايو:-

درشتانت:- هڪ راجا ڀڳوان ٻڌ جو شرڙاڻو ڀڳت
 هو. سندس ڀريهر جي ڪري ڀڳوان ٿڌاڪت هن وٽ
 وقت به وقت ايندو رهندو هو. راجا به دل و جان
 سان ٻڌ ڀڳوان جو آدرستڪار ڪندو رهندو هو.
 هڪ دفعي راجا ٻڌ ڀڳوان کي ويٺي ڪٿي ته کيس
 ڏيکيا ڏين. ڀڳوان کيس چيو ته اڃا ڏيکيا ڏين
 جو وقت نه آيو آهي. اهو ٻڌي راجا ڏاڍو ڏکي ٿيو.
 سوچڻ لڳو ته مان ڀڳوان جو ڀريهر مشق آهيان.
 سندن دل و جان سان شيوا ڪريان ٿو پوءِ ڀلا ٻڌ

ڀڳوان هونڪي ديكشا چون ٿي. ڀڳوان ٻڌ سندس
 دل جا پاڻ سمجهي ويا. سندس شڪا دور ڪرڻ
 لاءِ جڏهن ٻڌي دفعي آيا تڏهن راجا کي آگيا
 ڪيائون ته اسين ڪير ٿي ڪاٺيداسين. راجا وڏي
 شوق سان سون جي ڪتوري ۾ ڪير ٿي ڪٿي
 آيو. ڀڳوان پنهنجو برتن اڳيان ڪري راجا کي
 ڪير ٿي ان ۾ وجهڻ جي آگيا ٿي. تنهن تي راجا
 ڀڳوان کي ويٺي ڪري عرض ڪيو ته ڀڳون هي
 برتن ته ميل سان ڀريل آهي هن ۾ ڪير ٿي وجهڻ
 سان اها گندي ٿي ويندي. انهيءَ ڪري آگيا ٿي ته
 ته پهرين هن کي صاف ڪريان پوءِ ڪير ٿي جهوان.
 تنهن تي راجا کي پيار سان سمجهائيندي ڀڳوان
 چوڻ لڳو ته جيئن گندي برتن ۾ امرت روڻي
 ڪير ٿي وجهڻ سان اها بيمار ٿي وڃي ٿي تهڙي
 طرح مل و ڪيم واري هرديه ۾ نام روڻي ٻج به
 بيمار ٿي وڃي ٿو. ديكشا وٺڻ کان اڳ هرديه ۽
 انٺڪرڻ کي شد ڪرڻ پرم آوشيڪ آهي.

هي درشانت ٻڌي جڳياسن کي پرم پوجن
 سوامي جن جي سکيا چڱيءَ طرح سمجهه ۾ آهي
 ويٺي ۽ پرم پوجن سوامي جن کي وشواس
 ٿي پاريائون ته سندن آديش انوسار به ۽ نيم جي
 ساڌن جو چڱي طرح دل و جان سان بهالڻ ڪري
 پنهنجي انٺڪرڻ کي شد ڪندا.

ان کانپوءِ ۽-رم ۽ وڃن سوامي جن کين پوءِ
 ساڌنا جي ٽئين سويان آسٽ جي باري ۾ ڪي-ان
 ذيل لڳا.

آسٽ ۽- ۽-رم ساڌنا لاءِ هڪ نشيبت آستان طهر
 ڪرڻو پوندو. اهو آستان ايڪانت وارو ۽ شان
 هٿن گهرجي. ڪنهن ڪنڊ ۾ يا چت تي اهو آستان
 ٺاهيو. اتي ڪش، آسٽي يا ڪمبل يا ڪوبه گرم
 ڪپڙو وڇائجي. ان آسٽ تي پدم آسٽ يا ارڌ
 پدم آسٽ، آٽي پالتي ماري سڪ، آسن ۾ ويهي.
 ارڌ پدم آسٽ ۽-رم ساڌنا لاءِ سڀ کان وڌيڪ
 سهوليت ڀريو آهي. اهو هن ريت ڪرڻ گهرجي.
 ساڄي پير کي چڱي اندر رکجي ۽ ٽائو پير
 ساڄي ستر تي رکڻ کپي. هن طرح وهڻ سان
 اهو ڌيان رکڻو آهي ته پليءَ جو ڪنڊو هڪل
 سڌو هجي. ڪمر چاٽيءَ جو پليون حصو گردن ۽
 سر هڪ لائين ۾ هٿن کين. شريو نه ڳوٺو اڳڙيل
 هجي ۽ نه ئي ڳوٺو ڏاڍو هجي. هن طرح جڏهن
 ساڌڪ ڌيان ۾ وهي ٿو تڏهن دماغ مان ودوت
 شڪتي اهي هيرودن جي سو ڪهر نارين ڏٺارن
 هيٺ پرواهت ٿئي ٿي ۽ ڌيري ڌيري شري
 جي سهلي انگن ۾ ڦهلي وڃي ٿي ۽ پيران
 اندرين ۽ هن کي اندر جي طرف ڪشش ڪري

چڪي ٿي. ان مان ساڌڪ ڪي تمام گهڻو فائدو
ملي ٿو. هيءَ چڪهڪي شڪتي ساڌڪ ڪي مٿي
چاڙهڻ ۾ تمام گهڻي مدد ڪري ٿي. انهيءَ
ڪري آسٽ ۾ آرام سان ۽ سڌو وهڻ تمام ضروري
آهي. ٻليءَ جي ڪلڊي ڪي سڌو رکي وهڻ،
هلائڻ ۽ گردن ڪي سڌو اولڇو رکڻ سان آڻ-
وشواس وڌي ٿو ۽ شير ذروڳهه رهي ٿو.

[illegible]

انهون آڱرين کي الڳ الڳ طرح سان ملائڻ سان الڳ الڳ مدرائون ٺهن ٿيون. هنن مدرائن مان ايڪ فائدا آهن. ڌيان ۾ وهڻ وقت ٻڏي هٿ سڌا ڪري کولي ڪوڏن تي رکڻ گهرجن. ان وقت هٿ جي هٿيلي مٿي هجي. هاڻي اسين الڳ الڳ آڱرين کي آڱوڻي سان ملائي الڳ الڳ مدرائون ٺاهينداسين.

✓ (1) گيان مدرائون: ڏسڻي آڱر ۽ آڱوڻي جي اڳئين سري کي ملائڻ سان هيءَ مدرائون ٺهندي آهي باقي ٽي آڱريون بلڪل سڌيون رکبيون. هيءَ مدرائون ٻنهي هٿن سان ڪوڙي آهي.

فائدا: هن مدرائون کي ڪرڻ سان من ايڪاگر ٿي ڌيان ۾ لڳندو، سمورڻ شڪتيءَ ۾ واڌارو ايندو، دماغ کي طاقت ملندي، دماغ ۽ فسن سان لاڳاپو رکندي ڪمزوريون دور ٿينديون، نڊ سٺي ايندي. هن مدرائون جو اڀياس وڌياري ٿين ۽ ڌيان ڪندڙن جي لاءِ فائدي وارو آهي. هيءَ مدرائون ويهي، لٽي يا ڪيترو به وقت ڪري سگهجي ٿي. هيءَ مدرائون سڀ ڪري سگهن ٿا.

(2) وايو مدرائون: هاڻي ڏسڻي آڱر کي آڱوڻي جي چؤ واري ڪڍي سان ملايو ۽ آڱر جي مٿان آڱوڻو رکي ٿورو ڊٻايو. هيءَ مدرائون 40 منٽ ڪرڻ گهرجي.

فائدا :- هن مدرن ڪرڻ سان واپو سڌيندي سڀ
روڃه دور ٿيندا. شير جي ڪنهن به انگهه ۾ ڏکڻي
هوندي ته اها بلڪل بند ٿيندي. جوڙن جو درد
دور ٿيندو. ان رنجهه جو اثر به هن مدرن سان دور
ٿيندو.

(3) آڪاش مدرن :- وچين آڱر کي آڱوٺي سان
ملائجي ۽ باقي آڱريون سڌيون رکڻ سان هيءَ
مدرن ٺهندي آهي.

فائدا :- هن مدرن ڪرڻ سان ڪن جون سڀ
تڪليفون دور ٿينديون.

(4) شونيم مدرن :- وچين آڱر کي آڱوٺي جي
چڙوت گدي سان ملائي ۽ مٿان آڱوٺو رکي ٿوڙو
د ٻاڻجي ۽ باقي آڱريون سڌيون رکجن.

فائدا :- هن مدرن ڪرڻ سان ڪن جون سڀ
بيماريون دور ٿينديون. ڪن جو سور بڪدم بند
ٿيندو. ڪن جو وهڻ، ڪن جي ٻوڙاڻ ۽ ٻيون
تڪليفون دور ڪرڻ لاءِ هيءَ مدرن اچوڪ آهي.
هيءَ مدرن 40 منٽ ڪرڻ گهرجي. پراڻي بيماريءَ
جي حالت ۾ ڇڏو وقت ڪرڻ جي ضرورت آهي.
ٻيءَ حالت ۾ تڪليف هٽڻ ئي ٿي هيءَ مدرن ڪرڻ
گهرجي.

(5) پوڻوي مدرن :- ٽئين نمبر واري آڱر ڀاڄ جي

اڳئين سري جي آڱولي جي اڳئين سري سان ملائڻ سان هيءَ مدرا ٺهندي آهي.
 فائدا :- هيءَ مدرا پرتويءَ وانگر هوش ڪندڙ آهي. هن جي ڪرڻ سان ڪمزوري دور ٿيندي ۽ وزن جيترو ٿيڻ گهرجي اوترو وڌندو ۽ من پوسن رهندو. من ۾ آساهه رهندو. هيءَ مدرا هر روز 40 منٽ ڪرڻ گهرجي. سهڙن کي هيءَ مدرا ڪرڻ گهرجي.

(6) سوريه مدرا :- هن مدرا ۾ ٻاج کي موڙي آڱولي جي چڙ واريءَ گنديءَ سان ملائڻو آهي ۽ ٻاج مٿان آڱولو رکي ٿوڙو دٻائڻو آهي.
 فائدا :- هن مدرا جي اڀياس ڪرڻ سان ٽولاهه گهٽجندي ۽ وزن شري جي انويٽ ۾ رهندو. جيڪي موٽائي کان پريشان آهن انهن کي هيءَ مدرا نيم سان روز 40 منٽ ڪرڻ گهرجي.

(7) ايان مدرا :- وچين آڱر ۽ ٻاج جي سرن کي آڱولي جي سري سان ملائجي ۽ باقي آڱريون سڌيون رکجن.

فائدا :- هن مدرا جي ڪرڻ سان شري جي ڪنهن به حصي ۾ رڪمل مل ٻاهر نڪرندو ۽ خوب پسندو ايندو ۽ شري شد ۽ نرم ٿيندو.

(8) پراڻ مدرا :- چوچ ۽ ٻاج جي سرن کي آڱولي جي سرن سان ملائجي ۽ باقي آڱريون سڌيون رکجن.

فائدا ۱۔ هن مدر ا ڪرڻ سان اکين جي جوت وڌندي چشمي جو نمبر گهٽجندو ۽ اکين جون سڀ بيماريون دور ٿينديون. دل جي بيماري لهندي ۽ شير فروڳ، رهندو. هيءَ مدر ا اڃا انوسار سڀ ڪري سگهو ٿا. هيءَ مدر ا ڪيترو به وقت ڪري سگهجي ٿي.

(9) انگشت مدر ا ۱۔ ڏاڻي هٿ جي آڱوٺي کي مٿي جهلي ٻڏي هٿن جي آڱرين کي اهڙي نموني ڦاسائڻ گهرجي جيئن ساڄي هٿ جي ڏسڻي آڱر ۽ آڱوٺو مٿان اچي ڏاڻي آڱوٺي کي جهلين.

فائدا ۱۔ هن مدر ا ڪرڻ سان شير ۾ گرمي ايندي ۽ زڪام دور ٿيندو منگهه لهندي. هيءَ مدر ا 40 منٽن تائين ضرورت پوڻ تي ڪرڻ گهرجي.

(10) شڪم مدر ا ۱۔ ڏاڻي هٿ جي آڱوٺي کي چٽين آڱرين سان پڪڙجي. ساڄي هٿ جي آڱوٺي کي ڏاڻي هٿ جي ڏسڻي آڱر سان ملائجي ۽ باقي رهيل ڏاڻي هٿ جي آڱرين کي ساڄي هٿ جي بند مٿ سان ملائي سڌو جهلجي.

فائدا ۱۔ هن مدر ا ڪرڻ سان گلي جون سڀ تڪليفون دور ٿينديون.

ٻوڙ جو جنم سو آهي جن ساڌڪن کي مدد اٿن
 جي باري ۾ گمان ڏيڻ کان ٻوڙ چوڻ لڳا ته شري
 کي تندرست رکڻ تمام ضروري آهي ڇاڪاڻ ته
 شري دٿاران ٿي سڀ ڪم ڪاريون ڪيون وڃن
 ٿيون. شري جي تندرست رهڻ سان ٿي اسين
 پرماتما جو ڀڄڻ ڪري سگهون ٿا. ان ڪري شري
 کي تندرست رکڻ لاءِ ڪا به ڪا ڪسرت ڪرڻ
 تمام ضروري آهي. يوگم آسٽ ٻين سڀني ڪسرتن
 کان وڌيڪ شريشت آهن ڇاڪاڻ ته ٿوري محنت
 ڪرڻ سان يوگم آسٽن دٿاران شري جي اندرين
 انگن کي ڪرياشيل ڪري انهن ۾ وڌيڪ چستي
 پيدا ڪري سگهجي ٿي. يوگم اپياس دٿاران شري
 فروجه رهي ٿو، بيماريون دور ٿين ٿيون. شاريڪ
 ڪريائرن چڱي طرح سان هلن ٿيون، هاضمو سٺو
 ٿئي ٿو، خون جو دورو صحيح طرح سان ٿئي
 ٿو، من ۾ شائتي هلي ٿي ۽ جيون ۾ اٽساهه وڌي
 ٿو. انهيءَ ڪري پنهنجي وقت آهر ڪجهه آسٽ
 ضرور ڪرڻ گهرجن. هاڻي اسين ٽوهان کي
 انهن آسٽن ڪرڻ جي وڌي ۽ ان مان ٿيندڙ
 فائدن جي باري ۾ ڄاڻ ڏينداسي.

آسٽ ڪرڻ جي شروعات ۾ شري ۾ اڇڪ آڻڻ ۽
 سستي دور ڪرڻ لاءِ شري کي اڳيان ۽

ڏاڏي ڀاسي، ساڄي ڀاسي گهمائي اُن ۾ اسٽور ٿي
 اُڻڻ گهرجي. اُن کان پوءِ هن طرح سان سڀ کان
 پهرين سوريه نمسڪار سان آسٽ شروع ڪري پوءِ
 ٻي ڪري ڪرڻ وارا آسٽ ڪرڻ کان پوءِ ٻي
 ڪري ڪرڻ وارا آسٽ ڪرڻ گهرجن ۽ سڀ کان
 پوءِ ٻي ڪري ڪرڻ وارا آسٽ ڪرڻ گهرجن.
 آسٽ پورا ڪري پوءِ پراڻاڻاڻ ڪرڻ گهرجي ۽
 پراڻاڻاڻ ڪرڻ کان پوءِ ڏيان ۾ وهڻ گهرجي. ان
 طرح ڪرڻ سان شريرو ۽ آتما جي آنتي ٿيندي ۽
 ڀرم آندڻ جي پراڻي ٿيندي.

سوريه نمسڪار:- سوريه نمسڪار ارچنا به آهي
 ته ڪسرت به آهي. هن ۾ چار يوگهه آسٽ ۽ ٽي
 پراڻاڻاڻ سمايل آهن. اُن سان گڏ اسين هن آسٽ
 دٿاران شڪتي ۽ پرڪاش سوريه پڳوان جي ارچنا
 ۽ پوڄا به ڪريون ٿا جنهن سان اسان کي شڪتي
 ۽ شائتي پراڻ ٿئي ٿي. هيءُ پوڄا سوريه پڳوان
 جي ٻارهن نالن جي جابل سان ڪئي وڃي ٿي
 جي هن ريت آهن:-

1- اوم هڏياڻ نمه	(سڀ جو مٿو)
2- اوم رواسي نمه	(ساراهه جي پوڳهه)
3- اوم سورياهه نمه	(جڳت جو سڏجائڪ)
4- اوم ڀانوي نمه	(پرڪاش ٿيڻ وارا)

- 5- اوم ڪڙايه نمھ (آڪاش ۾ گمن ڪرڻ وارا)
 6- اوم پوشڻو نمھ (بالڻ پوشڻ ڪرڻ وارا)
 7- اوم هر ٿيه گر پايه نمھ
 (سون جوڙي ڇمڪ ڏيڻ وارا)
 8- اوم مريچي نمھ (روڳ ۽ فاش ڪرڻ وارا)
 9- اوم آد ٿيايه نمھ (ڪشش ڪرڻ وارا)
 10- اوم سوٽري نمھ (پنڊا ڪرڻ وارا)
 11- اوم ارڪايه نمھ (پوڄا ڪرڻ لائق)
 12- اوم پاسڪرايه نمھ (پرڪاش وارا)

مٿين ٻارهن نالن جو جاپ سوريه نمسڪار جي
 پهرين اُستتيءَ ۾ هٿ جوڙي هڪ هڪ ڪري ڪرڻو
 آهي. سڀ کان پهرين هٿ جوڙي سوريه جي طرف
 ملهن ڪري هڪ نالي جو جاپ ڪري، هن آسن جي
 شروعات ڪرڻي آهي. سوريه نمسڪار جي ٻارهن
 اُستتين جو ورڏن هن ريت آهي جو اسين توهانکي
 ڪري ڏيکاريون ٿا جيئن توهان کي چڱي طرح
 سمجهه ۾ اچي سگهي.

سڀ کان پهرين زمين تي فراسي يا ڪمبل
 وڇائجي ۽ هلڪا ۽ ڇاڪاڙا پائهن جيئن آسن
 ڪرڻ ۾ رڪاوٽ نه پوي.

پهرين اُستتي :- سوريه جي طرف ملهن ڪري
 سڌو شير کي چڪي پئي پهر ملائي هٿ جوڙي

بيھجي. ساهم اندر چڪجي. هيءَ پورين پراڻيام
جي پورڪ استئي آهي. هن استئيءَ کي سورين
درشن نه چوندا آهن.

ٻين استئيءَ ۱- ڏيري ڏيري هٿن کي ڪن سان
ملائي سڌو مٿي کڻي وڃجي. ٿريون سامهون ڪري
ڪليل رکجن. ٻيٽ اندر جي طرف چڪجي. ساهم
کي روڪيو. هي پراڻيام جي ڪمپڪ استئي آهي.
هن استئيءَ کي تاز آسن نه چوندا آهن.

ٽين استئيءَ ۱- ڏيري ڏيري ڪن سان ملائي
هٿن کي سڌو رکي هيٺ اٿڻجي ۽ مٿي ۽ ڪمر
کي جهڪائجي. جهڪڻ وقت گونڊا سڌا رکجن.
مٿي ۽ ڪمر کي ايترو جهڪائجي جو هٿ ۽ مين
تي لڳن ۽ نڪ گونڊن سان لڳي سگهي. هيءَ
استئي ڏيري ڏيري ايندي. گهڻو زور نه لڳائجي
جيٽرو سولائيءَ سان جهڪي سگهجي جهڪجي
جيٽن مانسپيشين ۾ چڪ نه اچي.

هاڻ ساهم ڇڏجي. هيءَ پورين پراڻيام جي
ريچڪ استئي آهي. هن استئيءَ کي باد هست
آسن نه چوندا آهن.

چوٿين استئيءَ ۱- ساڄي ٿنگ کي ٻليان کڻي
گونڊو زمين تي ٽهڪجي ۽ ساڄي ٿنگ جو گونڊو
کڙو ڪري بهارجي. ٻئي ٻانهون گونڊي جي اس

پاس سڌيون ڪري هٿ زمين تي رکجن. گوڏو
ٻڏهي هٿن جي وچ ۾ اڳيان نڪتل هجي. گردن
۽ مٿو آڪاش جي طرف ڪجي. ساهه ڪڍجي. هن
کي ٻئي پراڻاڻام جي پورڪ اسٽي چئجي ٿو.

ٻندين اسٽي :- ڏاڻي پير کي پٺيان ڪٽي
ساجي پير سان ملائجي، ڪڙيون زمين سان لڳائجن.
هٿ لڊا رکجن. مٿي کي ايترو ڇوڪائجي جو
ٻڏندڙو دن ڏسي سگهجي. شير جو ٻار پيرن
جي آڱرين ۽ هٿن تي هجي. ساهه روڪيو. هن
کي ٻئي پراڻاڻام جو ڪمپڪ چئجي ٿو. هن اسٽيءَ
کي ترڪوڻ آسٽ به چئبو آهي.

ڇوڀن اسٽي :- ٻندين پيرن جي گوڏن کي زمين
سان لڳائجي. پٺت کي اندر ڇڪجي ۽ ڇاڻي زمين
سان لڳائجي. هٿ جون تريون زمين تي پاسرين
جي برابر ڀرسان رکجن. ٻانهون ڇيٺو کان ڪجهه
مٿيرو هجن. ڏک زمين سان لڳائجي ۽ ڪاڏي
ڇاڻي سان لڳائجي. ساهه ڇڏيو. هي ٻئين پراڻاڻام
جي ريجڪ اسٽي آهي. هن کي شاشانگه پراڻام
به چوندا آهن.

سڌين اسٽي :- ٻئي تريون زمين تي ڏڪهون
رهن. مٿو ۽ گردن مٿي ڪري ايترو ته پٺيان
ڇوڪائجي جو آسمان جو درشن ٿئي. ساهه اندر

سوریه نمسکار کرل جو طریقو

ڇڪڻ گور جي. هي ٽئين پراڻاڻام جي پورڪ اسٽي
 آهي. هن اسٽيءَ کي پڇنڪم آسڻ به چئبو آهي.
 ائين اسٽي - هي اسٽي پڇين اسٽيءَ جي
 سمان آهي. مٿو پيٽ اندر ڇڪيل هجي. ساه
 روڪيو. هي ٽئين پراڻاڻام جي ڪمپڪ اسٽي
 آهي.

ٽئين اسٽي :- هيءَ چوٿين اسٽيءَ وانگر ئي
 آهي. صرف ايترو فرق آهي جو هن ۾ ڏاڻي ٽنگ
 کي پليان ڪڍي وڃڻو آهي ۽ ساڄو ڳوڏو مٿي رکڻو
 آهي. هن ۾ ساه ڇڏبو. هيءَ ٽئين پراڻاڻام جي
 رڀڪ اسٽي آهي.

ٽهين اسٽي :- هيءَ ٽئين اسٽيءَ جي برابر
 آهي. هن ۾ شريو جو ٻار ٿرين ۽ پيرن جي آڱرين
 تي هوندو ۽ گردن ۽ مٿي کي ايترو اندر ڪبو
 جو ٺاڙي نظر اچي. ساه ڪڍو. هيءَ چوٿين پراڻاڻام
 جي پورڪ اسٽي آهي.

يارهين اسٽي :- هيءَ ٻي اسٽيءَ جي سمان
 آهي. هن ۾ ٺاڙ آسڻ وانگر هٿ مٿي هوندا آهن.
 ساه کي روڪيو. هيءَ چوٿين پراڻاڻام جي ڪمپڪ
 اسٽي آهي.

ٻارهن اسٽي :- هيءَ اسٽي ٻنهن اسٽي
 جي سمان آهي. هن ۾ هٿ جوڙي سور ۾ ڳوان

جو روشن ڪيو. هن ۾ ساهه ڇڏيو. ۽ چوڻين
پراڻاڻام جي ريجڪ اسٽي آهي.

هي سوريه نمسڪار صبح جو خالي ٻيٽ ڪرڻ
گهرجي. شروعات ۾ صرف ۾ دفعا سوريه نمسڪار
ڪرڻ گهرجي. هر هفتي هڪ سوريه نمسڪار وڌائڻ
گهرجي. ٽن مهينن ۾ 12 دفعا روز سوريه نمسڪار
ڪرڻ جو ٽيم ٺاهڻ گهرجي. هر دفعي سوريه ڀڳوان
جي ارچنا جو منتر هن ۾ چئجي. اهو خيال رکن
گهرجي ته سوريه نمسڪار پنهنجي وقت آهر ڪرڻ
گهرجي. هن آسڻ ڪرڻ سان شير ۾ اسٽور تي
هن ۾ ڀرستا ۽ جيون ۾ اُتساهه وڌندو. آتم وشواس
جي وڌڻ سان جيون آندميه ٿيندو. هي آسڻ ٺهڻ
وڌا، استوري پرش سڀ آرام سان ڪري سگهن ٿا.
جي وقت نه ملي ۽ ٻيا آسڻ نه ڪري سگهجن ته
صرف سوريه نمسڪار ڪرڻ سان شير نروڙ ۽
هن ڀرستن رهندو ۽ آتم انٽي ٿيندي.

ڀرم بوجلم سوامي جن سوريه نمسڪار جي وڌي
۽ ان جو موهڻو ٻڌائڻ کان پوءِ جڳماسن کي چوڻ لڳا
ته شير ۾ روڳه نروڙ شڪتي پهچدا ڪرڻ ۽ شير
جي روشن ڪي دور ڪرڻ ۽ پورڻ ٿيندڙ سڀي پراڻت
ڪرڻ لاءِ ڪجهه بهه ڪرڻ وارا، ڪجهه رڙهي
ڪرڻ وارا ۽ ڪجهه لهي ڪرڻ وارا پوڙهه آسڻ

ڪوڙ ڪورجن. هنن آسٽن ڪي ڪوڙ ۾ صرف اڌ
ڪلاڪ لڳندو پر انهيءَ جو لاپ اهو آهي ته زندگيءَ
۾ شريرو ٺرو ٿي، من ڀرسن ۽ آتما ۾ مائما جي چوڻن
۾ لين رهندي. انهيءَ ڪري اسين توهان کي
اُنهن آسٽن جي ڪوڙ جي وڌي ۽ اُن مان ٿيندڙ
لاپ ٻڌايون ٿا جي هن ريت آهن:-

بيهي ڪوڙ وارا آسٽ

(1) ارڙ ڪٿي چڪر آسٽ:- سڀ کان پهريون
ٻئي ڀيرو ملائي هٿ سڌا ڪري ۽ هٿن جون انگريون
چڪي سڌيون ڪري ٻيهجي.
ساهه ڪڍندي ڏيري ڏيري ساڄي ٻانهن پاسي
کان مٿي ڪٽي سڌي ڪري ڪن سان لڳايو. هٿ
جي تري ڏاڻي پاسي هجي.
هاڻي شريرو کي ڏاڻي پاسي جهڪايو. ڏاڻي هٿ
جي تريءَ کي جيترو ٿي سگهي ڏاڻي ٽنگ سان
ملائي هيٺ جهڪايو. ڇوڪڙ وقت ساھ ڇڏيو.
مٿي ڪنيل هٿ مٿڙ نه ڪورجي ۽ گوڏا ٻڪل سڌا
رهڻ ڪورجن. هاڻي آرام سان ساھ ڪڍو ۽ ڇڏيو.
هن اسٽئيءَ ۾ هڪ منٽ ٻيهر ڪورجي.
ساهه ڇڏيءَ طرح ڪڍندي شريرو کي سڌو ڪريو
۽ هٿ کي هيٺ ڪريو.
اها ساڄي ڪسرت ڏاڻو هٿ مٿي ڪري ساڄي

پاسي شريڙي جي ڇوڪاڻي ساڳيءَ وڏيءَ سان ڪريو.
هن آسٽ ڪرڻ سان پليءَ جي ڪنڊي ۾ لڳ
پنڊا ٿيندي ۽ جگر پٺوڻجو ڪم چستيءَ سان ڪرڻ
لڳندو.

(2) ڀرپور تـرڪوٽ آسٽ

سڀ کان پهرين هٿ پاسي کان مٿي ڪري
ڪلون جي برابر زمين جي سڌائين ۽ ۾ ڪري
ٻاهر جن. هاڻي ساڄي پير کي ڏاڻي پير کان هڪ
ميٽر پري رکو. ساھ اندر ڪڍو.

ڏيوي ڏيوي ڪمر کي موڙي ڏاڻو هٿ ساڄي
پير مٿان آڻيو. گوڏا بلڪل سڌا رهڻ گهرجن.
ساھ ڏيوي ڏيوي ڪڍندي هڪ منٽ هن اسٽي
۾ پوڻ گهرجي.

هاڻي شريڙي کي سڌو ڪري هٿ هيٺ ڪري

بيھو.

اها ساڳي ڪسرت ڏاڻي پاسي به ڪريو.
هن آسٽ ڪرڻ سان پليءَ جي ڪنڊي ۾ چڱو
گهماءُ ٿو اچي ۽ ان جي ڪمڀڻ کي سڌاري ٿو.
هن آسٽ ڪرڻ سان گردا مضبوط ٿيندا.

(3) ارڌ چڪر آسٽ

سڀ کان پهرين پير ملائي سڌو بيھجي. پٺي
هٿ پٺيان ڪمر تي رکي پليءَ کي سهارو ڏيو
ساھ ٻاهر ڇڏيو.

ڏيوي ڏيوي پاڻ کي ڀليان جهڪايو. ٽنگن کان
ڪمر ٽائين شريو سڌو رهي. شريو جو ڪمر کان
مٿي وارو حصو ئي ڀليان جهڪائڻ گهرجي. شريو
کي جهڪائيندي ساهه اندر کڻو. مٿي کي جيترو
ٿي سگهي ڀليان جهڪايو، گردن کي جيترو ٿي
سگهي ڀليان موڙيو. هن اسٽيءَ ۾ هڪ منٽ رهو
۽ آرام سان آهستي آهستي ساهه کڻو.

ڀرم پوڄنيم سوامي جن جڳياسن کي چوڻ لڳا
تہ بيوي ڪري آسڻ ڪرڻ کان پوءِ ويهي ڪري
آسڻ ڪنداسين ان لاءِ زمين تي ڪمبل يا فراسي
وڇائي ان تي چڱيءَ طرح ويهي رهو ۽ آسڻ ڪرڻ
لاءِ تيار ٿيو.

ويهي ڪرڻ وارا آسڻ

(1) پشچمو تان آسڻ :- زمين تي ويهي پئي
ٽنگون سڌيون ڪريو. ڀليءَ جي ڪنڊي کي سڌو
رکي سڌا رهو. پئي هٿ ڪلهن جي برابر ڏاڻي
۽ ساڄي پاسي مٿي ڪريو. پئي هٿ چڪي مٿي
اڻيو جهڻن پئي ٻاهون ڪنن کي لڳن ۽ ٽريون
سامهون هجن. ساهه اندر کڻو.

ساهه ٻاهر ڇڏيندي سڄي شريو کي سامهون
جهڪايو جنهن شريو ۽ ٻاهون زمين جي
سمال آهن.

هاڻي ٽسڻي اڱرين سان ٻڌي پيرن جي
اڱونڊن کي ٻڪڙيو ۽ ڏيوي ڏيوي شير کي چيلو
وٽان جهڪائي مڏهن کي گوڏن جي وچ ۾ آڻيو.
هٿن کي ٽونلين وٽان موڙيو ۽ پيٽ جي نسن
کي ڇاڻو ڪريو. ائين ڪندي گوڏا ٻڪل سڌا هٿ
گهرجن. هن ٻيٽي ۾ ٻه منٽ رهو ۽ آرام سان
ساهه ڪڍندا رهو. ساهه ڪڍندي ڏيوي ڏيوي
مٿين ڌر کي مٿي ڪريو.

فائدو :- هن آسٽ ڪرڻ سان ميوو دٻ ۾ هلڻ
ٿئي ٿي ۽ ان ۾ اڇڪ اچي ٿي. جنرا اگني نير
ٿئي ٿي ۽ هاضمو سڌري ٿو. پيٽ ٿي چڙهيل
چرٻي گهٽجي ٿي. پيٽ جي اندر سڀني عضون
جي ڪسرت ٿئي ٿي ۽ قبضي دور ٿئي ٿي. هن
سان آڌيانمڪ آڻي ٿئي ٿي.

(2) اشتر آسٽ :- ٽنگون اڳيان ڪري زمين تي
رهو. هاڻي گوڏا موڙي هٿ گوڏن ٿي رکي رهو.
هيءَ ٻيٽي وچر آسٽ جي آهي. هاڻي گوڏن ٻي
شير کي مٿي ڪريو. ساهه ڪڍندي شير کي
ٻليان موڙيو ۽ هٿ کڙين تي رکو. ڪجهه وقت هن
ٻيٽي ۾ ٻڌي ساهه ڪڍندي شير کي سڌو ڪريو
۽ سڌا ٿي رهو.

فائدو :- هاضمو نير ٿئي ٿو. جگر ۽ پيٽ جا

وڪار دور ٿين ٿا. ٻئيءَ جي ڪنڊي ۾ لڇڪ اچي
ٿي ۽ رت جو دؤر و دماغ ڏانهن ٿئي ٿو. ٻئيءَ جي
سور جي تخليف دور ٿئي ٿي.

(3) آرڊ مسٽيلدر آسٽ — ٽنگون سڌيون ڪري
وهو. ساڄو ڀير ڏاڻي ستر تي رکو. ڏاڻو گوڏو مٿي
ڪريو ۽ ڀير جو ٿرو ساڄي ٽنگ جي پٺيان گوڏي
رت رکو. ڏاڻو گوڏو ساڄي بگل ۾ دٻايو. ساڄو هٿ
گوڏي جي ڏاڻي پاسي ڪري ان سان ڏاڻي ڀير
جي آڱوٺي کي پڪڙيو. هٿ اُٻو هجي. ڏاڻو هٿ
پٺيان ڪري ساڄي ٽنگ تي اُٻو رکو. گردن ڏاڻي
پاسي گومائڻي کان ڏاڻي ڪنڊي سان لڳايو.
ڪجهه وقت هن اُستئيءَ ۾ رهو ۽ واپس ڏيوي ڏيري
سڌا ٿي رهو. هاڻي اهو آسٽ ٻئي پاسي ۾ ڪريو.
فائدو: — هن سان ٻه پيشاب دور ٿين ٿا. هن
سان هاضمو تيز ٿئي ٿو. ٻئيءَ ۽ ٻيٽ جا وڪار دور
ٿين ٿا. ٻئيءَ جي ڪنڊي ۾ لڇڪ اچي ٿي. هن
آسٽ ڪرڻ سان ڪنڊلي جاگرت ٿئي ٿي ۽ آٽمڪ
آڻي ٿئي ٿي.

ويهي ڪري آسٽن ڪرڻ جي وڏي سمجھائڻ
کان پوءِ ڀرم بوجھ سواهي هن جڳھاسين کي زمين
تي لپتي ڪري آسٽ ڪرڻ جي وڏي سمجھائڻ
لڳا.

ليني ڪري ڪرڻ وارا آسڻ

(1) پڄڻگه آسڻ — ڪمبل ٿي اُٿو ليني ٻئي
ٽنگون گڏ رکيو. پيون جون ٿريون مٿي طرف
هجن. ڪاڏي زمين تي لڳايو. هٿ سڌا رکي
ٻانهون لمبيون ڪريو.

ٻانهون پٺيان آڻي هٿ ڀڄاڙي واري پاسي
جي ڀرسان رکيو ۽ ٽونٽ وٽ ٻانهون موڙيو. ٽونٽيون
شريرو سان لڳايو. پهرين مٿو مٿي ڪڍو پوءِ ڌڙ کي
ڌيري ڌيري مٿي ڪريو جئين نانگ ڦٽ مٿي ڪندو
آهي. ڌڙ جو جيترو حصو ٿي سگهي زمين کان
مٿي ڪڍو. باقي شريرو جو حصو زمين کان لڳو رهي
ساهه اندر ڪڍندي شريرو کي مٿي ڪڍو. مٿي
ٻهجي آرام سان ساهه ڪڍو ۽ ڇڏيو. 15-20 سيڪنڊ
مٿي بيٺو کان پوءِ ڌيري ڌيري ساهه ٻاهر ڇڏيندي
هٿ اڇو. هيءُ آسڻ گهٽ ۾ گهٽ ٽي دفعا
ڪرڻ گهرجي.

فائدو: — پٺيءَ جي ڪنڊي ۾ لڇڪ ايندي. گهڻي
وهڻ ڪري پٺيءَ جو سور لهندو. ٻهٽ جي چوٽي
گهٽجندي. دم ۽ پهن ساهه جي بهارين لاءِ
فائدو مند آهي. هن آسڻ ڪرڻ سان ڪنڊاڻي
جاگرت ٿيندي.

(2) سروانگه آسڻ — اسٽي، ڪمبل ٿي پٺيءَ
ڀر لٽو. ٻانهون پٺيان سڌيون ڪري رکيو.

ٻئي ٽنگون ڏيري ڏيري آرام سان مٽي ڪڍو
جيئن 45 ڊگرين جو زمين سان ڪوڻ ٺهي .
هاڻي ٽنگون اڃا به مٽي ڪڍو جيئن 90 ڊگري
جو ڪوڻ ٺهي .

هان ڌڙ کي مٽي ڪڍو . پليءَ کي ٻنهي هٿن
جي ترين سان سهارو ڏيو . ڌڙ کي جيترو مٽي
ڪڍي سگهو ڪڍو جيئن کاڌي چاٽيءَ سان اڇي لڳي
ٽنگون بلڪل سڌيون هجن . ڏيري ڏيري ساهه
ڪڍي هن اسٽئيءَ ۾ به ملت رهو .

فائدو :- هن سان ٿاڻراد کي طاقت ملندي ۽
شريڇست ۽ درست رهندو . دماغ ۾ رت جو
دورو چڱيءَ طرح هوندو ۽ دل کي آرام هوندو .
اهڙي نموني هن آسٽ ڪرڻ سان شريڇ ۽ من
تندرست رهندو . هن آسٽ کي انهيءَ ڪري
سهلي آسٽن جو سرتاج چيو ويو آهي . صرف هڪ
ڳالهه جو ڌيان رکڻ جي ضرورت آهي ته ڪٿي
جهڙڪو نه ڏيو آهي سڄي ڪريا ڌار سان ۽ آرام
سان ڪرڻي آهي .

(3) منسجم آسٽ :- هي آسٽ ٻن طرفن سان
ڪري سگهجي ٿو . ويهي ٻدم آسٽ لڳائي ۽ ٻيو
لهي ٻدم آسٽ لڳائي .
اسٽئي :- ڪمبل تي ويهي ٽنگون سڌيون
ڪريو .

ساجي ٽنگه هوڙي ۽ ان کي ڏاڻي ستر لي
 رکو. ڏاڻي ٽنگه هوڙي ۽ ان کي ساجي ستر لي
 رکو. اهڙي نموني ٻدم آسٺ لڳايو.

پليان هڙو. پهرين ساجي ٽونٺ سان شير کي
 سهارو ڏيو ۽ پوءِ ڏاڻي ٽونٺ سان سهارو ڏيو ۽ مٿو
 زمين تي رکيو. ڪلهن پوسان هٿ رکيو جيئن اڱريون
 ڪاهن طرف هجن. هاڻ ٻار ٿرين تي وجهو. مٿو ۽
 ڇاتي زمين کان مٿي ڪريو. گردن ۽ پٺي جي
 ڪنڊي کي هوڙي مٿي جو وچون حصو زمين تي
 آڻيو. مٿي تي ٻار وجهڻ کان پوءِ هٿ هٽايو. هٿ
 اڳيان ڪري ڏسڻي آڱر سان پير جي آڱوڻن کي
 پڪڙيو. هن اسٽي ۾ قريب اڌ منٽ رڪجو.

مٿس آسٺ سروانگه آسٺ جو پوراڻو ڪندڙ آهي.
 جيترو وقت سروانگه آسٺ ڪجي انجو وڏوون
 وقت هي آسٺ ڪرڻ گهرجي.

فائدو: - هن آسٺ ڪرڻ سان مٿا پيشاب دور
 ٿيندا. دم ۽ ٻين ڦڦڙن جي بيمارين ۾ فائدو
 پوندو. هن آسٺ ڪرڻ سان بواسير ۾ فائدو پوندو.
 هنن آسٺن ڪرڻ کان پوءِ شو آسٺ ڪرڻ گهرجي.
 هي آسٺ من جي چڪاڻ کي ختم ڪري شائتي
 ڏسي ٿو ۽ من ۾ ايڪاگرتا اچي ٿي ۽ هن سان
 ڌيان ڪرڻ ۾ وڏي مدد ملي ٿي. اڄ ڪلهه جي
 پهچڻ جي زندگي ۾ هي آسٺ رام ٻاڻ آهي ۽ هي
 آسٺ هر ڪنهن کي ضرور ڪرڻ گهرجي. هي آسٺ

ڪرڻ سان دل پريش ڪهڙي ٿو ۽ دل مضبوط ٿئي ٿي.

شو اسٽ - زمين تي ڪمبل وڇائي سڌا پٺيءَ
پر ليو. پير هڪ پٺي کان هڪ فٽ پري رکيو. هٿن
ڪي شير کان ٿورو پري رکيو ۽ تريون سڌيون
مٿي رکيو.

شير ڪي ٿورو چڪي ۽ سڄي بدن کي ڊلو
ڇڏيو جيئن چڱيءَ طرح آرام اچي.
پيرن کان وٺي مٿي تائين شير جي هر هڪ
انگهه تي ڌيان ڏيو ۽ ائين محسوس ڪريو ته
هر هڪ انگهه ۾ آرام اچي رهيو آهي. محسوس
ڪريو ته هر هڪ ساهه سان شائتي ۽ ٽنڊرستي
هر هڪ انگهه ۾ اچي رهي آهي ۽ هر هڪ ساهه کي
ٻاهر ڪڍڻ وقت محسوس ڪريو ته اڻائتي ۽ زور
ٻاهر وڃي رهيو آهي.

ائين ڪندي شير جي ٻاهرين ۽ اندرين انگن
کي ٿورو آرام ڏيو. هر ٽنڊ نه ڪريو ڌيري ڌيري
نام جو سمورڻ ڪريو ۽ ڌيان لڳايو.

هي اسٽ هر روز 5 کان 10 منٽن تائين ڪرڻ
گهرجي.

اسٽن جي باري ۾ دستار سان گيان ڏيڻ کان
پوءِ ٻرم ٻوڙيل سوامي جن جيڪاسين ڪي پراڻاڻام
جي باري ۾ ٻڌائڻ لڳا.

پراڻاڻام

پراڻاڻام اڻڻانگه ڀوگه جو چوڻون اڻگه آهي . هي
 ڀوگه جي تمام مهتو واري ۽ اوچي ڪڙي آهي .
 پراڻ جو مطلب آهي جيوڻي شڪتي . سڀني جيو
 ڌارين جي جيون جو آڌار پراڻ ئي آهي . ڀوگه جي
 پاشا به ان پراڻ کي نيم سان هلاڻ ۽ وس به ڪرڻ
 ڪي پراڻاڻام چيو ويو آهي . پراڻ هڪ قسم جي
 ودوت شڪتي آهي جيڪا شريرو، هن ۽ ٻڌيءَ کي
 هلائي ٿي ۽ ڏهر به رکي ٿي .

شريرو جي پوتڙا لاءِ جيئن، شان ضروري آهي
 تيئن من جي پوتڙا لاءِ پراڻاڻام ضروري آهي .
 پراچين رشين مڻين جي مت انوسار هن ۽ پراڻ
 هڪ ٻئي تي آڌارت آهن . هڪ تي اڌڪار ڪرڻ
 سان ٻئي تي ڀڃڪڙو ٻاڻ اڌڪار ٿي ويندو . من کي
 يڪدم وس به ڪرڻ ڏکيو آهي . ان ڪري پراڻ کي
 وس به ڪري ان دڦارن من کي وس به ڪري ان
 کي ايڪاگر ڪيو ويندو آهي .

ڪلو اڻلشد به شريرو کي رت، من کي لغام،
 اندرين کي گهوڙا، وشم کي پٽ (رستو) ۽ ٻڌيءَ
 کي سارڻي چيو ويو آهي . رت به ويل آتما کي
 رت جو سواهي چيو ويو آهي . جي آتما روڻي رت
 جو سواهي سمجھدار ٺاهي ۽ ٻڌي روڻي سارڻي

دٿاران اندرين روپي گهوڙن کي وس ۾ نٿو ڪري
 ۾ ڪڏهن به ٻڌندي منزل تي پهچي نه سگهندو.
 مطلب ۾ دشت گهوڙن جي سمان اندريون
 جيڏائون چاهينديون ان کي چڪي وٺي وينديون
 ۽ وڃي ان کي اورهه ۾ وجهنديون. ٻڙاڻ روپي
 شڪتي پرواهه ڇڻ ۾ ٻڌي روپي سارڻي جي هٿن
 ۾ اندرين روپي گهوڙن کي وس ۾ ڪرڻ لاءِ لغام
 آهي ۽ يوگهه ۾ سڦلتا حاصل ڪرڻ لاءِ اندرين کي
 وس ۾ ڪرڻ تمام ضروري آهي.

هن ڳالهه کي چٽيءَ طرح سمجهائڻ لاءِ ٻيهر
 ٻوڏيم سوامي جن جڳيا سين کي هيءَ درشتانت
 ٻڌايو.

درشتانت :- هڪ راجا هو ان وقت هڪ سمجهدار
 وزير هو. ڪنهن ڪارڻ راجا ان سان ناراض ٿي
 ويو. راجا وزير کي هڪ مينار جي چوٽيءَ تي قيد
 ڪري رکڻ جو حڪم ڏنو. راجا جي حڪم جو پالن
 ڪيو ويو. وزير به اُتي قيد ٿي موت جو انتظار
 ڪرڻ لڳو. وزير جي زال پتيورقا نار هئي. رات
 جو ان مينار وٽ اچي چوٽيءَ تي قيد ٿيل وزير کان
 پڇڻ لڳي ته مان ڪهڙي نموني ٻڌندي رکيا ڪري
 سگهان ٿي؟ تڏهن ئي وزير چيس ته سهان رات جو
 هڪ ٿلهو لاهو رسو، هڪ مڙيو ٿورو، هڪ ٻڏل

ست، ريشم جو سدهو ست، هڪ ڀرنگه ۽ ٺوڙي
 ماکي ڪٽي اڇجانءِ. وزير جي زال هيءَ سڀ ٻڌي
 عجب ۾ پئجي ويئي ۽ سوچڻ لڳي هنن شين
 سان هيڏي اونڌي مينار تان ڪيئن لهي سگهيو.
 خير پتي ڏينهن هوءَ ويڃاري پتيءَ جي آگيا انوسار
 اهي سڀ شيون ڪٽي آئي. سندس پتيءَ کيس
 چيو ته سڀ کان پهرين ريشمي سڳو ڀرنگه جي
 پير ۾ مڙهي سان ٻڌ، ان جي هڪن تي هڪ
 ڦڙو ماکي لڳائي ڇڏ ۽ ڀرنگه جو ملهون مٿي ڪري
 ان کي مينار جي پٽ تي چاڙهي ڇڏ. پٽپور ٿا
 پتيءَ جي سيلني آگياڻن جو ڀالن ڪيو. هاڻ ان
 ڪيڙي پنهنجو لبو رستو طم ڪرڻ شروع ڪيو.
 سامهون ماکيءَ جي خوشبوءِ سگهي ان جي لالچ
 ۾ هو ڏيري ڏيري مٿي چڙهن لڳو ۽ آخر اچي
 مينار جي چوٽيءَ تي پهتو. وزير ان کي بگدم
 هڪڙي ورتو ۽ ان سان گڏ ريشم جي سڳي کي به
 جهلي ورتو. ان کان پوءِ پنهنجي استريءَ کي
 چيائين ته هاڻي بدل ۾ هڪو ست آهي سو ريشمي
 سڳي سان ٻڌي ڇڏ. اهڙي طرح اهو به سندس
 هٿ ۾ اچي ويو. انهيءَ آيا سان هن ڏوري ۽ رسو
 به هڪڙي ورتو. هاڻي ڪا ڳالهه ڏکي نه رهي. رسو
 ٻڌي ڪري وري هيٺ لهي آيو ۽ اتان پڇي چٽو.

اسان جي ديهه ۾ ساهه جو ڪٽڻ ۽ ڇڏڻ ريشمي
 سڳي مثل آهي. اُن جي ڌارڻ ڪرڻ سان پا اُن
 کي سيم ۾ آڻڻ سان پهرين سڏايو شڪتي پرواهه
 يعني ست جو بدل ۽ پوءِ منورتي روڻي ٿوري ۽
 انٺ ۾ پراڻ روڻي رسيءَ کي پڪڙي سگهون ٿا
 پراڻ کي جيتڻ کان پوءِ مڪتي پرايت ٿئي ٿي.
 درشانت ٻڌائي ۾م پوجيم سوامي جن چوڻ
 لڳا ته روحاني صفر ۾ پراڻن تي اڌڪار ڪرڻ جو
 وڏو موهو آهي. پراڻن ڌڻارن تي چت جي ورتين
 جو سنڃاڻ ٿئي ٿو. اسان جي شريز ۾ جيڪي ۾
 ڪريائون ٿين ٿيون. اهي سڀ اسان جي شريز جي
 ڪرنتين ڌڻارا ٿين ٿيون. انهن ڪرنتين مان هڪ
 قسم جو رس ڏڪري ٿو جنهن کي هارمون چون ٿا.
 انهي هارمون ڌڻارا ٿي اسان جي من ۾ ترسڻ ۽
 انيڪ پروڪارن جون اڇاڻون پڻدا ٿين ٿيون ۽ انهن
 اڇاڻن کي پورڻ ڪرڻ جي چاهه پڻدا ٿئي ٿي.
 انهن ڪرنتين جو سڀيٽ سڌو پراڻ وايو سان آهي.
 جڏهن چلتا يا غصو اچي ٿو تڏهن ساهه ڪٽڻ جي
 گتي ڌيمي ٿي وڃي ٿي. جيڪڏهن اسين ان وقت
 لمبا ساهه ڪٽڻ شروع ڪنداسين ته غصو غائب ٿي
 ويندو ۽ چلتا اهي ويندي. اهو ڏيکاري ٿو ته چت
 کي شانت ڪرڻ ۽ من جي ايڪاگوتا لاءِ پراڻن کي

وس ۾ ڪرڻ تمام ضروري آهي ۽ اهو پراڻا ڀاءُ
دڏارن ٿي ممڪن آهي.

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جڳيا سين کي ڀرائن جي
موتو کي چڱي طرح سمجهائڻ لاءِ هي ڀڄن ٻڌايو

卐 ڀڄن 卐

جڳياسو سانس جي مالها سور

سواس جي مالها سور جڳياسو .....

(1) سواس جي مالها سور سوڀرو

آسڻ ماري ويو تون اڪيلو

ملي موهن سان ڪر تون ميلو

اور انهيءَ سان اور .....

(2) سواس جي ٻولي سهي سڃاڻج

اٿئي پهر اندر ۾ اٿج

هوج ملي تون تنهن سان ماڻج

چلتا ٿيندو چور .....

(3) سواس اندر هڪ سڀ آهي

سڀ اندر هڪ موتي آهي

موتي ۾ هڪ جوئي آهي

جوئيءَ سان جيءَ جوڙ .....

(4) سواس جي مالها ڦري سدائين

ڪنهن ڪنهن ڪر هڪ سو جهي پاڻي

ڪهي ٿيڻون جن سرت ملائي

ٿن من ٿن ٿن ٿان گهور .....

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن هي ڀڄن ٻڌائي جڳياسن
 ڪي چوڻ لڳا ته اسانجي ڀرم ڀوجنيم ستڱرو سوامي
 تيتونرام هواراج جن هن ڀڄن ۾ صاف صاف ٻڌايو
 آهي ته ڀرماتما سان مڏو ڪرڻ لاءِ سواس جي
 سمورڻي سورڻي ٿيندي.

هاڻي اچو ته اهو ويچار ڪريون ته اها سواس
 جي سمورڻي ڪيئن سورجي جيئن هي روحاني
 صفر ڀورو ڪري ڀرماتما سان مڏو ڪري سگهجي.
 پراڻن جي گتيءَ ڪي چئن حصن ۾ ورهائي
 سگهجي ٿو.

1. ڀورڪ (ساهه اندر ڪڍڻ)
  2. ڪهڪ (ساهه اندر روڪڻ يعني انتهم ڪهڪ)
  3. ويچڪ (ساهه ٻاهر ڇڏڻ)
  4. سونڪ (ساهه ڪي ٻاهر روڪڻ يعني ڀاهيم ڪهڪ)
- جڏهن پراڻن جون اهي چارئي ڪرايائون ٿيون
 سان ڪجن ٿيون تڏهن ان کي پراڻايام چيو وڃي
 ٿو. پراڻايام جون گهڻائي وڌيون آهن جن مان اٺ
 وڌيون مکيه آهن:-

1. نازي شوقن 2. ڪپالباتي 3. پستريڪا
4. اُجائي 5. ڀرماري 6. شيتلي 7. شيشڪاري
8. سورڀ پيدن .

ڀوگه اڀياسي هٿين وڌين مان ڀولجي رائجي ۽

پرڪرڻيءَ جي مطابق ڪنهن به وڏيءَ کي چونڊي
 اڀياس ڪندا آهن. گرهستين لاءِ ٺاڙي شوڏن ۽
 سوريه پيدن جو اڀياس وڌيڪ فائدي وارو آهي.
 پراڻاڀام جو مکيه ساڌن ٺاسڪا آهي. ٺاسڪا جي
 ساڃي چوڻيءَ کي سوريه ٺاڙي يا پنڌلا چيو ويندو
 آهي. ۽ ڏاڻيءَ چوڻيءَ کي چندر ٺاڙي يا اڙا
 چيو ويندو آهي. انهن جو ڀوپاءِ الڳ الڳ آهي.
 سوريه ٺاڙي گرم آهي ۽ چندر ٺاڙي سٺل آهي.
 جڏهن اسين سوريه ٺاڙيءَ دٿاران ساهه ڪڍون ٿا
 تڏهن اندر ۾ گرمي پيدا ٿئي ٿي ۽ جڏهن چندر
 ٺاڙيءَ دٿاران ساهه ڪڍبو ويندو آهي تڏهن اندر
 ۾ سٺلڻا ايندي آهي.

شوير ۾ جڏهن سوريه ٿئي وڌيڪ ۽ چندر ٿئي
 گهٽجي ٿو تڏهن شوير ۾ گرمي پيدا ٿئي ٿي
 ۽ پيٽ سٺلندي بيماريون ٿين ٿيون ۽ جڏهن
 شوير ۾ چندر ٿئي وڌيڪ ۽ سوريه ٿئي گهٽجي ٿو
 تڏهن شوير ۾ سٺلڻا پيدا ٿئي ٿي ۽ قف سٺلندي
 بيماريون ٿين ٿيون.

پرڪرڻي پنهنجو پاڻ هڪ ٺاڙي کولي ٿي کي
 بند ڪري شوير جي ضرورت انوسار اهو سٺلڻ
 رکي ٿي ته جيئن شوير نروڳم رهي.

ساڃي پاسي لپٽ سان چندر ٺاڙيءَ جي ڪٽي

وڌي وڃي ٿي ۽ ٽائي پاسي (ڪروٽ) لپيٽ سان
سوريم ٺاڙيءَ جي گتي تيز ٿي وڃي ٿي.

اڀياسي پراڻاڀام جي اڀياس دٿاران پراڻ جي
گتيءَ کي وس ۾ ڪري اهو سئتن بيهارِي ٿو
جلون سان شارڊرڪ ۽ روحاني ترقي ٿئي ٿي.
پرم ۽ جنم سواهي جن جڳياسين کي چوڻ لڳا
تم هاڻي اسين يوگم ساڌنا جي شروعات پراڻاڀام
سان ٿا ڪريون. پراڻاڀام ڪرڻ ۾ ڪا به جاد باري نه
ڪوڙي. آهي تمام ڏيري ڏيري هڪ هڪ قدم اڳتي
وڌائڻو آهي.

سڀ کان پهرين ڪنهن کلي جڳم ٿي جتي
صاف هوا هجي اُتي ڪمبل يا آسٽ وڇائي ويهجي.
ويوڻ وقت پدم آسٽ، ارڏ پدم آسٽ يا سڪم آسٽ
لڳائجي. ڪمر، پليءَ جو ڪنڊو، گردن ۽ هٿو هڪ
سيت ۾ رکجن.

ڪجهه ٽيڊون پٺهين ناسڪاڻن سان ٻڌان ڪمپڪ
يعني ساهه روڪڻ ٻڌان پورو ساهه ڀريو ۽ ڇڏيو.
ساهه ڪڍڻ ۽ ڇڏڻ وقت ان تي ڌيان ڏيو ۽ محسوس
ڪريو ته ساهه اندر وڃي رهيو آهي ۽ ٻاهر نڪري
رهيو آهي. پٺهين ٻڌان ناسڪا جي اگر پاڳر تي ڏيو
۽ ساهه ڪڍڻ وقت ”سو“ ۽ ڇڏڻ وقت ”هم“ جو
جاپ ڪريو. اها ڪوشش ڪريو ته ساهه ڪڍڻ ۽

چڏڻ ۾ وقت برابر لڳي . ساهه ٺاڻي وٽان ڪڍڻ لاءِ
پيٽ کي دٻايو ۽ چڏيو .

اهو اڀياس ڪرڻ کان پوءِ جڏهن آئند اچي ۽
ڪلهون ۾ قسم جي گهٽن محسوس نه ٿئي تڏهن
آلڳ ناسڪاٽن دٿاران اڀياس شروع ڪهي .
سڀ کان پهرين ساڄي هٿ جي آڱوٺي سان
ساڄي پاسي جي ناسڪا بند ڪري ڏيڙي ڏيڙي
گهرو ساهه اندر ڪڍو . هاڻي ساڄي ڇيڇ سان
ڏائي پاسي جي ناسڪا بند ڪري ساڄي ناسڪا
کولي آڱوٺو هٿاڻي ساهه چڏيو . ساهه چڏڻ وقت
پيٽ کي چٽيءَ طرح دٻايو جيئن ساهه پوريءَ
طرح سان ٻاهر نڪري . هاڻ ساڄي ناسڪا کان ساهه
اندر ڪڍو ۽ پيٽ کي ڇاڻو چڏيو ۽ ساڄي ناسڪا
آڱوٺي سان وري بند ڪري ڏائي ناسڪا کولي ساهه
چڏيو . پراڻاڻام جو هيءُ هڪ چڪر ليکبو . شروعات
۾ هي اڀياس ٻو دفعا ڪرڻ گهرجي ۽ هر هفتي
ڏيڙي ڏيڙي اهو انداز وڌائي 25-30 دفعا ڪرڻ
گهرجي . هن اڀياس ۾ ساهه کي روڪڻو ناهي .
هيءُ اڀياس ٽي مهينا ڪرڻو آهي . هن پراڻاڻام کي
ٺاڙي شوڏن پراڻاڻام چئجي ٿو .

ٺاڙي شوڏن پراڻاڻام جو چڱو اڀياس ڪرڻ کان
پوءِ هن ۾ ڪجهه ڪرڻو آهي . هاڻ پهرين ساهه

ڏيري ڏيري اندر ڪٽيو ۽ ڪٽڻ کان پوءِ ان کي پٽا
 شڪتي روڪيو. روڪڻ کان پوءِ ساهه ٻاهر ڇڏيو
 يعني ريجڪ ڪيو. ساهه ڀيٽ کي سڪوڙي پوريءَ
 طرح ٻاهر ڪڍيو. ساهه ڪڍڻ کان پوءِ ان کي ٻاهر
 روڪيو. هن کي شونڪ يا باهه ڪمپڪ چئبو. اهڙي
 نموني هي ڪمپڪ ٻه دفعا روز ڪيو ۽ ڏيري ڏيري
 وڌائي هي پراڻاڻام گل پنج دفعا ٿي ڪرڻو آهي.
 گرهستين کي ان مان وڌيڪ نه ڪرڻو آهي. هن کي
 سوريه پيدن پراڻاڻام چئبو آهي.

جنهن وقت ڪمپڪ ڪريو ان وقت اها ڪلهي
 ڪريو ته ان ڪمپڪ دٿاران ڪڍنديءَ کي جاڳائي
 رهيا آهنون. يوگين جي اڏوسار اسانجي شريرو ۾ هڪ
 روحاني شڪتي آهي، هڪ ودوت ڌارا آهي جنهن
 کي ڪڍندي چئجي ٿو اها ڪڍندي مولاڌار چڪر
 وٽ سڀت اوستا ۾ سمهيل نانگ وانگر ڪڍندي
 ماري سمهڻي پيئي آهي. ڪمپڪ ڪري ان جي سر
 مٿان پراڻ شڪتيءَ جو پهراو ڪري جاڳائڻو آهي.
 ان شڪتيءَ کي جاڳائڻ کان پوءِ ان کي ميو وڌندڙ
 ۾ اسٽت سوڪيم سشمما ناريءَ دٿاران ست چڪر
 پيدي مستڪ جي سري ۾ اسٽت سوسرار ۾ پوڄائڻو
 آهي. اسان جي شريرو ۾ اهي ست چڪر هن طرح
 آهن:-

- 1- هولا ڌار چڪر - هيڙو دڏن جي هيٺئين سوي وٺ.
- 2- سواد شان چڪر - ڏاڍي پوديش کان چار اڱر هيٺ
- 3- هڻي پور چڪر - هيءَ چڪر ڏاڍي پوديش ۾
استت آهي.

4- انا هت چڪر - هيءَ هر دير جي پور سان استت
آهي.

- 5- وشت چڪر - هيءَ ڪنٺ جي هيٺان استت آهي.
- 6- آگيا چڪر - هيءَ پڏهي اکهن جي وچ ۾ استت
آهي.

7- سوسرار - هيءَ الڙي ڪمل وانگر مٽي جي هٿين
حصي ۾ استت آهي.

ڪنڊليءَ کي جاڳائڻ ۽ اُن کي هڪ هڪ چڪر
پار ڪرائي سهرار ۾ پهچائڻ جي ڪريا پوريل اڇا
شڪتيءَ ۽ اونچي ڪليدا شڪتيءَ سان ڪري
سگهبي.

ڪبير صاحب هن روحاني صفر جو پڏهنجي هن
پڌ ۾ تمام سهڻي ڍنگ سان ذڪر ڪيو آهي.

آرڌ آرڌ ڪي گنگا جمنا، مول ڪڍول ڪو گهاٽ
شت چڪر ڪي گاگري، توبه ٻيڻي سنگم ٻاٽ
ناد بند ڪي ساوري، نام نام ڪلهوار
ڪهڙ ڪبير گن گاڏاي، گورگر آڙو ڀار.
هن پڌ ۾ ڪبير صاحب جن فرمايو آهي ته هي

شو پر چون چڪون روڻي گهاگور آهي، گنگا ۽
 جمنا اڙا ۽ ٻنگلا جي سنگم وٽان ئي دسوين دوار
 ٽانهن وڃن جي وات آهي. مولاڌار وٽ گهاٽ
 آهي، ٺاڊ ۽ بندوءَ جي ٻيڙي ۾ چڙهي، رام نام
 جا گڻ ڳائيندي، گروه جي ٻڌايل گمان سان ئي
 پار پهچندي.

سنت شرومڻي ڪبير صاحب جي مت آنوسار ۾
 هيءَ صفر مولاڌار چڪر کان شروع ٿئي ٿو جتي
 ڪنڊلي نالي سان روحاني شڪتي ستي پيئي
 آهي. اڙا ۽ ٻنگلا دٿاران پراڻ شڪتي وسيلي مولاڌار
 چڪر ٽائين ان سٽل ڪنڊليءَ کي جاڳائي سسمن يا
 سڪمڻي ٺاڙي دٿارا ان کي چور چڪر پار ڪرائي
 سهسوار ٽائين پهچائڻو آهي. جت ٺٽ امرت ورشا
 پيئي ٿئي. انما اهو آهوت بي تربت ٿي ويندي.
 جن چڪرن جو يوگين ذڪر ڪيو آهي انهن جي
 مت آنوسار مولاڌار چڪر ڪنڊليءَ مٿان چئن ڏان
 واري ڪمل مٿل آهي ان جي مٿان سواڌشان چڪر
 آهي جيڪو چون ڏان وارو ڪمل آهي. هن چڪر
 مٿان مٿي ٻور چڪر آهي جيڪو ٽن ڏان وارو
 ڪمل آهي. ان کان مٿي هريدي وٽ جيڪو اناهت
 چڪر آهي، هي وري ٻارهن ڏان وارو ڪمل آهي.
 انهيءَ کان مٿي گلي وٽ سورهن ڏان وارو ڪمل

آهي جنهن کي وڌڻ چڪر چون ٿا. انهيءَ کان
مٿيرون ڀرن جي وچ ۾ آگيا چڪر آهي جنهن کي
فقط ٻه ڏنل آهن. يوگي جنهن هي چو چڪر
يوگ جي ٻن سان پار ٿو ڪري تڏهن کيس
مستڪ ۾ رهندڙ ”شونم چڪر“ ۾ گهرڻ جي اجازت
ملي ٿي. انهيءَ کي سوسرار چڪر به چون ٿا. اهو
هزار ڏنل واري ڪم ۾ ملڻ آهي. انهيءَ هنڌ جي
آتما ۽ پرماتما جو ميلاپ ٿئي ٿو.

پرم پوجن، سواهي جن اڀياسين کي پراڻاڀام
جي موهڻو جي باري ۾ ٻڌائڻ کان پوءِ چوڻ لڳا
ته هاڻي اسين يوگ ساڌڻا جي پنهنجن انگن پرتهار
جي باري ۾ ويچار ڪنداسين.

پرتهار ۱- پرتهار جو مطلب آهي هڪ طرف کان
چڪي پٽي پاسي آڻڻ. يعني هن جي پڪريل شڪلين
کي چڪي هن جي اڻڻ تي آڻي روڪڻ جي
ڪوشش ڪرڻ کي پرتهار چئجي ٿو.

هن اندرين جي دٿاران ٻاهر نڪري ٿو وڃي. هو
پنهنجو سڀيٽ ڪنهن اندريءَ سان ٿو جوڙي پوءِ هو
ان سان گڏ وڃي جو رس وٺڻ لاءِ ٻاهر هليو ٿو
وڃي ۽ اتي ئي ڦاسي ٿو پوي. هن جي اتي هن
ويت ڦاسي پوڻ تي اسان کي پنهنجو ڏيان پاڪل
ٿڌو رهي. اتر ديش کان تمام گهڻو پري نڪري ٿا

و چون . انهيءَ من جي ڀنگاءَ کي روڪڻو آهي . هن
من جي ٻاهر مڪتا کي روڪڻ کي ڀرتهار چئجي
ٿو .

هيءُ يوگم ساڌنا جو پنجون ساڌن آهي . هي
پنج ٽي ڊهرنگم يعني ٻاهر يان ساڌن چئجن ٿا .
ايلڊڙ ٽي ساڌن آئترنگم ساڌن آهن . بنان ڀرتهار
جي انهن ٽن آئترنگم ساڌن ۾ سڦلتا ٿئي ملي
سگهي . انهيءَ ڪري يوگم وديا ۾ هن ساڌن جي
وڏي اهميت آهي . ڀرتهار هڪ ڏينهن ۾ ست نه ٽي
سگهندو . لڳاتار اڀياس ڪرڻ سان ۽ گوڙي ڪوشش
ڪندي ٻه مهينا ۽ سال لڳيو وڃن .

من عادت جي وس ٽي ٻار ٻار ٻاهر ڀڄڻ جي
ڪوشش ٿو ڪري ۽ ٿوري ڀل ٿيڻ ٿي هو ڀڄي به
وڃي ٿو . من جي ڀڄي وڃڻ تي ساڌڪ ڪي اها
ست ٽي ٺٽي رهي ته هو ڪيڏانهن هليو ويو جڏهن
ٿوري دير کان پوءِ ساڌڪ کي هوش اچي ٿو تڏهن
کيس خبر پوي ٿي ته من ته هتي آهي ٿي ڪونه .
هو ته فلاڻي هلي وڃي پهتو آهي .

جڳياسين ڀرم ڀوجن سواهي جن کي ويٺي گئي
ته سائين من انهن جو ٿو ڪري؟ ڀرم ڀوجن سواهي جن
جڳياسين کي سمجهائي چوڻ لڳا ته من ڏاڍو چنڊل
آهي . هو بانڊر وانگر چلهو آهي هن کي بانڊر وانگر

هڪ هٿ ڏڳاءُ نه ايندو آهي. هر وقت اڇل ڪرد
 ڪندو رهي ٿو. من هاڻيءَ وانگر ٻلوان آهي هڪي
 روڪڻ ڏاڍو ڏکيو آهي. وڏا وڏا وير من جي اڳيان
 شڪست کائي ويا. ان ڪري من کي وس ۾ ڪرڻ
 ڏاڍو ڏکيو آهي. انهيءَ ڪري اها حام ڪير به نه
 هئي سگهندو ته مان ڪن ٻل ۾ من کي وس ۾ ڪري
 وٺندس. اها ڳالهه سمجهائڻ لاءِ ڀرم ڀوجنيه سوامي
 هن جڳياسين کي هيءَ پراڻڻ جي ڪٿا ٻڌائي:-

درشدانت:- هڪ ڏينهن راجا پريڪيت رشي ويد
 وياس کان سوال پڇيو ته هي منيشور منهنجا وڏا،
 پوروچ ايترا نرڀل هوا جو ٻار، ٻار من کان هار کائيندا
 رهيا. ڏهن ٽي رشي ويد وياس کيس سمجهائي
 چوڻ لڳو ته راجن! من کي وس ۾ ڪرڻ ڏاڍو
 ڏکيو آهي. ڪوبه اها حام نٿو هئي سگهي ته مون
 من کي وس ۾ ڪيو آهي. من ڏاڍو چالاڪ ۽ چٽو
 آهي. هو ڪن ٻل ۾ انسان کي ڀڄي وڃي.
 راجن! توهين ڀلي انهي ڳالهه کي آزمائي ڏسو.
 هاڻ ٻڌو! ٽن مهينن کان پوءِ توهان وٽ هڪ
 سوداگر گهوڙا وڪڻڻ ايندو. توهين ٻيا سڀ
 گهوڙا ڀلي خريد ڪجو. پر ان کان ڪارو گهوڙو
 نه وٺجو. جي هرو ڀرو اهو توهان کي پسند اچي
 وڃي ته ڪٿي وٺجو پر ان تي سواري بلڪل نه

ڪڇو. پر جي توهان ان مٿان سواري ڪريو ته اوڀر پاسي اصل نه وڃجو. جي مڃوڙن اوڀر پاسي وڃڻو پوي ته اتي ڪڏهن استريءَ سان نه ڳالهائڻو. پر جي ان سان ڳالهائيو ته ڪٿي ته ان کي پاڻ سان گڏ وٺي نه اچجو. پر جي هن جي ضد تي ان کي وٺي اچڻو پوي ته ان سان شادي اصل نه ڪڇو. پر جي ڪٿي شاديءَ جو پوڳو بڻجي پوي ته ان جي چوڻ تي نه هلجو. جي ان جي چوڻ تي هلندا ته آئو ٿي ويندو.

رشي راجا پرڳڻي ڪن هوڪلا ٿي هليو ويو. ڪڇو ڏينهن کان پوءِ سچ مچ هڪ گهوڙن جو واپاري راجا وٽ پلا گهوڙا ڪٿي آيو. گهوڙا هڪٻئي کي گوءِ ڏيڻ وارا هئا. پر انهن ۾ هڪڙو ڪارو گهوڙو سهلي کان سرس هو. ڇا ته سندس قد ٻت هو ڇا ته هن جي سونهن هئي. درٻارين جي ان گهوڙي مان آڱهه ٿي نه نڪري. سهلي درٻارين جي مرضي هئي ته اهو گهوڙو راجا کي ضرور وٺڻ گهرجي. پر راجا کين چيو ته اسين هيءُ ڪارو گهوڙو اصل نه وٺنداسين. تنهن تي درٻارين راجا کي چيو ته مهاراج توهين پلي ان ئي سواري نه ڪڇو پر هي گهوڙو جي اسان جي طبيلي ۾ هوندو ته ٻيا راجا ٽسي توهان جي شان جي ساراهه ڪندا

راجا جو من کيس پڌيلائڻ لڳو سو سوچيائين ته
 دربارين جي چوڻ تي ڪري گهوڙو خريد ٿا
 ڪريون ۽ طبيلي جي سونهن وڌائيندو. اسين
 ڪڍي ان تي سوار ٿي نه ڪنداسين. اهو دليل ڏيئي
 راجا آخر اهو ڪارو گهوڙو وٺي اچي ويو. هو
 من جي پٺاوي ۾ اچي ٿي ويو.

ڏورن ڏينهن کان پوءِ راجا طبيلي ۾ گهوڙن جي
 نظرداري ڪرڻ ويو. اتي سئسن ڪاري گهوڙي
 جي ڏاڍي ساراهه ڪئي. چوڻ لڳا اهڙو سٺو
 گهوڙو اسان زندگي ۾ نه ڏٺو. جهڙو سونهن ۾ ئي
 مٿل آهي تهڙو سوار ٿي جو ٺاهو ڪو آهي. توهان
 هڪ دفعو ان تي سوار ٿي ڪري ڏسو. راجا
 دل ۾ سوچيو ته ڪڍي ٿا سوازي ڪري ڏسون. وڌ ۾
 وڌ ڪڍي اوڀر پاسي نه وڃيو.

راجا اچا گهوڙي تي ويٺو مس ته گهوڙو هورا
 وانگر اڏامي ويو. گهوڙو پاڻ زور وٺو سو سٺو
 اوڀر ڏانهن رخ رکيائين. راجا گهوڙي کي موڙڻ
 جا ڪهڙا ٿي هلا هلا يا نه گهوڙو پاڻ زور وٺو سو
 راجا جي هڪ نه هلي، اتي جهنگل ۾ راجا کي ڪنهن
 استريءَ جي روڻ جو آواز ٻڌڻ ۾ آيو. ويجهو وڃي
 ڏسي ته هڪ مها سندر استري اڪيلي پٺي روڻي.
 راجا ڏهريڻ سوچيو ته هن استريءَ سان ڳالهائڻو نه

آهي. پر من کيس وري به پهلانن لڳو. سوچڻ
 لڳو ته مان هن ملڪ جو راجا آهيان. ڪنهن به
 سھاري استريءَ جي مدد ڪرڻ ملھڻجو فرض آهي.
 سو اڳتي وڌي اُن استريءَ وٽ ويو ۽ ڪائنس
 پڇيائين ته تون هن ريت اڪيلي هن بهوڙ جھنگل
 ۾ ڇو پيئي روئين؟ تھن ڏسي استريءَ جواب
 ڏنس ته مھنجي پريوار وارا مھلڪان وڃڙي ويا
 آھن ۽ اڪيلي ۾ ڊپ لڳڻ ڪري روئي رھي
 آھيان. توهان هن ملڪ جا راجا آھيو. توهان هن
 اڍڪي گھڙيءَ ۾ مھنجي مدد ڪريو. مھرباني
 ڪري مونکي پاڻ سان گڏ وٺي هلو ته ته شينھن
 بگھوڙ مونکي ڪاٺي پورو ڪندا. مان توهان جي
 داسي ٿي شيوا ڪنديس. راجا سوچيو ته هن آبل
 جي هن هيٺي حال ۾ مدد ڪرڻ گھرجي. مھل
 جي هڪ ڪنڊ ۾ پيئي هوندي. سو اهو سوچي
 کيس پاڻ سان گڏ وٺي آيو. راجا آھڙي نموني
 من جي پلاوي ۾ اچي ويو.

اُن استريءَ مھل ۾ رھي پنھنجي وھڻوار ۽
 شيوا سان سھلي کي اھڙو ته موهي ڇڏيو جو
 هر ڪو سندس ساراهه ڪرڻ لڳو. درباري راجا
 کي چون لڳا ته هيءَ استري ته ساکيات لکشميءَ
 جو روپ آهي. هيءَ ته توهان جي پٽ رائي

بطحن جي لائق آهي . راجا سوچيو ته جڏهن سڀ
ٿا چون سو ڪٿي ٿو ان سان شادي ڪريان . ڪٿي
سندس چيو ته هجيندس . راجا سڪم سان ان استريءَ
سان شادي ڪئي .

هڪ ڏينهن ان استريءَ راجا کي چيو ته مهراج
پنگي به جڏهن شادي ڪندو آهي ته پهلونجن مٿن
هاڻن ۽ يارن دوستن کي دعوت ڏيندو آهي . توهين
بيو نه ڪيو ته گهٽ به گهٽ ساڌو موائمان ۽
گر برهمڻ کي پوڄ ڪرايو . راجا سوچيو ته چوي ته
سچ ٿي . ان به ڪهڙو هرج آهي . ڪٿي ٿا برهم پوڄ
ڪيون . اها ته سچ جي ڳالهه آهي . سو هڪ ڏينهن
سادن ، سندن ۽ مھائمان کي نيلڊ ڏيئي پوڄ ٿي
ڪرايائين .

جڏهن خود راجا سادن سندن کي پهلونجي هٿن
سان پوڄن ڪرائڻ لڳو . تڏهن ان استريءَ راجا
کي ويهتي ڪٿي ته مان توهان جي ارڏانگي آهيان
سو مون کي آڳيا ڏيو ته توهان سان گڏ شيوا ڪري
سندن کي پوڄن ڪرايان . راجا کي ان به ڪابه
برائي نظر نه آئي سو کيس شيوا ڪرڻ جي آڳيا
ڏنائين . رات ٿي جي اڌهڪ سوڻهن ڏسي ساڌو موائما
واٽڙا ٿي ويا . سندن اکيون چرخ ٿي ويئون . هو
جهنگل جا واسي ، سو هندن اهڙي سندر استري

ڪڏهن ڪانه ٿئي هئي. سندن راڻيءَ مان اڪه ٿي
نه ٻيئي ٺڪري. اهو حال ٽسي راڻي راجا کي چوڻ
لڳي ته هي ڪهڙا مهاڻا گهرايا آڻو جو مون کي ٻيا
ٽڪين. هي ته کي گندا ۽ بدتميز انسان ٿا نظر اچن.

هي حال ٽسي راجا کي ڏاڍو غصو لڳو. هو ٻي
ڀاڱي ٿي ويو. چوڻ لڳو ته هنن جي ڇا مجال جو
ملهنجي ٻي عزتي ڪن. راڻي ملهنجي عزت آهي
هنن راڻيءَ سان بدتميزي ڪري ملهنجي عزت
لاڻي آهي. مان سندن سر ڌر ڪمان الڳ ڪري
چڏيندس. سو هن يڪدم تلوار ميان مٿن چڪي
ورتي ۽ ساڌن کي مارڻ لاءِ ڍوڙيو ايتري ۾ رشي
ويد وياس اچي پرڳهت ٿيو ۽ سندس هٿ روڪي
چوڻ لڳو. راجا هاڻ ڪيئن ٿا پانيو آخر توهين به
من جي ڀلاوي ۾ اچي ويا نه. جي مان توهان کي
نه روڪيان ها ته اڄ توهين انوک ڪري وجهو ها.
توهان جو چيو ته ملهنجا وڏا ايڏا ته نرڀل هئا جو
من اڳيان جهڪي ويا. هاڻ ٻڌايو ته هن ڀاڱي من
توهان کان ڇا ڇا نه ڪرايو. آگاهه ڪرڻ کان پوءِ به
توهان هڪ ٻئي مٿان من جي ڀلاوي ۾ ايندا رهيا.
اهو ٻڌي راجا جو شرر کان ڪٽڻ جهڪي ويو.

هيءَ درشتانت ٻڌائي ٻرم ٻوجنءِ سوامي جن
جڳيا سڻ کي چوڻ لڳا ته من جي چڱلڻا جي باري

۾ شوي ۾ پڳوت گيتا جي چوڻ اڌيا ۾ ارجن شري
 ڪرشن پڳوان ڪي چيو آهي ته ”هي مڌسودن !
 هيءَ ڌيان ڏيو ته جو توهان سمجهايو سان ٻڌايو آهي.
 من جي چنچل هٿ سبب مان انجي گهڻي وقت
 تائين قائم رهڻ واري اسٽي نٿو ڏسان. ڇاڪاڻ ته
 هي شري ڪرشن ! من وڏو چنچل ۽ ڪلور سپاءَ وارو
 ۽ وڏو هلي ۽ پلوان آهي. انهيءَ ڪري مان سمجهان
 ٿو ته من کي وس ۾ ڪرڻ وڌو ڪي وس ۾ ڪرڻ
 سمان ڪن آهي.“

آخر اهڙي چنچل ۽ هلي من کي وس ۾ ڪري
 ان کي انٽرمڪ ڪيئن ڪجي ؟ ڀرم ڀوجن سواهي
 جن چوڻ لڳا ته من کي انٽرمڪ ڪرڻ جو هڪ تمام
 سولو رستو اهو آهي ته سٽسنگ جو سوارو وٺجي.
 اهڙي سٽڪروءَ جي شون وٺڻ گهرجي جنهن خود
 ٽپسيا ڪري پنهنجو من وس ۾ ڪڍي وٺي. هنن
 جي ٽپ ۽ وڙاڳ جي پرتاپ سان هنن جي چارون
 طرف هڪ آڀا مڊل ٺهي ويندو آهي. جڏهن ڪو
 شوڏالو سندن ويجهو ويندو تڏهن هو پنهنجي
 ٽيڪس ڪرڻ ڏٺاڻان هن جي من جي مٿل کي
 ساڙي ۽ هڙدي ٽوڙي ڇڏيندا آهن.

انهيءَ ڪري من کي ٽوڙ ۽ شڪ وڪڻڻ لاءِ ست
 پرش جي سنگت ۾ رهڻ گهرجي. پر جي سد ورتي

دارو ساڻي نه ملي ته ايڪانت ۾ رهجي . ڇاڪاڻ ته
من جو روپ پاڻي وانگر آهي . جيئن پاڻي جهڙي
پاڻو ۾ وجهبو آهي ته هو ان پاڻو جي شڪل اختيار
ڪندو آهي . جيئن گلاس ۾ وجهڻ سان گلاس
جهڙي ، ٽال ۾ وجهڻ سان ٽال جهڙي ۽ گهڙي ۾
وجهڻ سان گهڙي جهڙي شڪل اختيار ڪندو آهي .
تيئن هن ۾ چڻن جي صحبت ۾ چڻو ۽ ٻرن جي
صحبت ۾ روڻي ويندو آهي .

انهيءَ ڪري هن کي وس ۾ ڪرڻ لاءِ سستڪم
۽ ست پرشن جي شرڻ وٺڻ تمام ضروري آهي .
انهي ڳالھ کي سامي صاحب جن پنهنجي هن ۾
ڏاڍي سهڻي نموني سمجھايو آهي .

جنهن جيتو هن ، ملي ساڌ سڌڪت سان ،
سامي پنهنجي مک هون ٺڪري سار وڃن ،
رهي سدا ۽ رسن ، سلسي ري سلسار ۾ .
شڪتي شالي ويچار چاهي اهو سلو هجي يا ٻرو
پنهنجي آس پاس جو واٽاورڻ پنهنجي انگول
بڻائي ڇڏيندو آهي ۽ جيترا ماڻهو ان واٽاورڻ جي
اندر ايندا وڃن ٿا اهي انهيءَ طرح جا ٿيندا وڃن
ٿا . شائستي ۽ آند ۾ رڱيل هوا ۽ رش شانت ۽
آندمئي واٽاورڻ بڻائي ٿو . ماڻهو انهن جي ڀرسان
ويندي شائستي ۽ آند پائين ٿا . انهن هوا ڀرشن جي

سامهون من جو وس ٺٽو هلي . اهو بهان آگاهت
ڪرڻ جي اٿي جڪڙيو رهي ٿو . انهيءَ جو نالو ٿي
ستسنگ آهي . جڏهن ڪي ڀاڳن سان اهڙو ستسنگ
ملي وڃي ته پوءِ هن جو ڪارج تمام جلدي پورڻ
ٿيو وڃي ، سالن جو ڪم چند ڏينهن ۾ ٿيو وڃي .

جيڪڏهن اهڙو اوسر (موقعو) نه ملي ته ان لاءِ
هڪ ٻيو آپاءِ به آهي . هن آپاءِ سان به ڏينهنون ڏينهن
من ۾ نرميتا ۽ ايندي رهي ٿي ۽ هن ڪجهه
وقت ڏکڻي پنهنجي اسٽان تي اچي ٽڪي ٿو ۽
ان تي جيو آتما جو اڌڪار ٿيو وڃي . هي ڪريا به
سولي آهي .

جيئن ته هن استول ديور ڪي هلائڻ لاءِ پنج
گيان اندريون آهن . اهي هن شريرو ۾ سوڪيم ۽
اٽم آهن . اندرين کان من سوڪيم ۽ اٽم آهي .
من جي سڪلپ سان اندريون وشين ٿي پرورت
ٿين ٿيون .

تڏهن ڪري اندرين کان من سوڪيم ۽ اٽم آهي .
من ۾ ٻڌيءَ دٿاران ٿي اڃا پيدا ٿئي ٿي ۽ نشچو
ٿئي ٿو .

تڏهن ڪري من کان ٻڌي سوڪيم ۽ اٽم آهي .
ٻڌيءَ ڪي جيو آتما ڀرڪاش ڪندڙ آهي . انهن
سڀني تي سندس اڌڪار آهي ۽ سڀئي سندس اڌڪار
۾ آهن ۽ سڀئي سندس آگيا ۾ هلندڙ آهن . تڏهن
ڪري ٻڌيءَ کان جيو آتما سوڪيم ۽ اٽم آهي .

هاڻي اسان ٿڌو ٿم من آتما کان ٿي شڪتي
وٺي پنهنجو ڪم ڪري ٿو. جڏهن من هن شڪتيءَ
سان طاقتور بڻجي ٿو ٿم ان طاقت سان کيس ٻڌي
به ٿم سگهجي ٿو. جيڪڏهن اسين هن کي چڱيل
۽ چالو ڳوڙو هجئون، جيڪو ڪنهن رسيءَ سان ٻڌو
پيو هجي ٿم، پوءِ اهو وشواس هٿ ڳهرجي ٿم هو
ڪيڏانهن به ڀڄي ٿم ٿم سگهندو. پوءِ اهڙي
ڳوڙي کي چوٽ ٿيئي ۽ ٽڪڙ ٿي به چاڻو ڪ
هٿن ۾ ڪهڙو نقصان آهي. وقت ايندو جڏهن
هو ٽڪڙي گردن جهڪائي اچي اوهان جي سامهون
هوندو. ان وقت توهين ان کان من پسند ڪم
ڪرائي سگهو ٿا. اهاڻي ڪريا من جي لاءِ ڪرڻي
پوي ٿي.

توهان سوچيو ٿم توهان آتما آهيو ۽ من توهان
جي سواريءَ جو چالو ڳوڙو آهي. اهو شڪتيءَ
روپي رسيءَ سان ٻڌو پيو آهي، هن کي چوٽ
ٿيئي کيس ڊوڙ ٿيو، ٻاهر وڃڻ چاهي ٿم وڃڻ
ٿيو ۽ جي اندر رهڻ چاهي ٿم اندر رهڻ ٿيوس. من
کي روڪڻ جي ڪوشش نه ڪريو ۽ پريان بيهي
درشڪ ٿي سندس تماشو ٿسندا رهو. من کي ڇڏيو
ٿم، جيڪي ڪرڻ چاهي کيس ڪرڻ ٿيو پر پاڻ کي
ان کان الڳ سمجهو. توهان ٿسندا ٿم ٿورن ٿينهن

پر سندس اچل ڪوڙ گهٽجندي ويندي ۽ اُن ۾ ٿوري
ٿوري شائتي اچي رهي آهي . پر هن ڪريا ڪسي
چڏيو نه جيستائين پورڻ شائتي نه اچي . هي
پرتهار جي هڪ سٺي ڪريا آهي . هن سان هن تي
جلدي اڌ ڪار ٿئي ٿو .

پر ۾ پوئين سواهي جن جڳياسين ڪي هن ڪسي
اندر مڪم بڻائڻ جا اهي ٻه سول طريقا ٻڌائي چوڻ
لڳا ته هن ڪي موڙن کان پوءِ هن چنڊل من ڪي
ڪنهن هڪ بندو يا ڪيندر تي ٽڪائڻو ٻوندو . هن
روپي چنبلي گهوڙي ڪي ڪنهن هڪ ڪونٽي سان
ٻڌڻو ٻوندو . هن ڪريا ڪي يوگه جي پاشا ۾ ”ڌارڻا“
چئبو آهي . هاڻي اچو ته اُن تي گهرائيءَ سان
ويچار ڪريون .

”ڌارڻا“ — ڌارڻا ڌارڻ ڪرڻ يا ٻڪڙڻ ڪي
چئجي ٿو . هن جي شڪتين ڪي سميتي ڪنهن
هڪ ڪيندر تي لڳائڻ ڪي ڌارڻ چئبو آهي . اها
ڪريا ڪندي من پنهجي سماءُ مطابق ٻاهر پهندو
آهي . اُن ڪي پرتهار دٿاران نشچت ڪيل هنڌ تي
ٻهارڻ تي ڌارڻا آهي . ڌارڻا لاءِ چاهي اسٽول مان
ڪٽو چاهي سوڪير مان ڪٽو ، مڙيئي هڪ ڪيندر ڪٽو
ٻوندو . اسٽول ڪيندر ڪي اسين پنهجين اکين
سان ڏسي سگهون ٿا پر سوڪير ڪيندر جي نه اسين

صرف ڪاپڊا ٿي ڪري سگهون ٿا. اسٽول ڪيندر
 اسان جو ٽڻل آهي پر سوڪير ڪيندر اسان جي
 اسٽول اکين سان ٽڻل ڪونهي. انهيءَ ڪري ان
 جي نه ڪاپڊا ڪرڻي پوندي. اڳتي اڀياس ڪندي
 ڪندي اسان جي درشتي جيتري سوڪير ٿيندي
 ويندي، اوڙو ٿي ان ڪاپڊا ڪيل وسٽوءَ جو اصلي
 روپ اسان جي سامهون ايندو ويندو ۽ هڪ ڏينهن
 هو ساڪيات اسان جي سامهون اچي ويندو. انهيءَ
 وقت اهو روپ جيڪو اسان انومان سان ڏاهيو هو سو
 لکي ويندو ۽ اصلي روپ اسان جي سامهون اچي
 ويندو. هن ۾ ڪجهه وقت لڳي سگهي ٿو پر نشچيه
 يورڪ ڪوشش ڪرڻ سان سڦلٽا ضرور ملندي.

من ڪي ايڪاگر ڪرڻ لاءِ اسين ٻاهر جي ڪا به
 وسٽو ڪڍي سگهون ٿا ۽ اندر جي به ڪا شيءِ ڪڍي
 سگهون ٿا. پر ٻنهي جا فائدا الڳ الڳ آهن.
 ڪيترا ماڻهو سور به يا چندرما تي ٽرائڪ ڪندا آهن.
 ڪيترا وري ڏيئي جي لائ تي نظر ڄمائيندا آهن.
 ڪي ڀت تي ڪارو گول ڪڍي ان تي نظر ڄمائيندا
 آهن. ائين ڪرڻ سان هن جون شڪليون ڄاڻن
 ٿيون پر ان سان روحاني طريقي نٿي ٿئي. انڪري
 هن کي آسري يوگه چون ٿا.

ديوي يوگه ۾ ٻاهران ورتيءَ کي سميتي اندر
 ۾ لڳائي. ان لاءِ به اندر ڪو ڪيندر ڏاهڻو پوي ٿو.

من جو ڪيندو ئي سڀ کان سٺو آهي . هن هردي
 ۾ نواس ڪري ٿو . ان ڪري هن ڪم لاءِ هردي
 کي ئي سڀ کان سويشت هجيو ويو آهي . اها
 سمجهاڻي ٿيئي ۽ ۾م پوءِ سواهي جن جڳياسين
 کي هي پڇن ٻڌايو جنهن ۾ پريو ۽ جو دل ۾ درشن
 ڪرڻ لاءِ چيو اٿن .

دل ۾ ٿئي ديدار هريءَ جو
 عين اندر جا ڪول

۱. هردم ٿو سان هري رهي ٿو
 ٻاهر نا ٿون ڳول

سهي سڃاڻج دم پنهنجي کي
 جنهن جو ملهه امول

۲. سرو ويائي سرو سنيهي
 ساکي روپ اول

ٿنهنجو ٿو ۾ صاحب آهي
 جهنگل جبل نا ڳول

۳. جنهن ڪارڻ ٿون جهنگل جاڳين ٿو
 سو آهي ٿنهنجو قول

ويهي ويراڳي وٽ ٿنهنجي
 اول پئي ڪو اول

۴. دم دم سان جو دم هلي ٿو
 ٿنهن ۾ ام رٿول

ماڌو ماڻج صاحب سوڻي

شائتي روپ اڌول .

هي ڀڄن ٻڌائي ڀرم ڏوڃيم سواهي جن چوڻ
لڳا ٿي راج يوگه ۾ ڌارڻا جا به الڳهه رستا ٻڌايا ويا
آهن . هڪ اُپاسا ۽ ٻيو يوگه . اُپاسا ڪيندر پهلجي
هوڊيه ۾ ڪيندر ٻڌائي ان ۾ ڌيان لڳائي ڀرماتما
جو درشن ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ٿو . هن رستي
۾ ڀرماتما جو درشن جلد ئي ٿئي ٿو . يوگه جو رستو
ونندڙ ساڌڪ پهلجو ڌيان ” آگيا چڪر “ ۽ ” دسوين
ڌنار “ يعني ڀون جي وچ ۾ جمائين ٿا . اُتي ڌيان
جمائڻ وارن کي ڪي سڌيون به حاصل ٿين ٿيون
پر منزل تي پهچڻ ۾ وقت لڳي سگهي ٿو . ساڌڪ
ڪي جڏهن سڌيون حاصل ٿين ٿيون تڏهن ان ۾
آهنگار اچڻ جو ڊپ آهي ۽ آهنگار اچڻ سان
گراوت اچي سگهي ٿي . ان ڪري انهن سڌين
۾ ڪڏهن به نه ڦاسن گهرجي . ڌيان سڌائين منزل
تي پهچڻ ۾ هٿڻ گهرجي .

ڌارڻا وقت ڌيان جمائڻ لاءِ ڪنهن آلمبس يا سھاري
جي ضرورت آهي . ان جا به ٻه روپ آهن . هڪ
ساڪار ، ٻيو نراڪار . ساڪار روپ ۾ اسين ڀرماتما
جي ڪنهن به روپ جو سھارو وٺي سگھون ٿا يا
ان لاءِ پهلجي سڌو ۽ هراچ جي سڌو روپ جو

ڏيان ڪرڻ به تمام سولو آهي ڇاڪاڻ ته هنن ڊر
درشن اسين هنن استول اکين سان نٿ ڪندا
رهون ٿا. اهڙي حالت ۾ انهيءَ مورتيءَ جو ڌارڻ
ڪرڻ سهج آهي. پر پوءِ جي نراڪار، روپ ڊر
ڏيان ڪرڻ لاءِ سندن تيج جو ڏيان ڪيو ويندو
آهي. سندن جو ۽ اوڪڪ جوتيءَ جو درشن ڪرڻ
جي ڪوشش ڪئي ويندي آهي.

ٻئي رستا هڪ منزل تي پوڄائين ٿا. هي ٻئي
رستا من کي ايڪاگر ڪرڻ لاءِ سهارو مائو آهن
جڏهن اتم ساڪياتڪار ٿئي ٿو تڏهن انهن سهارن
جي ڪا به ضرورت نٿي پوي. تڏهن پرماتما جو
اصلي روپ ساڌڪ جي سامهون صاف سٿرو
اچيو وڃي.

پر پوڄنيم سوامي جن چوڻ لڳا ته نراڪار
پڳتيءَ کان ساڪار پڳتي سولي آهي. انهيءَ ڪري
ساڪار پڳتيءَ جو سهارو وٺي آسانيءَ سان منزل
تي پهچي سگهجي ٿو. شري ڪرشن پڳوان گينا
جي ٻارهن اڌياءَ ۾ ارڃن کي ساڪار پڳتيءَ کي
سولو چوندي چيو آهي ته —

”هي ارڃن! مون ۾ من کي ايڪاگر ڪري
سڌيو ملههجي پڇن ڏيان ۾ جو پڳت اتي آهي
شرڏا سان مون سڳڻ روپ پرميشور ۾ اين ٿي

پڄن ڪري ٿو، اُن پڄت ڪي مان ڏوڪين ۾ آئي
شريست ڏوڪي مڃان ٿو.“

”اُن سڃاڻند گون ٺـراڪا، برهم ۾ آسڪت ڇت
واري ڀرڻ ڪي ساڌنا ۾ گهڻي وڌيڪ مهلت ڪرڻي
ڏوي ٿي. ڇاڪاڻ تہ ڏيهر ڌارين لاءِ اڻ ٿئي اڪم
جي گتي ڏڪن سان پراڻت ٿيندي آهي.“

ڀرم ڏوجنيم سواهي جن جڳياسين ڪي گيتا جا
شلوڪ ٻڌائي چوڻ لڳا تہ ساڌڪ لاءِ ساڪار پڳتي
تمام سولي آهي. هر ڏيه ۾ ستگرو موراچ جن جي
نوري سروي ڪي ڌارڻ ڪري سواس دڻـارا گرو
منتر جو جاپ ڪرڻ سان تمام جلدي اتم ساڪيانڪار
ٿئي ٿو.

هن طرح ڌارڻا وقت من ڪي ڀـورڻ طرح
ايڪاگر ڪري هڪ ڪمندر بندوءَ تي اهڙي نموني
ڌارڻ ڪرڻو آهي جو اُن وقت ٻيو ڪوبه ويچار يا
ڦرڻو دل ۾ نه اچي سگهي. جي هي چنڊل من ٻاهر
ڀڄي وڃي تہ اُن ڪي ڀرتهار دواران ڇڪي اُن ڪمندر
بندو ٿي ٻيهارڻو آهي. اُن طرح هن ڪي ايڪاگر
ڪرڻ سان ساڌنا سڦل ٿيندي. اها ڳالهه چڱيءَ طرح
سمجهائڻ لاءِ جڳياسين ڪي مهاڀارت جي هي ڪٿا
ٻڌايائون.

درشانت: — گرو دروڻاچار ۾ ڪورون ۽ پالڻون

کي آسٽر ششٽرون جي سکيا ڏيندو هو. هڪ ڏينهن
گرو سڀني ششٽرن جي ڀريڪيا ڀڙي ورتي. ڀريڪيا
وٺڻ لاءِ ان وٽ ٿي هڪ چڙيا رکي ان کي نشانو
بڻائڻ لاءِ چيو.

هاڻ هو واري واري سان هڪ هڪ راجڪمار کي
گهرائي نشانو ساڌڻ لاءِ چيو. سڀ کان پهريون هن
ٽريوٽن کي گهرايو ۽ تير هڻڻ کان پهريون کائڻس
سوال پڇيائين ته تون ڇا ڏو ڏسين. ان جواب ڏنو ته
مهراج توهان کي، هنن سڀني راجڪمارن کي، وٺ
کي، وٺ ٿي ويل چڙيا کي ۽ ان جي اک کي
ڏسي رهيو آهيان. گرو درو ڏاڍا ڀرپور کيس پاسيرو
ٿي بيٺو لاءِ چيو. اهڙي نموني هو هڪ هڪ راجڪمار
کي گهرائي ساڳيو سوال پڇندو رهيو. ان جي جواب
پر ڪنهن چيو ته مان سڀ ڪجهه ڏسي رهيو آهيان.
ڪنهن جواب ڏنو ته مان وٺ ۽ چڙيا ڏسي رهيو
آهيان وري ڪنهن چيو ته مان وٺ ٿي ويل چڙيا
ڏسي رهيو آهيان.

آخر گرديو ارجن کي سڏ ڪري ساڳيو سوال
پڇيو ته هن وقت تون ڇا ڏسي رهيو آهيان ڏهن ٽنهي
ارجن جواب ڏنو ته مان هن وقت صرف چڙيا جي
اکه ڏسي رهيو آهيان. ڇوڪري هونڪي نشانو بڻائڻو
آهي. ان کان سواءِ هن وقت هونڪي ڪجهه به نظر

ٺٽو اچي . گرو دروڻاچار به ارجن جي هن جواب تي ڏاڍو خوش ٿيو . سندس پلي ٺٽري شاباشي ڏيئي چيڊاٿينس ته هن پريڪيا ۾ تون پاس آهين .

هيءَ درشتانت ٻڌائي ڀرم ڀوجي، سوامي جن
جڳياسين کي چوڻ لڳا ته اسان کي به ساڌنا
جي وقت ارجن وانگر ملهڻو پورو ڏيان ڪ
هنڌ ڌارڻ ڪرڻو آهي تڏهين ئي اسان کي
سڦلڻا ملي سگهندي. ڌارڻا جي اوسڻا ۾ ساڌڪ
”مان“ ۽ ”ملهڻو“ بلڪل ڀلجي پاڻ کي ڀرماتما
جي چوڻن ۾ سمريٽ ڪيو ڇڏي تڏهن کيس اتر
ساڳيا ڪار ٿئي ٿو.

۾ ۾ وڃي سوامي جن جڳياسين کي ڌار ٿا جي
باري ۾ چئي سمجهاڻي ڏيئي هاڻي ”ڌيان“ جي
باري ۾ سمجهاڻن لڳا ڇاڪاڻ ته ٻين سڀني
سادن ۾ ڌيان جو موهو سڀني کان گهڻو آهي .
ٻيا سڀ سادن ته صرف ڌيان جي اسٽي رويت
ڪرڻ لاءِ ڪيا وڃن ٿا . روحاني سفر جو اصلي
پٿر ته ڌيان ئي آهي . انهيءَ ڪري اسين ان
جي باري ۾ گهراڻيءَ سان ويچار ڪنداسين .

ڏيان :- جهڙي نموني سون کي ٻيڙ سان
ان جو ڪوٽ ختم ٿئي ٿو ۽ هو شڪ ۽ صاف ٿيو
وڃي. ٿوري طرح ڏيان ڪرڻ سان هن جو راجس

روبي مٿل صاف ٿيو وڃي ۽ اُن ۾ ستي گڻ جو ڀرڪاش
پيدا ٿيو وڃي .

ڌارڻا جي حالت ۾ ايشور جي اڏاسدا ڪندي
ڪندي جڏهن ڌارڻا جي اِستتي هرديءَ ۾
هوندي آهي تڏهن جيءُ آتما ڀر ماتما ۾ مڱن ٿي
وڃي ٿي ، ايشور سان ساکياتڪار ٿئي ٿو ۽ اُن جي
ڦل سروي ۾ نرو شير ٿي ويندو آهي . جيءُ آتما
ساگر وانگر گهيريءَ ۽ اِستري ٿي ويندي آهي . من سلسار
جي وهندڙ کي پلهندو وڃي ٿو ۽ ٻالڪ وانگر
ڀولو ۽ نروڪار ٿي ويندو آهي .

جيئن پاڻيءَ کي ڪنهن به ڀرڻ ۾ وڌو ويندو
آهي ته هو اهڙي شڪل اختيار ڪندو آهي . اهڙي
طرح من يا چت جڏهن ڪنهن شيءِ جو چئن
ڪري ٿو ته انهيءَ ۾ ايڪاڪار ٿي وڃي ٿو ، يعني
هرم جو ڌيان ڪندي هر ۾ اين ٿي وڃي ٿو .
جڏهن ڌيان جو پرواهه بدن روڪ اڳاٽار ۽ سمان
گهٽيءَ سان وهي ٿو تڏهن اها اوسٽا ”ڌيان“ جي
هوندي آهي .

ڌيان سان بونگيءَ جي مستڪ ۾ جوتي اٿين ٿي
ٿي . هن جو شير ، مستڪ ، گمان ، چيٽا ۽ شواس
سهڻي هن ڀرم ڀروءَ جي چئن ۾ ايڪاڪار ٿي وڃن
ٿا . اُن وقت ساڌڪ کي ڀرم آندڙ جي آهوتي ٿي

ٿي. اهڙو ساڌڪ سنڌت، ٺهڻو، ٺهرڻا وارو ۽ شانت
چت وارو ٿئي ٿو. هو پنهنجي سڀني ڪرهن کي
ڀريو ۽ کي ئي اڀڻ ڪري ٿو ۽ ڪرم جي ڦل کان
مڪت ٿيو وڃي.

ڌيان کان ٻيو ڀرو پوڄيهر سوامي جن ساڌڪن
کي سماڌيءَ جي ٻاري ۾ ٻڌائڻ لڳا.

سماڌي :- ڌيان جي گهري اوستا جنهن ۾
پنهنجو ٻه گيان نه رهي ۽ نه ئي ٻاهرين وسڻ جو
گيان رهي اهڙي اوستا کي سماڌي چيو وڃي ٿو.
هن سماڌيءَ کي آڻڻ ۾ شسپٽ سماڌي ڪري
چيو ويو آهي. هن اوستا ۾ پوڄي هن بلڪل شانت
ٿي وڃي ٿو ۽ هن جي شانت ٿيندي ئي اندريون
۽ ٻڌي به شانت ٿيو وڃن ۽ ساڌڪ ڦڙو گيان ۽
ساڳيائڪار جو اڌڪاري ٿي ويندو آهي. هي ساڌڪن
جو انت ۽ سڌيءَ جي شروعات آهي. اڳتي ٻڌي
ڀوڪ جو وارو آهي. هن کان پوءِ ساڌڪ کي ٻرهر
گيان ۽ ٻرهر وڌيا ملي ٿي.

اهڙي سماڌيءَ ٽائين پوڄڻ سان ساڌڪ جي اندر
۾ اوڪڪ شڪتين جو آڻيو ٿئي ٿو. هن جو آڻيڪ
سمول شڪليون جاڳي اُن جي سامهون اچن ٿيون
جن جي دواران هو سلساري ۽ اوڪڪ ڪاري ڪري
سگهي ٿو. پر هنن شڪتين کي دليوي ٻڌائڻ کي

پرايت ڪرڻ لاءِ ڪم آڻڻ سان ساڌڪ پوماڻا کان
پري هلي وڃي ٿو. ان ڪري نهن ڏانهن اڪه
ڪٽي به نهارڻ نه گهرجي. اهي ويوتيون يوگ
لاءِ رڪاوٽون آهن. اهي سڀ رستي جون شيون
آهن جو ساڌڪ انهن ۾ ڦاسلدو ته ان جي آتم
آنتي نه ٿي سگهندي.

— ۾ روحاني سواهي جن جڳياسين ڪي هي
ڳوڙهو ڪيان سوانو ڪري سمجهاڻڻ لڳا جيئن هر
ان جو اڀياس چڱي طرح سولائيءَ سان ڪري
سگهن. ٻارهن سيڪنڊ جڏهن ڪنهن ڪيندر تي
هن ڪي ايڪاگر ڪجي ٿو، تڏهن اها هڪ ”ڌار ٿا“
اهي جڏهن ڌار ٿا جي آسٽي ٻارهن گڏا ٿئي ٿي
يعني ڌار ٿا جي اوتري جڏهن ۾ منٽ ٿئي ٿي
تڏهن هڪ ”ڌيان“ ٿئي ٿو وري جڏهن ڌيان
جي اوتري ٻارهن گڏا ٿئي ٿي يعني جڏهن هن
هڪ هنڌ اسٽر ٿي ان ڪلاڪ ٽائين ايڪاگر ٿئي
ٿو تڏهن هڪ سماڌي ٿئي ٿي.

يوگ ساڌنا جي مٿين ساڌنن ڪي آساني سان
سمجهڻ لاءِ ٽن حصن ۾ ورهاڙي سگهجي ٿو.

— ساماڄڪ يوگ — انهن جو سماج	{	(1) ۾
تي سڌو اثر پوي ٿو.		(2) ۾

- (3) آسڻ { — باھيم يوگم — جن جو شريڻ ٿي
 (4) ڀراڻاڻاڻاڻا { سڌو اٿڻ ٻوي ٿو.
 (5) ڀرتھار
 (6) ڌارڻا { — انٽرڪ يوگم — جن جو من ۽ آتما
 (7) ڌيان { تي سڌو اٿڻ ٻوي ٿو.
 (8) سمانڌي {

يوگم ساڌ ٿا جي سڪيا گرھڻ ڪرڻ کان پوءِ
 جڳياسين ڀرم ڀوجليم سوامي جن کي سادر نماڻي
 ويٺي ڪري عرض ڪيو ته اسان کي هاڻي ڏيکشا
 ڏيئي وڌيڪ سان نام دان ڏيو ته جيئن يوگم ساڌ ٿا
 وقت نام جو سمورڻ ڪري ملڻ تي پهچي سگهون.
 سندن عرض اونهائي ڀرم ڀوجليم سوامي جن جڳياسين
 کي نام دان ڏيئي ڪي هدايتون ڏنيون.

سڀ کان اول صبح جو سويل ضروري حاجتن
 کان آڇو ٿي مرگم چالا، ڪش يا گرم ڪپڙي يا
 ڪمبل جو آسڻ وڇائي ارت ڀدم آسڻ يا سڪه آسڻ
 ۾ ويهي ڪمر، ڀليءَ، گردن ۽ مٿي کي هڪ سيد
 ۾ ڪري وهڻ گهرجي. هاڻي ساهه ڪڍڻ وقت ”سو“
 ۽ ڇڏڻ وقت ”هم“ جو سمورڻ ڪرڻ گهرجي.
 سمورڻ ڪندي ڀرن جي وچ ۾ آڳيا چڪرون يا
 هرديه ۾ ڀرماتما جي ڪلهن روپ يا ستڪرو مهرآج
 جي نوري سروپ جو ڌيان ڪجي. ٺاڪار ڀڳتي

ڪرڻ لاءِ اُن ساڪار سرويپ بدران دريہ جوئيءَ جو
درشن ڪرڻ گهرجي. اهڙيءَ طرح شام جو سنڌيا
وقت به ٿي ان ڪرڻ گهرجي. جنهن وقت ٽينهن
ختم ٿئي ٿو ۽ رات شروع ٿئي ٿي، اُن کي سنڌيا
چون ٿا. اُن وقت هن شانت هوندو آهي. اهڙي
وقت آسانيءَ سان ٿي ان ايڪاگر ٿي. پرماتما جي
چرڻن ۾ لڳي ٿو.

سادڪ جيڪي آتمڪ آنتي چاهين ٿا ۽ هن اوڪ
۾ سڪم شانتِي ۽ پراوڪ سڌارڻ چاهين ٿا. انهن کي
نام جي ڪمائي نيم سان هر روز بنان ناڪا ضرور
ڪرڻ گهرجي. سادڪا ڪرڻ سان ئي سڌي پراپت
ٿيندي.

نام دان وٺڻ يا ستڱون جي شرط وٺڻ جو مطلب
آهي ته توهان هڪ اوچ ڪوئيءَ جي اشرم يا ودياليم
۾ داخلا ورتي آهي. هاڻي داخلا وٺڻ کان پوءِ
وڌياريءَ کي محنت سان اڀياس ڪري هڪ هڪ
درجو پاس ڪرڻو پوندو. انهيءَ اوچ ڪوئيءَ جي
وڌياليه ۾ داخلا وٺڻ کان پوءِ جي وڌياريءَ محنت
نه ڪندو ته ڦيل ٿيندو ۽ داخلا وٺڻ مان ڪو به فائدو
نه پوندو. اهڙي نموني سادڪ ڀلي ڪهڙي به اوچ
ڪوئيءَ جي ستڱون کان نام دان وٺي، پر جيستائين
پاڻ صبح شام اسٽ ٿي ويهي ڪمائي نه ڪندو، نام

جو سمورڻ ۽ گند و ٽپستائين سندس اٽڪ اٽي
 نه ٿي سگهندي .

يوگم ساڌا ۽ پڳتيءَ جي هوندو کي چڱي طرح
 سمجهائڻ لاءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جڳياسين کي
 هي ڀڄن ٻڌايو .

شبد — سر مڀي

رهڻيءَ سان يوگي سڌيءَ کي ٿا ڀائين
 ڦرڻا سڀ مڙهي ۽ — رهم ۾ سڻائڻ

1. ڌري ڌيان دل ۾ اوم جي اکر جو
 ۽ — راڻن کي روکي ٿڪ ۾ نڪائڻ

2. وهن سي ويراڳي ڀدم اسٺ تي
 ورتيءَ کي ٿم ڌاري دسوين لڳائڻ

3. سڌي ساز سوڻو انهن جي آواز جو
 شبد سان سرتي هوڙي ٿم ملائڻ

4. سڌيءَ سان ساڌي ماڌو ملندڙائون
 اکڻ چوڪ انهن اندر ۾ جڳائڻ

هن ڀڄن جي دڻاران ۽ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
 جڳياسن کي يوگم ساڌا جي رهسپم ۾ وڏي تمام
 کولي سمجهائي هي ڀڄن ساڌڪ لاءِ گيان جو ساگر
 آهي . هن گمان جي ساگر کي ڀرم ڀوجنيم سوامي
 جن هن ڀڄن روپي گهاگهر ۾ سڻائي ڪري ڀرمين
 کي ٻڌايو . هن ڀڄن جو هر هڪ ڀڄندڙ جو ڳو
 آهي . ان ريت سڌي پرايٽ ڪري سگهجي ٿي .

۲- ر م ۲۰ جلدیم سوامی جن جڳیاسین کی سمجھائڻ
 لڳا ٿم، یوگم ساڌنا ڪندي، نام جو سمرڻ ڪندي
 ساڌڪ ڪی الوڪ آتمڪ آڻهو ٿین ٿا ۽ کیس کی
 سڌ یون پراپت ٿین ٿیون. انهن جو ذڪر ڪلهن
 سان به نه ڪرڻو آهي. اهي آڻهو صرف پنهنجي
 ستر مهوراج جن کی ٻڌائي ڪانڌن اچت مارم درشن
 پراپت ڪرڻو آهي. هونئن به نام جو سمرڻ لوڪن
 کان لکائي ڪرڻو آهي. پنهنجي ڪمائيءَ جي ٻانه
 هميشه ڳجهي رکڻي آهي. ان بابت سامی جن
 پنهنجي هن ٻڌ م هدايت ڪئي آهي.

در در کین ٻڌاء سامی سک پوین جي
 انترمک آدب سان، لئو لکائي لاء

ٽم لئو لئو منجه، لکاء، مورت محبو بن جي
 یوگم ساڌنا ڪرڻ واری ساڌڪ کی پنهنجي آهار
 ٿانهن به ڌیان ڏیڻو آهي. چاڪاڻ ٽم جهڙو آن ٿهڙ
 من. انکری یوچن هميشه ساڌوڪ ٿي ڪرڻ گهرجي
 ساڌوڪ یوچن جي ویاکیان ڪندي شری ڪرشن
 پڳوان آرچن کی چيو آهي ته —

”آیو، ٻڌي، ال، تندرستی، سک ۽ رچی ۽ وڌائڻ
 وارو، رسدایک، ۲-ورو، ۲-گل، ۲-وت بهشیدنڙ ۽
 سپاویک، من ڪی وڌندڙ، اهڙي قسم جي یوچن
 جا ٻڌارت ساڌوکی پرش ڪی یارا لڳندا آهن.“

درشدانت :- مهرشي ياگيواک جي آشرم ۾
 سوين وديارڻي سکيا وٺي رهيا هئا . هت وديارڻين
 کي ويد ويدانت جي اڇ سکيا ڏني ويندي
 هئي . انهن ششين ۾ مهرشيءَ جا ٻه خاص ششم
 هئا ، گروشيوي ۽ ڪشاگر ڀٽي . اهي ٻئي ششم
 ٻڌيمان ۽ هڪٽي هئا . هو ٻئي گروه جي خوب شيوا
 ڪندا هئا .

پر ڪجهه مهينن کان سندن رقاءَ ۾ تبديلي ڏسي
 مهرشيءَ کي چلتا ڏيڻ لڳي . هو پنهنجي ساٿين سان
 ڳالهائڻ وقت پنهنجي هوشيار ۽ گيان جو ڏيکاءُ ڪرڻ
 لڳا . هنن ۾ آهڪار اچي ويو . آهڪار اچڻ سان
 گيان ڪچري ۾ پيل سون سمان ٿيو وڃي . گيان
 اچڻ سان ته ڏڙت اچڻ گهرجي . مهرشي سوچڻ
 لڳو ته هنن جو اهو ڪوت ته ڪي ڏو پوندو . سو
 اهو سوچي کين چوڻ لڳا ته اسان وٽ جيڪا به
 وديا هئي سا اسين توهان کي ڏيئي چڪاسين .
 پر اڃان به اڇ ڪوٽيءَ جي سکيا آهي جيڪا
 توهان کي سکڻ گهرجي . تنهن تي شهن پڇيو
 ته اها سکيا ڪهڙن کان سکڻ گهرجي . مهرشي
 چوڻ لڳا ته هن سلسلار ۾ راجا جلڪ جهڙو برهم
 گيادي بهو ڪوبه ڪونهي سو توهين هن وٽ وڃي
 کيس اسان جو اهڙو ڏيو ته هو توهان کي برهم
 وديا سهڪاريلندو .

گروء کان آگيا وٺي ٻئي ششم سڌا هٿلا نڱريءَ
 ۾ آيا. راجا جنگ جي دڙي ۾ پوڄي دوار پال کي
 چيائون ته اسين مهرشي ياگيواڪ جا ششم آهيون
 ۽ راجا سان ملي کيس مهرشيءَ جو وڏاڻو ڏيڻ لاءِ
 چاهيون. ششمين کي يڪدم راجا جي سامهون
 اُڀست ڪيو ويو. راجا کائڻ پيئڻو نه ٿو هين ڪير
 ڪيو آهيو ۽ هت ڪيئن آيا آهيو. ٻنهي ششمين کيس
 ٻڌايو ته هو مهرشيءَ جا ششم آهن ۽ گرو مهرج
 جي آگيا سان هتي آيا آهيون.

راجا درٻارين کي حڪم ڏنو ته هنن کي شاهي
 آڻي گهر ۾ شان مان سان ٺهرايو وڃي. اسين هنن
 سان پوءِ ملاقات ڪنداسين. راجا جي شيوڪن هنن
 کي عطر سان شان ڪرائي، سون جي پلنگن تي
 نرم گدن تي آرام ڪرايو ۽ چڱيءَ طرحن جو پوڄن
 ڪرايو. ان طرح سان هي ڏاڍو مري ۾ رهڻ لڳا
 ائين ڪندي چار ڏينهن گذري ويا ته راجا هنن
 سان ملاقات نه ڪئي. ٻئي هڪ ٻئي کي چوڻ لڳا
 ته اڄ چار ڏينهن ٿي ويا آهن پر راجا اسان سان نه
 مليو آهي خير اسان جي خوب آڙ پگت ٿي آهي سو
 آندو آيو آهي. ايتري ۾ راجا جي شهوڪ اچي ڪن
 اطلاع ڏنو ته راجا اوهان کي درٻار ۾ ياد ڪيو آهي
 سو مهر ٻائي ڪري توهن هلو. راجا ڪن اچت آسڻ

ٽي وهاري پڇيو ته مورشي جن ٻڪل ليڪ آهن؟
 منهنجي لاءِ سندن ڪهڙي آگيا آهي؟ تنهن تي
 ڪرو شيويءَ راجا ڪي ٻڌايو ته مورشيءَ اسان کي
 توهان کان برهم وديا سکڻ لاءِ موڪليو آهي. راجا
 اهو ٻڌي گھير ٿي ويو. ٿورو سوچي کين چيائين
 ته ان لاءِ توهان کي ٽي ڏينهن پيا به انتظار ڪرڻو
 پوندو. ٻنهي چيو ته ان ۾ ڪوبه نقصان نه آهي
 جتي چار ڏينهن انتظار ڪيو آئون اتي ٽي ڏينهن
 پيا به مري ۾ نڪري ويندا.

شاهي آڻي گهره ۾ شاهي ٺاڻ سان رهڻ ۾
 کين خوب آندو آيو. سوچيائون ٽي ڏينهن پيا به
 مڙو وٺنداسين. پر هن دفعي راجا شيوڪن کي چيو
 ته هنن کي ساڌارڻ آڻي گهره ۾ رکيو وڃي. هتي
 ته سڀ ڪجهه سادو هو. پوڄن جي وقت سندن
 اڳيان چار موٽيون روٽيون ۽ دال رکي ويئي. اهو
 ٽي ڏينهن ٿيڻ لڳو ۽ راجا لاءِ گهٽ وڌ
 ڄاڻاڻي چوڻ لڳا ته راجا اسان جو ايمان ڪيو آهي.
 اهڙي طرح ٽيئي ڏينهن هلي راجا لاءِ گهٽ وڌ
 ڄاڻاڻي ڏيڻ لڳا. چوڻ لڳا ته اڳيان آهي
 جو اسان سان اهڙو پرو ورڻ ڪيو اٿس.

تن ڏينهن کان پوءِ راجا کين گهرائي چيو ته
 مون کي ڏاڍو ڏک آهي جو هي ٽي ڏينهن توهان کي

ڪشت سوڻو ڀڄو. توهان کي زمين تي سموڻو ڀڄو.
 دال روڻي ڪاٺي پئي. تهن تي ٻڌي شين چيو
 ته خير ڪا ڳالهه ڪانهي، اهو وقت به ڪٿي ويو
 هاڻي توهين اسان کي ڀرهم وڌيا سڀڪاريو. تهن
 تي راجا چيو ته توهان اڃا ڀرهم وڌيا سگهڻ جا
 اڌڪاري نه ٿيا آهيو. انهيءَ ڪري هن وقت مان
 توهان کي اها وڌيا ڏيڻ ۾ آسروڻ آهيان. تهن
 تي ٻڌي شين چيو ته اسان مهرشيءَ جي آشرم ۾
 رهي هيٺ وڌي ڪيو آهي سو اسان ۾ ڪهڙي ڪمي
 آهي. تهن تي راجا چين ته هي ئي ڏينهن مون
 توهان کي ساڌارڻ آڻي ڳهره ۾ رکي توهان جي
 پويڪيا ورتي هئي. توهان اتي رهي بيهڻ ناراض
 ٿيا ۽ وڌيڪ آڻي ڳهره ۾ رهي عيش عيشرت ڪري
 توهان کي خوب انڌ آيو. جنهن مان ثابت ٿيو ته
 توهان ۾ اڃا سم ڀاڙ پئدا نه ٿيو آهي. توهان هيٺرو
 ٿي ڪري اڃا به ڀڄي شريو کي ڪشت ڏنو آهي.
 اهو ٻڌي ڪرو شيوي ۽ ڪشاکر ٻڌي جو شر
 ڪ. ان ڪٽ هيٺ ٿي ويو. هنن اهو محسوس ڪيو
 ته هنن ۾ ايمان اچي ويو هو. سندن دل ۾ اهنڪار
 جا سلا اڀري ويا هئا. سو مهرشي ڀاڳيواڪ سندن
 اهنڪار دور ڪرڻ لاءِ، سندن گراوت کي روڪڻ
 لاءِ سندن ڀلائي لاءِ ئي اسان کي راجا جڳرت

موڪليو هـ.و. اسين مذهبي سنگروءَ جا ٿورا ٿا
 آهيون جن اسان کي گهري گراوت کان بچائي
 ورتو. اهڙڪار جي آندڙ ۾ سڄو گمان نشت ٿي ٿو وڃي.
 اهو درشتانت ٻڌائي ٿي ٻـرم ٻوجنيم سوامي جن
 جڳياسين کي نٿڙت سان هلي نت نيم سان اڀياس
 ڪري آتم آئيني جي راهه تي هلڻ جي آشيرواد ڏني.
 اهڙي نموني صبح جو ٻوڱـ اڀياس ۽ شام جو
 سمسنگم ڪندا هئا. سڄو ڏينهن ڀڳتن جي ڀيڙ
 لڳي پيئي هوندي هئي. سڀني جون من جون
 مرادون ٻوريون ٿيڻ لڳيون. ٻو سوامي جن جي
 من ۾ اهڙي اسٽان جي تلاش هئي جتي شائتي
 هجي، وشانتا هجي، ٻهاڙن جي ٿلهي هجي.
 اهڙي اسٽان ٿي سنگرمهراج جن جي آشرم
 ٺهراڻڻ جي دلي خواهش هئڻ من ۾. اتفاق سان
 شري پاڳچند سندن سمسنگم ۾ اچڻ لڳو ۽ سندس
 من جي مراد ٻوري ٿي، اوکي سوکي ٿي. هڪ
 ڏينهن وڏي سک ۽ شردا سان دل ٻڌي ٻرم ٻوجنيم
 سوامي جن کي عرض ڪيائين ته سائين مذهبجي
 گهر دارن جي اها ويڙهي آهي ته ٿوهان جي ڪرپا
 سان اسان جا سڀ ڪارج سٽ ٿيا آهن. انهيءَ
 ڪري آدرش نگر هلي اسان جي ڪٿيا کي ٻوڱر
 ڪري اسان وٽ ٻوڱن ورتايو ۽ شام جو اُتي ٿي

ستسنگ جو ديهان لڳايو . سڀني ڀرين کي اسان جي پاران ڏنل ٿي وڃي ٿي اچي ستسنگ ڏن ۽ ڀوساد پائين . اسان جي جڳهه گهڻي وڏي آهي ۽ چڱو وڏو کليل ميدان پڻ آهي جتي سولاڻي سان ستسنگ به ٿي سگهندو .

سڌ ٿي ڀرين جي وس هوندا آهن سو سندن سڄو ڀر ۽ شرڌا ڏسي سندن ڏنل قبول ڪري ڀرين کي چيائون سڀاڻي اسين ستسنگ جو ديهان آدرش نگر ۾ سيٺ پاڳچند جي گهر لڳائينداسين . سيٺ پاڳچند سڀني ڀرين کي سک سان ستسنگ لاءِ ڪوٺ ڏني آهي ۽ ستسنگ کان پوءِ هٿ ڀوسادي به ٿيندي .

ٻئي ڏينهن ڀوڳهه اڀياس کان پوءِ سيٺ پاڳچند ٽانگو وٺي ڀر ڀوڳهه سوامي جن کي مان شان سان وٺڻ آيو . سوامي جن ساڻس سندن گهر ڀڌاريا . ٻن ڏينهن جو ڀوڳهه ڪري آرام ڪيائون ۽ شام جو ستسنگ جو ديهان لڳايائون . اتي شهر جي ڀرين کان سواءِ آدرش نگر جا به گهڻي ڀري آيا جن ۾ سيٺ صويراج مل به آيل هو .

آدرش نگر جي ڀرين کي ڀر ڀوڳهه سوامي جن جي ستسنگ وٺي آمريت مان خوب آندو آيو سو ستسنگ کان پوءِ ڀر ڪري سندن شهر ۾ حاضر ٿيا ۽ کين عرض ڪيائون ته ستسنگ ٻڌي اسان جي

پياسي اٿڻا اڄ سالن کان پوءِ ٿرپت ٿي آهي. اسان
 سهڻي جو ٽوهان کي لمانڻو عرض آهي ته هتي رهي
 ڪري هر روز اسان کي سٽسنگم روپي آهرت پياريو.
 سيٽ پاڳچند کين عرض ڪيو ته سائين اسان جي
 جڳهه ڪافي وڏي آهي ٽوهان کي هڪ ڪمرو رهڻ لاءِ
 ڏيون ٿا ۽ سٽسنگم ڪرڻ لاءِ هيڏو وڏو ميدان آهي
 سو ڪافي انداز ۾ پريهه سمائجي سگهن ٿا. اسان
 کي ڪرپا ڪري پنهنجي شيوا جو موقعو ڏيو جيئن
 اسان جو ڀرلوڪ سهيو ٿئي.

ڀرم پوچليم سواهي جن کي سٽسنگم لاءِ هي ڪليو
 وشال ۽ شانتي وارو واٽارڻ ڏاڍو وڻيو سو سندن
 اڇ قبول ڪري اُتي رهي سٽسنگم جو ديهان لڳائڻ
 جو فيصلو ڪيائون.

ڀرم پوچليم سواميءَ جو هي فيصلو ٻڌي سندن
 ڀرم ڀڳت پارکوا صاحب جي دل ويجهي ويئي کين
 ٻاري من سان وينتي ڪيائين ته سٽسنگم مهراج جي
 ٽوهان هتي رهندا ته پوءِ شالا جو ڇا ٿيندو؟ ان لي
 ڪيس اٿت ڏيندي ڇيائون ته پنهنجي سڪ ۽ شرڏا
 ڏسي ڪري اسان اهو شپ ڪاريه آرٽ ڪيو آهي
 ان کي اسان نوٽر جاري رکنداسين. اسان فيصلو
 ڪيو آهي ته صبح جو ٽيهه سان هر روز نوڌارت وقت
 سي اسين پوءِ شالا پهچي ڪري ٽوهان کي پوءِ

آپياس ڪرائي سندن شاريروڪ ۽ آتمڪ انٽيءَ ۾
سهايتا ڏيندا رهنداسين .

پر ڇو جنم سواهي جن ڀرپات ويلي اُڏي اُشان
ڪري هر روز ڀت ٿي ڀت نام جو سمون ڪندا
ٺيڪ ٿايم ئي آشا گنج ڀوگه شالا ڀوڳي ويندا هئا .
سندن شرڏالو ڀريمي عرض ڪندا هئا ته سائين
ايترو ڀري آدرش نگر مان آشا گنج هڪ ڪنڊ مان
هتي ڪنڊ ٿاين ڀت وڃڻ جي تڪليف ڇو ٿا وٺو . اسان
کي حڪم ڪريو اسين ٽوهان کي اُتي ڀوڄائڻ جو
هندو بست ڪنداسين . اُهو ڏينهن شام جو ستسنگ
۾ انهن شرڏالو ڀڄڻ کي سندن ڀريم ڀاو جي لاءِ
ڏنيو ڏيئي هن ڀڄڻ د ٿارڻ جواب ڏنائون .

شبد ۵ راجه پيروي

درويشن جي عجب خيالي ڄاڻن سي درويش
1. ڪڏهن گهمن سي لنگي ڀرين، ڪڏهن شاهائي ويس
ڪڏهن گيڙوءَ جا ڪپڙا پائي، لال ڦرن ته لبيس
2. ڪڏهن جهلائين چتر سر تي، ڪڏهن ڀوڙي لبيس
ڪڏهن ملهائين سر کي سائين، ڪڏهن رکائين ڪيس
3. ڪڏهن رهن سي اندر غلاجي، ڪڏهن گهمن ٿا ديس
ڪڏهن ماڻ ۾ من لڳائي، ڪڏهن ڪرن اهن ديس
4. ماڙو مست رهن سي موجي، چئي او ٿيگه آديش
درويش جا راجا سچ سچ ڄاڻن سي درويش

پرم پوجنيم سوامي جن سچ سچ ٿي پوئل درويش
هئا. هو پر اڳڪار لاءِ ڪيڏا به ڪشت سهڻ لاءِ تيار هئا.
پريمين جي هڪار تي صبح جو پوڪم آڀياس ڪرائيندا
هئا. ٽيڏهن جو شهر جي پريمين جا دڪم دور ڪندا
هئا ۽ شام جو آدرش نگر ۾ ستسنگ جو ڏيهان لڳائي
پريمين کي خوب آندو وٺائيندا هئا. سندن ستسنگ
جي سهڻا ڌيري ڌيري آدرش نگر جي مڪاني
جنڊا ۾ ڦهلائڻ لڳي. هاڻي سندن ستسنگ ۾ بابو
هندو مان پرساد، شري ماستر جگديش پرساد، بابو
مرايتر ۽ شريمان جها صاحب، سيد صاحب نت
نيم سان اچڻ لڳا. هي سڀ صاحب آدرش نگر
جي جنڊا جا پيارا اڳوان هئا. هي سڀ پرم پوجنيم
سوامي جن کي تمام گهڻي عزت ڏيندا هئا ۽ هر دم
شيوا ڪرڻ لاءِ حاضر هوندا هئا.

چنڇر ٽيڏهن سوامي جن خاص ستسنگ ڪندا
هئا. ان ٽيڏهن پريمي شهر مان ۽ آدرش نگر مان
تمام گهڻي آنداز ۾ ايندا هئا. هڪ چنڇر تي پريمين
کي سمجهاڻ لڳا ته هن وقت توهان جي پريڪيشا
جي ڪهڙي آهي. ورهاڱي جي ڪري اسان کي
گهر ٻار ٽلڏا ڌاريون ڇڏي در بدر ٿيڻو پيو آهي.
توهان جي سامهون روزگار، مڪان ۽ ٻارن جي
پڙهائيءَ جا مسئلا آهن، سڀ کان وڏو مسئلو پئسي

جـو آهي . پر هي گشت اسان پنهنجي ذرم کي
 بچائڻ لاءِ خوشيءَ سان ورتا آهن . انهيءَ ڪري دل
 ندي نه ڪرڻ گهرجي . ڇاڪاڻ ته اسين ذرم کي
 ڏاڏم رهي اسين ته جلدي اڳي کان اڳڙا ٿي
 وينداسين . صرف وشواس رکڻ جي ضرورت آهي
 پريمين کي وشواس ڏيارڻ لاءِ هيٺيون درشتانت
 ڏنائون .

درشتانت :- هڪ وڏو شاهوڪار هو . هو دانيءَ
 دياو هو . هن جي سدا ورت ڪري سندس ناموس
 دور دور ڏانهن ڦهليل هئي . ڪو به سوالي سندس
 درٻارن خالي نه ويندو هو . دان ڀڄ کان سواءِ هو
 ڀوڄا پاڪ ڏيهر سان ڪندو هو .

ڀڳوان پنهنجن سڄن ڀڳتن کان ضرور پريڪشا
 وٺندو آهي . سو هڪ ڏينهن ڪلڪشميءَ کي آڻي
 ناريءَ جي ويس ۾ سيٺ صاحب وٽ موڪليائين .
 ڪلڪشمي دين ٿي اچي سيٺ صاحب کي وٺي
 کڻي ته مان آڻيا بهسهارِي ٽوهان جي ناموس ٻڌي
 ٽوهان جي شرطن ۾ آئي آهيان . ڪرپا ڪري مون
 بهسهارِي ڏياريءَ کي پنهنجي چوڙن ۾ جهڙو
 ڏيو . مان هڪ ڪٺ ۾ ٻيئي هونديس ۽ ٽوهان جي
 شيوا ڪندس .

سيٺ صاحب دياو هڻا سو هن آڻيا جي هڻي

حالت ڏسي قياص کاڌي کيس پاڻ وٽ رهڻ جي
 اجازت ڏني. هو مڙي سان اُتي رهڻ لڳي. سيد
 صاحب نيم اٺوسار جيئن پڳوان جي مورتيءَ سامهون
 پوڄا ڪري رهيو هو ان وقت لڪشمي پرگهت ٿي
 سيد صاحب کي چوڻ لڳي، سيد صاحب توهان
 ڪلڪشميءَ کي پاڻ وٽ شرط ڏني آهي انهيءَ ڪري
 مان توهان کان آگيا ٿي وٺان. مان ڪلڪشميءَ سان
 گذرهي نه سگهندس. هاڻي توهين فيصلو ڪريو يا
 ته ڪلڪشميءَ کي ڪڍو يا هونڪي اجازت ڏيو. تنهن
 تي سيد صاحب لڪشميءَ کي چيو ته مائو شرط ڳاڻت
 جي رکيا ڪرڻ منهنجو ڌرم آهي مان پنهنجي ڌرم
 تي قائم آهيان. انهيءَ ڪري مان ڪلڪشميءَ کي
 ڪڍي نٿو سگهان. هاڻي هتي رهڻ يا وڃڻ جو
 فيصلو توهين خود ڪريو. سيد جي ان جواب ٻڌڻ
 کانپوءِ لڪشمي هلي ويئي. لڪشميءَ جي وڃڻ کان
 پوءِ سيد وٽ ڏن ويو گهٽيو کيس گهاٽا پوڻ لڳا
 ۽ سندس پٽسي ۾ هٿ تنگ ٿيڻ لڳو پر سيد تڏهن
 به دل ندي نه ڪئي. ڀرماتما جي پاڻي ٿي راضي
 رهيو.

ڪجهه ڏينهن کانپوءِ جيئن پوڄا ويڙهي ڪيائين
 ته سندس سامهون سمرڙي ديوي پرگهت ٿي ۽
 کيس چيائين ته سيد صاحب توهان وٽان لڪشمي

ٿم موڪلائي ويئي آهي سو مان ٿم لڪشيءَ کانسواءِ
 رهي ڪانه سگهندِي آهيان انهيءَ ڪري مان به
 موڪلايان ٿي. ائين چئي سمرڌي ديوي آڻي ٿي
 ويئي. ان ڏينهن کانپوءِ برڪت پوڻ ٿي بند ٿي
 ويئي. ٻديون سڪڻ لڳيون آڪال پوڻ لڳو ڪاڪان
 کي باهه لڳي ويئي، چارون طرفن کان گهاٽي جا سماچار
 اچڻ لڳا، اهڙي ڪشت جي گهڙيءَ ۾ به سيد
 پنهنجي ڌرم تي قائم رهيو ۽ اُف به نه ڪيائين.

ٿو ان ڏينهن کانپوءِ هو جيئن روجا ڪري رهيو
 هو ته يش ديوتا پرگهت ٿي سيد کي چوڻ لڳو
 ته سيد جي! ٿوهان وٽان لڪشيءَ ديوي موڪلائي
 ويئي، ان جي پٺيان پٺيان سمرڌي به موڪلائي
 ويئي. پاڻي مان ٿم اُٿي رهندو آهيان جتي لڪشي
 ۽ سمرڌي ديوي رهندي آهي. انهيءَ ڪري مان
 ٿوهان کان موڪلايان ٿو. ان ڏينهن کانپوءِ سيد
 جي بدنامي ٿيڻ لڳي. سڄو يش ۽ زالو مٽيءَ ۾
 ملي ويو ماڻهو ناموس جي بدران سندس ڀرائي
 ڪرڻ لڳا پر سيد سڀ ڪجهه صبر سان سلو.

انت ۾ هڪ ڏينهن روجا ڪندي سندس سامهون
 ڌرم پرگهت ٿيو ۽ چوڻ لڳو سيد جي ٿوهان وٽان
 لڪشي، سمرڌي ۽ يش موڪلائي چڪا آهن هاڻي
 مان به ٿوهان کان موڪلائڻ ٿو چاهيان. ٿمون تي

سڀ جي ڌرم کي هٿ جوڙي ويٺي ڪئي ته
 جڏهن لڪشمي موڪلايو ته مون کيس ڪجهه به نه
 چيو، جڏهن سمورڙي ويٺي ته به مون کي غم نه ٿيو ۽
 جڏهن پش به مون کي ڇڏي ويو ته به مون کيس نه
 روڪيو ۽ توهان کي مان وڃڻ نه ڏيندس. توهان
 جي رکشا ڪرڻ جي خاطر مون لڪشميءَ کي پاڻ
 وٽ شرط ڏني. شرڻاگت جي رکيا خاطر مون هيڏا
 سارا ڪشت سڌا پر مون آف به نه ڪئي ڇاڪاڻ ته
 ڌرم سڀ کان وڌيڪ اولڇو آهي. رامائن ۾ ڀڳوان
 شري رام چيو آهي ته :-

رڳو ڪل ريت سڌا چلي آئي

پراڻ جاڻي پر وڃڻ نه ڄاڻي.

اهو ٻڌي ڌرم ڏاڍو ڀرسن ٿيو ۽ کيس اشيرवाद
 ڏيئي چوڻ لڳو ته اسان صرف توهان جي پريڪشا
 ٿي وٺڻ چاهي، توهان ان پريڪشا روپي آڱر ۾ ٽپي
 سون وانگر ڪرا ٿيا آهيو. هاڻي ڌرم تي قائم رهڻ
 خاطر اسين سڀ توهان تي ڀرسن ٿيا آهيون. ايتري
 ۾ لڪشمي ديوي، سمورڙي ۽ پش پرڳهت ٿي چيو
 ته پاڻي اسين ڌرم جي پٺيان ئي آهيون. توهان
 ڌرم کي پاڻ وٽ قائم رکيو ۽ ڌرم جي خاطر هيٺيون
 سور سختيون سليون انڪري اسين سڀ توهان وٽ

واپس هوڻي آيا آهيون ۽ هميشه توهان وٽ رهنداسين. سيد جو ڏن ڏانيم اڳي کان اڳرو ٿي ويو. هر شيءِ ۾ برڪت پوڻ لڳي. هاڻي سندس ڀڻ دور دور ڏاڏين ڳاڙهڻ لڳو. ايتري ۾ ڪلڪشي سيد وٽ اچي هڪ جوڙي معافي وٺي موڪلائڻ لڳي. سيد کي چيائين ته ڀڳوان توهان کان پريڪشا ٿي وٺڻ چاهي انڪري مون کي موڪليو ويو. سيد جي جتي ڌرم آهي اتي مان رهي نه سگهندس ان ڪري مان هاڻي وڃا ٿي وري ڪڏهن توهان وٽ ڪونه ايندس.

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ڀريمين کي سمجهائي چوڻ لڳا ته اسين به ڌرم جي رکشا خاطر وطن، اباڻا آجها، ڏن دولت، مندر مڙهيون ۽ مغل ماڙيون قربان ڪري هتي آيا آهيون. اسين ڌرم تي قائم آهيون. انڪري سڀ اڳي کان اڳرو ٿيندو، ڏن دولت به ايندي، ڀڻ به ملندو بس صبر جي ضرورت آهي. ڏٺي جي ڌرتي ڏير آهي پر آند ڀر ڪونهي. وري مندر ۽ مڙهيون ٺهنديون ۽ مڻا لڳندا.

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي اهڙن اثرن ڏن ڀروجن جو اٿان جي مڪاني ماڻهن تي ڏاڍو گهرو اثر پيو. هڪ ڏن سندن آلوڪ شخصيت، مٿس

واڻي ۽ گهري گيان سڀني پريهين کسي موهي
وڌو هو. هو ڪنهن به نمولي ڀرم پوڄايم سوامي
جن کي آدرش نگر ۾ وسائڻ جون رڌون وڻڻ لڳا
جيئن هي پوهي ڦلي ڦولي ۽ نيرت استلي بڻجي
پوي.

اِهو سوچي اُڏان جي معزز ماڻهن سوسائٽيءَ
جي ميانگهه گهرائي رت رکي ته ٻهڙ واري زمين
۾ سوامي جن کي حصو ڏنو وڃي ۽ اِهو يڪراءِ
ڀوستاءِ رکيائون ته سڄي زمين جا ٽي برابر جا حصا
ڪيا وڃن جن مان هڪ حصو رامڪرشن مشن
کي ٻيو حصو ستم نارائڻ جي مندر کي ۽ ٽيون
ڪنڊ وارو حصو ڀرم پوڄايم سوامي جن کي لکي
پڙهي دان طور ڏنو وڃي جيئن هو اُتي اشرم
ٺهرائي دائمي طور آدرش نگر ۾ رهي هتي جي
جنم کي ستمسگ روپي آمرت پياري ڀرممارت
جي راهه تي هلائيندا رهن.

سوسائٽيءَ جي ٻاڏيڪارن گڏجي ڀرم پوڄايم
سوامي جن جي شيوا ۾ حاضر ٿي هيءَ خوشخبري
ڏنائين کين زمين جا ڪاغذ اڀڻ ڪيا. سوامي جن
هي سڀ ستگر و هراج جن جي آسيم ڪري سمجهي
سڀني کي ستگر و هراج جن جي ٻارن پڪرون
ٻاراڻي خوب آبهرواد ڏني.

ٻئي ڏينھن شام جو ستسنگ ۾ ڀر ڀرين ٿي اها
 خوشخبري ٻڌائي چيائون ته ستگرو مهراج جن
 اسان مٿان آسڻ ڪرڻا ڪئي آهي. هو سمور ٿا آهن
 ڄاڻي ڄاڻن هار آهن. هو هيٺن جا همراهم آهن.
 هنن جي در تي ڀر ٿي ڪانهي، ڀر آهي اسان
 جي ڀڪارڻ جي. ستگرو مهراج جن اسانجي ڀڪار
 ٻڌي عرض اونايو آهي. هتي پوڄڻ ڪانڊو ۽ هڪ ئي
 تمنا هئي ته ستگرو مهراج جن جو آشرم ٺهي.
 پر هن هيٺي حال ۾ اهو سڀڻو ساڪار ٿيڻ ڪلن نه
 پر ناممڪن پئي لڳو. سندن جڏهن ڪرپا ٿي
 تڏهن آدرش نگر جي ڀر ڀرين جي گهٽ ۾ ٻاڻ
 پرماتما وڃي ويٺو ۽ هيءَ وصال ڀومي آشرم جوڙائڻ
 لاءِ دان ۾ ڏني اٿن. هن بهاريءَ جي چتر ڇاپا ۾
 ستگرو مهراج جن جو سر ڳجه جوڙو آشرم ٺهندو.
 هي سڀ منهنجي ستگرو مهراج جن جي مهر آهي
 جو هن سداهي جي هيٺي حال تي رحم ڪري
 ڪرشن پڳوان وانگر اچي سهاء ٿيا آهن. پاڻ وڏو
 ئي ڀر ڀرين ٿي هي ڀڄن ٻڌايائون.

شيد ۶ رات ۾ بهروڙي

چوي شام سحر ۾ سداهي

بهاريءَ جي حال رهڻن ٻڌا سال رهڻن

آلھن ڪين هلي هنن ڏينھن ۾

1. ٿو ته تڏهن وڃايو ته ته
 ٿو ته رات گذاري بهه به
 روئي حال ڪيا هڏ جويڻا
 پنهنجو بدن ڳاري هڻ بهس به.
  2. ڏکا پڙي مٽي تي آهي
 سڄو لڏو به لڏن تي ناهي
 ڦاٽي پير پيا سي ته چيرون ٿيا
 ڪيئن وقت ڪاٽين هڻ ديس به.
  3. هاء مٿر پاتڻ ته پاري
 روئي شام چوي ته مراري
 ڪاٽين تڏهن ڪٿي آئين ڪين هتي
  4. اچي گلي مليو گورڌاري
 روئي رت اکين مان زاري
 نيٺي ڦار ٿيا تڏهن مان چوڻ ٻڌيا
 ٿي ماڏو پريم جي ڀڄڻ به.
- هي درد پورو ٻڌڻ ڳائيندي نرم زجهه سوامي
 جن جي سنگرو مهر اڃ جن جي ياد به دل ڀرجي
 آئي ۽ اکيون آهون ٿي ويهون. والارڻ ڏاڍو
 پاري ٿي بهو. سڀ ڀري ياد وڌو ٿي به ۽
 سندن ٺهڻ ٺهڻ لڳا.
- نرم زجهه سوامي جن ڀرين تي آئت ٿيندي
 چوڻ لڳا ته سنگرو مهر اڃ جن جي اسير ڪرڻا

سان سندھو اِسْتان ٿي ٿڌي آدم جي آهر اهر
 دربار وانگر اسان کي وصال ڏيئي آهي.
 اِشهر ٺهراڻو لاءِ سهيم ۽ ساڌن جي ضرورت
 آهي. اسان کي پورن وشواس آهي ته سنڱرو مهراج
 جن پنهنجا ڪارج پاڻ خود اچي ڏورن ڪندا. سڀ
 ننگه سندن مٿان آهن. اسين ته صرف نمت مائو
 آهيون. ڪوڻ وارا پاڻ ئي آهن.

وقت گذرندي دير ٿي ڪانه ٿي، مٿان اچي
 سنڱرو مهراج سوامي ٿيڻون رام جن جي ورتي
 جو وقت ڀريو. سنڱرو مهراج جن جي ورتي جو
 هندستان ۾ سنه 1949 ۾ پوريون ميلو لڳڻو هو. هڪ
 ڪمري ۾ رهندي سنڱرو مهراج جن جي وصال ملي
 جو سڌاپ ڪيائون. ميلو ساڳي ڌام ڌوم ۽ مان
 شان سان لڳندو اهڙو آتم وشواس هو ڪين.

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ۾ چڪمڪي شخصيت ۽
 ڪاريه سنجالن جي آڌيت شڪتي هئي، هو صاحب
 هرڪو ڪم ڏوراندوشيءَ ڏورن ۽ ڀوجنا سان ڪندا هئا.
 سو ملي جي بهتر بندوبست لاءِ آدرش نگر ۽ شهر
 جي شوقاڻو ڀريمن جو ميڙ ڪوڏاياڻون. ان ميڙ ۾
 شري صوپراج، ڀابو مراهڙر، ڀابو هڏو-مان ڀرساد،
 ماسٽر جگديش ڀرساد، سيم صاحب، ڀاڳچند ۽
 ڀارگوا صاحب خاص هئا. سڀني سان صلاح ڪري

اڳم اڳم ڪم جي ورهاست ڪري هر ڪم لاءِ ڪميٽيون
 مقرر ڪيائون ۽ هر هڪ ميمبر کي ڪم جي ڀورڻ
 ۽ ميداري سونپي ڏنو. ڀارائي سمنان ڏنائون ۽ کين
 سمجهائي ڇڏيائون ته هي سڀ ڪم موٽو ڀورڻ آهن
 ۽ مهان آهن. ڪوبه ڪم نٿو ڪونهي. جئين جي
 سمنال، پاڻيءَ جو پياڙو هلائي پياسن پر ڀرين کي
 کي ڀرڻ سان ٿڌو پاڻي پيارڻ ۽ ٻيا سڀ شيوا جا
 ڪم برابر آهن. انهيءَ ڪري ٻڌن حجاب جي ٺهائيءَ
 سان جي اسين شيوا ڪنداسين ته ستگرو مهراج
 جن جي اسان مٿان آسڻ ڪرڻا ٿيندي. پر ڀرين کي
 شيوا جو موٽو سمجهائڻ لاءِ هي درشتانت ڏنائون ته
 هي گهٽيا چوٿين بادشاهيءَ جي آهي. گرو مهراج
 جن جي آڪاري ۾ آرجن ڏيو شامل ٿيو هو. کيس
 گرو مهراج جن ٺهڻا ٺهڻا ڪم سونپيا هئا جن ۾ باسڻ
 ملڻ پڻ هئا. آرجن ڏيو ڀرڻا ڪان وٺي اُن شيوا
 ۾ لڳندا هئا ۽ رات جو جڏهن سڀ ششم ڪاٽي پي
 آرامي ٿيندا هئا تڏهن به هي ڀرڻا ڪم شيوا ۾ لڳا
 رهندا هئا. هو ڪنهن به ڪم کي نٿو سمجهي
 اُن کي ڪرڻ ۾ آڻڻ ڪندا هئا. هن لڳائي ٺهڻي
 ۾ ٺهڻو ڪم تمام صفائي ۽ سنجهدت سان ڪندا هئا.
 جڏهن ٻيا ششم وري سان گرو مهراج جن جو
 سندسڪ ٻڌندا هئا تڏهن هي صاحب ڀرڻا ڪم شيوا

۾ مشغول هوندا هئا. انهيءَ ڪري ٻيا شميم کين
 ٽچ سمجهندا هئا ۽ سوچيندا هئا ته ڪرو مهرآج جن
 جي نظر ۾ آرجن ڏيو جي ڪا حيصيت ٿي ڪانهي.
 پر جڏهن چوٿين پاتشاهي جي ڪرن جو انت سمجھ
 آيو تڏهن هنن ڀرتا انوسار پنهنجي ششين مان ڪرو
 گديءَ جو وارث چونڊيو، پر هنن ان جو سنگت ۾
 اعلان نه ڪيو پر پنهنجي وصيحت لکي هڪ صندوق
 ۾ بند ڪري ان جي چاڙهي پاڻ وٽ رکيائون ۽
 سنگت کي حڪم ڏنائون ته اسان جي چوٽي جوت
 سمائڻ کان پوءِ ٿي هن صندوق کي کولي وصيحت
 پڙهي وڃي.

جيڪي شميم سندن ويجهو هئا ۽ سمجهندا هئا ته
 ڪرو مهرآج جن جي منهنجي مٿان خاص رحمت
 آهي. انهن مان هرڪو اهو سمجهڻ لڳو ته ڪرو
 مهرآج جن پڪ منهنجي لاءِ ٿي وصيحت ڪري ويا
 هوندا.

پر جڏهن ڪرو مهرآج جن جي چوٽي جوت سمائڻ
 کان پوءِ سندن آڳاٽا انوسار صندوق کولي وصيحت
 پڙهي ويئي. تڏهن سندن حيرت جي حد نه رهي
 سندن وصيحت موجب ڪرو مهرآج ڪرو آرجن ڏيو
 کي پنهنجو وارث ٿاڻي ڪرو گديءَ جو حقدار بڻائي
 ويا هئا. اها ڳالهه ته سندن سمجهي ۾ نه هئي ته

苏美利加 京剧 贵妃醉酒 梅兰芳 饰 杨玉环

جنهن کي پاڻ ٽچ سمجهندا هئا ان کي گرو مهرآج
 سرهور سمجهي گدي سونپي ويندا. اها سڀ شيوا
 جي گرامت هئي.

درشدانت ٻڌائي ڪاريه ڪرڻائن کي چوڻ لڳا
 شيوا سڀ کان اونچي آهي، ڪوبه ڪم نٿو ڪري
 سمجهڻ گهرجي. ڪاريه کي اوچو بڻائيندڙ اسانجي
 اونچي پاونا آهي، جي اسين لکن ۽ ساڄي پاونا
 سان شيوا ڪنداسين ته اها اوشيه ستگرو مهرآج
 جي در آگاهندي. سڀني ڪاريه ڪرڻائن ٽن هن
 سان ڪاريه کي پوتر سمجهي پورو ڪرڻ جو سگهه
 ورتو ۽ سڀ پنهنجي ڪاريه ۾ جهلي ويا.

ميلي جي بندوبست جي نظرداريءَ لاءِ شري
 صوپراج ۽ سينت ڀاڳچند ڪي ٻالي مرداني وانگر
 آڻي پور پاڻ سان گڏ رکيائون. هر هڪ ڪم جي
 سار سهيال ۽ نظرداري پورم پوجيم سوامي جن پاڻ
 خود ڪرڻ لڳا.

هي ميلو آدرش نگر واسي شري چندر ڪشور
 گرگه جي جاءِ ۾ لڳائڻ جو فيصلو ڪيو ويو. ميلي
 لڳائڻ جو اعلان ڪندي ٽي کن ٻل ۾ پندارا پوڄي
 ويا. دائمي پريمين ڪڏ، ڪڙڪ ۽ چاڙورن جون
 ڳوٺيون، ٿيل جا دٻا سائين جن جي شيوا ۾ ڀيٽ
 ڪيا ۽ دل کولي پيدا ٿئي. ستگرو مهرآج جن

پنهلجا ڪم پاڻ ڪيا ڪنهن کي به ڪجهه چوڻ جي ضرورت نه پيئي.

پرم پوجنيم سوامي جن جي دل شاهه ٿي ويئي ۽ ميلي جي تياري زور شور سان ڪرڻ لڳا. ميلي جي نمائندگي پتر موڪلڻ کان اڳ پرم پوجنيم سوامي جن مها مند ليشور سنگرو مهرراج سوامي سروانند جن وٽ آيا ۽ کين نمونن ڀورو ڪچاڻون ته هندستان ۾ سنگرو مهرراج جن جي ورسيءَ جو هي پوريون ميلو آهي. سيلي شردان بلند حوصلي سان ورسي ملهائڻ جو سنگلپ ڪيو آهي باقي ننگر ٽوهان ٿي آهي. ميلي کان ڪجهه ڏينهن اڳ ٻڌارجي ميلي جو سڄاڻ پنهجن پوتر ڪم ڪمان سان ڪرڻ جي ڪرپا ڪندا.

پرم پوجنيم مها مند ليشور سوامي سروانند مهرراج سندن وٽ پاءُ ٿي ٿاڍو پرسن ٿيا ۽ کين وڃڻ ٿاڻون ته ميلي ۾ پهچي هر طرح جي سهائتا ڪندا ڇاڪاڻ ته هندستان ۾ اچڻ کان پوءِ سڀ سلت هڪ ٻئي کان وڇڙي ويا هئا. انهيءَ ڪري سنگرو مهرراج جن جي ورسي سيلي کي هڪ ٻئي جي سهيوڪه سان ملهائڻي آهي. اهو ڪار به سيلي جو آهي ۽ دل و جان سان ڪرڻ گهرجي.

پرم پوجنيم سوامي جن جي هن همدردي پري

وهلوار سان همت ٻڌجي ويئي ۽ هوڻي اچي سڀني
 سندن کي نمائون پتر موڪلي کين اگرهم ڪيائون
 هن موقعي تي ضرور اچي ميلي جي شوي وڌائين
 جن پريمين جي اڏريس ملي سگهي انهن کي
 ملي جا پترا موڪلي سندن مٿان اها زميوار
 رکيائون ته ان شهر ۾ رهندڙ سڀني پريمين کي
 اسان جي پاران ميلي ۾ اچڻ جو نمائون ضرور ڏين.
 شهر جي جنگا کي سماچار ڏيڻ جو ڪم شهر ۽ آدرش
 نگر جي پريمين تي رکيائون. سڀني سنڌي
 سماچار پتون ۾ پڻ ملي جو ڪارڊ ڪرم ڇپاريائون
 ته جيئن سڀني پريمين کي ملي جي پروگرام جي
 خبر پئجي سگهي.

سندن ۽ پريمين جي رهڻ لاءِ پرم پوئلڳ سوامي
 جن آدرش نگر جي پريمين جي گهرن ۾ خود ويا
 کين چيائون ته هيءَ ورسي ميلو اسان سڀني کي
 ملي ڪري سڦل بڻائڻو آهي. ميلي ۾ ايندڙ مهمانن
 کي توهان پنهنجو مهمان سمجهي سائين ٿا. انهن
 کي رهڻ لاءِ جيترا ڪمرا ڏيئي سگهو ٿا ۽ ٻيو به
 جيڪو سهڪار ٿي سگهي ته ٿو. پريمين پري پوئلڳ
 سوامي جن جي چرڻن ۾ سمورين ڀاڱن سان سڄو گهر
 ئي سندن حوالي ڪيو پنهنجي صرف لاءِ هڪ ڪمرو
 رکيو. سوامي جن سندن لڳاءُ ۽ سهڪار جي ڀاڱا

ٽي ڏاڏا خوش ٿيا ۽ کين ڏٺيواڌ ڏٺائون .

پري پري کان پريمي ۽ سنت وڏي سڱ ۽ شردا
سان ميلي ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ اچڻ لڳا. شري صو ڀراج
مل ۽ سينٽ پاڳچند انهن جو سواگت ڪري کين
يڏا اسٽان تي رهاڻيندا ويا . پرم پوجنيم مهامندليشور
سوامي سر وائند مهر اڃ جن ميلي کان هڪ ڏينهن
اڳ ٻڌاريا . ورسِيءَ جي ميلي جي ڪاريه ڪرم جي
روپ ريڪا سندن شيوا ۾ پيش ڪئي ويئي . پئي
ڏينهن تي ميلي جو شب آرٽپ پرم پوجنيم مهامندليشور
جي ڪر ڪملن دٿاران رامائڻ جي اڪند پات سان
ڪيو ويو . رامائڻ منڊل وارن سريلن سازن سان
رامائڻ جو پات شروع ڪيو جنهن ۾ پاڻ به پئي
جھوميا ۽ پريمين کي به پئي جهولايائون . ان کان
پوءِ ڪرو ڪرنٽ صاحب ۽ گيتا جا پات رکيا ويا ،
جنهن سان سڄو وائورڻ ٿي پڳتي مير ۽ سڳندت
ٿي ويو .

ستگرو مهر اڃ سوامي ٿيئون ڌرام جن جي شوپا پاٿرا
ڪڍي ويئي جنهن ۾ ستگرو مهر اڃ جن جي وڏي
تصوير سان گڏ ٻيون به ڪيتريون سندس جھانگيون
به ڪڍيون ويون . سرگس ۾ ٻين مندليون سوامي
ٿيئون ڌرام جن جا ٻين ڳائينديون ستگرو مهر اڃ جن جي
جڻ جهڪار ڪنديون پئي هليون . آدرش ڏگر جي

پریمین سرگس جي سواگت لاءِ جڳھ جڳھ ٿي شوي
 دٿار ٺاهيا جتي سندن مٿان گلن جي ورڪا پئي
 ڪئي ويئي. سڄو واقعو ٿي سرگم ڌام جهڙو پئي
 لڳو. شوقاڻو پریمین سڀسا ۽ سڪي جو پٺ بندوبست
 ڪيو هو. هن شاندار جلوس دٿاران ستگرو هوراج
 جن جي پش جي سڳند سڄي آدرش نگر ۽ اجمير
 شهر ۾ ڦهلجي ويئي.

صبح شام و دوران سندن جا پوڄن ٿيندا رهيا.
 ميلي جي سنڃاڪن جي ڪوشش رهي ته هر هڪ
 مهاڻا سلت کي پڇن ڪيرتن جو وقت ڏنو وڃي.
 وچ وچ ۾ ڀرم ڀوجليم سوامي جن به ستگرو هوراج
 جن جي موما جا پڇن ڳائيندا هئا ۽ سندن موما
 ۽ سڪياڻن تي روشني وجهندا رهندا هئا. اهڙي
 نموني پریمي هڪ پاسي سندن ۽ مهاڻائن جا
 آمرت وچن ٻڌي گمان گنگا ۾ ڏيهون لڳائيندا
 رهيا، پئي پاسي آڪند پنداري مان پرساد پاڻي
 ڌرت ٿيندا رهيا.

آخرين ڏينهن تي صبح کان شام تائين پڇن
 ڪيرتن هي هج لڳي پئي هئي. ان وقت ڀرم
 ڀوجليم سوامي جن پنهنجي سڳوري ستگرو هوراج
 جن جي چوڻن ۾ هي پڇن ڳائي سرڌا سمن
 چاڙهيا.

شعب ۷ سو ٿلڳر

ستگر و ٿوڪي سيس نمايان

چون ڪنول ٿلهنجا چت ۾ ڏيان

1. ستگر ٿلهنجي در تي سوالي

دين ديال آهين ٿون والي

پاند ٻڃي ڪل پايان ..... ستگر

2. ستگر ٿلهنجو پيريل پندارو

آهي ٻاجهارو ڪليل دٿارو

ڪڙو ڪرپا جو چاهيان ..... ستگر

3. ستگر مون تي ڀرم ڀيا جو

رهي ديا جو هٿ ميا جو

ڪرمن ڪوت ڪٽيان ..... ستگر

4. ستگر ٿوڪي ڪيان سدبار

جوڙ جوهار وارئون وار

ماڏو ٺاڏو ڏيان ..... ستگر

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن جي دل ۾ ستگر

مهراج جن لاءِ ڪيڏي نه شوقا ۽ سمرپڻ جو ڀاءُ

هٿو. هڪ ڀل لاءِ سندن دل مان ستگرن جي ياد

نه ٿي وسري. هر ڪارج جي سڦلڻا جو شريڻ هو

ستگرن کي ڏيندا هئا. هر وقت سندن مهر ميا

جو هٿ ڀلهنجي مٿان رکڻ لاءِ ويٺي ڪندا رهندا

هئا. هن يگيم جي سڦلڻا جو شريڻ به ڀلهنجي

ستڱرو مهراج جن کي ٽيندي ڀرم ڀوجليم مهامڻايشور
 سوامي سرواڻن مهراج ۽ ٻاهران آيل ودوانن جا
 ٿورا مڇيندي سڏن سک ڀوڻي سڏ ٿي هيٽرو
 ڪشت وڏي هن يگيم ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ ڪهن
 ڏنيوآڌ ٽيندي عرض ڪيائون ته سڏن ٻڌان هي
 يگيم اصل سڦل نه ٿي سگهي ها. ستڱرو مهراج
 جن جو هي ورسِي اُتسو سڏن اچڻ سان ٿي
 سڦل ٿي سگهيو. هن موقعي تي ٻڌارجي ميلي
 جو شان وڌايو اڏن. هن يگيم ۾ ٻڌا شڪتيءَ سڀني
 ادرٿيم سڏت مهاڻائن جي شيوا ڪڍي ويٺي اهي
 ڀر اڻڄاڻائي ۾ جي ڪڏهن ڪا ڪمي رهجي ويئي
 هجي ته ڪرڻا ڪري ڪميا ڪن ۽ ساري سڏت
 کي آشيرواد ڏين ته هن طرح سان ڀرمارت جي
 راهه تي هلي سڏت مهاڻائن جي شيوا ڪري
 پنهنجو هي هانش جهم سڦلو ڪن. اهو چئي ان
 وقت هي درشتانت ڀريهين کي ڏٺائون :-

درشتانت :- مهاڻاوت جي لڙائي ختم ٿيڻ کان
 پوءِ ڀڳوان شري ڪرشن ڀاڻڀون کي چيو ته پنهنجن
 ڀائرن جو پراڻشجيت ڪرڻ ۽ ان کان مڪت ٿيڻ لاءِ
 اڻسو مهڻ يگيم ڪريو. ان يگيم ۾ سڀني سڏت
 مهاڻائن کي لهنٽو ڏيئي گهراڻي وصال ۾ رهم
 ڀوج جي ٽياري ڪريو. جڏهن سڀ مهاڻاڻون

پوڄن ڪري آشيرواد ٿي ايندا ٿي هن سندن آشيرواد
سان آڪاش ۾ گھنڊ وڃندو. گھنڊ وڃڻ کان پوءِ ئي
سمجھيو ته توهان جو يگم سڦل ٿيو ۽ توهان ڀاڻن کان
چٽي مڪت ٿيا.

ڀڳوان شري ڪرشن جي آگيا انوسار وصال اڻوڻ
يگم جو آيوڄن ڪيو ويو جنهن ۾ سڀ سمن مهاتما
پڌاريا ۽ برهم پوڄ ڪان پوءِ سڀني ڀاڻڊون ڪي
آشيرواد ٿي پر ان کان پوءِ به گھنڊ نه وڃو. ويچارا
ڀاڻڊ ورائڙا ٿي ويا. سوچڻ لڳا ته ڀڳوان شري ڪرشن
اڃا پوڄن نه ورتايو آهي. شايد سندن پوڄن ڪرڻ
کان پوءِ گھنڊ وڃي. سو ڀڳوان شري ڪرشن کي
پوڄن ڪرڻ لاءِ ويندي ڪيائون. سندن پرارڻا
سويڪار ڪري ڀڳوان شري ڪرشن پوڄن ورتايو پر
حيرانيءَ جي حد نه رهي ته ان کانپوءِ به گھنڊ نه
وڃو. هاڻي نراش ٿي ڀاڻڊون شري ڪرشن کي
عرض ڪيون ته پنهنجي يوگ وديا سان سوچي
ٻڌايو ته اڃا ڪهڙي ڪمي رهجي ويئي آهي.

شري ڪرشن ڀڳوان ڌيان ڪري ٻڌاين ته سچ
ٺاڻي هڪ ٻهٽل مهاتما جهنگل ۾ رهي ٿو ۽ ڪندو ٺوڻ
ڪاٽي ٽپسيا ڪري رهيو آهي. ان جي پوڄن ڪرڻ
کانپوءِ ئي هي يگم سڦل ٿيندو ۽ پوءِ ئي گھنڊ
وڃندو سو توهين وڃي کيس مدائي وٺي اچو. ڀاڻڊو

اڳيا انوسار مهاڻا کي مٺاڻڻ ويا کيس عرض ڪيائون
 ته اسان اشوميت يگيم ڪيو آهي ڪرپا ڪري هلي
 برهم ڀوج سويڪار ڪريو. تنهن تي مهاڻا کين چيو
 ته مان ان جي برهم ڀوج ۾ شامل ٿيندس جيڪو
 مونکي هڪ سو هڪ اشوميت يگيم جو ڦل اڀڻ
 ڪندو. ويچارا پاندو منجهي پيا چوڻ لڳا ته مهوراج
 اسان ته رڳو هڪ اشوميت يگيم ڪيو آهي سو به
 پورڻ نٿو ٿئي، سو اسين توهانکي هڪ سو هڪ
 اشوميت يگيم جو ڦل ڪٽان ڏيون. مهاڻا چين ته
 منهنجو ته اهوئي شرط رهندو. هاڻي توهانجي مرضي
 ويچارا پنهنجي پاندو تراش ٿي موٽي آيا ۽ سڄي
 حقيقت اچي شري ڪرشن ڀڳوان کي ٻڌايائون.
 هي سڄو ورقانت ٻڌي درويدي کين چوڻ لڳي ته
 توهين ڇڏڻا نه ڪريو، مان مهاڻا کي مٺاڻي وٺي
 ايندس.

ٻئي ڏينهن سويل صبح جو اڏي اُڻان ڪري
 ٻوٽا سان ڀوڄن تيار ڪيائين ۽ پوءِ ٺڳي پيو هلي
 مهاڻا وٽ پهتي ۽ کيس عرض ڪيائين ته يگيم ۾
 ٻڌارهي برهم ڀوج ورتائين. مهاڻا کيس چيو ته
 توکي پاندون ڪونه ٻڌايو ته مان ان يگيم ۾ هلي
 برهم ڀوج ورڻ ٿيندس جيڪو مونکي هڪ سو هڪ
 اشوميت يگيم جو ڦل ڏيندو. درويدي چيس ته
 مونکي اوهان جو اهو شرط منظور آهي. مون توهان

جوڙن پوئل مهاڻاڻن کان ٻڌو آهي ته جڏهن ڪر
جڳياسو پيرين ٻڌ هلي ڪڏهن پهتل مهاڻا جو درشن
ڪرڻ وڃي ٿو ته ان کي جيترا قدم هلي هو درشن
ڪرڻ اچي ٿو، اوترن اشو ميد يگين جو قل ڪيس
ملي ٿو. هاڻي مذهبي ٺوهان ڪي وينتي آهي ته
ٺوهان جوڙي مهاڻا جو درشن ڪرڻ لاءِ مان جيترا
قدم ڪڍي آڻي آهيان اوترن اشو ميد يگين جي قل
مان ٺوهين هڪ سو هڪ يگين جو قل ڪڍو باقي
مونکي ڏيو.

مهاڻا درويديءَ جو هيءُ ڳوڙهي گيان ڀريو
جواب ٻڌي ڇپ چاپ سندس پليان هلڻ شروع
ڪيو. درويديءَ مهاڻا لاءِ انيڪ ڀرڪارن جا ڀڳوان
سڪ ۽ شرڏا سان ٺاهيان هيا سي سڀ ڀريم سان
ڀروسي سندس سامهون رکيائين ۽ مهاڻا انهن
کي ملائي پوءِ ڪاٺڻ لڳو. درويديءَ دل ۾ سوچيو ته
هيڏي محنت ڪري سواڍي ڀڳوان ٺاهيم ۽ رهن
مهاڻا ته سهڻي کي ملائي هڙو ٿي بگاڙي ڇڏيو.
مهاڻا پوڄن ڪري سماعت ڪيو پر تڏهن به ڪو به نه
وڳو. ويچارا سانڍو ششدر ٿي ڀڳوان شري ڪرشن
کان پڇڻ لڳا ته اڃان ڪهڙي ڪسر رهجي ويئي
آهي؟ تنهن تي ڀڳوان شري ڪرشن چين ته اها خبر
درويديءَ کي آهي اها من نمرل ڪري ته ڪو به

وڃي. تڏهن دين هن ٿي درويديءَ مهاڻا کان
 ڪميا ورتي. تڏهن گھنڊ وڳو ۽ سندن يگيم سڦل ٿيو.
 درشتانت ٻڌائي ڀرم ڀوجيم سوامي جن ڀريمين
 کي چوڻ لڳا ته هيءُ يگيم به ڀرم ڀوجيم مهاڻا ليشور
 سوامي سروانند جي مهاراج ۽ ٻين ڀريم ڀرڪاشي
 ودوان سنتن جي پڌارھڻ سان ٿي سڦلو ٿي سگھيو
 آهي ۽ جيڪي ڀريمي ڀري ڀري کان جيترا قدم
 ڪڍي اهڙن پوئل سڌت مهاڻائن جو درشن ڪرڻ آيا
 آهن ۽ سندن آهواڪ وڃن روئي آمريت پيتو اٿن
 انهن کي اوترون ٿي يگين جو ڦل ملندو. جن ڀريمين
 هن يگيم ۾ ٿن، هن ۽ ڌن سان آهوتي ڌني آهي
 آهي سڀ ڌنرواد جا ڀائر آهن. جن ڀريمين رات
 ڏينھن هڪ ڪري هن ورسي اٿسو کي ٻڌائڻ ۾ اٿس
 ڪوشش ڪئي آهي اسين انهن سڀني آملو شيوا
 لاءِ سندن آڀاري آهيون.

اڌت ۾ ڀرم ڀوجيم سوامي جن ميلي جي سياڻي
 مهاڻا ليشور سوامي سروانند جن کي عرض ڪيو ته
 ڀلو ڀاڻي سڀني ڀريمين کي آشيرواد ڏيئي ميلي
 جي سمان جي گھوشتا ڪن. ڀرم ڀوجيم مهاڻا ليشور
 سوامي سروانند جن ميلي جي سڦل آيو جن ۽ اٿم
 شهواڻن لاءِ ڀرم ڀوجيم سوامي جن کي واڌايون
 ڏنيون ۽ سڀني شهواڌارين کي پڪرون پارائي ڪين

سندن ڪيل سندر شيواڻن لاءِ اشيرواد ڏني .

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن سڀني سندن کي هوڪلائڻ وقت ڀٽا ڀوگيم ڀيٽائون ڏيئي، ڀڪرون ڀارائي گهڻي سڪ سان وڌا ڪيو. هلق وقت سواهي جن سنگرو مهراج سوامي سروانند جن کي ويٺي ڪري چيو ته هاڻي اشيرواد ڏيو ته ايندڙ سال سنگرو مهراج جن جي ڀٽيم ورتي جو ميلو پنهنجي اشرم ۾ لڳي. مهامند نيشور سوامي سروانند مهراج جن ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي هن مهان ڀاڙا ڪي ڏاڍو ساراهيو ۽ چيو ته سنگرو مهراج جن جي اشيرواد ۽ مهر جو هٿ سدائين توهان جي مٿان آهي سو توهان جي هي مهان اڀلاشا اوشيم پورو ٿيندي. ائين چئي کين پيار سان گلي لڳائي اشيرواد ڏيئي ڀاو ڀيني وڌائي ورتي .

مياڻي جي مهاڻاڻن کي پيار سان وڌا ڪري سوامي جن وري نت نيم سان ستسنگم ڪوڙ لڳا. سندن ستسنگم ۾ هاڻي ڀريمين جو انداز ڏيهون ڏينهن ويو ٿي وڌندو. ان سان گڏ سيٺ ڀاڳچند جو ڀريم ۽ شردا به ويٺي ٿي وڌندي. هو ڀرم ڀوجنيم سواهي جن جي شهوا سان گڏ ستسنگم ۾ ايندڙ ڀريمين جي خوب آوڳوٽ ڪندا هئا. ڀرم ڀوجنيم سواهي جن سندن ايڏي شهوا ڀاو ڏسي کين سڀني

پر ڀڄڻ جي سامهون سندس گم ٿيڻ جي خبر ڏني ۽
 چيائون ته سڀ ڀڄڻ سان گڏ ڪي بهڻي به
 جڳهه ڏني آهي جڏهن ته سندس گم ٿيڻ جي خبر ڏني
 ڪارڇ راس ڪندا. اهو چئي هڪ درشتانت پرڀڄڻ
 کي ٻڌايائون.

درشتانت ۱- هڪ سٺو هو. هن پنهنجون گهرجون
 ڏاڍيون گهٽائي ڇڏيون هيون. سندن جو پڙي به
 ڏاڍي ننڍي هئي. ان ۾ رڳو هڪ ڇوڪرو ٿي سمهي
 سگهندو هو.

هڪ ڏينهن رات جي وقت ڏاڍو مڙهي وڃي
 رهيو هو. چارون طرف ڪاري اوندھ لڳي
 ٻيئي هئي. اوچتو ڪنهن در ڪڙڪايو، سٺ اٿي
 در کوليو. اهو هڪ ماڻهون اٺن ڪپڙن سان ٿڌ
 کان ٿر ٿر ٿڪي رهيو هو. هو ويچارو رستو پلجي
 ويو هو. هن سٺ کي هٿ جوڙي ويٺي ڪٿي
 ته ڪيس هڪ رات پنهنجي جهوپڙي ۾ سر ڍڪڻ
 جي اجازت ڏين صبح ٿيندي ئي هو پنهنجي
 راهه وٺي هليو ويندو.

سٺ در کولي ڇڏي ڇيس ٽي منهنجي جهوپڙيءَ
 ۾ هڪ ڇٽي جي سمهڻ جي جڳهه آهي، پر ڇٽا
 ان ۾ صرف ويهي سگهن ٿا، سو اسين ٻئي رات
 ويهي کائينداسين.

اهو ماڻهون اندر اچي ويو ۽ سٺ به دروازو

بدن ڪري ڇڏيو. ٿوڙي دير ۾ دروازي تي وري
ٺڪ ٺڪ ٿيڻ لڳي.

سنت دروازو کولي ٿڌو، هڪ ماڻهون چوئيءَ
کان اڀريءَ ٿاڻين پاڻيءَ ۾ پسيل ٿڌ ۾ ٽڪي رهيو
هو. هن ۾ سنت کي ويندي ڪري رات رهڻ لاءِ
اجازت گهري. صبح ٿيڻ تي وڃڻ لاءِ چيو،
سنت کيس چيو ته هي ڪٿيا توهان جي پنهنجي
آهي. وڏي خوشيءَ سان رات کانئو. پر منهنجي
ڪٿيا ۾ هڪ جڳي جي سمهڻ ۽ ٻن جڳن جي
وهڻ ۽ ٽن جڳن جي بهڻ جي جڳهه آهي. تون
بيشڪ اندر اچ اسين ٿيئي بهي رات ڪاٽينداسين.
سچ مچ انهن ٽنهي بهي سڄي رات صبر سان
ڪاٽي. صبح ٿيڻ تي ٻئي مسافر سنت جا ٿورا
مڃي روانا ٿي ويا. هن سنت جي ڪٿيا ڀلي
ٺنڍي هئي پر سندس دل تمام وشال هئي.

اهڙي نموني شري پاڳچند بهرين اسان کي رهڻ
لاءِ جڳهه ڏني ان کانپوءِ ستسنگ لاءِ جڳهه ڏني ۽
ان کانپوءِ اسان جي ڀريمين کي رهڻ لاءِ جڳهه
ڏني. جيئن جيئن ڀريمين جو انداز وڃي ٿو
وڌندو تيئن تيئن هي ويا ٿي پاڻ کي سمجهندا.
سندن شيوا ۽ قرباني ساراهه جوڳي آهي.
اتفاق سان انهن ٽينهن ۾ سميت وسط مل جو

سیت ڀاڳچند جي گهر اچڻ ٿيو. هن سیت ڀرم
 ڀوجنيم سوامي جن جو سڀسنگم ٻڌو ۽ سندس دل
 ۾ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن لاءِ اڱام ٿوڌا جاڳي. هن
 سڀسنگم کاليو ۽ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن سان ڪجهه
 روح وهان ڏي ڪئي. ان وقت سیت ڀاڳچند
 سیت وسڻ مل کي ٻڌايو ته هنن ٿوڙن ڏينهن ۾
 سوامي جن آدرش نگر جي چنڊا ڪي موهي وڌو
 آهي. ڀرم ڀ-وجنيم سوامي جن سندن دل ۾ اهڙا
 سمائڻي ويا آهن جو هنن سوامي جن کي هميشه
 لاءِ هتي رهي سڀسنگم روپي امرت ٻهارڻ لاءِ وڏو
 شاهي ڀلاٽ مندر ٺاهڻ لاءِ دان ۾ ڏنو آهي.

سیت وسڻ سوامي جن کي عرض ڪيو ته ڪر ٻا
 ڪري اهو ڀوٽر ڀڳت ڏيکارڻو جتي سنگرو مهراج
 جن جو مندر ٺهندو. ان وقت ڀرم ڀوجنيم سوامي
 جن، سیت ڀاڳچند ۽ سیت وسڻ مل کي سوسائتي
 دڱاران مندر لاءِ ڏنل زمين ٿي وئي آيا. هي وصال
 زمين ۽ ٻهائڙن جو رهڻيڪ نظارو ڏسي سیت وسڻ
 مل جي دل امانگه سان ڀرجي ويئي ۽ ڀرم ڀوجنيم
 سوامي جن کي وڻيت ڀاو سان ويهتي ڪئي ته هن
 داس ڪي شيوا جو موقعو ڏين. ڀرم ڀوجنيم سوامي
 جن گد گد ٿي هن کي هن شيوا لاءِ دلي آشيرواد
 ڏني. سیت وسڻ مل پڪڙم ڀڳسي مان پنج هزار

روڊيا ڪڍي سواهي جن جي چوڻن ۾ رکيا. ٻئي
 ڏينهن شام جو سٽسنگ ۾ ڀرپور ڪي اها خوشخبري
 ٻڌائي چيائون ته ڀر ڀوجنيم سٽگرو مهراج جن
 سيدن وسط مل ڪي پاماشاهه بڻائي اسان جي مدد
 لاءِ موڪليو آهي ۽ سپاڻ ڪان ٿي مندر جي نوماڻ
 جو ڪم آڙڻ ڪيو ويندو. ايترو چئي پاڻ ڀور ٿي
 هي ڀڄن ڀر ڀوجنيم سٽگرو مهراج جن جي شان ۾
 ڄاڻڻ لڳا.

ڀڄن ۸

تنهنجي گنج ۾ آ ڪمي ڪاڻ ڪاڻي
 تنهنجو در سڄا جو ڪليل آ سدائين

1. ڪرين شاهه پيادا، پيادن ڪي ڏين شاهي
 جيڪا گهر تنهنجي ٿيندي نيڪ ساڻي
  2. تنهنجي در ٿان سوالي وڃي ڪين خالي
 جهڙي آڻ جنهنجي ٿوڙي ٿون ڀڄائين
  3. ويچارا ورهه ۾ سوين سريسا گهمن ٿا
 انهن جي اندر ۾ ٿو ٿي اون لڳائي
  4. الٽ زاري ڪرين جو هڪ ڀر ۾
 جڏن جو جهاڙو جانب ٿون ٿي آهن
- ڀڄن ڄاڻي ڀرپور ڪي سٽگرو مهراج جي موما
 ٻڌائي چوڻ لڳا ته اسانجو سٽگرو مهراج سرد
 شڪتيمان ڄاڻي ڄاڻاڻا آهن. هو پنهنجا ڪارج پاڻ
 ٿي ٿا ڪن. اسان ڪي صرف وشواس رکي سگهون

ڪرڻو آهي پوءِ هو اسان جي پڪار ٻڌي اچي اٿو ۽
 ۾ سواءِ ٿين ٿا .

اُن ڏينهن شام جو سيٺ صو دراج ، سيٺ پاڳچند
 بابو هڏومان پرساد ، جمنا بابو ، ماسٽر جگديش پرساد ۽
 پارگوا صاحب ۽ ٻين پريمين کي گهرائي ميٽنگ
 ڪيائون ته هاڻ مندر جو نوماڻ ڪار به ڪرائڻو آهي .
 اُن لاءِ پهرين سوچي ويڇاري يوجنا ٺاهيون . ۾ ۾
 پوڄنيم سوامي جن جي دل ۾ مندر جي مندر روپ
 ريڪا پهرين هئي سو سڀني سان صلاح ڪري اهو
 فرم ڪيائون ته سڀ کان پهرين زمين جي ماپ
 چوپ ڪري اهو طم ڪريون ته ان اُستان تي اسان
 کي ڇا ڇا جوڙائڻو آهي . اُن جي لاءِ سڀني کي
 صبح ساڻ سر زمين تي گهرايائون .

اُتي سر زمين تي پريمين کي چيائون ته سڀ
 کان اول وچ تي ۾ ۾ پوڄنيم سنگرو مهوراج جن جو
 اڏڻو مندر ٺهرائبو جو پري کان ئي پريمي سنگرو
 مهوراج جن جو درشن ڪري سرور جهڪائي سگهون .
 اُن جي پوسان سندن رهڻ جي ڪتيا ، پنڌارو ۽
 رسوئي ٺهرائي . اُن سان گڏ زمين جي چارو طرف
 بائونڊري وال لڳائي ڪم پختو ڪجي . سڀني کي
 ۾ ۾ پوڄنيم سوامي جن جي هتي يوجنا پيش ڪندي
 اُٿي ۽ اهو طم ٺهو ته ان لاءِ نقشو تيار ڪرائجي ۽

اُن کي پاس ڪراڻهي . ڇهه سائين اهو ڪم ٿئي
ٽيهه سائين زمين کي سمئل ڪرڻ جي شيوو شروع
ڪرڻ گهرجي .

ٻئي ٽيڏهن سلسلي ۾ ٻه زمين ڪي چيائون ته
هاڻي سڱرو مهرچ جي چرڻن ۾ شيوا ڪرڻ جو
سڱو سمه آيو آهي . اسين سڀ ملي ڪري شيوا
ڪنداسين . شيوا ڪرڻ سان اسان جو هن نرهل
ٿيندو ۽ اسان جو ڌيان سندن چرڻن ۾ لڳو رهندو .
پر ٻه ٻه سوامي جن ٻه زمين کي ٻڌايو ته جڏهن
تڏي آدم ۾ آهيو در ٻار ٻي رهي هئي تڏهن
اتي پاڻ خوب شيوا ڪئي هئائون . اُن وقت شيوا ۾
ايترو ته لين ٿي ويندا هئا جو ڪاٺ پيٽ جي سڌ
به نه رهندي هئي . دل ۾ سائين جو ٺاو ۽ سمرڻ
۽ هٿ هاڃ ۾ هوندو هو . اُن شيوا ڪرڻ ۾ ايڏو آند
۽ مناسب ايندو هو جو اها به خبر نه ٻوندي هئي ته
ڪڏهن صبح ٿيو ۽ ڪڏهن شام ٿي .

ٻه زمين کي چيائون ته سهارڻ کان اهو يگم آراپ
ڏوڻي . اسين صبح سوڀل ڀلا ٿي رهجي وينداسين .
جيڪي به ٻه زمين سک ۽ شرڏا سان سڱرو مهرچ
جن جي هن يگم ۾ رهجي شيوا جي آهوني ٽيڏهن
چاهين اُنهن جو سواگت آهي . اهو چئي ٻه زمين
شيوا جي هٿو جو هي مثال ٻڌايائون .

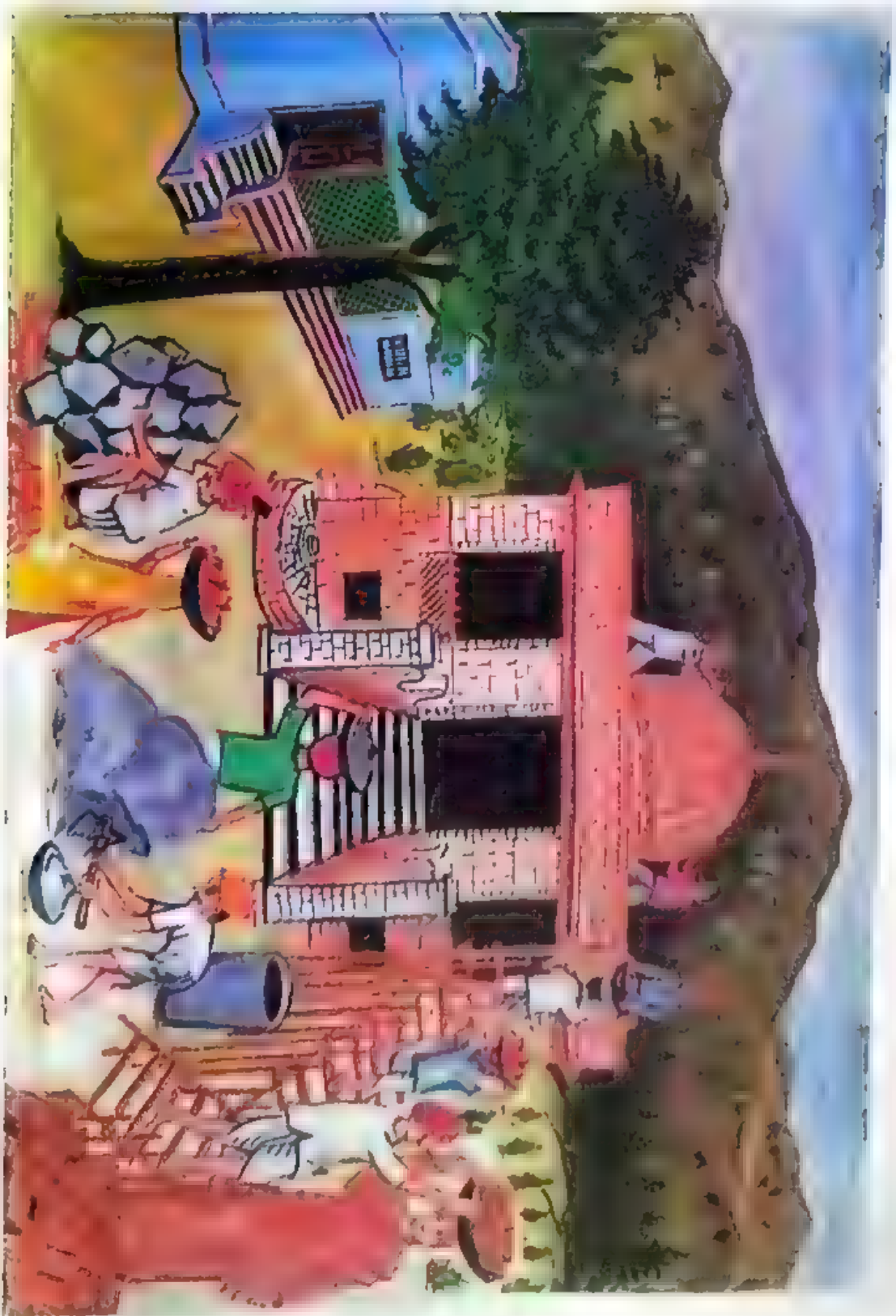
درشانت ۽ — هڪ راجا هو. هو ٿاڍو ديالو ۽ شو
 ڀڳت هو. راجا جي اڃا هئي ته سندس پوڄا به شو
 ڀڳت هئي. راجا راجڌانيءَ ۾ هڪ وصال شو مندر
 ٺهرايو. ان ۾ هڪ وڏو گھنڊ لڳايو. ٻيو اهو اعلان
 ڪيو ته راج جي هر ماڻهوءَ کي مندر جو گھنڊ ٻڌي
 پراڻا ڪرڻ لاءِ مندر ۾ پهچي وڃڻو آهي. پرجا
 راجا کي پيار ڪندي هئي انڪري هن راجا جو
 حڪم مڃيو.

هڪ ڏينهن جي ڳالهه آهي ته هڪ مزدور ڪوٽر سان
 مندر ۾ کوٽائي ڪري رهيو هو. هو من لڳائي
 لڳن سان ڪم ڪري رهيو هو. هنکي پراڻا جو گھنڊ
 ٻڌڻ ۾ ڪونه آيو. راجا جي سپاهين ان کي هڪڙي
 ورتو. ويڇاري مزدور گھڻي ملتون ڪيون ۽ رڻو
 پر سپاهين سندس هڪ به نه ٻڌي. هو هن کي راجا
 وٽ وٺي ويا ۽ راجا هن کي قصور مزدور کي جيل
 ٿيڻ ڏيئي ڇڏي. ويڇارو مزدور رڻڊو ٿي رهجي
 ويو پر سندس فرياد ڪنهن نه ٻڌي.

رات جو راجا هڪ سڀڻو ٺٽو. هن کي ڪٺلاش
 پروت تي ڀڳوان شو ويڙل نظر آيو، ڀڳوان شو چئي
 رهو هو ”راجن، ڪرم ٿي سڀ کان وڏي ڀڳتي
 آهي. هو مزدور کي قصور آهي. تون پنهنجو حڪم
 هيٺ ٿي واپس وٺ. جيڪو من لڳائي ڪم ڪري
 ٿو اهو ئي ملهڻجو سڄو ڀڳت آهي.“

راجا جون اڪيون ڪلي ويئون. صبح ئي چڪو هو. راجا ده پار ۾ پهچي حڪم ڏنو ته هارور کي با عزت ڇڏي ڏنو وڃي.

هن درشتانت جو پريمين جي من تي گهرو اثر ٿيو. هو شيوا جي مھتو کي سمجهي پئي ڏيئون صبح جو وڏي تعداد ۾ شيوا جي هن يگم ۾ شرڏا سان پنهنجي آهوتِي ڏيڻ لاءِ پهچي ويا. ڪوڏرن ۽ تغارين جو بندوبست ڪيو ويو ۽ ترتيب سان پنهنجا پنهنجا ڏکرا ورهائي سڀ پريمي ڀرم پوجيه سواهي جن کان آشپرواد وڏي ڪم ۾ جنبي ويا. ڀرم پوجيه سواهي جن خود به پنهنجي ڀرم پوجيه ستگر و دهراج جن جي هن ڀوتو تر يگم ۾ آهوتِي ڏيڻ لاءِ پنهنجن ڀوتو هٿن سان شيوا ڪرڻ لڳا. پهرين نه پريمين کين عرض ڪري چيو ته مهراج اسين هيترا ڄڻا شيواڌاري ستگر و دهراج جن جي شيوا ڪري رهيا آهيون. توهان رڳو آشپرواد جو هٿ اسانجي مٿان رکو آهوتِي گهڻو آهي. پر ڀرم پوجيه سواهي جن کين سمجهائي چيو آيا! هيءُ اسان جي ستگر و دهراج جن جي ڀوتو تر شيوا آهي، سا اسانکي ضرور ڪرڻي آهي. انهي ڪرڻ سان اسانکي آندو ٿو اچي. ڀرم پوجيه سواهي جن کي هن طرح شرڏا سان پنهنجي ستگر و دهراج جي شيوا ڪندو ڏسي پريمين

آدرش فتر واري مندر جي فرماڻ ۾ سوامي جن پاڻ شيوا ڪندي

۾ ٻيڙو اُتساه ٻڌا ٿي ويو ۽ سڀ لڳن سان هيءَ
شيوا ڪرڻ لڳا. اُن وقت هن يگير جو نظارو
الوڪ هو.

ٿوڙن ڏينهن ۾ ٿي هيءَ ارور ڪاٻر زمين صاف
سٿري وصال مٿان ۾ ٻڌاڃي ويئي. ستگرو مهراج
جن جي اسير ڪريا سان نقشو به پاس ٿي ويو ۽
پرم پوجنيم سوامي جن سڀ کان پهرين فڃ مندر
جي نرمال لاءِ آگيا ڪئي. زمين ماڻي پيءُ هيون
کوٽي فرش کان قريب ڇهه فٽ مٿي آسار ڪٽي
بلنديءَ تي ستگرو مهراج جن جي مندر جي نرمال
جو ڪم شروع ڪيو ويو. ڪم کي جلدي پورو ڪرڻ
جي دوشئيءَ کان ٿوڙي وقت ۾ گهڻو ڪم ڪرڻ لاءِ
پرم پوجنيم سوامي جن خود به تغاريون ڪٽي هيءَ
مهان شيوا ڪرڻ لڳا. پرم پوجنيم سوامي جن کي
هن طرح سان شيوا ڪندو ٿسي ڪاريگرن ۾ اُتساه
۽ شرڏا ٻڌا ٿي ۽ هو بنا رڪاوٽ جي ڏيو ٿاڻين
رڪاوٽي به پهڻون ڪم ڪرڻ لڳا. هتي به سندن
پريمي پنهنجي ستگرو مهراج جن کي هن طرح
هڻن سان شيوا ڪندي، سندن هڻن مان تغاري
وٺي خود شيوا ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا هئا پر پرم
پوجنيم سوامي جن کين هيءَ پنهنجي ٻڌائي شيوا
ڪندا رهندا هئا.

ٻڌڻ 9

- پورهيت ٿي پاڻي پريان مان
جي مـون پورهيت ڪن
(1) سر به ڪنڊيس سينهون
بيون ٽيئي ٻن .....
(2) ٿوڙي پڇاڻا تن جي
جيءُ جياريو جن .....
(3) سر به ڪنڊيس صدقو
گهري هٿان تن .....
(4) اهڙي حال هالن جي
صادق سي سڏجن .....

اهڙي نموني ڪم تمام تيز رفتار سان هلي رهيو
هو. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ سڀني وسيلن مل ڀرم پوڄي
سوامي جن جي درشن لاءِ آيو. ڪم جي رفتار ۽
ڀرم پوڄي سوامي جن جي پنهنجي سنگرو مهر
جن لاءِ آڻوٽ شرڌا ۽ پڳتي ڏسي ڏاڍو پرياوٽ ٿيا
۽ ڀرم پوڄي سوامي جن کي عرض ڪيائون ته
سنگرو مهر جي مندر سان گڏ پنهنجي ڪٺيا
۽ پنداري جو ڪم به گڏو گڏ ڪرائين. ڀرم پوڄي
سوامي جن کين جواب ڏنو ته سوڙ آهر ڀرم ڊگهي
ڪورجي. پهرين اسان جي سنگرو مهر جي
مندرجو ڪاريه سمپن ٿئي. پوءِ جي ڀڄت ٿي ته

اسين اهو به ڪاريه ڪرائينداسين. تڏهن ئي سين
وسط مل ڪين هٿ جوڙي وينتي ڪٿي ته هن داس
ٿي جيستائين توهان جي آشيرواد آهي تيستائين
ڪا به ڪهه نه ايندي. توهان کي مدد ڪجي ٿاڻي
وينتي آهي ته دل کولي خرچ ڪريو. سپاڻ کان
ٿي ڪٿيا ۽ پنداري جو ڪم به شروع ڪرايو ۽
ستگرو مهراج جن جي مورتي ٺهرائڻ لاءِ به آگيا
ڪريو جيئن مدر جي نورمان ڪاريه پورڻ ٿيڻ تي
آهي پئي به ٺهي راس ٿين. ائين چئي ٻيا پنج
هزار روپيا ۽ ۲۰۰ روپيا سوامي جن جي چرڻ ۾
پيٽ ڪيائين.

۲۰۰ روپيا سوامي جن سندس پڳتي شوق ۽ موان
پاونا تي ٺاهو ۽ پرسن ٿيا ۽ کيس آشيرواد ڏنائون.
پئي ٽينهن وڌيڪ ڪاريگر لڳائي ڪٿيا ۽ پنداري
جو ڪم به شروع ڪرائي ڇڏيائون.

اهو ڪم هليو ئي پئي ته پنهنجي ستگرو مهراج
جن جي وڏي سندر سنگمرمر جي مورتي ٺهرائڻ
جو ويچار ڪيائون. پڇا ڪرڻ تي پتو پيو ته اهو
مورئين ٺاهڻ جو ڪم جڻپور ۾ سلو ٿيندو آهي.
۲۰۰ روپيا سوامي جن پڪڙ ۾ جڻپور ٺهاري ۽
سڀني مورتي ڪلاڪارن جي ڪلا جي پراءَ ڪري
هڪ سالي سڌ هٿ ڪلاڪار ٺاهي ڪڍيائون جنهن

جي مورتي ڪلا جي سڄي ڄڻو ۾ ساڪر هئي. ان
 ڪلاڪار کي سنگرو مهرآج جن جي تصوير ڏهني
 سندن هردى ۾ جيڪا سڄو مورتي سنگرو مهرآج
 جن جي اڪريل هئي، ان جو بيان ڪري کيس
 سمجهايائون. ڪلاڪار ۾ ڪلپنا جو ڌڻي هو سو
 ڀره پوڄيم سوامي جن جي دل ۾ پنهنجي سنگرو
 مهرآج جن جي اها شرداميه ۽ ڀوان هم سڄو صورت
 جهت جهتي ويو ۽ کين عرض ڪيائين ته سڀ
 ڪم ڇڏي سنگرو مهرآج جن جي مورتيءَ جو ڪم
 چالو ٿا ڪريون. توهان اسانجي دل ۾ سنگرو
 مهرآج جن لاءِ شردا ۽ پڳتي پيدا ڪري ڇڏي آهي
 اڄ ڪان سنگرو مهرآج جن اسان جا به سنگرو
 آهن ۽ اسين پورو لڳن سان ساڪيات سمنڪم
 سمجھي هي پوتر ڪاريه آرٽي ٿا ڪريون. توهين
 پلي پنهنجي سهوليت موجب اچي اسان کي خدايت
 ڏيندا رهجو.

ڀرم پوڄيم سوامي جن کي پورو وشواس هو ته
 سنگرو مهرآج جن جي مورتي ته لاڻائي ٺهندي. اها
 هو بهو منهنجي هرديه ۾ براجمان ان سڄو مورتيءَ
 جوڙي ٺهندي. اها ذمهواري ڪلاڪار کي سونپڻ
 کان پوءِ ڀرسن چٽ سان ڀرم پوڄيم سوامي جن
 اجهو آشرم تي ٻڌاريا. فرماڻ جو ڪم زور شور

سان هلي رهيو هو. هڪ پاسي ڀرم ڀوجنيءَ سڱرو
 مهراج جن جي مندر جو ڪم پئي هليو ته پئي
 پاسي ڪتيا ۽ پنداري جو ڪم ڇالو هو پر ڪتيا ۽
 پندارو جلدي ٺهي راس ٿيو. سڱرو مهراج جن
 جي مندر ۾ سيمينٽ جي آر. سي. سي. جو مظهرت
 شاهي گليڊ ٺهڻو هڻوسو ان ۾ ڪجهه وقت لڳڻو هو.

ڪتيا تيار ٿيندي ٿي ڀرم ڀوجنيءَ سوامي جن
 فرمان ڪاريءَ جي ان ٿي پور ديم وليم ڪرڻ لاءِ
 ڪتيا ۾ اچي رهيا. هاڻ ته ٿئي ٿئي ۽ آڻي پور
 ديم وليم ڪري جلدي ڪم ڪرائڻ لڳا. ان وچ ۾
 جڳپور به ويدا رهندا هئا. اتي مورتي ڪلاڪار
 کي وقت به وقت هدايت ڏيئي آساهت ڪندا
 رهندا هئا. ڀرم ڀوجنيءَ سوامي جن انهن ڪلاڪارن
 کي به پنهنجيءَ ڀريم جي ٿوريءَ ۾ ڏي ڇڏيو
 هو. سو هو ويچارا ڀرم ڀوجنيءَ سوامي جن جي پئي
 چڪر کان اڳ ٿي سندن ٻڌايل نوڌارت ڪم کان
 وڌيڪ ڪم ڪري رکندا هئا جيئن ڀرم ڀوجنيءَ
 سوامي جن خوش ٿي کين آشيرواد ڏين.

ڀرم ڀوجنيءَ سوامي جن جي لڳن ۽ آڱ ڀرياس
 سان آخر ڀرم ڀوجنيءَ سڱرو مهراج جن جو مندر
 ٺهي راس ٿيو. هاڻ صرف سڱرو مهراج جن جي
 مورتي اسٽاپڊا جي دهر هئي. جڳپور جي ڪلاڪارن

ڪان مورتي ڀورڻ ٿيڻ جو سمير پڇي مهورن
 ڪڍائي پريم پرڪاش منڊل جي سڀني سنڌن ۽
 پريمين کي ستگرو مهراج جن جي مورتي اسٽاپڻا
 اُٿسو ٿي اچڻ لاءِ فيڊل پٿر موڪلايون. پرم پوجن
 منڊلاچار پرم سوامي سروانند جن سان جڳپور ۾ رهن
 ۾ وقت گڏجندا رهندا هئا. هي مهورن ۾ سندن
 صلاح سان ٿي ڪڍايا ٿيون. وري ۾ کين مان شان
 سان اُٿسو ٿي پڌارچڻ لاءِ ويندي ڪري آيا.

آخر اهو سدورو ڏينهن اچي ويو. پرم پوجن
 ستگرو مهراج جن جي مورتي ٺهي راس ٿي.
 پرم پوجن سوامي جن خود اجمير جي پريمين
 کي پاڻ سان وٺي جڳپور پڌاريا. ستگرو مهراج
 جن جي مورتيءَ جو درشن ڪري سندن ٿن من
 ٽري پيو. تمام خبرداريءَ سان ٽرڪ ۾ مورتي
 کڻائي اجمير پهتا.

مورتيءَ جي اٿارڻ جو وقت اچي ويو. ڊسمبر
 1950 تي وڏي اُٿسو جو آيو جن ڪيو ويو. هن موقعي
 تي سڀ پريم پرڪاشي سنڌ ۽ سرڌالو پريمي پري
 پري کان پهتلجي بهاري ستگرو مهراج جو درشن
 ڪرڻ لاءِ آشورم پهتلجي ويا. اجمير ۽ آدرش ٽڪر جا
 پريمي چڻ ٿي آهري پيا هئا. ستگرو مهراج جن جي
 چڻ چڻ ڪار سان سڄو آسمان گونجهڻ لڳو. هن

اتساهم جي هڪ عجيب لهر چارون طرف ڇايل هئي .
 مورتيءَ جي ڀراڻ پرتشتا ڪرڻ لاءِ هون جو آيو جن
 ڪيو ويو . ٻين ودوان پنڊتن سان گڏ اجهير جو ڀوسڻ
 ۽ ڀرم ڀوجنيم سوامي جو ڀريمي پنڊت ڀڳوانداس
 شاستري پڻ ٻڌا ريل هئا . هون جي ويديءَ جي
 چارون طرف ڀرم ڀوجنيم مهامندليشور سوامي سر واند
 جن ، ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جو ڀريمي من هياي
 ڀريم پرڪاشي سنت چند ڀرام ۽ ڀرم ڀوجنيم سوامي
 جن خود ويلا .

ويدڪ وڌيءَ سان ڀوٽر مٿرن جو اچارڻ ٿيڻ لڳو .
 سڄو واقارڻ سڳندت ٿي ويو . سڀ ڀريمي شائتيءَ
 سان ڀوجا ۾ شريڪ ٿيا . هون جي وڌيءَ سان سمپورڻ
 ٿيڻ کان پوءِ ماليار پڻ ڪري ستگرو مهراج جن جي
 آرٽي ڪئي ويئي . تنهن کانپوءِ ڀريمين جي درشن
 لاءِ مدر جا پٽ ڪوليا ويا . ستگرو مهراج جن جي
 مورتيءَ جو درشن ڪري ڀريمين جون اکيون ٽڏيون
 ٿي ويون . مورتيءَ ۾ ڪيڏي نه مڙيا هئي . ستگرو
 مهراج جن جي مٿه منڊل مان جوئيءَ پئي جهلڪا
 ٿيا . هن مورتيءَ جو درشن ڪري ڀريمي ائين پيا
 سمجهن ته ستگرو مهراج جن ساڪيات ڀراجمان آهن .
 مورتيءَ مان ڀريمين جي اک ٿي نه پئي نڪتي .
 درشن مان دل ٿي نه پئي ڇاڏي .

هن پوٽو شپ گهڙي ۾ ڀرم ڏوڃيم سوامي جي
 خوشيءَ جو ڪو ٺڪاڻو نه هو. اڄ سندن چر سادنا
 پورڻ ٿي هئي، سندن سنگاپ ست ٿيو هو. ستگرو
 مهراج جن وڏي ڪريا ڪري سندن دٿاري ڏاڍا هئا.
 جنهن جي انٿي پهر اندر ۾ ڦاٽ هئي. انهن ستگرو
 مهراج جن جو ساڪيات درشن ٿيندو رهندو ۽ ستگرو
 روپي پڳوان جي ارچنا پوڄا جو سوڀاگيم ملندو
 رهندو اهو سوچي سندن دل ۾ اڀار آندو جون اهرون
 اٿڻ لڳيون. ان موقعي تي هي ڀڄن ڳائي ستگرو
 مهراج جن جي چورن ۾ شرڏا سمن چاڙهيائون.

سبڊ 10 سروهاڳه

واه، واه اڄ درشن ٿيو

شري ستگرو مهراج جو

ڀاڳه جاڳيا گرم ڦليا

مڪم ڏٺو سرتاج جو

1. ٽاپ ۽ سلتاپ سان

هي جان ساري ٿي چلي

ٿي ويٺي سيتل ۽ سندر

ڀاڳي گهڻا گهڻا ڳڻاڇا جو

2. اش هئي منهنجي اندر ۾

نيل ملان هڪوار مان

اڄ آميدون سڀ ڏهنون

درشن ڀاڳي دهرراج جو

سنگرو سوامي ٽيٽو نرام جن جي مورتيءَ جي پراڻ پر تشن

3. هٽ ٻڌي هاڻي نٿي
ماڏو ڪيان پرڳڻا ٿو

شل رهي منهنجي مٿان

هٿڙو ڪون جي ٻاجه جو.

۽-رم ٻوجن سوامي جن سان گڏ ٻين ۽-ريم
پرڪاشي سندن پٽ پنهنجي ستڙو مهراج جي
چون ۾ شوقا سمن چاڙهيا. ان موقعي تي ۽-رم
۽-وجن مامندله شور سوامي سنواند جن ستڙو
مهراج جن جي آستتي ڪرڻ کان پوءِ ۽-رم ٻوجن
سوامي جن جي آڏو ڪر پڳتيءَ کي ساراهاڻيندي چيو
تہ سوامي ماڏو داس مهراج جن پنهنجي ٽياڳ، ٽپسيا
۽ دري سنڪلپ دواران هندستان ۾ هي ستڙو مهراج
جن جي پهرين سڃيو سندر ۽ جوت واري مورتي
استايت ڪرائي آهي. اهو سڀ سندن گهري ڪر
پڳتيءَ جو پرڳڻا آهي. اسين سڃي ۽-ريم پرڪاش
مندل دواران هن مهان يگه جي پورڻ ٿيڻ تي
ڪين ڏٺو اڌ ٿا ڏيون. ستڙو مهراج جن جي مور
جو هٿ سندن مٿان هميشه رهندو.

هن موقعي تي ۽-ريمهن لاءِ پنداري جو پٽ آيو جن
ڪيو ويو. ۽-ريمي ۽-رساد ۽-ائي، ستڙو مهراج جن
جو درشن ۽-ائي ۽-رسن ٿي پنهنجي ماڳ موٽڻ لڳا.
۽-رم ٻوجن سوامي جن هاڻي هر روز پنهنجي

ستڱرن جي شيوا ڪري سٽسنگم ڪرڻ لڳا. ستڱرو
هراج جن جي مورتيءَ جي استاڀدا کان پوءِ آشرم
ٺي رونڪ ٿي وڌي ويئي. پري پري کان ڀريمي
ستڱرو مهراج جن جي مورتيءَ جو درشن ڪرڻ
لاءِ اچڻ لڳا. هر رور چڻ ته ميلو لڳو پيو هو.

اهڙي نموني ستڱرو مهراج جن جي سڪيائڻ
جو پوڄار ڪندي وقت تمام آندو سان ڪٽجي
رهيو هو. هاڻي ٻين شهرن ۾ رهندڙ ڀرم ڀوجنيه
سوامي جن جا ڀريمي کين ڀڪارڻ لڳا. سندن
سڱ ۽ شرڌا ڏسي انهن جي پياس بجھائڻ لاءِ
ڀرم ڀوجنيه سوامي جن رتن جو پروگرام ٺاهيو.

سڀ کان گھڻي چڱ ۽ آگرھ سينت ڀر شونمڊاس
جن جو هو. سو سڀ کان پهرين ڪلڪتي جي رتن
جو پروگرام ٺاهيائون. ڪلڪتي پهچڻ تي سينت
ڀر شونمڊاس ۽ سندس پويوار وارن ڀرم ڀوجنيه
سوامي جو سواگت ڪري سندن خوب شيوا ڪئي.

ڪلڪتي جي ڀريمين کي جيئن سندن ڀڌارچڻ
جي خبر پئي تيئن هو سندن درشن ڪرڻ لاءِ سڱ
۽ شرڌا سان ڊوڙندا آيا. اتي کين سندن پراڻي
شرڌالو ڀڳتڻ دادِي گوپِي ماتي جنهن حيدرآباد ۾
پنهنجي نڪ جو هيرو لاهي ستڱرو مهراج سوامي
تيئونرام جن لاءِ ڪتيا ٺهرائڻ لاءِ ڏنو هو. هتي ٻه

هن سنٽ شيوي ديويءَ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن کي
 پنهنجي جڳهه ۾ هڪ ڪهرو خالي ڪري ستسنگ
 ڪرڻ لاءِ ۽ ڀرم ڀوجنيم سوامي ٿيندو-رام جن جي
 -ورتي اسٽايت ڪرڻ لاءِ آرڊن ڪيو. سندس ٿياڳ
 ۽ شردا نسي سوامي جن خوش ٿي کيس خوب
 آشيرواد ڏني.

هاڻ هن اسٽان ٿي روز نيم سان ستسنگ ٿيڻ
 لڳو. ڀر-ريمي سڪ ۽ شردا سان هر روز شام جو
 ستسنگ ۾ اچڻ لڳا. ستسنگ جي مهما سمجهاڻيندي
 ڀرم ڀوجنيم سوامي جن کين هي ڀڄڻ ٻڌايو.

شبد - (سو ٿوري)

اٿئي ستسنگ شانتي ڀائڻ لاءِ

پنهنجي من جي مٿل مٿائڻ لاءِ

1. ستسنگ ۾ سڄو گيان ملي

۽ آٿم جو پڻ ڌيان ملي

سڄي نام سند و نه نشان ملي

هي راهه رام ريجهاڻن لاءِ

2. ستسنگ سمنڊ ۾ ناو اٿئي

سڄي رام مان جي راهه اٿئي

جي ڀر ڀوسڻ جي چاهه اٿئي

رڪه اڳتي وڌڻ لاءِ

3. ستسنگ ۾ دڪم درد ملي

۴ ڪوت جلم جو قرض مٽي
هن ديوم ڏکيءَ جو مرض مٽي
هي دوا درد هٽائڻ لاءِ .....

4. جي ستسنگ ۾ پير پائيندي
ڪڏهن هٿو ۽ ڏوڪو نه کائيندي
سڄو اوڪ سڪي ڪري پائيندي
رڪم ڏاڏو ٿورڙ ڏهاڙڻ لاءِ .....

ستسنگ جي هٿو جو ڀڄڻ ٻڌائي ڀرم پوڄي
سوامي جن پريمين کي چوڻ لڳا ته وڏن ڀاڳن سان
اسان کي ستسنگ روپي آهرت پراپت ٿئي ٿو. ان
جو لاپ ضرور وٺڻ گهرجي. ستسنگ سان اسان کي
شائتي ملندي. من جو مٿل صاف ٿيندو ۽ سڄي
کيان جي پراپتي ٿيندي. جنهن سان اسين آتم
ساکشياتڪار ڪري پرماتما کي پراپت ڪري
سگهنداسين. هن ساگر روپي سنسار ۾ ستسنگ ئي
ڦار مٿل آهي جنهن جي سهاري اسين ان کي پار
ڪري وڃي پرماتما سان ملاو ڪنداسين. جيڪڏهن
ڏوهان کي ڀڙپو سان ملڻ جي چاهه آهي ۽ هن
روحاني راهه تي هلڻ جي ٿمنا آهي ته پوءِ ستسنگ
جو سهارو وٺڻ گهرجي. ستسنگ ۾ اچڻ سان اسان
جا سڀ ڏک دور ٿي ويندا. هن جلم ۾ سڪه پائي
۽ ڀرلوڪ سڌارينداسين. انڪري هر روز ستسنگ

۾ اچڻ گهرجي . هيءَ ماڻش جلد اسان کي مليو ٿي
 پرماتما کي پرايٽ ڪرڻ لاءِ آهي . انهيءَ ڪري
 هر ڀل ان پرماتما جو سمورڻ ڪري پنهنجو هيءَ هٿرو
 جلد سڦل ڪرڻو آهي . دنيا جا ڪم ڪاريون به ڪندا
 رهو ۽ پرمات جي راهه تي هلندا رهو . اهو سڀ
 ڪار به بي فائدا ڪندا رهو . جي پرماتما جي نالي
 سمورڻ ۾ سستي ڪنداسين ۽ اهو سوچينداسين ته
 پهرين هي ڪارج ڪري پوءِ سمورڻ ڪنداسين ته
 اسان جي هٿان هيءَ ويل هلي ويندي ۽ اسين
 پڇتائيندا رهنداسين . دنيا جا ڪارج ته پورا ٿيڻا
 ٿي ڪونهن . انهيءَ ڪري من کي سمجهائي سهجيئي
 ستسنگ جو سهارو وٺي نام جو سمورڻ ڪريو . اها
 ڳالهه سمجهائڻ لاءِ پرم پوڄن سوامي جن هڪ
 درشانت ٻڌايو .

درشانت :- هڪ ڏينهن هڪ مهاڻا رٿن ڪندو
 هڪ ڳوٺ ۾ آيو . ڳوٺ ۾ گهمندي کين هڪ شردالو
 پڇت مليو جو هن کي پنهنجي گهر وٺي ويو ۽ اتي
 ان مهاڻا جي سڱ ۽ شردا سان خوب شيوا ڪئي .
 ان پڇت جي آگرهه تي مهاڻا هن وٽ به ٿي ڏينهن
 رهي پيو . اتي رهندي مهاڻا ڏٺو ته ويچاري پڇت
 جي مالي حالت ڏاڍي تڙگهه آهي . انهيءَ هوندي به
 هن شردالو پڇت پنهنجو بيت ڪئي به مهاڻا جي
 خوب شيوا ڪئي . انهيءَ ڪري مهاڻا کي ان تي

ديا اچي ويئي. سو سوچيائين ته هن جو اهو ڪش
 ڪٽڻ ڪي. اهو سوچي هلڻ وقت ان ڀڳت کي
 سمجهائي پارس مڙي ڏٺائون ۽ چيائونس ته هي
 پارس مڙي وٺ، هيءُ اوهه کي سون بڻائي ڇڏيندي
 آهي هاڻي توکي جيترو به سون ٺاهڻو هجي ٺاهي
 وٺ. تن مهلن کان پوءِ اسين رڌن ٿا ته مونڱاسين
 ۽ توکان هي پارس مڙي واپس وٺي وينداسين. سو
 هڪ ڳالهه جو ڌيان رکجان ته اسين ان کان وڌيڪ
 هڪ گهڙي به تو وٽ پارس نه ڇڏينداسين انڪري
 هن عرصي ۾ توکي جيترو سون ٺاهڻو هجي ٺاهجان.
 مهاڻا کيس سمجهائي پنهنجي رڌن تي هليو ويو.
 مهاڻا جي هلي وڃڻ کانپوءِ اهو ڀڳت بازار ۾
 آيو. اوهه واري کان پڇيائين ته پاڻي اوهه ڪهڙو
 اڪو آهي. واپاريءَ چيس ته پاڻي! ڪلهه پنج
 روپيه سڀرو، اڄ ڇهه روپيه سڀرو آهي. تنهن تي
 ڀڳت سوچيو ته مهاڻو اوهه جو خريد ڪريان. سو
 واپاريءَ کي چيائين ته پاڻي، اوهه جڏهن واپس
 پنج روپيه سڀرو ٿيندو تڏهن خريد ڪندس. هڪ
 هفتي کان پوءِ وري اوهه وٺڻ آيو. اڪو پڇيائين،
 واپاريءَ چيس ته پاڻي! هاڻ اوهه ست روپيه سڀرو
 آهي. اڃا اڪو نه لٽو آهي. ويچارو ڀڳت وٺي
 سوچ ۾ پئجي ويو ته هاڻي ڇا ڪجي اوهه ته وڃي

ٿو وڌندو. آخر سوچيائين ته ٻئي اگهه اهي ته
پوءِ وٺبو.

اوهه ويو ٿي ڏينھون ڏينھون مهانگو ٿيندو ۽ هي
ڀڳت اوهه جي اگهه جي اهڙي جو انتظار ڪندو رهيو.
اهڙيءَ طرح ٻڌ ٿر ۾ ٿي مهنا پورا ٿي ويا، ته اگهه
لٿو ۽ نه ٿي هي اوهه وٺي سگهيو. مٿان اچي
مهاتما پهتو. مهاتما سوچيو هو ته مهانگي شردالو
ڀڳت سون جا خوب انبار لڳائي ڇڏيا هوندا.
جهوڙيءَ جي جاءِ تي هڪ شاهي محل هوندو ۽ هو
غربت جي گهائڻگهي کان آزاد ٿي خوب مري ۾
هوندو.

پر هي ڇا؟ هتي ته ڪاريءَ وارا ڪم لڳا پيا
هئا. ڀڳت جو حال اڳي کان به هيٺو لڳو پيو هو.
اهو ڏسي کيس اچرج لڳو ته هي ڇا ٿيو! ڀارس مٿي
هوندي ته هي ڪنگال جو ڪنگال ٿي رهجي ويو.
ڀڳت کان پڇيائين ته پائي توکي اسين ڀارس مٿي
ڏيئي ويا هئاسين جڏهن سان تون تن مهلن ۾ سڄو
سونو ٿي وڃين هان پوءِ ٿو ايڏي غفلت ڪري هي
سونوڀري موقعو هٿن مان ڪيئن وڃايو؟ ويچارو ڀڳت
ششدر ٿي چوڻ لڳو ته سائين! اوهه مهانگو ٿي ويو
سو سوچيم ته سهانگو ٿئي ته پوءِ وٺي سون ٺاهيندس
پر اوهه سهانگو ٿيو ٿي ڪونه، تنهن ٿي مهاتما چيس

ٽه ابا! جي سو روپو سڀو اوه وٺي به سون ٺاهين
ها ٽه سون ٽه هزار به وڪامي ها، تو اهو چو ڪونه
سوچيو ٽه ٽڏهن به اهو سودو موٽڻو نه آهي.

خير ٽههجي قسمت به ڪنگائي لکيل آهي. انهيءَ
کي اسين ڇا ٿا ڪري سگهون. هاڻ اسان کي پارس
مٿي واپس ڪر ٽه اسين اڳتي هون. پارس مٿي
وٺي موٽما افسوس ڪندو روانو ٿيو ۽ ڀڳت موقعو
هٿن مان وڃائي هٿ مليندو رهجي ويو.

پرماتما وٺي مهر ڪري اسان کي هي پارس
جوڙو انساني جامو ڏنو آهي ٽه اسين پرماتما جو
سموڻ ڪري جنم موڻ جي چڪر کان ڇڻي مڪتي
حاصل ڪريون. جي اسان سڃاڻم ٿي ستسنگ جو
سوارو وٺي پرماتما جو سموڻ نه ڪيو ٽه هڪ ڏينهن
ڪال اچي سر تي بوندو ۽ اسين ان ڀڳت وانگر
هٿ مليندا رهجي وينداسين. انهيءَ ڪري ڪيترو
به ڪشت اچي پر ٿلڻ وٺي به ستسنگ به اچي
پرماتما جو سموڻ ڪندا رهندا ٽه هي لوڪ سڦلو ۽
پرلوڪ سويلو ٿيندو.

اهڙي نموني پريمين کي ڀار سان چڱي نام جو
سموڻ ڪرائيندا رهيا. اتي رهندي رهندي اتان جي
پريمين کي ڌيري ڌيري اتان جي اشروم جي
وبوسٽا سمجهائي سپرد ڪندا ويا. جيئن سندن پر هٿ
به برابر ستسنگ جو ڏيهان جهڙو رهي. هر چنڊر تي

خوب ڀريمي ايندا هئا. ان ڏينهن کي سنگرو سوامي
 ٽيئون ٺام جن جو جنم ڏينهن سمجهي خوب سک ۽
 شردا سان ملهائيندا هئا. ان ڏينهن خوب دودا
 چنگيون ۽ پرساد وراهيندا هئا. ڀريمين کي چوندا
 هئا ته جي هر روز اچڻ ممڪن نه ٿئي ته هر چنڊر
 تي ضرور اچن.

اڏان جي ڀريمين ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي
 وڃڻ کي خوب ڀاڱي ڏنو. هنن سندس جو ديهان
 برابر جڳائي رکيو. چنڊر ڏينهن سنگرو مهراج جن
 جو جنم ڏينهن مڃي پوري سک ۽ شردا سان
 ملهائيندا رهيا.

ڪلڪتي ۾ رهندي سيٺ ڀروشور داس جي سڃي
 ڀريوار سندن سک ۽ شردا سان خوب شيوا ڪئي. سڄو
 ڀريوار سوامي جن کي ڀڳوان جو روپ سمجهي سندن
 ڀوجا ڪرڻ لڳا. سڄي ڀريوار ۾ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
 لاءِ اهڙي ته شردا جاڳي جو سڄي ڀريوار کانئن نام دان
 ورتو ۽ سندن چوڻ ڏوٽي اهو جل آمرت سمجهي سڀ
 ڀي ويا. ڀرم ڀوجنيم سوامي جن سندن ڀڳتي ۽ وشواس
 تي ڏاڍو پرسن ٿيا ۽ کين دل سان آشورواد ڏنائون.
 سندن ڪرپا سان هيءُ ڀريوار خوب ڦلڻ ۽
 ڦولڻ لڳو. سندن ڏنڌن ۾ برڪت ٻوندي ويئي
 هن برڪت سان سندن ڀڳتيءَ ۾ واڌارو ايندو ويو
 ۽ سندن وشواس ويو ٿي وڌندو. هنن پنهنجي

سنگرو مهرآج جن جي شيوا تن، من ۽ ڏن سان
 ڪري توڙي نياڻي. سنگرو مهرآج جن جي ورسِي هيلي
 تي هر سال اچي خوب شيوا ڪندا رهيا. سندن
 دل ۾ اهڙي ته شردا جاڳي جو 1978 ۾ شريمد پڳوت
 گيتا سنڌيءَ ۾ ڇپرائي پرم پوجنيم سوامي جن جي
 پوتر شيوا ۾ ارڙڻ ڪيائون. سندن صدا اها ٿي
 هوندي هئي ته پنهنجي سنگرو مهرآج جن جي
 خوب شيوا ڪري ڪين پرم ڪريون ۽ سندن
 نالو امر ڪريون. پنهنجي سنگرو مهرآج جن جو
 نالو امر ڪرڻ لاءِ هن پريوار پرم پوجنيم سوامي
 جن جي هردوار واري دربار کي نئون روپ ڏيئي
 اتي پنهنجي سنگرو مهرآج جن جي مورتيءَ جي
 استابنا ڪري سندن نالي هڪ سندر ڌرمشالا
 جوڙائي آهي، جتي پريهه اچي سکر پائين ٿا.

اهڙي نموني ڪاڪتي جي پريمين کي نام دان
 ڏيئي ۽ ستسنگم روپي آمريت پياري پرم پوجنيم
 سوامي جن اجهڙو موٽيا، جو ڪين هتان جي آشرم
 جي ويوسٽا جي اون هئي. هتان جا پريهه سڀ
 وانگر سندن درشن جي آس لڳائي ويٺا هئا سي
 ڏاڍو خوش ٿيا. آشرم ۾ رڙڻڪ اچي ويئي.
 سندن رڙڻ تي رهڻ تي آشرم جي ڊيڪ ڀال سندن
 پريهه ٻاڏو هلايو ۽ هڏمان پراساد ڪندا رهيا.

هي شرداڻو پڄت هر روز پڄن پاو ڪندا ۽ ڀرڀمين
 ڪي نت نيم سان رامائڻ جو پاڪ ٻڌائيندا هئا.
 اها ويوسٽا ڀرم ڀوجليم سوامي جن ڪي ٿاڍي
 پسند آئي.

ڀرم ڀوجليم سوامي جن جي ٻڌارڃڻ جو ٻڌي
 ادرش نگر ۽ اجمير جا ڀرڀمي سندن سڳوري درشن
 لاءِ ڊوڙندا آيا. سندن درشن ڪري دل ٺارياڻون،
 ڪين عرض ڪرڻ لڳا ته سائين هيئن وڇوڙو ٿيئي
 نه هليا وڃو. اسين ٿوهان جي درشن ٻڌان ويڳاڻا
 ٿي ٿا وڃون. ڀرم ڀوجليم سوامي جن ڪين سمجهائي
 چوڻ لڳا ته ٿوهين هر روز نت نيم سان درٻار ۾
 اچي سٽسنگ ٻڌي نام جو سمور ڪندا رهو. اسين
 ٽم سدا ٿوهان سان ساڻ آهيون.

ڪجهه ٽيڏهن اجمير ۾ رهي ڀرڀمين جي پياس
 ٻجهائيندا رهيا. پر ٻڙودي جا ڀرڀمي خاص ڪري
 دادي ستي ڪين آئي اچي ڀرڀمين ڪي درشن
 ٽيڻ لاءِ چڪ ڪندي رهي. ڀرڀمين جي سڪ پوئي
 سڌ ڪي ڀرم ڀوجليم سوامي جن ٺاري نه سگهيا.
 سو ٻڙودي جي رتن جي ٿياري ڪرڻ لڳا.

ٻڙودي پهچي ڀرڀمين ڪي درشن ٽيئي سٽسنگ
 جي خوب موج مچاياڻون. ڀرم ڀوجليم سوامي
 جن جي ٻڌارڃڻ جي خبر سڄي شهر ۾ بجلي
 وانگر ڦهلائي ويئي. سڪايل ڀرڀمي درشن لاءِ

ڊوڙندا آيا. سڀني جي دل ۾ سوامي جن لاءِ انهن
 شرڏا هڻسي ۽ هو سندن شيوا ۾ لڳي ويا. پرم
 پوجن سوامي جن پريمهن جي ڪوٺ ٿي وارا
 ڪاٺي ۽ ٻين جڳهن تي وڃي پريمهن کي درشن
 ڏيئي ستسنگ ڪندا هئا. هتي سندن سمپرڪ
 سنت اوڏو داس جن آيا. سنت اوڏو داس جن جي
 دل ۾ پرم پوجن سوامي جن لاءِ اهڙي ته شرڏا جاڳي
 جو هو ٻالي، مرداني وانگر اٿئي پهر ساڻن گڏ رهڻ
 لڳا ۽ اتان موٽڻ تي ساڻن گڏ اچي رهڻ
 لڳا.

ٻڙوڊي ۾ رهندي دادِي ستي، دادِي گياني ٻائي
 ۽ دادِي اچمي ٻائي سندن خوب شيوا ڪئي. هتي
 سينت گانگنداس نٿومل ساگر ٽاڪير وارا سندن
 سمپرڪ ۾ آيا. هي سندن نوان پريمي هئا پر سندن
 آمريت روپي مٿس وڃڻ ٻڌي اهڙا ته مڱڻ ٿي ويا جو
 ڪن وٺي وڃي پنهنجي پنکلي ۾ رهايائون ۽ ڪن
 عرض ڪيائون ته اٿي رهي هر روز ستسنگ جو
 ڊيهاڻ لڳائين. ستسنگ لاءِ ٻن هتي دادِي ستي
 ويوسا هئي. سندن سک ۽ شرڏا ڏسي پرم پوجن
 سوامي جن هتي رهي هر روز ستسنگ ڪرڻ لڳا.
 ستسنگ ۾ پريمهن کي هر ڀل اها سکيا ڏيندا هئا
 ته ڀل ڀل پريو جو سمور ڪري هيءُ منهن جيون

سڏو ڪريو. هيءَ ويل وري اسان کي هٿ نه
 ايندي. انهيءَ ڪري غفلت جي نند مان سجاڳ
 ٿي هن مايا موهم کي تياڳي ڀرماتما ۾ سڳي ڀريت
 لڳايو. اها ڳالهه سمجھائڻ لاءِ ڪين هي ڀڄڻ
 ٻڌايائون.

شبد - (سر ڀيرو)

1. اٿئي ساجهر ڪر نه سجاڳي
 چڙي نند گهڙي ڪر ياد ڏئي
 مان محبت واري ماڳر کي
 تو ٿم ڏينهن وڃايو گهمندي
  2. تو ٿم رات گدواڻي سمهندي
 پنهنجو پاڻ کي ڪوڙو مان ڪي
 لائق موهم مايا جي داغ کي
 هي عمر وڃي ٿي هلندي
  3. ٽڪي نهر جيئن وهندي
 ڌيان ڌار سگهو هل ڀار سگهو
 لنگهي چوهم چوان جي ڇاڳر کي
 ڏس ڀر گهڙي هي ڀلڪ ويئي
  4. اڏي اوڪ منجهان هيءَ خلق ويئي
 تنهنجي اڄ سڀاڻي ٿيندي جان ٻهائي
 ڪين جهاڳندي هن جهاڳر کي
 هي ماڏو نند اڀاڳي
- جب نام گروءَ جو جاڳي

اود يا موهه واري ڪٿي ٿرت جاري

وار وارث ٿي ٿون واڳم ڪسي.

هي ڀڄن ٻڌائي ڪين سمجهاڻي چوڻ لڳا ته
 پاڳن سان اسانڪي هيءُ ملش روڍي جاهد ملو آهي
 ۽ وڏن پاڳن سان اسانڪي سندن جو سنگم ملو آهي
 سو اسين هر روز ستسنگم ۾ اچي ڀرماتما جو سمور
 ڪريون. ڀرماتما جي سمور سان ئي اسين هيءُ
 سنسار روڍي ساگر مان ڀار لنگهي سگهنداسين.
 اسين انهيءَ ڏور غفلت جي ڏند ۾ غلطان ٿي ماها
 موهه ۾ غوطا کائي رهيا آهيون. اسان اهو ڀلجي
 ويا آهيون ته هيءُ دنيا مسافر خانو آهي. هتان هر
 ڪنهن کي هڪ ڏينهن هلاو آهي. سڀ ڪجهه هتي
 ئي رهجي ويندو. ڪير به اسان سان ساڻ نه هلندو
 صرف ڀرماتما جو ڏاڍو ٿي اسانجو سهارو ٿيندو.
 انڪري سڃهند يٿي سڃاڳ ته ٿي ڀل ڀل ڀرماتما کي
 ڀڪاريون. هڪ ڀل به وڻڻ نه وڃايون. ائين نه
 ٿئي جو ويل وڃڻ کانپوءِ ڀڄتاڻو ڏوي. اها ڳالهه
 چڱيءَ طرح سمجهاڻ لاءِ ڪين هي درشتانت
 ٻڌايائون.

درشتانت — هڪ جهنگل ۾ هڪ ڪاٺير رهندو هو
 هر روز کانڊون ڪٿي انهن مان ڪو ٿلا ٺاهي شهر
 ۾ وڃي وڪڻي ايندو هو. اهڙي نموني هو پنهنجي
 پريوار جو پالڻ پوشت ڪندو هو. هڪ ڏينهن راجا

شڪار ڪندي پنهنجي ساٿين کان وڇڙي رستو ڀڄي
 پيو. رستي جي تلاش ۾ ڀڳندي ڀڳندي راجا
 اچي ڪاٺڀر وٽ پهتو. اُچ ۽ بڪم ۾ وياڪل ٿي
 ڪاٺڀر کان پئڻ لاء پاڻي ۽ ڪاٺڻ لاء روئي گهريائين.
 ڪاٺڀر سندس حالت تي قياس ڪائي کيس پاڻي
 ڀياريو ۽ جيڪا روئي پاڻ ڪاٺڻ لاء آندي هئائين
 سا کيس ڪاٺڻ لاء ڏني. راجا روئي ڪائي ۽ پاڻي
 پي ڏاڍو ڀوسن ٿيو. کيس چيائين ته مان هن ملڪ
 جو راجا آهيان جڏهن به توکي ڪڏهن شيء جي
 ضرورت پوي ته بهان سنڪوچ جي مون وٽ
 هليو اچجان. تو پنهنجي مصيبت جي وقت جيڪا
 شيوا ڪئي آهي انهيءَ لاء مان توهنجو شڪر گذار
 آهيان. اهو چئي راجا رستو ڀڄي پنهنجي ماڳ
 موٽيو.

ويچارو ڪاٺڀر هر روز ڪاٺيون ڪٽي پنهنجو
 گذران ڪندو رهيو. ائين ڪندي جهنگل مان
 ڪاٺيون ختم ٿيڻ لڳيون. کيس اها چڻا ستائڻ
 لڳي ته هاڻي گذران ڪيئن ٿيندو؟ تڏهن کيس
 راجا واري ڳالهه ياد آئي ته راجا چيو هو ته
 مصيبت جي وقت هو پنهنجي مدد ڪندو. سو
 هڪ ڏينهن ٺهاري ٿي اچي راجا جي درٻار ۾ پهتو.
 درٻارن کي چيائين ته راجا کي وڃي ٻڌاء ته جهنگل
 مان توهنجو ڪاٺڀر دوست آيو آهي. راجا اها خبر

ٻڌ ٿي ٿي کيس درٻار ۾ گهرائي حال احوال پڇيو. کانئس عرض ڪري چيو ته راجا جهنگل مان کانئس ختم ٿي ويون آهن. هاڻي مان پنهنجو گذران ڪيئن ڪندس. انهيءَ چئتا هونڪي ٿاڍو ستايو آهي. سو توهان وٽ مدد لاءِ آيو آهيان.

راجا سندس هيڙي حال تي قياس ٿاڻي وزيرن سان صلاح ڪئي ته هن غريب جي ڪوڙي نموني مدد ڪجي جو زندگيءَ ۾ هيءَ سڪم سان رهي سگهي. وزيرن راجا کي راءِ ڏني ته هن کي پاسي وارو چندن جي وڻن وارو جهنگل ڏنو وڃي جيئن هيءَ مالا مال ٿي وڃي.

سو راجا سندن آڙ پڳت ڪري کيس چندن جي وڻن وارو جهنگل ڏيئي ڇڏيو. کانئس ٿاڍو خوش ٿيو. راجا جا شڪرانا مڃي اچي انهيءَ جهنگل ۾ پهتو ۽ لڳي ويو پنهنجي پراڻي ڪرت ڪار تي. هيءَ اڳيائي کانئس هر روز چندن جون لکڙيون کڻي انهن جا ڪوٺا ٺاهي ڪري وڃي شهر ۾ وڪڻي پنهنجو گذر بسر ڪندو هو. ڇاڪاڻ ته لکڙيون ٻاري هڻڻ ڪري ڪنهن ۾ ڏکون پئي لڳيون انڪري انهن جا ڪوٺا ٺاهي شهر ۾ وڪڻي ويندو هو.

گهڻن ڏينهن کان پوءِ راجا کسي هڪ ڏينهن پنهنجي کانئس دوست جي ياد آيو. سوچڻ لڳو ته

هاڻ ته هو چندن جون لکڙيون وڪڻي خوب مادار
 ٿي سگهي جيون کائيندو هوندو. اهو سوچي پنهنجي
 وزير کي وٺي ان جي ڳولها ۾ نڪتو. اتي پهچي
 هنن ڏٺو ته هتي ته ڪاريءَ وارا ڪم لڳا پيا آهن.
 سڄو ميدان صاف لڳو پيو آهي. تنهن تي راجا وزير
 کان پڇيو ته پائي! هي چندن جو جهنگل ڪيڏانهن
 غائب ٿي ويو. ڪٿي غلط جڳهه، تي ته نه وٺي آيو
 آهين. ايتري ۾ کين ڀريان هڪ وڻ هيٺان ننڍڙي
 جهوپڙي نظر آئي. هو گهوڙا ڪاهي جهوپڙيءَ وٽ
 آيا. اُتي هنن ڏٺو ته ڪاٺير ساڳئي ڦٽي حال لکڙيون
 ٻاري ڪوٺا ٺاهي رهيو آهي. اهو ڏسي راجا کي
 ڏاڍو افسوس ٿيو ته هي آڳياڻي ڪاٺير چندن جي
 هن آملهه ڪاٺين کي جلائي ناس ڪري رهيو آهي.
 راجا گهوڙي سان لهي ڪاٺير کان حال احوال
 ورتو. ڪاٺير راجا کي چوڻ لڳو ته راجا! توهان
 جو ڏنل هي جهنگل به هاڻي ختم ٿيڻ وارو آهي.
 مونکي اها چٽا هٿي ته هن کان پوءِ ڇا ٿيندو چڱو
 ٿيو جو توهان اچي ويا. راجا کيس چيو ته منهنجو
 چوڻ مڃي چندن جي هڪ لکڙي ڪٿي وڃي بازار ۾
 وڪڻي اچ. ڪاٺير سوچڻ لڳو ته هڪ لکڙي ڪير
 وٺندو ۽ هڪ لکڙيءَ جو ڇا ملندو. پر راجا جو چيو
 مڃي هو بازار ۾ آيو ۽ هڪ دوڪاندار کان پڇيائين

ٽم ڀاڻي ! هيءَ لکڙي وٺندي ؟ دکاندار لکڙي
 ڏسي سڃاڻي ورتو ٽم هيءَ ته ڇڏن جي لکڙي
 آهي . سو چيائينس ته مان هن لکڙيءَ جا ٻه روپيا
 ڏيندس . اهو ٻڌي کانئس عجب ۾ پئجي ويو .
 عجب وڃان چيائين ته هن لکڙيءَ جا تون ٻه روپيا
 ڏيندي ؟ دکاندار سوچيو کانئس ڪي ٻه روپيا شايد
 ٿوڙا لڳا آهن سو چيائينس ٽم جي ٻه روپيا ٿوڙا
 ٿا لڳن ته چار روپيا ڪٿي وٺ . اتي هاسي واري
 دکاندار سوچيو ته هو دکاندار هن غريب کانئس ڪي
 ٺڳي رهيو آهي سو کيس سڏي چيائينس ته تون
 اها لکڙي مونکي ڏي مان توکي ان جا ڏهه روپيا
 ڏيندس . کانئس رڙ ڪري چيس ته ڏهه روپيا !
 دکاندار سمجهيو ته ڏهه روپيا به ٿوڙا لڳا اٿس سو
 چيائينس ته مان هن لکڙيءَ جا پنجويهه روپيا
 ڏيندس .

اهو ٻڌي کانئس زور زور سان روٽ لڳو .
 دکاندار چيس ته ڀاڻي تون روئين ڇو ٿو ؟ تنهن
 تي کانئس چيس ته مان برباد ٿي ويس، اتي جي ويس
 مون اهڙيون هزارين آلهه لکڙيون جلائي ڪوٺا
 ڪري برباد ڪري ڇڏيون . مونکي جي اها خبر
 هجي ها ته هي لکڙيون ايڏيون ملامتيون آهن ته
 هوند مان انهن مان مالا مال ٿي وڃا ها . پر هاڻ
 پڇاڻ مان ڇا ڀڃندو اها ويل ته هٿن مان هلي وئي .

ڀرم ڀوجليہ سوامي جن اهو درشتانت ٻڌائي ڀريمين
 کي چوڻ لڳا ته هي مانڪم ديهم آموڪ آهي . ان
 جو هر هڪ ڀل هر هڪ سوانس ملهائڻو آهي جنهن
 جو ملهه ڪٿڻ جو ڏاهي . جي اسين سلسار جي
 مايا چار ۾ ڦاسي ڀنهن جو ڀاڻ ڀلائي ڪوڙ
 ڪمائينداسين ته آنت ويٺي ان ڪاڏير وانگر سڀ
 ڪجهه وڃائي هٿ هڻنداسين : ماڪ اسانکي
 سوانسن جو آملهه خزانو ڏنو آهي ته هر سانس ۾ ان
 ڀرماتما جو سمورڻ ڪري مڪتي پراپت ڪريون .
 ڇاڪاڻ ته هي مانڪم ديهم اسان کي وري وري
 هٿ نه ايندي . انهيءَ ڪري سنڌن جي شوق ۾
 اچي سنڌنگ روڻي آمريت پي اتر ڀن کي پراپت
 ڪريون . ان ڳالهه کي چئيءَ طرح سمجهائڻ لاءِ
 هيليون سلوڪ چيائون .

مانڪم جنم آموڪ ، ڪنهن ڀاتو ڀورن ڀن تي
 سو ڀڳو ساگر جي ڀيڙ ۾ ، رڙهي ڪرم رول ،
 ساهي سنڌن سان ملي ، لهه اتر ڀن اڏول ،
 هر هر اهڙو ڏول ، هٿ ايندءَ ڪينڪي .
 اهڙي نموني ٻڌندي ڀرم ڀوجليہ سوامي
 جن ڀريمين کي هر روز سنڌنگ روڻي آمريت
 ڀماري مست ڪندا رهيا . ڀريمي سوامي جن جي
 ڀريم جي ڏوريءَ ۾ اهڙا نه هڪا ٻڌجي ويا جو

کين اتي رهي پوڻ لاءِ ويندي ڪرڻ لڳا. انهن پريمين ۾ خاص ڪري سنت اوڌوداس، دادِي ستي ۽ سينت گانگنداس جي سڄي پريوار سندن سک ۽ شردا سان خوب شيوا ڪري کين پرسن ڪيو. ڀرم پوجن سوامي جن جي به هنن مٿان خوب ڪرپا هئي.

آخر ڪجهه ڏينهن کانپوءِ ڀرم پوجن سوامي جن پريمين کان موڪلائي اجمير هليڻ جي تياري ڪرڻ لڳا. پاري من سان پريمين کين وري جلدي درشن ڏيڻ جي ويندي ڪري ودائي ڏني. سينت گانگنداس، سنت اوڌوداس، دادِي ستي ۽ ڪجهه ٻين پريمين ڀرم پوجن سوامي جن سان اجمير هليڻ جي تياري ڪئي. اٿان هليڻ کان اڳ ڀرم پوجن سوامي جن پڙودي جي پريمين کي هر چنڊو ٽي ستڪرو مهراج جن جو ڏينهن ملهائڻ جي حدايت ڪري آيا.

سڪم سان ڀرم پوجن سوامي جن اجمير پٿاريا، سڀني سڪايل پريمين سندن خوب آڇيان ڪئي. ڪجهه ڏينهن گذرڻ کان پوءِ دادِي ستي ڀرم پوجن سوامي جن کي عرض ڪيو ته سندن پاران ڪرو گرانٽ صاحب جو اکڻ پاڪ رکايو. سندن عرض اولائي ڀرم پوجن سوامي جن درٻار صاحب ۾

گرو گرنٽ صاحب جو پاٽ صاحب سک ۽ شردا سان
 رکايو. پاٽ صاحب جي رکائڻ سان اشرم آڻي پوٽو
 ٿي ويو. سنگرن ۽ سلتن جا آهرت وچن ٻڌي
 پريمين جو هرديه سبتل ٿي ويو. صبح کان شام
 ٿاڻين پريمين جي پيڙ لڳي پيئي هئي.

دادي ستي ۽ سين گانگداس ۽ ٻڙودي مان
 ايل پريمين گرو گرنٽ صاحب ۽ سنگت جي خوب
 شيوا ڪئي. سڪ سان پاٽ صاحب جو پوڳه ٻيو
 خوب پرساد ورهايا ويا ۽ ڌام ڌوم سان پندارو ڪيو
 ويو. سڀ پريمي پرساد ڀائي پنداري مان وچن
 ڀائي، ڇن ٻڌي پرسن ٿي پنهنجي پنهنجي ماڳ
 موٽيا.

پاٽ صاحب جي پوڳه پوڻ کانپوءِ دادي ستي
 ٻن پوڄن سوامي جن کي ويندي ڪئي ته گرو
 گرنٽ صاحب لاءِ الڳ ڪمر و لهرائڻ گهرجي. ٻن
 پوڄن سوامي جن ان جو نقشو تيار ڪرائي ٻڪڙ
 دادي ستي جي سامهون ٿي هي شپ ڪار به شروع
 ڪري ڇڏيو. هن ڪمري لاءِ هڪ ڊوار جي ڀرسان
 جڳهه طئه ڪئي ويئي. ٿورن ڏينهن ۾ ڪمر وڻهي
 راس ٿيو جتي گرو گرنٽ صاحب سان گڏ رامائڻ ۽
 ٻين پرگاش گرنٽ پڻ رکيو ويو.

هتي اشرم ۾ رهي ٻن پوڄن سوامي جن جو

اڻاهه پيار ڀائي، سندن سسنگه روڻي آهوت پي،
 مان سمان ڀائي سينت گانگداس ۽ دادي سني
 ائين محسوس ڪرڻ لڳا جڏهن سرگم ڀوري ۾
 ويٺا آهيون. سندن هٿان وڃڻ تي دل ٿي نه پئي
 ٿي. پر پنهجا فرض پورا ڪرڻ ۽ ڀريوار جي پرورش
 جي اڙن ڪري هاڻ ڀرم پوڄنيم سواءِ جي ڪن
 ڀاري من سان آگيا ورتائون. ڀرم پوڄنيم سواءِ جي ڪن
 ڪين آگيا ڏيئي چيو ته اها اها هاڻ هيءَ سڪ سندن
 ڏهون جو ٺاٽو توڙي ٿاڻين ٺهائجو. هيءَ ڀرم جي
 ڏوري پڪي ۽ پڪي هئي جيڪو هڪ دفعو هن
 ڏوريءَ سان ٻڌجي ويو سو هميشه ٿي ٻڌو رهندو.
 سينت گانگداس جو سڄو ڀريوار انت سمير ٿاڻين
 ڀرم پوڄنيم سواءِ جي ڪن، من ۽ ڌن سان
 خوب شيوا ڪندو رهيو. سندن جوڻي جوت سمائڻ
 کانپوءِ سندن سپتر شري نارائنداس آشرم ۾ اچي
 مهنن جا هئا آشرم جي سار سنڀال ڪندو رهندو
 آهي. هيءَ ساڻن جن جو شيوڪ ڀريمين کي هر
 سال ڀرم پوڄنيم سواءِ جي ڪن جي ٺهڻ سروب جون
 تصويرون ٺهرائي، انهن کي ڏهن ۾ درشن ڪرائي شردا
 جا سمن ڇاڙهندو رهي ٿو.

ٻڙودي مان اچڻ کانپوءِ ڀرم پوڄنيم سواءِ جي ڪن
 ڪجهه ڏينهن آشرم ۾ رهي ادرش لکڻ ۽ اجهڙ جي
 ڀريمين کي سسنگه جو ديهان لڳائي خوب الله

وٺائيندا رهيا. هاڻي وري بمبئي جي پريمين ۾
 پوڄيٽر سوامي جن کي بمبئي ۾ اچي سڀني سڪايل
 پريمين کي درشن ڏيڻ لاءِ عرض ڪيو. هيءُ سڪايل
 پري ڀڪار ٻڌي ۾ پوڄيٽر سوامي جن بمبئي وٺڻ
 تي روانا ٿيا.

بمبئي پوڄيٽر کي سڀني ايسروداس گروڀالڊاس
 ڏاڏاڻي جيڪو سندن پراڻو پريمي هو ۾ پوڄيٽر
 سوامي جن کي ويٺي ڪٿي ته سندن ڪٿيا کي
 پوڄيٽر ڪري سٽسنگ جو ڊيپاڻ اٿي لڳائي پريمين
 کي آندو وٺائين. ۾ پوڄيٽر سوامي جن سندن سڪايل
 ۽ شوق ڏسي سندن عرض اڳوايو.

ڪجهه ڏينهن کانپوءِ سندن شوق ۾ پريمين ميران
 جو سروي ڏاڏي ڏاڏي مٿي سندن گهر هلي
 سٽسنگ جو ڊيپاڻ لڳائڻ جو عرض ڪيو. جيئن اٿان
 جا پريمي ۾ پوڄيٽر سوامي جن جو درشن ڪري
 سٽسنگ جو لاپ وٺي سگهن، هتي ۾ پوڄيٽر سوامي
 جن جي سمجهه ۾ پري ڏيونداس آيو. درشن
 ڪندي ئي سندس شوق جو ساگر امڙي پيو. هي
 پريمي سندن پريم ۾ اهڙو ته متوالو ٿي پيو جو سڀ
 ڪجهه پلائي سندن چرڻن ۾ رهي سندن چوڻ شيوا
 ڪرڻ لڳو. سندن سڪايل ۽ شوق ڏسي ۾ پوڄيٽر
 سوامي جن هن مٿان اڻپرواڊ جو هٿ رکيو ۽ سندس

ويٽي ڪرڻ تي سندس گهر وڃي سندس ڪٽيا
کي پويتر ڪيائون . سندس شيوا تي پرسن تي
هي ڀڄڻ چيائون .

ڀڄڻ

1. شيوا سڃاڻن ته ماڻي - شيوا سڃاڻن
جنهن جي آڱڻ ستڙو ۽ سنڌ اچن ٿا
پريم تي پرسن تي پير وڪن ٿا
جس جلم سنڌا ٽن ڀاڱن ڪلن ٿا
ٿو وري چو طرف کان وارو ويراڳين .
2. جنهنجو مستڪ گروءَ اڳيان روز نمي ٿو
سڪ سان سڃي شيوا ڪري چرن چمي ٿو
ايندي ويندي سنڌ گرو ڀوجن جهمي ٿو
سچ ته ٽن آڻاڻو محبتي ماڳين .
3. ڪهي ٿيئون ڪرم جڏهن ڏرم ڪلن ٿا
ٿڌهن گودي ۽ سنڌ ملن ٿا
وڃن ٿڪيا ٿيڏهن سکيا واءِ لڳن ٿا
برهم سنڌو باغ کلي ڀاڱهه پيراڳين .

پريم ڀوجيه سوامي جن هن ڀريمي جي شيوا
سڪ ۽ شرڌا تي ڏاڍو ڀرسن ٿيا . سوچڻ لڳا ته هي
سلسڪار هن جي پورو جلم جا آهن . هيءَ ڀريمي
پرمات جي راهه ۾ سڀي طرفي ڪري سگهي ٿو
سو ڪائناتس ڀڄيائون ته ڀاڱي ٿي پونداس اسين ٿيڻدي
ڦڙت ۽ شيوا تي پرسن ٿيا آهنون پر ٻڌاه ته ٿو

گرو ڪري نام دان ورڻو آهي؟ ڏهن ٽي ٽي ڏيونداس
 نمرتا سان ڀرم پوڄايم سوامي جن کي ڇهو نه مون
 اڃا گرو نه ڪيو آهي. ڀرم پوڄايم سوامي جن کيس
 سمجھائي ڇوڻ لڳا ته هن روحاني راهه ۾ گروءَ
 کان سواءِ هڪ قدم هلڻ به محال آهي. پنهنجي
 ستگرن کان نام روپي ڇاپي وٺي اندر جا پت کولي
 آتم ساکياڻڪار ڪري پنهنجو هي جلم سڦل ڪري
 سگھون ٿا. بنا گروءَ جي گت ٿي ڪانهي. هي
 مانس جلم بنا نام سمرڻ جي اڪيار ٿو آهي. گروءَ
 جي موهه چٽيءَ طرح سمجھائڻ لاءِ هيلينون
 درشانت ٽي ٿاڻون.

درشانت :- گرو امرداس جن شروع ۾ ويشترو
 پنٿ کي مڃيندا هئا. هنن جي ٽيرڻن ۾ گهري
 شردا هئي سو هڪ ذم ٻئي سال گنگا ۽ شان ڪرڻ
 ويندا هئا. جڏهن ويهون ڀيرو گنگا ۽ شان ڪري
 موٽي رهيا هئا ته مورا ڳوٺ وٽ سندن ملاقات هڪ
 برهمڇاريءَ سان ٿي. ٻنهي گڏجي وڻ هيلان
 وڻرام ڪيو ۽ گڏجي پوڄن ڪيو. سندن ڀروڙ ايترو
 نه وڌي ويو جو برهمڇاري گرو مهراج جي اکره
 تي رات سندن گهر ۾ لڳا جتي گرو مهراج جن
 سندن خوب خاطرداري ڪئي. برهمڇاري سندن
 نرمين، ڏهنائي ۽ مڙر رهنما ٿي اهڙو نه مڪڻ ٿيو

جو سوچڻ لڳو ته هي ڪنهن ڪامل گروءَ جو شش آهي. سو رات جو جڏهن آرامي ٿيا ته ڪائڻس پڇيائون ته پاڻي ٽنهنجي وهندڙ تي ڏاڍو خوش ٿيا آهيو. هاڻي اسان کي ٻڌاءِ ته هي ڪيان ٽوهان ڪهڙي گروءَ کان ورتو آهي؟ تنهن تي گورو امر داس جن کيس جواب ڏنو ته ”پاڻي! مون ته اڃا گورو نه ڪيو آهي.“ اهو ٻڌي برهمچاريءَ کان رڙ ٺڪري ويئي. چوڻ لڳو ته توهان پيريءَ تائين اڃا گورو نه ڪيو آهي. تون نڪرو آهين. اهو چئي پنهنجا ڪرم ڪٽڻ ويٺو. جي منهنجو ته ڌرم پرست ٿي ويو. منهنجو گنگا اُشيان اڪيارڻو ٿي ويو. مون کي خبر هجي ها ته تون نڪرو آهين ته مان ٽنهنجي هٿ جو پاڻي به نه پيان ها. هاڻ مون کي موتي وڃي گنگا اُشيان ڪرڻو پوندو جيئن منهنجو هي پاپ ڌوئجي وڃي. اهو چئي اوڏي مهل رات جو ٿي پنهنجو بستر و گول ڪري مائو گنگا ڏانهن روانو ٿيو.

برهمچاريءَ جو هي رقاءَ ڏسي گورو امر داس جي دل کي گهري چوٽ لڳي. سوچڻ لڳا ته جيون جا هيترا سال مون سمورن جو نه ڪيو. انهيءَ چنڊا ۾ ڪين سڄي رات نٺو نه آئي.

اوچتو دريا ت ويٺي سندن ڪن ڏسي گر پاڻيءَ جو مدر ٻـولـاءِ ٻـيو. اها گر پاڻي ٻـيـي امر و پڙهي

رهي هئي. بيبي امرو گرو انگڊ صاحب جن جي
سبڌري هئي جيڪا ٿارو سندن ڀائٽي سان پوڙهي
آئي هئي. هو روز صبح جو جلدي آئي اٿن
گري جپ صاحب ۽ ٻين گرن جي واڻي پڙهندي
هئي.

ان وقت جيڪا اموت پاڻي بيبي امرو پڙهي
رهي هئي ان جو ارت هو ته جيڪو پوڙش لوهه جي
ڪٽيءَ جهڙو نيچ چونءِ هجي پر گرو ڪرڻ سان هو
سون سمان شد ٿي وڃي ٿو ۽ گروءَ کان واهگروءَ جو
شبد روپي اموت نام وٺي هن جو هردو اهڙو نه
تريت ٿيو وڃي جو هن کي ٻئي ڪنهن ڀدارت جي
لوڙهه ٿي نٿي ٿئي.

گرو امرداس جن کي هي شبد ٻڌي دل ۾ گهي
چوٽ لڳي سوچڻ لڳا منهنجي جيون بنان گروءَ جي
وڻڻ هلي ويٺي. جيئن شبد پورو ٿيو تيئن ماڙيءَ
تان اهي بيبي امرو وٽ آيا. کائڻس پيئائون نه
نه پڌري ٿون هي ڪلهنجو شبد ڳائي رهي هئڻ
تڏهن ئي بيبي امرو امروٽا سان کين ٻڌايو ته هي
شبد گرو نالڪ صاحب جن جو آهي جهلجي گديءَ
ٿي هن وقت هن داسيءَ جا ٻڌا صاحب گرو انگڊ
صاحب ويٺل آهن.

اها ٻڌي گرو امرداس کيس ويٺي گري ڇڏي

ٽه اسان کي هيٺو ٿي هنن وٽ وٺي هل جو اسان
 جي دل سندن درشن لاءِ ٽڙ ٿي رهي آهي. ٿلهي
 بيبي امرو کين چيو ته بابا هن وقت مان اٿي هل
 لاءِ هڪجهڙو آهيان جو ڪجهه ڏينهن اڳ ٿي مان اٿان
 اٿي آهيان. وري سندن اها آڳيا آهي ته جڏهن
 هو مون کي گهرائين ٿڌهن ٿي مان اٿي وڃان. انڪري
 ڪجهه ڏينهن ٿوري مان توهان کي اٿي وٺي هلندس.
 پر گرو امداس جن کيس منٿون ڪري چيو ته
 پٽري تون اسان کي هيٺو ٿي اٿي وٺي هل جيڪو
 پاڻ پوندو سو اسين پنهنجي سر تي جهلينداسين
 تون ڪو به ڏڪر نه ڪر. اهڙي اڪير ڏسي بيبي
 امرو کين وٺي ڪنڊور ۾ اٿي جتي گرو اگند صاحب
 بهراجهان هئا. گرو امداس جن کي ٻاهر بهاري
 بيبي امرو پتا صاحب جن کان آڳيا وٺڻ لاءِ اندر
 سندن در ٻار ۾ ويٺي. گرو صاحب ته ڄاڻي ڄاڻڻ
 هار هئا سو کيس ڏسي چيائون ته پٽري جنهن کي
 پاڻ سان آندو اٿئي انهن کي ٻاهر ڇو بهاري اٿي
 آهيون. ڇو پاڻ خود ٻاهر اچي سڀڻ وانگر گرو
 امداس جن سان گڏيا پر گرو امداس جن سندن
 چوڻن ۾ ويهي کين امداس ڪري چيو ته اسين
 توهان جي شوق ۾ آيا آهيون ڪري ڪري اسان
 کي پنهنجي چوڻن ۾ جاءِ ڏيئي آشيرواد ڇو هٿ
 اسان هٿان رکو.

ٻوٽ ڪرو اهر داس جن اٿي رهي سنگون جي
اهڙي نه لکن سان شيوا ڪئي جو سنگون کين
پنهنجي ڪرپا سان رڱي لعل ڪري ڇڏيو ۽ اڌت ۾
کين ڪرو گدي بخشيائون .

هي درشتانت ٻڌائي ٻـرم ٻـوجـلـيم سوامي جن
ٻـوـجـمـين کي چوڻ لڳا ته هن سنسار روپي ساگر
مان ٻار پوڻ لاءِ سنگروءَ روپي ملاح جي ضرورت
آهي . ٻـوـجـمـين کي سنگروءَ جي موها جو هيءَ سلوڪ
ٻڌايائون —

اهڙي ڪير ڪري ، سامي ٻڌا سنگروءَ
ڀڳت جوت ويراڱه جا، ڏٺي پندار ڀري ،
انهڙيءَ جوت اندر ۾ ، ستم ست ٻـري
ڀاڱ نه ٿئي ڀري ، رمتا رام اکين کون

شري ڏيونداس کي سوامي جن جي ستسنگ
ٻڌڻ کان پوءِ سوامي جن لاءِ اٿاهم شڙڏا جاڳي ۽
سندن خوب شيوا ڪرڻ لڳا . هڪ ڏينهن ٻـرم ٻـوجـلـيم
سوامي جن کي ويندي ڪيائين ته مون تي ڪرپا
ڪري مون کي نام دان ڏيو جيئن مان توهان جي
چوڻن جو سمورڻ ڪري هيءَ جلم سڦلو ڪريان .
ٻـرم ٻـوجـلـيم سوامي جن سندن شيوا ۽ شڙڏا ڏسي
کيس نام دان ڏنو . نام وٺڻ کان پوءِ شري ڏيونداس
ٻـرم ٻـوجـلـيم سوامي جن کي ٻـرم مائما جو روپ سمجهي
سندن خوب شيوا ڪرڻ لڳا . انهي ٻـرم سندن

ڏيان ۾ رهي سمون ڪرڻ لڳا. نه صرف ايترو
پر هر سال سڄي ڀريوار، ڌرمپٽي شريمني ڪلاوٽي
سپٽر ڀرت ڪمار، ڌرو ڪمار، گورڏن، ڌيءَ چندرا،
پشپا ۽ ڪملا سميت ستڱو ۽ مهراج جن جي درسي
آئسو تي اچي ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي خوب
شيدوا ڪرڻ لڳا. ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي به
هن ڀڳت مٿان آئي ڪري رهي.

اهڙي نموني ڀريمين جي سک ڀرڻي سڌ تي
ڀرم ڀوجنيم سوامي جن بمبئيءَ جو رٽن ڪندا
رهيا. ڇاڪاڻ ته ڀرم ڀوجنيم سوامي جن چاهيندا
هئا ته جيترو مان گوڙن شهرن جو رٽن ڪندس
اوترو مان ڀڄندي ستڱو ۽ مهراج جن جي سکياڻن
جو ڀرجار ڪري سندن ڀش ڦهلائي سگهندس.

هن دفعي ماما صاحب موالي ٻائي ڪرڻائي جيڪا
سندن ستسنگ جي سڪايل هئي آين اودوت
مهراج جن جي درسيءَ تي جيڪا هوءَ هر سال سک
۽ شرڏا سان ماهاڻيندي هئي، حاص ٿيل ڏيئي
بمبئي گهرايو ته اتي اچي ستسنگ جو آمرت
ڀارين. ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ڀڳي جي چنڊ
تي ڀڏاريا. ڀوجنيم ماما صاحب موالي ٻائي سندن
درشن ڪري تمام گهڻو خوش ٿيا ۽ اچڻ شروع
ڪين ويٺي ڪري ڇهائون ته ايندڙ چنڊ ٿاين
ضرور هتي رهن.

هر روز ستسنگم جو آندڻ ٿيڻ لڳو. جيئن ستگر و
 مهر اڃ ٿيڻو نرام صاحب جن جو ڀڄڻ سان گڏو گڏ
 ڀڄڻ ڪارائڻ يعني پنداري سان گهڻو ڀڄڻ هو
 ٿيڻ سوامي جن جو ڀڄڻ ساڳيو ئي سڀاءُ هوندو هو.
 تنهن ڪري هر روز ستسنگم جي آندڻ سان گڏو گڏ
 ڀڄڻ لاءِ پندارو به ڄالو رهيو. چوندا هئا ته
 جيڪو ڀڄڻ پري پهچي ڪاٽيندو ان جا پندارا سدائين
 پريا رهندا ۽ سڀ هن جون مرادن ستگر و مهر اڃ
 جن ڀڄڻون ڪندا.

ڀڄڻ سوامي جن آڳيا ڪئي ته اڪنڊ پاڻ
 صاحب ڄالو ڪريو ۽ لڏڻ پنج هزار ٺهرائي مائڻ
 صاحب مولي پاڻي کي ڏيو ته پنهنجي هٿن سان
 دان ڪري. ان وقت هين منڊپ لڳائي ستسنگم جو
 آندڻ روپ ديڀان ڄالو ڪيو ويو ۽ شري اڪنڊ پاڻ
 ڄالو ٿيو ۽ لڏڻ پنج ٺهرايا ويا. ڀڄڻ مائڻ صاحب
 مولي پاڻي پاڻ هلندي لڏڻ ورهايا ۽ سندن ڀڄڻ
 ئي سڀڻن ڀڄڻ سوامي جن کي پراڻا ڪري
 ڇڏيو ته ڀڄڻ مائڻ صاحب کان ڪجهه دان جو
 سنگاپ ڪرايو ۽ سندن جيڪا مرضي هئي ته دل
 ڪوئي دان ڪن. اسين ڀڄڻ مائڻ صاحب جي هر
 طرح سان آڳيا مڃڻ لاءِ ٽهار آهيون. ڀڄڻ سوامي
 سوامي جن ڀڄڻ مائڻ صاحب کي ڇڏيو مائڻ صاحب

هن وقت پنج ٿي سڀڻو ۱. لڳيڙام ۲. موهنداس
۳. مراد ر ۴. لاڳند ۵. سدور، سڀيئي مٺي ٿوهان
کان هيءَ شپ سنڪلپ ڪرائين ٿا ته هودوار ۾
ٿوهان جي نالي ان جو چيتر هلائيندا. هاڻي ٻيو
جيڪي به ٿوهان پنهنجي سڀڻو ۽ ٺهرن کي آڳا
ڪندا ته هو ٿوهان جي آڳا مڃڻ لاءِ تيار آهن.

ڀوج ماما صاحب ڀرم ڀوجنيم سوامي جن کي چيو
ته مان پنهنجن ڀڻن کي آڳا ٿي ڪريان ته هر روز
ٽيڊ ڪلاڪ صبح جو پنهنجي گهر ۾ سڄو ڪٽنب
ڀريوار مٺي مستڪم جو آندو روپ ديپاڻ لڳائيندا
رهن ۽ روز ڀوجا ڪندا رهن جو هنن سڀني وڏي
خوشيءَ سان مڃيو.

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ماما صاحب جن جي
اهڙي شوق ۽ ڀڳتي ٽسي ٿاڍو ڀرسن ٿيا ۽ هي
ڀڄن چيائون .

ڀڄن

انت ويلو ڪجانءِ سويلو -

اهو منهنجو مرض آ

۱. بندراڻن جو ٿل هجي -

مڪه ۾ ٽسي ٿل هجي

گنگا جو ڀڻ جل هجي -

اهو منهنجو مرض آ

2. گيتا جو پڻ گيان هڪجي -

گر مورت جو ڏيان هڪجي

سوهڻ شبن جو ڀان هڪجي -

اھو منهنجو عرض آ

3. ماڏو سواس سهيلو ڪجانءِ -

ڏاڏر تون نه ڏهيو ڪجاء

شانت سڪر جو مياو ڪجانءِ -

اھو منهنجو عرض آ .

پرم پوجنيم سوامي جن هر روز ستسنگ جو ديپان

لڳائي پريمين کي آتم گيان جي باري ۾ کولي هن

طرح سان سمجھائڻ لڳا .

آتم گيان نالو آهي پنهنجي اصلي سروپ کي

ڄاڻڻ جو . جنهن گيان سان اسٽول سوکيم ڪارڻ

سرين کان پاڻ کي نيارو ڄاڻي ست . ڇت آند

روپ آتما کي پراپت ڪجي ، تهنڪي آتم گيان

ڇڏيو آهي .

آتما جو هڪ سامانيم روپ آهي ، ٻيو وشيش روپ

آهي . جيڪو سڀ ۾ وڌيڪ ۽ سڀايل آهي ، اهو سامانيم

روپ آهي ۽ جيڪو ست روپ ، ڇهن روپ ۽ آند

روپ آهي . سو وشيش روپ آهي . اڳياليءَ کي

آتما صرف ست روپ پرکيت ٿئي ٿو پر گيان وان

کي ست ڇت آند روپ نٿو مڪت نٿو مٿ روپ

پاسي ٿو تڏهن ڪري ست روپ چيئن روپ آند
روپ و شيش آتم سروب ڪي جاڻڻ جو نالو آتم
گيان آهي .

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن هاڻي ڀريمين ڪي ٻڌائڻ
لڳا ٿر آتما جي رهڻ جو اسٽان ڪهڙو آهي ؟ آتما
سامانيم روپ سان سڀني پراڻين جي ٻڌي روپي
غفا ۾ رهي ٿو . جيئن اگني سامانيم روپ سان
سرو وياڪ آهي ۽ رو و شيش روپ سان پرڪاشوان
ڏيپڪ ۾ آهي . ڏيپڪ ۾ ٿيل ۽ ٿيل ۾ وٽ ۽ وٽ ۾
جوت جو پرڪاش آهي . تيئن شير ۾ انٽهڪرڻ ۽
انٽهڪرڻ ۾ ٻڌي ۽ اُن ٻڌي ۾ آتم جوت جو پرڪاش
آهي . تنهنڪري اها ٻڌي روپي غفا ٿي آتما جي
رهڻ جو اسٽان آهي .

هن کان پوءِ ڀرم ڀرجنيم سوامي جن چوڻ لڳا ته
آتم سروب جو ساڪيات درشن ڪيئن ڪجي ؟
هن ۽ ٻيو راز ڪي سمجهائڻ لاءِ ۽ ڀرم ڀوجنيم
سوامي جن ڀريمين ڪي هي ڀڄن ٻڌايو —

جھاتي پاڻي ۾س ٿون جيءَ ۾

اندر سڀ اسراءِ ڀريتم .....

(1) اندر ٻه رهيا و شلاو مهيش

ديون جو ديدار ڀريتم .....

(2) اندر سواج ٿارا ڪلهون

چند سندو چمڪار پريتير.....

(3) اندر گنگا جمنا گوڌاوري

کاشي ۽ کيدار پريتير.....

(4) اندر گوگل گانيون گوڏيون

راس منڊل ريسار پريتير.....

(5) کڻي ٿيئون آهي تلهنجي اندر

سارو هي سنسار پريتير.....

هي ڇهن پڌاڻي ۾ ڇوچنڊ سوامي جن چوڻ
لڳا ٿي آتم ساکياتڪار ڪرڻ ۽ ڀرو ماڻها کي پراپت
ڪرڻ لاءِ اسان کي پنهنجي اندر ۾ جهڙائي پڌاڻي
پوندي. ڇاڪاڻ ته ڀرو ماڻها ٻاهر نه پر اسان جي اندر
۾ پراچمان آهي. انهيءَ ڪري ٻاهر مڪتا کي تياڳي
اسان کي انتر مڪي ٿيڻو پوندو. پتڪيل انسان هون
وانگر ڪستوريءَ کي ڳولڻ لاءِ ٻاهر اڃاڻو پتڪي ٿو
کيس اها خبر ٿي ڪانهي ته ڪستوري ته سندس دن
۾ ئي سمائي پيئي آهي سا کيس ٻاهر ڳولڻ سان
ڪيئن ملندي؟

پيهي جي پسين پاڻ پنهجو پاڻ ۾
نه نڪو هون ڪا نڪو ايشور پيواسين
اندر پي اسين ٻاهر اسين ڳولهيون

هي پڌ چئي ڀرو ڇوچنڊ سوامي جن ڀروچين کي
سمجهائي چوڻ لڳا ته اندر ۾ جهڙائي پالڻ لاءِ ٻاهر پان

ٺوڊڌار بند ڪري پنهنجو ڌيان دسوين دڻاري
 اڻڄاڻو ۽ وڻندو ٿڌهن آسان ڪي درشن ملندو. اها
 ڳوڙهي ڳالهه سمجھائڻ لاءِ ۽ ڀرپور ڪي هي
 درشتانت ٻڌاياڻون —

درشتانت — هڪ دفعي جي ڳالهه آهي ته هڪ
 ٻستيءَ ۾ هڪ مهاڻا آيو. هو هر روز شام جو ستسنگ
 ڪندو هو. سندس گيان جي ساراهه ٻڌي ٻستيءَ
 جا گھڻائي ماڻهو سندس ستسنگ ۾ اچڻ لڳا.
 مهاڻا جي ستسنگ ۾ ايندي ته ڪشش هئي جو ان
 راج جو وزير به هر روز سندس ستسنگ ۾ اچڻ لڳو.
 هڪ ڏينهن ڪنهن ڪم سانگي راجا وزير کي شام
 جو پاڻ وٽ گھوڙائڻ لاءِ گھوڙو موڪليو. گھوڙو وارن
 کيس چيو ته هو هن وقت ستسنگ ۾ ويل آهي. راجا
 جي ماڻهوءَ ستسنگ ۾ اچي وزير کي راجا جو نياڻو
 ڏنو. وزير چيس ته راجا کي وڃي چٽو ته مان ستسنگ
 ٻڌي جلدي توهان وٽ حاضر ٿيندس. ستسنگ پوري
 ٿيڻ تي وزير راجا جي درٻار ۾ حاضر ٿيو. راجا
 پڇيس ته تون هر روز ستسنگ ۾ ڇو ٿو وڃين؟ وزير
 ٻڌايس ته مهاڻا جي ستسنگ ۾ وڃڻ سان من کي
 اڀار شائتي ٿي ملي. اها ڳالهه ٻڌي راجا به ٻئي
 ڏينهن ستسنگ ۾ آيو. مهاڻا جو درشن ڪري ۽
 سندس ستسنگ ٻڌي راجا کي به ڀر ۾ آندو آيو. هن

اها ڳالهه پنهنجي راڻيءَ سان ڪئي ته مهاڻا تمام
 ڀول ۽ گيان ڏهندي آهي. سندس درشن ڪرڻ سان اٻار
 ڏانهن ٿي وئي. تنهن تي راڻيءَ راجا کي عرض
 ڪيو ته اهڙي ڀول گيان ڏهندي آهي ته درشن ڪيس به
 ڪرائين. راجا راڻيءَ جي ڳالهه ٻڌي سوچيو ته اسين
 ڪري مهاڻا کي محل ۾ ٿا گهرايون. سو مهاڻا
 کي گهرائڻ لاءِ قاصد موڪليائون پر مهاڻا قاصد کي
 چيو ته هو ڪٿي به نه ويندا آهن. جنهن کي درشن
 ڪرڻو هجي اهو خود اچي. هاڻي راجا اچي مٿو
 ته ڳالهه ته ڏاڍي ڳري ٿي پيئي. مهاڻا اچڻ نٿو
 چاهي ۽ راڻي پڙدي ۾ آهي سا مهاڻا وٽ ڪيئن
 وڃي. آخر هن مٿي جو حل ڳولڻ لاءِ راجا وزير
 کي گهرايو. وزير ڏاڍو سياڻو هو. تنهن ويچار
 ڪري راجا کي ٻڌايو ته مهاڻا صبح جو هر روز
 بکيا ڪرڻ لاءِ ڪنهن به هڪ گهر ويندو آهي ۽ اٿان
 پوڄن ڪري پنهنجي اُستان تي اچي ڏيان ۾
 وهندو آهي.

تنهن سان راج ۾ پڙهو گهاريو ته سڄو هڪو
 پنهنجو دروازو بند رکي. هاڻي مهاڻا گهمن
 گهمن اوس تنهن جي محل جي ڏار تي اچي
 بکيا گهرندو. ان طرح سان راڻي مهاڻا جو درشن
 ڪري سگهندي. راجا کي وزير جي هيءَ صلاح

ڏاڍي وڻي ۽ هن اهو پڙهو گهمايو ته سڄا هرگز
پنهجي گهر اندر رهندو ۽ ڪو به دروازو نه کوليندو.

مهاتما صبح سان پنهنجي نيم اڏوسار بکيا ڪرڻ
۽ ڏکڻو. سڄو شهر بند ٿي گهمندو گهمندو اچي
مهل جي دٿار ٿي پهتو جتي راجا ۽ راڻي سندس
سواگت ۾ بيٺا هئا. هنن مهاتما جي دل ۽ جان
سان آجيان ڪئي، سک ۽ شردا سان کيس مهل ۾
وڻي آيا ۽ سندس خوب شيوا ڪيائون. مهاتما سندن
پرڀ جي پاوڻا ٿي ڏاڍو خوش ٿيو. هو ڳالهه سمجهي
ويو هو ته کيس مهل ۾ گهرائڻ لاءِ هنن اهو سڄو
مانڊاڻ منڊيو آهي.

هاڻي راجا هٿ ٻڌي مهاتما کي ويٺي ڪٿي نه
ڪري ٻڌايو ته ڀڳوان جو درشن ڪيئن ٿيندو؟
تنهن تي مهاتما چيو ته ڀڳوان پنهنجن پيارن کي
ٻن طرحن سان درشن ڏيندو آهي. هڪ ته اڏا
اچڻ تي، ڀڳت جي سڄي ڀڪار ٻڌي. جيئن ڀڳت
پرهلاڊ کي ڀڳوان نرسنگهه جو اوتار وڻي اچي اڏا
جي وقت درشن ڏنو. ٻيو پرڀ جي وس تي به ڀڳوان
پنهجي ڀڳت کي درشن ڏيندو آهي. جيئن ڀڳت
ناهيو کي سندس پرڀ جي وس تي ڀڳوان پانچو
دفعي درشن ڏنو.

پرڀ پوڄندڙ سوامي جن هيءَ درشنات ٻڌائي

پريمين ڪي چوڻ لڳا ته راجا ۽ راڻي مهاڻا جو
درشن تڏهن ڪري سگهيا جڏهن هنن شهر جا ٻيا
سڀ دروازا بند ڪرايا. اهڙي نموني جڏهن اسين
به جڏهن نو دڻار بند ڪنداسين تڏهن اسان جو
ڏيان دسوين دڻاري ۾ لڳندو جتي ٻوڏي آتم
سروپ جو ساڪيات درشن ڪري سگهنداسين.

۲. ٻوڏي سوامي پريمين ڪي هن ڀرمارت جي
راهه ۾ ستگرو ۽ جي موما سمجهاڻي چوڻ لڳا ته
جيئن صرف ڀارس ٿي اوه ڪي سون بڻائي سگهندو
اهي ٽيئن سڄو ستگرو ٿي جڳياسوءَ ڪي هن سلسار
روپي ساگر مان ٻار لڳائي سگهندو. ڀارس ته اوه
ڪي صرف سون بڻائي سگهندو آهي پر سڄو گرو پنهن
جي ڪرپا درشتيءَ سان پنهنجي رنگ ۾ رنگي ڀاڱ
جھڙو ڀارس بڻائي ڇڏيندو آهي. هاڻي سوال ٿو
اٿي ته اهڙو سڄو ستگرو ڪهڙن گڻن وارو هئڻ
گهرجي؟ اهڙو ڀرمانا جو سروپ سڄو ستگرو ويدن
جي ڪيان جو ڄاڻندڙ برهم شرو تري هجي، برهم
۽ آتما جي آپيد ڪيان ۾ جنهنجي نشا آهي اهڙو
برهم نيشلي هجي. جڳياسوءَ جي ٻڌيءَ ۾ پنهن
قسمن جا پيد آهن. ۱. جيو ايشور جو پيد ۲. جيو
جو هڪ ٻڌي سان پيد ۳. جيو جڙ جو پيد ۴. ايشور
۽ جڙ جو پيد ۵. جڙ جو هڪ ٻڌي سان پيد. انيڪ
يڪڏهن سان انهن پيد پرافت روني دڻيت ڪي دور

ڪري ادويت شق برهم جو ساکياتڪار ڪرائي. هر
شاستر جي وديا کي چڱيءَ طرح ڄاڻي شاستر اوسار
شب گطن کي پاڻ ڌارڻ ڪري ۽ جڳياسوءَ کي به
ڌارڻ ڪرائي. انهن سڀني شب گطن واري کي
سڄو سنگرو چئبو آهي.

اهڙي برهم گيان-ي برهم نشئي سنگروءَ کان آتم
گيان پراپت ڪرڻ لاءِ سنگروءَ جي شيوا جي ضرورت
آهي. شردا سان سنگروءَ کي نمسڪار ڪري ٽن من
ڌن ۽ واڻي سڀ سنگرن کي ارڻ ڪري، ٽن سان
سنگرن جي شيوا ڪري، آگيا پالن ڪري، من سان
سنگروءَ جا اُيديش چڱيءَ طرح ويچارِي، سنگروءَ
کي ايشور کان به وڌيڪ سمجهي شردا ۽ وشواس
رڪڻ، ڌن کي سنگروءَ جي آگيا اوسار شب گرم
هر لڳائڻ، واڻي سان سنگرن جي شب گطن جو
پرچار ڪرڻ. انهيءَ طرح سنگروءَ جي شيوا ڪرڻ
سان سنگروءَ جي پرسنتا پراپت ڪري آتم گيان کي
پراپت ڪري موهه جي پنڌن کان چڱي موهه ٻڌ
پراپت ڪري، تنهن گيان جي پراپت ڪرڻ لاءِ
سنگروءَ جي شيوا جي ضرورت آهي.

اهڙي نموني هر روز برهم پوجنم سواهي جن
ستسنگه روپي آمريت جي ورکا ڪري جڳياسن کي
تريت ڪندا رهيا. ڪجهه ڏينهن کانپوءِ سواهي

چندن رام ولایت کان موٽي بمبئي آيا . سوامي چندن رام جن ۽ ڀرم پوجليم سوامي جن رام لکن جي جوڙيءَ سمان هئا . ٻئي هڪ ٻئي جو خوب مان سلمان ڪندا هئا . سوامي چندن رام ڀوني ۾ ستڱرو هوراج ڏيئو نورام هوراج جن جي عالیشان دربار ٺهرائي هئي . ڀرم پوجليم سوامي جن جي آگرهه ئي اهي ساڻن گڏ رهي سٽسنگم جو آمرت جڳياسين کي پيارڻ لڳا . انهيءَ وقت جي آند جي مهما جو بيان ڪرڻ کان ٻاهر آهي .

الت ۾ ڀرم پوجليم ماما صاحب ڀرم پوجليم سوامي جن کي ويندي ڪٿي ته منهنجي ڀريوار تي ڪرڻا جي نظر ڪندا رهندا ۽ پنهنجن سپتون کي آڳيا ڪيائين ته سوامي جن کي ايشور جو روپ سمجهي سدا تن من ۽ ڌن سان سندن شيوا ڪندا رهندا . پوجليم ماما صاحب جي انتم آڳيا جو هلن سڀني خوب ڀالن ڪيو . ايتري قدر جو ڀرم پوجليم سوامي جن جي جوئي جوت سمانڻ کان پوءِ سندن سپتر شري هوليٽر ڌرتاڻي اجهڙ واري دربار تي رهي سندن ڏاڍو آمر ڪرڻ لاءِ آشرم جي خوب شيوا ڪري ڏاڍو ٺهائي رهيا آهن .

بمبئي جي ڀريمون کي سٽسنگم روئي آمرت جو آند وٺائيندي هڪ ڏينهن اهڙو ڀرمي سندن شرڻ

۾ آيو جنهن جو نه ايشور جي ستا ۾ وشواس هو نه
 ٿي سڌت مهاڻائن ۾ ڪا شردا هئي. پر پنهنجي
 پيٽ جي آگره ٿي هيءَ ڀريمي اٽل وٺي ڀرم
 ڀوجنيم سوامي جن جي ستسنگ ۾ آيو. ڀرم ڀوجنيم
 سوامي جن جو درشن ڪري ڀورين ٽيڻهن بنان
 شڪا سماڏان هي ڀريمي موٽي ويو. ٻئي ٽيڻهن
 سڌن ڀياري پيٽ ستسنگ کان پوءِ سندس ڀرڀيم
 ڪرايو ته ڪرو مهراج هي منهنجو ڀاءُ وڃي ديا
 انڊونيشيا مان ڪنهن ڪم سان هتي آيل آهي.

شري وڃي ديا ڀرم ڀوجنيم سوامي جن کي
 ٽڊرڻا سان چيو ته سائين مان ته پنهنجي پيٽ جي
 چوٽ ٿي هتي آيو آهيان. منهنجو ايشور ۽ ايشور
 جي پڳتن ۾ ڪو به وشواس ڪونهي ۽ مان ته بلڪل
 ناستڪ آهيان. سوامي جن هن جي سچائي ۽ دل
 جي صفائيءَ تي ٽڏيو خرش ٿيا ۽ کيس چيائون ته
 هڪ سچو ۽ صاف دل ناستڪ هزار اڌ وشواسي آسڪن
 کان وڌيڪ ڀيارو آهي.

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ڄاڻي ڄاڻڻ هار هئا. سو
 سڌن دل جو حال ڀروري ويا. کيس چيائون ته
 دل جو حال ڪوئي ٻڌاءِ. ٽيون اسان کي تمام گهڻو
 ڀيارو آهي. کيس خوب آشيرواد ٽيئي چيائون ته
 هاڻي مصيبت ٽري ويئي آهي. تڏهنجي دوست
 تڏهنجي ڀرپٽ تڏهنجي خوب مدد ڪئي آهي.

واشي ديا ڀرم ڀوجليم سواهي جن کان ان دوست
 جو نالو ڀڄيو. ڀرم ڀوجليم سواهي جن جي مڪاروند
 مان پنهنجي دوست جو نالو ٻڌي هيءَ ڀريمي ٿپرس
 ۾ پئجي ويو. سوچڻ لڳو ته ڀرم ڀوجليم سواهي جن
 ايترياهي ۽ رڌيءَ سڌيءَ وارا آهن سو شرڌا سان
 سندن چرن ڀڳڙي ۽ کين ويهتي ڪري چوڻ لڳو ته
 ساڻين مان توهان جي شرڻ ۾ آيو آهيان مون تي
 پنهنجي مور جو هٿ رکي مون کي هميشه لاءِ
 پنهنجي چرڻن جو داس بڻائي ڇڏيو.

اهڙي طرح هن ڀريميءَ جي سک ۽ شرڌا ويئي
 ٿي ٽيڏيون ٽيڏيون وڌندي. هاڻ هي ڀريمي هر
 سال سنگرو مهراج جن جي ورسيءَ جي ميلي تي
 سڄي ڪٽنب پريوار ۽ مٿر منڊليءَ سان گڏ اچي
 ڀرم ڀوجليم سواهي جن جي ٽن من ۽ ڌن سان خوب
 شيوا ڪندو هو. ڀرم ڀوجليم سواهي جن هن ٺهر ۽
 بهادر سڄي ڀريميءَ کي خوب بهار ڪندا هئا ۽
 کيس مان سڏمان ڏيندا هئا. هيءَ ڀريمي به بنان
 جهجهڪ هڻو مان وانگر سندن چرڻن ۾ ويهي هر ڪا
 ڳالهه صفائي سان چئي ٿيڻو هو.

ڀرم ڀوجليم سواهي جن جو هن ڀريمي مٿان ايترو
 نه وشواس هو جو چوڻي هون سمائڻ کان اڳ
 واشي ديا کي پنهنجو پريڏي ڪري ٿرس ۾
 رکي ويا. هن ڀريميءَ جي دل ۾ ڀرم ڀوجليم سواهي

جن لاء اگاڙ شوقا ۽ پورڻ وشواس آهي. سندن
 اها دلي نما آهي ته پنهنجي سڱرو مهراج جن جو
 يش چارون طرف ڦهلائي کين امر بڻائي ڇڏيان.
 اهڙي نموني بمبئيءَ ۾ پنهنجي پريمين کي
 خوب پيار ڏيئي پنهنجي دوريءَ ۾ بختو ٻڌي پرم
 پوجنيم سوامي جن هاڻي اجمير واري آشرم تي
 هونتي آيا جو اجمير جا پريمي سندن وچوڙي ۾ کين
 خوب پڪاري رهيا هئا. سڀني پريمين کين دين
 من ٿي اها وينتي ڪئي ته هن طرح سان اسان کي
 ايڏو لنبو وچوڙو ڏيئي نه وڃو. اسين توهان جي
 درشن لاءِ ڦڙڦندا ٿا رهون. اکيون وڇائي توهان
 جي اچڻ جي راهه ٽڪيندا ٿا رهون. پرم پوجنيم
 سوامي جن کين آڻت ڏيندي چيو ته هاڻ اسين
 توهان وٽ هتي رهي سڱرو مهراج جن جي شيوا
 ڪندا سين.

اجمير ۾ رهي هتان جي سڪايل پريمين کي
 سڱر روڻي آهوت پيارڻ سان گڏ آشرم جو رستار
 ڪندا رهيا. پر جڏهن کين فرصت ملندي هئي
 تڏهن پنهنجي هن ميل جي سنت سوامي گهيشانند
 مهراج جن سان گڏ بڱر راج تي هليا ويندا هئا.
 اتي واريءَ جي ان ڊب تي ڪلاڪن جا ڪلاڪ ويهي
 ساڌا ڪندا هئا جتي سڱرو مهراج جن ڪنهن وقت
 اچي ڏوٿي ڇڏائي هئي.

سوامي گڏيشانند کي چيائون ته ڀاڻي اسين هن
 اُستان تي ستگرو مهر اُچ جن جو ٿنڀي آدم واري
 دربار جهڙو اُشورم ٿا ٺهرائڻ چاهيون جيئن سندن
 پيش سڄي ڀارت ۾ ڦهائجي وڃي. پشڪر راج سڀني
 ٿيڻن جو گرو آهي. هن پوٽر اُستان تي برهما
 ٽپسيا ڪري يگيم ڪيو هو. سڄي ڀارت ۾ برهما جو
 مندر صرف پشڪر راج ۾ ئي آهي. سڀ شروڙالو
 پاڻي چار ئي ڏام ڪوڙ کان پوءِ هتي پشڪر راج
 جي پويتر سرور ۾ اچي ٽپي ڏيندا آهن. ان کان
 پوءِ ئي سندن تيرت ياترا سڦل ٿيندي آهي. انڪري
 هتي سدائين ميلو لڳو پيو آهي. ان کان سواءِ
 هتي ڪارڪٽن جي پورٽماسيءَ تي وشال ميلو لڳندو
 آهي. ان وقت ديش وديش مان لکين پاڻي اچي
 پويتر سرور ۾ ٽپي ڏيندا آهن.

انڪري اسان جي دل جي تمنا آهي ته هن پويتر
 اُستان تي ستگرو مهر اُچ جو اهڙو ته سندر ۽ وشال
 اُشورم ٺهرائجي جو سڀ پاڻي هتي اچي ستگرو
 مهر اُچ جن جو درشن ڪري آندڙ ٻائين.

اها وڏي ڀڪار ڪري پشڪر راج نگر ڀالڪا جي
 چيئرمين سان گڏيا ۽ کيس چيائون ته اسين هن
 اُستان تي پنهنجي ستگرو مهر اُچ جن جو هڪ وشال
 اُشورم ٿا ٺهرائڻ چاهيون. انڪري هي ڀومي اسان

ڪي ڏيو. پر چيئرمين ڪين ويٺي ڪري چيو ته هيڏي
 وڏي ڀومي اسين توهان کي ڏيڻ ۾ مجبور آهيون.
 نگر پاڪا جي ٽيڙ اٺسار ايڏي وڏي ڀومي ڪنهن
 به هڪ جي نالي ڪري نه سگهجي. توهين ان جو
 ٽيون حصو وٺي سگهو ٿا. ڀرم ڀوجليءَ سوامي جن
 کيس سمجهائي چيو ته اسين پنهنجي ستڙو مهرڇاڄ
 جن جو وصال آشرم ڏهراڻڻ ٿا چاهيون ان لاءِ توهين
 جيڪا زمين ڏيڻ چاهيو ٿا سا تمام ڏوڙي آهي.
 ويڇاري چيئرمين دين من ٿي ڀرم ڀوجليءَ سوامي
 جن کي عرض ڪيو ته اسان کي جيترو اختيار آهي
 اوتري ڀومي ئي اسين توهان کي ڏيئي ٿا سگهون
 باقي ايڏي وڏي زمين ڏيڻ جو اختيار ته صرف
 ڪليڪٽر کي آهي. سو توهين ڀلي انهن سان گڏجو.
 ڀرم ڀوجليءَ سوامي جن ته رڌيءَ سڌيءَ جا مالڪ
 هئا. سندن هي مهان سلڪاپ ته اوس پورو ٿيڻو
 هو سو اتفاق سان هڪ ڏينهن ڪليڪٽر آدرش نگر
 واري آشرم تي پنهنجي ڀريوار سميت ڀرم ڀوجليءَ
 سوامي جن جو درشن ڪرڻ آيو. ڀرم ڀوجليءَ سوامي
 جن کين خوب مان سڏمان ڏيئي پڪرون ٻاراڻي
 پرساد ڏيئي، آشير واد ڏيئي وري آشرم تي اچڻ
 لاءِ چيو.
 هاڻ ڪليڪٽر جلدي جلدي آشرم تي اچڻ لڳو.

هڪ ڏينهن ڪليڪٽر جي ڌرمپتي ڀرم پوجن سوامي
جن کي دين من ٿي ويلتي ڪٿي ٿي سائين ا
منهنجي پتي ديو کي ٿڌي ٿي هڪ داغ آهي جنهن
جو علاج اسان وڌن وڌن ڊاڪٽرن کان ڪرايو آهي
پر ڪٿان شفا نه ملي آهي. اسين سڀني هڏان
ٺراس ٿي اڄ توهان جي شرط ۾ آيا آهيون. ڪرپا
ڪري توهين اسان تي ڪا رحمت ڪريو نه هيءَ
دڪ دور ٿئي.

ڀرم پوجن سوامي جن کين آڏت ڏيندي چيو ته
توهين ڪا به چنڊا نه ڪريو. اسان جي ڀرم پوجن
ستڱرو مهر اڄ جن ۾ آبار شڪتي آهي توهين وڃي
سندن پيوٽ لڳايو ته سڀ دڪ دور ٿين. آڏت
چمڪار ٿيو. جيڪو مرض ڊاڪٽرن جي هيٺي علاج
کان پوءِ به لا علاج ٿي پيو هو سو ستڱرو مهر اڄ جن
جي دعا سان بلڪل ٿيڪ ٿي پيو. ڪليڪٽر جو سهڻو
پريوار سندن چورن ۾ حاضر ٿي وارون وار سندن
وڏن ڪرڻ لڳو ۽ چوڻ لڳا ته سواي جي اوهان
جي اسيم ڪرپا سان هي چمڪار ٿيو آهي. ڀرم
سوامي جن کين چيو ته اها سڀي ڪرپا منهنجي
ستڱرو مهر اڄ جن جي آهي سو توهين وڃي سندن
چورن ڀڳڙيو ۽ آشه واد وٺو. ڪيڏي نه ٺهائي آهي
جو منهنجو پاڻ اصل نه لڳايائون. سهڻو پيش منهنجي

ستگرو مهراج جن کي ڏٺائون . پنهنجي ستگرن
لاءِ ڪيڏو نه سمر پڻ پاڻ هٿن . سنت ڪبير گروءَ
جي هوما چوندي پڳوان ۽ گروءَ جي هن طرح پين
ڪٽي آهي .

گرو گروند دونو ڪڙي

ڪاڪي لاگون ٻانءُ

ٻاهاري گرو آڀي

گروند ڏيو دکاءَ .

پر سوامي جن جو سمر پڻ پاڻ ته سهجو ٻائي وانگر
تمام اونچو آهي . سهجو ٻائي نه گروءَ کي سرور پري
۽ سڀ ڪجهه ٿي سمجهي هن جي دل ۾ گروءَ کان
سواءِ ٻئي ڪنهن جي لاءِ جاءِ ٿي ڪانهي . هن گروءَ
جو ورڻ ۽ وڌائي هن طرح سان ڪئي آهي .
رام تڙئون پر گرو نه وسارون .

اهڙي نموني ۾ ۾ وڃي سوامي جن دل ۾ اٿي
پور پنهنجي ستگرو مهراج جن جي وڌائي ڪندا
رهندا هئا . سندن گرو پڙهي مهان هئي .

ستگرو مهراج جن اڳيان سرور جو ڪاٺي ڪليڪر
۽ سندس پريوار اچي ۾ ۾ وڃي سوامي جن جي
چرڻن ۾ ويلو . ان وقت ڪليڪر جي ڌرمپتيءَ پاڻ
ڏيور ٿي ۾ ۾ وڃي سوامي جن کي عرض ڪيو ته
ڪريا ڪري اسان کي ڪو شوا جو موقعو ڏيو . هن

در جي شيوا ڪري اسين پاڻ کي ڏٺيم سمجهندا سين.

اُن تي ڀرم پوئين سوامي جن کين چيو ته جي توهين سچ سچ ٿورا سان هن در جي شيوا ٿا ڪرڻ چاهيو ته اسان کي پشڪر ۾ سٽڪرو مهراج جن جي اشرم ٺاهڻ لاءِ وڏي زمين وڌائي ڏيو. اُن تي ويچارو ڪليڪٽر ٽپي ۾ پئجي ويو ڇاڪاڻ ته ڦاٽڻي موجب ته هيڏي زمين ڪنهن هڪ جي نالي تي نٿي سگهي.

ڀرم پوئين سوامي جن ڄاڻي ڄاڻڻ هار هڻا سو سندس من جا پاڻ سمجهي ويا. سو کيس چيائون ته توهين ڇو چو ٿا؟ اسان کي ته پڳوان وامن وانگر صرف ٽي ڀير زمين کپي جيڪا توهان جي اختيار ۾ آهي. ويچارو ڪليڪٽر هن ڳوڙهي رهسپم کي سمجهي نه سگهيو. تنهن تي ڀرم پوئين سوامي جن کيس کولي سمجهايو ته اها زمين ٽن ستن جي نالي تي ڏيئي سگهيو ٿا. هڪ حصو سوامي گڏيشانند جي نالي، ٻيون حصو سوامي سيم پرڪاش جي نالي ۽ ٽيون حصو توهين اسان جي نالي ڪري ڏيو. اها ڳالهه ٻڌي ڪليڪٽر ڏاڍو خوش ٿيو. سندس مٿي ٿان ٻار هلاڪو ٿيو ۽ سمجهيائين ته هن طرح سان زمين ٽن حصن ۾ ڏيئي مان سندن هي شيوا ڪري سگهندس.

لڪاڙهي ڪرائڻ کان پوءِ اها وصال ڀومي ڀرم

پو جنيم سوامي جن کي ماي ويئي . هنن ٻڌهي سندن
 پنهنجي حصي واري زمين ڦيرائي پرم پو جنيم
 سوامي جن جي نالي ڪري ڇڏي . هاڻي هن وشال
 پوهيءَ جي بددش ڪرڻ لاءِ سڀ کان پهريون هڪ
 لنبي ٻاڏونڊري وال ٺهرائي ويئي . ٻڌهي هيڙا روڊ
 ۽ پشڪر روڊ جي سڙڪن تي به وشال گيت ٺهرايائون
 پر پشڪر نگر ٻالڪ جي چيئرمين پشڪر روڊ واري
 گيت تي اعتراض ورتو ۽ ان کي ڊهرائڻ جو نوٽيس
 ڏنو . پرم پو جنيم سوامي جن ته صبر ۽ شڪر جا مالڪ
 هئا سو ڪنهن ڳالهه جي ڇلڻا نه ڪري پاسي کان
 هڪ ننڍو گيت ٺهرايائون . پر چيئرمين لاءِ ڪا به
 شڪايت يا شڪو نه ڪيائون .

اهو ننڍو گيت ٺهرائڻ کان پوءِ نگر ٻالڪا جي
 چيئرمين کي ڏيکارڻ لاءِ ڀاڱو وٺ گهرايائون .
 چيئرمين پرم پو جنيم سوامي جن جو سڏ سڻي جهڙي
 حال ۾ هو تهڙي حال ۾ ڊوڙ ڏنو آشور ڏي پهتو .
 اتي پهچي پرم پو جنيم سوامي جن جا چوڻ هڪڙي
 شاستانگه پوڙام ڪري زارون زار روڏي پلون
 بخشائڻ لڳو . چوڻ لڳو ته سائين مون کان وڌيڪ خطا
 ٿي جو مون گيت جو ڪم روڪائي توهان جهڙي
 پهتل سنت جي دل ڊڪائي آهي . قدرت منهنجي
 مٿان قهر نازل ڪيو آهي . منهنجي هڪ پٽ جي

نوڪري ڇڏي ويئي آهي . ٻيو ڀت بستري داخل ٿي
موت سان لڙي رهيو آهي . جنهن کي ڪا دوا ٿي
ٺٽي اثر ڪري . هاڻي مان اڳيائي ٽوهان جي شرڻ
آيو آهيان . منهنجي خطا معاف ڪريو . مان اڄ ئي
ٽوهان کي بيشڪر روڊ تي وصال گيت ٺهرائڻ جو
آرڊر پاس ڪري ٿو هوڪاڻيان .

پرم پوجنيم سوامي جن چيٽرومن کي آئت ڏيئي
چيو ته توهين ڪا به چئڻا نه ڪريو . سنگرو مهرآج
سڀ چڱي ڪندو . کيس پڪرون پارائي پرساد ڏيئي
جياڻون هيءَ سنگرو مهرآج جن جو پرساد وڃي
پنهجن پٽن کي ڪارايو . پرماتما ٽوهان جا سڀ
ڪارج راس ڪندو . ٽوهان جا سڀ ڪشت ڪٽيندو .
پرم پوجنيم سوامي جن ته وڏيءَ سڌيءَ جا مالڪ
هئا . سندن وچن ڪڏهن خالي وڃڻ وارو نه هو .
سو ٿوڙن ڏينهن کان پوءِ چيٽرومن خوب مالهائون
۽ پرساد ڪڍي پنهنجي پٽن کي ڏيڻ سان وٺي پرم
پوجنيم سوامي جن جي شيوا ۾ حاضر ٿيو . کين اها
خوشخبري ٻڌايائين ته جنهن ڀت جي نوڪري ڇڏي
ويئي هئي، ان جي نوڪري وري بحال ٿي ويئي
۽ سندس بيمار ڀت بلڪل ليڪ ٿي سندن شيوا ۾
حاضر ٿيو آهي . هو سندن چرن ڏکڙي چوڻ لڳو
ته هيءَ اوکيءَ مان سوکي ٽوهان جي آشيرواد سان
ٿي آهي . مان اڳيائي ٽوهان جي شرڻ ۾ آيو آهيان .

ٽوهان ڪرڻا ڪري اسانجون ڀليون بخشيون آهن.
هاڻي اسين سڀ ٽوهان جي در جا غولا آهيون.
ٽوهان ڪرڻا ڪري اسان کي شيوا جو موقعو ڏيندا
رهندا.

پرم ڀوجنيم سوامي جن چيئرمين جو آرڊر ملڻ
کان پوءِ پشڪر روڊ تي وصال گيت به ٺهرايو ۽
گڏو گڏ رامائڻ پردرشني ۽ ميٽر ٽا روڊ واري ڪنڊ
۾ گيسٽ هائوس ۾ ٺهرايڻ شروع ڪرائي ڇڏيو.
هن ڪم جي ديمڪ ريمڪ لاءِ پرم ڀوجنيم سوامي جن
هر روز صبح جو پشڪر راج ويندا هئا شام جو هر
روز نيم سان آدرش نگر اچي سٽسنگ جو ديهان
لڳائيندا هئا.

جڏهن جڏهن وچ وچ ۾ موقعو ملندو هو ته هن
ٽڏهن ٻين شهرن ۾ وڃي پنهنجي سٽگروءَ جي سڪيائڻ
جو پڇاڙ به ڪندا رهندا هئا. گوڙو ڪري 6 مهينا
هتي ۽ 6 مهينا ٻاهر رهندا هئا پر سندن پٺيان مندر
جو ڪم ڦاٽي سان هلندو رهندو هو پر جڏهن وٽن ڪري
سواڊي جن واپس ايندا هئا تڏهن پرم ڀوجنيم سوامي
جن جي موجودگيءَ ۾ سڄي آشرم ۾ رنڪ لڳي
پيئي هوندي هئي. سڀني پريمين جا چورا چمڪي
پوندا هئا. پري پري کان پريمي سک ۽ شردا سان
اچي پرم ڀوجنيم سوامي جن جو درشن ڪري اتم
شانتي پائيندا هئا. پرم ڀوجنيم سوامي جن شري

ڪرشن ڀڳوان وانگر هڪ اورو ڪم ڪري سگهجي
 هئي جا سڀني کي پاڻ ڏانهن ڇڪي رهي هئي.
 گوپين واري راس لپلا لڳي پيئي هئي. هر ڪو
 پريهي ڀريم جي هن ساگر ۾ ٽپي لڳائي آندو ويو
 لڳو پيو هوندو هو. سڄو واراڻو سرڳم ڳو پيو
 هوندو هو.

ڪجهه وقت کان پوءِ ڀرم ڀوجنڊ سوامي جن وٽ
 ڪنڀ جي ميلي لاءِ نيند پتر آيو. ڀرمڀرا اڻوسار ڀرم
 ڀوجنڊ ستر و هوراج سوامي ٿيٽونرام جن جي وقت کان
 هن وصال ميلي ۾ ڀريم پرڪاش منڊل کي الڳ ڀانڊال
 ملندو آيو آهي جتي ڀريم پرڪاشي سنت وڃي
 ستسنگ جو ديڀاڻ لڳائيندا آهن ۽ ان کيتر هلائي
 ڀريمين جي خوب شيوا ڪندا آهن.

سو هي نيند پائي ڀرم ڀوجنڊ سوامي جن پنهنجي
 منڊلي وٺي ڪنڀ جي ميلي تي اله آباد پهچي
 ويا. ان وقت ميلي ۾ زبردست برسات پيئي.
 سڄي رات برسات پوندي رهي، سڀ سنت ٿين ۾
 رهيا پيا هئا. ٿين ۾ پاڻي ڀرجي ويو. سڄي رات
 سندن پاڻيءَ ۾ ويهي ڪاٽي.

هن قدرتي ڦور جو ڀرم ڀوجنڊ سوامي جن جي
 تندرستيءَ تي گهوڙو اٿس ويو. کين تيز بھار آيو.
 صبح سان سنت منڊلي ٿردي ۾ ٽپي ڏيڻ لاءِ
 تيار ٿي. ڀرم ڀوجنڊ سوامي جن به انهن سان گڏ

هئا، بلڪل ٺيڪ آهي. ڪڏهن به ڪا شڪايت نه
ڪيائون. صبر ۽ شڪر جي ته ساڪيات هون ٿي هئا.

صبر شڪر هو مک به ٿلهجي،

عجب ٿلهجي ڀڳتي.

راضي هردم رهين رضا ٿي،

عجب ٿلهجي جڳتي.

هيءَ ڪشت جي سوغات ڪپ جي هيلي مان
وٺي ڀرم ڀوجليم سواهي جن ڀرسن ڇت اجمير واري
آشرم تي پڌاريا. هنن پنهجي هن ڪشت جي
ڪنهن کي لڪا پوڻ نه ڏني. ڏيڻ سان ستسنگ جو
ديبان لڳائي ڀريهين کي آندو وٺائيندا رهيا ۽ گذر
گذ آشرم جي وستار ۽ وڪاس جي ڪاريءَ کي
ڪندا رهيا.

ڏوڙن ڏينهن کان پوءِ سندن ڀرم ڀڳت شري
ٺاڪرداس آشا ڀودرس وارو سندن شيوا ۾ حاضر ٿيو
هن ڀڳت کين ڪانڀور هلڻ لاءِ عرض ڪيو. ٿلهريستي
پوري طرح ٺيڪ نه هئڻ سبب اجمير جي ڀريهين
کين آشرم ۾ رهي آرام ڪرڻ لاءِ ويٺي ڪئي. پر
هن ڀرم ڀڳت جي ويٺي کي ڀرم ڀوجليم سواهي
جن ٺاري نه سگهيا. ان ڏينهن شام جو ستسنگ ۾
هي ڀڳت پڌاريا ڀريهين جي دري اشو ظاهر ڪيائون.

(پڇن)

ڇو ٿيون مونکي جوليو مان ٿيندڙيس جوڳياڻي
 برهم جو پاڻي ڀريندڙيس پينر
 1. لکيو ليڪم پورو جلم جو

اگر سڃاڻي ڀرهندڙيس پاڻي
 راتڙي وهائڻي ..... ڇو ٿيون مونکي جوليو.
 2. طعانا لوڪن جا طعام ٿي پايان
 ڏين ڏهاڻي کين سا ڪماڻي
 وڃان ڀوساگر مان نه اڏاڻي .....
 ڇو ٿيون مونکي جوليو .....

3. آيس آس ڪري ڏيهر اباڻي
 پڪو پراڻي هڻي سا ڏاڏاڻي
 ساڻي منهنجي سامهه کي سيداڻي .....
 ڇو ٿيون مونکي جوليو .....

4. ڪهڙا ٿيئون رت ٿي وڻان مان
 عيبن هاڻي ٿيون تي نماڻي
 وڻان در ڳرن جي نه وڪاڻي .....
 ڇو ٿيون مونکي جوليو .....

پڇن پورو ڪري ڀريمين کي چيائون ته پاڻي
 ٺاڪرداس اسان جو بهارو ڀريمي ڪاٺپور مان ڪاهي
 اسان کي سڪ سان وٺڻ آيو آهي سو اسين کيس
 ڌراش نه ڪنداسين . سلت ته صرف پاڙ جا ٻڪيا

ٿيندا آهن. اهي ڀرپور جي ڀرپور جي ڌوريءَ ۾
 ٻڌا پيا آهن. انڪري اسين کانپور ضرور وينداسين.
 انهيءَ ڪري اسان کي اصل ۾ جوليئو پاڪ پيار سان
 هوڪل ڏيو ته وري جلدِي اچي سڱرن جي چرنن ۾
 شيوا ڪريون. ٺاڪرداس ڀرم پوجنيم سوامي جن جو
 هي اعلان ٻڌي خوشيءَ وچان ڪپڙن ۾ نه پيا
 سمائجون. سندن چرن پڪڙي سندن چرنن تي
 سرور رکي وارون وار وندنا ڪري چوڻ لڳو ته
 سائين توهان شرڻاگت جي لڄ رکي آهي. توهان
 اسان جو هي عرض اونائي اسان تي وڌي ڪريا
 ڪئي آهي. اسين جنم جنمانتر توهان جا ٿوراڻا
 آهيون. توهان جي چرنن جا داس آهيون.

ٻئي ڏينهن صبح جو ڀرم پوجنيم سوامي جن
 پاڻي ٺاڪرداس سان گڏ کانپور لاءِ روانا ٿيا. اجمير
 مان روانو ٿيڻ کان اڳ پاڻي ٺاڪرداس ڀرم پوجنيم
 سوامي جن جي کانپور ٻڌارڻ جو سماچار هوڪلي
 ڏنو هو. سو اشتهيشن تي ڀرم پوجنيم سوامي جن جو
 سواگت ڪرڻ لاءِ ڀرپور جي ڀرپور آهڙي پيو هو.
 سڀ ڀرپور هٿن ۾ گلن جا هار ڪڍي اکيون وچائي
 ترين جو هي صبريءَ سان انتظار ڪري رهيا هئا.
 اتان جا ماڻهو محب ۾ پئي ڀرپور جي ڀرپور کان پڇڻ لڳا
 ته اڄ اشتهيشن تي ايتري پئي ڇو آهي؟ ڪهڙو وي.
 آءٌ پي. اچڻو آهي. ڀرم پوجنيم سوامي جن جي

ڪانپور ايشيئن ٽي ڊائرجن ٽي سڄو واٽارڻ سندن
جڻ جهڳار سان گونڊجي ويو. پريمي سندن درشن
ڪرڻ لاءِ چارون طرف آمڙي پيا. هر ڪو پريمي
سڪ ۽ شوق سان ڪين گلن جا هار پائي خوشيءَ ۾
ڦوليو نه پئي سمايو. ايشيئن ڪان وٺي پائي
پروشوتم داس جي گهر ٿاڻين سڄو رستو گلن سان
ٿاڻين ڇانير پيو هو ڇڻ ته پنهنجي پرم پوجنم سنگرو
مهراج جي سواگت ۾ گلن جا غاليجا وڇايا ويا آهن.
رستي جي ٻنهي طرفن کان پريمي پرم پوجنم
سوامي جن جي جڻ جهڳار ڪري گلن جي ورکا
ڪري رهيا هئا.

پائي پروشوتم داس جي سڄي پريوار سندن خوب
سواگت ڪري سندن شيوا ڪئي. پرم پوجنم، سوامي
جن هنن جي پريم وشن ٿي ڪانپور ۾ پورا ڏيه
ڏينهن رهيا. هتي رهي هر روز شام جو ستسنگ جو
ديپاڻ لڳائيندا هئا. ڪانپور جا پريمي پري پري
کان اچي سندن درشن ڪري ستسنگ روپي آهوت
پي آندو ويو ٿي ويندا هئا. هڪ ڏينهن شام جو
نيم اٺوسار جيئن ستسنگ هلي رهيو هو ان وقت
اچانڪ هڪ نوڪر دڪان مان آيو ۽ اچي پائي
ٺاڪرداس کي ڪجهه چيائون، اها ڳالهه ٻڌي ٿوري
وقت لاءِ پائي ٺاڪرداس گهرائجي ويو پر جلدي

پهلو جو پاڻ سنيائي ڌيان سان ستسنگه ٻڌڻ لڳو ۽
 من ۾ چوڻ لڳو ته هي سڀ ڪجهه ٿل ۾ ته سائين
 جن جو آهي سو ان جي رکشا ۾ پاڻ ڪندا ۽ جي
 سندن مرضي هوندي ته ڀلي سڀ ڪجهه وڃي هلي.
 هن ۾ اسان جو ڇا آهي؟ اسان هيءَ ستسنگه جو
 موقعو هٿان ڇو وڃايون. نوڪر ڪجهه وقت پري
 وهي سندن جواب جو انتظار ڪرڻ لڳو پر هنن کي
 ستسنگه ۾ اين ٿي ويل ٿي وري پاڻي رڻن لال
 وٽ ويو ۽ کيس ڪن ۾ ڪجهه چيائين. ٿوري وقت
 لاءِ پاڻي رڻن لال ۾ نوڪر جي ڳالهه ٻڌي وڃي ٿيو
 پر پاڻي ٺاڪرداس کي ستسنگه ۾ اين ٿي ٿي
 ۾ سوامي جن جي چرڻن ۾ چٽ لڳائي ويهي رهيو.
 ويچارو نوڪر هنن جي ڪن لاءِ ٿي چپ چاپ
 واپس دڪان تي هلي ويو.

۲- رمر بوجيه سوامي جن ته ڄاڻي ڄاڻڻ هار هئا
 سو پريمين جي ڀيڙا کي سمجهي ويا ۽ هن دڪان
 جي گهڙيءَ ۾ به سندن شرڏا ۽ ڀڳتي ٿي ڪري
 کين دلداري ڏيڻ لاءِ هيلينون درشتانت ڏنائون.
 درشتانت ۱- هڪ ڏينهن جڏهن ڀڳوان وشو شير
 ساگر ۾ شيش ٺاڪه جي شئي تي آرام ڪري رهيا
 هئا ته ان وقت ڀڳت شروملي ناردمي نارائڻ ۱
 نارائڻ ڪندو اچي آئي پهتو. ڀڳوان وشو ۽ کي

ٻرسن ڇو تڏسي کانئن ڀڄڻ لڳو ته هي ڀڳوان مان
 اٿئي بهر توهان جو ٿي ڏيان ۽ سمرڻ ڪندڙ
 رهان. ڪر ٻا ڪري مون کي ٻڌايو ته مون کان وڌيڪ
 ٻياري توهان جو ڪو ٻيو ڀڳت آهي ڇا؟ ڀڳوان وڌيڪ
 مسڪرائي کيس چيو ته منجهس اُن هي توکي وڌيڪ
 خبر هوندي مان توکي ڇا ٻڌايان. نارد مٺي ڀڳوان
 جو هيءَ رهسٿي جواب ٻڌي من ۾ ڪجهه شڪا ٿي.
 دل ۾ چيائين ته وقت اچڻ تي پاڻهي ئي ثابت
 ٿيندو ته ڀڳوان جو سڀ کان ٻياري ڀڳت ڪير آهي.
 نارد مٺي ڀڳوان وڌيڪ جي آستتي ڪري مرندي وڌيڪ
 ڏانهن روانو ٿيو. مرندي وڌيڪ ۾ گهمندو گهمندو هو
 اچي هڪ در اڳيان بيٺو. اُتي هڪ ٻڌي ماڻي لڳاتار
 چئي رهي هئي هي ڀڳوان سڀ ڪجهه توکي اڀڻ.
 ٿوڙي دير کان پوءِ هوءَ گهر جي بهاري پاڻ لڳي
 ڪچرو ميڙي جڏهن ٻاهر ڦٽو ڪرڻ لڳي ته اُن وقت
 به چيائين ته هي ڀڳوان! ٿيندي اڀڻ. نارد مٺي
 کي اهو تڏسي ڏاڍي ڪاوڙ لڳي ته هيءَ اڳيان
 ٻڌي ڀڳوان کي ڪچرو اڀڻ ڪري سندس گهر
 ايمان ڪري رهي آهي سو اڪا ڪيائين هر لڳا
 ڪيائين ته کيس زوردار ڦٽڻ هڻي ڪڍيائين. ويڃاري
 ٻڌي ڦٽڻ لڳندي ٿي ڇڏو ته هي ڀڳوان! ٿيندي
 اڀڻ. نارد مٺي سمجهو ته هيءَ ٻڌي ته ڪا چري

ٿي نظر اچي جو ٿڦڙ لڳڻ کان پوءِ به چوي ٿي ته هي ڀڳوان! تهنجي ارڙ.

ناردمني مڙيو لوڪ مان گهمي اچي وڌو لوڪ ۾ هڻو. ڀڳوان وڌو ساڳئي نموني پهلجي آسڻ تي براجمان هئا پر سندن گل تي پنج ٿي اڱريون چپيل ٿسي مديشور اچرچ ۾ پئجي پيو ته ڀڳوان! اڄ ڪنهن جي مجال ٿي آهي جو توهان جي گل تي ٿڦڙ هڻي هيءَ نيل ڪري ڇڏيو آهي. ڀڳوان وڌو مسڪرائي جواب ڏنو ته هي ڪرپا ڪنهن مڙجي ۾ پڄت ڪئي آهي. تنهن تي ناردمني غصي ۾ اچي چوڻ لڳو ته هي ڪهڙو اڳيائي پڄت آهي جنهن هيءَ غصاڻي ڪئي آهي. ڀڳوان وري به رهسپم ڊنگ سان ڏانهنس نهاريندي چيو ته مديشور! ٺهيءَ ڳالهه جي مون کان وڌيڪ ٺوڪي سگهي آهي.

ناردمني دين هن ٿي ڀڳوان کي وڃي ڪري چيو ته ڀڳوان هن طرح سان ٺوهين ڀروليون نه ٻجهايو. صاف صاف کولي ٻڌايو ته هي دسامس ڪهڙي مورڪه ڪيو آهي. تنهن تي ڀڳوان وڌو کيس چوڻ لڳو ته مديشور هي ڪرپا توهان ٿي مڙجي ڪئي آهي. ناردمني منجهي ٻيو ته ڀڳوان هي ڇا چئي رهيو آهي. مان ته هت هوس ٿي ڪونه

پوءِ مون ڀڳوان کي ٿڌو ڪيٽن هٿين هوندي . ڀڳوان
هن طرح سان ٺاردمليءَ کي وسهه ۾ ڀونڊو لسي
سڄي واردات کيس کولي سمجهائي ته مديشور هو
مدهنجي ٻڌڙي ڀڳت انڌي پور مدهنجي ڌيان ۾
مگن رهي هر وقت اهو چئي رهي آهي ته هي ڀڳوان
مدهنجي ارڻ . جنهن وقت غصي ۾ اچي ٿو هن کي
ٿڌو هٿين ان وقت ٿڌو لڳندي ٿي هن چيو ته هي
ڀڳوان مدهنجي ارڻ . ته هن ٿڌو به مون کي ٿي
ارڻ ڪري ڇڏي . ان ڪري اها مدهنجي هيل ٿڌو
هن کي ته لڳي ڪانه پر اچي مون کي لڳي .

اهڙي نموني جيڪي ڀڳت هر وقت ڀڳوان جي
ڀڳتيءَ ۾ يا مدهنجي ستگر و مهراج جن جي ڌيان ۾
رٿا رهن ٿا ته انهن جا ڪشت هو پاڻ تي جهيلين ٿا .

اڃا ڀرم پوجن سوامي جن هي درشانت پورو
ٿي مس ڪيو ته ساڳيو ٺوڪر ڪلندو ڪڍندو آيو ۽
پاڻي ٺاڪرداس کي چيائين ته سائين ڀڳوان جي
ڪرڻا سان هيءَ اوکي گوڙي ٿري ويئي .

پاڻي ٺاڪرداس ڀرم پوجن سوامي جن کي ويٺي
ڪري چيو ته سائين اڄ ٺوهان اسان جي مٿان ڳڙهي
ڪرڻا ڪري اسان کي وڏي مصيبت کان بچائي
ڇڏيو . جنهن وقت ٺوهان جو سسنگ هلي رهيو هو
ان وقت اسان جي دڪان تي انڪم ٽئڪس جي

ويڊ ٻئي هئي. پر اسين سڀ ان وقت توهان جي
چونڊن ۾ ويٺا هئاسين دل ۾ سوچيو سين ته ستڙو
هوراج جن جي شرطن وٺڻ کان پوءِ اسان جو وار به
ونگڙو ٺاهي ٿيڻو. توهان ڄاڻي ڄاڻڻ هار آهيو.
رڌيءَ سڌيءَ جا مالڪ آهيو. توهان اهڙي ته سڻائي
ڪئي جو هنن کي ڪجهه به نه مليو ۽ سڀ آفيسر
ڇاپ ڇاپ موٽي ويا.

پر مڙهه سواهي جن سندن گرو ڀڳتي ۽ انوت
وشواس ٽسي کين آشيرواد ڏني ته توهان هميشه
اهڙي نموني ڀرمائڻا جو ڌيان ڪندا رهندا ۽ ڀرمائڻا
توهان جا ڪارج ڀڃڻجو پاڻ ڪندا رهندا. اها
آشيرواد ڏيئي پريمين کي هي ڀڄڻ ڏاڍا ٿيون.

ڀڄڻ

- هري شل هميشه سڄو ڌيان ڏي ٿو
سڌا شانت وارو سڄو گمان ڏي ٿو.....
1. رهي ٿاڻ ٿڌهجي ٿيڻون رات دل ۾
سڄي نام ڀڄهجي جو نشان ڏي ٿو.....
2. پسون ڀريو ٿڌهجي ته صورت سڌائين
سڄي ڀريو وارو سو ڀريو وان ڏي ٿو.....
3. سڌا شام ٿڌهجي رهي پياس ڀريو
اسانکي ته ايشور اهو دان ڏي ٿو.....
4. رهي ماڏو هري نام ٿڌهجي جو
سڄو ڀريو ڀڄهجو ته ڀڄوان ڏي ٿو.....

انهن جي آڌار تي سنگمرمر جون سندر مورتيون
 ٺهرايائون. اهي سڀ هن پردوشي هال ۾ چارون
 طرف پٽين تي لڳارايائون. هنن تصويرن لڳڻ
 سان سڄو هال ٻوڪڻ لڳو. سمپورن رامائن جا
 درشن ٿي رهيا هئا. هي سندر سڄي مورتيون جن
 ٿر هڪ پاشا ۾ شري رام جي ڪٺا چٽي رهيون
 هيون. سڄو واقارن تي رام ميه ٿي پيو. هر ڪو
 يادري هي مورتيون ڏسي شري رام جي موما
 سمجهي ويندو آهي. هر هڪ تصوير جي هيٺان
 ٿوڙي ۾ انهن جو وورن پڻ لڪارايائون جيئن پرهمي
 پڙهي ڪري چٽي طرح سمجهي سگهن. رام پڳتن
 لاءِ هر تصوير مٿان ان سان لاڳاپو رکندڙ رامائن مان
 چونڊيل سندر چوڻيون لڪارايائون جيئن اهي پڳت
 رام رس پي آنند وڃور تي شري رام ۾ اين ٿي وڃن.

اهڙي نموني رامائن پردوشي ۾ هر طرح جي
 جڳياسوءِ لاءِ سامگري موجود آهي. جيڪي صرف
 شري رام لاءِ جو درشن ڪرڻ چاهين اهي هنن
 سندر تصويرن کي ڏسي پنهنجيون اکيون ٽڙيون
 ڪري سگهن ٿا. جيڪي جڳياسو رامائن جو سوڪيم
 گيان پرايت ڪرڻ چاهين ٿا سي وورن پڙهي ان
 کي هٿ ٿي جيون سڻل ٻڌائي سگهن ٿا ۽ جيڪي
 رامائن روپي سڏ جي ساگر ۾ گهري ٿي لڳائي

هوڻي ماڻڻ ٿا چاهين سي لڪيل سندر چوڻيون پڙهي
شري رام ۾ لين ٿي سگهن ٿا .

راماڻڻ پودرشي تيار ٿي وڃڻ کان پوءِ ڀرم ڀوجليم
سوامي جن جي دل ۾ ستگرو مهراج سوامي ٿيئون رام
جن جي وشال ۽ بلند نچ مندر ٺهراڻڻ جي اپلاشا
هئي . هنن چاهيو ٿي ته اهي منهنجي ستگرن جو
مندري تاج محل وانگر سندر ۽ اڻوڪو ٺهي . اهڙي
ڀويءَ مندر ٺاهڻ لاءِ خوب ڌن جي ضرورت هئي .
هر وقت ان عالیشان مندر جي تصوير سندن دل ۾
هوندي هئي . بس رڳو دير هئي هن وقت پاماشاهه
جي پرگهت ٿيڻ جي .

هڪ ڏينهن ڀرم ڀوجليم سوامي جن دھلي گيت
واري سوامي بسترام جن جي مندر تي ستگرو مهراج
سوامي ٿيئون رام جن جي جينتي اُتسو ٿي ويل هئا .
ستگرو مهراج جن جو جينتي اُتسو هر سال ملهائڻ جو
اذڪار سوامي بسترام مهراج جن کي مليل هو ۽
ورسي اُتسو ملهائڻ جو اذڪار ڀرم ڀوجليم سوامي جن
کي مليل هو . ڀرم ڀوجليم سوامي جن نه مريادا جا
ڌڻي هئا سو هر سال ٽيهر سان سڀ ڏينهن هن جينتي
اُتسو ۾ اچي پاڳ وٺندا هئا .

جيئن ان اُتسو تان هوڻي رهيا هئا ته ان وقت
شري ڀڳوالداس هياڻي شري گانگداس سان گڏ

اچي سندن چوڻ وند نا ڪئي . ۽-رم ۽وجنيم سوامي
جن کين خوب آشير واد ڏني ۽ آشرم ۽-ي هلڻ لاءِ
چيو . شري ڀڳوانداس مياڻي ته ۽-رم ۽وجنيم سوامي
جن جو شرڏالو ۽-رم ڀڳت هو سو ڀڪدم آشرم تي
هلڻ لاءِ راضي ٿي ويو . ۽ر شري گانداس چيو ته
اسان جون ته ڏکيئون ٻڪ آهن سو اسين آشرم تي
ڪيئن هلنداسين . تنهن تي شري مياڻي کيس
ٻڌايو ته ۽رم ۽وجنيم سوامي جن منهنجا ستگرو مهراج
آهن . هون حيدرآباد سنڌ ۾ ۽رم ۽وجنيم سوامي جن
کان ۽وجنيم ڀٽا صاحب جي آگيا سان نام وٺي پنهنجو
گرو سويڪار ڪيو هو . هندستان پاڪستان ڏيڻ کان
پوءِ گهڻي عرصي کان پوءِ اڄ پاڳن سان سندن
سڳورو درشن ٿيو آهي .

۽رم ۽وجنيم ڀٽا صاحب جن به ۽رم ۽وجنيم سوامي
جن کي پنهنجو ستگرو ڪري نام ورتو هو . ۽وجنيم
ڀٽا صاحب هونڪي نوڪري ملڻ لاءِ آشير واد وٺڻ لاءِ
۽-رم ۽وجنيم سوامي جن وٽ وٺي ويا هئا ۽رم
۽وجنيم سوامي جن آگيا ڪئي ته توهين واپاري آهيو
سو واپار ڪري خوب ڏن ڪمايو . ستگرو مهراج جن
توهان جو ڀاڳ ڀليرو ڪندو . نوڪريءَ ۾ ڇا رکيو آهي .
سندن آگيا ست وچن جاڻي سندن ٿي پريڙا سان
مان ولایت ويس ۽ اڄ جيڪي ڪجهه اسان وٽ آهي

پشکر راج ہر سنگرو معراج جن جو یوہ اشرم

اھو سڀ سندن آشيرواد سان پراپت ٿيو آھي . انھيءَ
ڪري اسين ڪجهه ڏينھن سندن چـروڻن ۾ رھي
سندن شيوا ڪوٺ ڏا چاھيون .

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن هن سکايڻ شرڌالو ڀريميءَ
کي وٺي آشرم تي آيا کيس خراب پيار ڏنائون ،
مان سلمان ڏنائون ۽ سدا سدا لاءِ پنهنجي ڀرپر
جي ڏوريءَ ۾ ٻڌي ڇڏيائون . هڪ ڏينھن کيس
پشڪر راج واري آشرم تي وٺي ويا . هنن کي اھو
اُستان ڏيکاريائون جتي ستڱرو مھراج جن ڪنڀ
جي مڀلي ڌان موٽڻ وقت اچي ڌوڻي جهڙائي هئي .
اھو اُستان ڏيکاري کيس ڇڏيائون ته هن اُستان تي
اسين سنگمور جو هڪ بلند ، وشال ۽ تاج مھل جهڙو
سندر ستڱرو مھـراج جن جو نچ مندر ٺھرائڻ ڏا
چاھيون . جيئن ستڱرو مھراج جن جو يش سھي
ڀارت ۾ ڦولجي وڃي .

اها ڳالھ ٻڌي شري ڀڳوانداس مڀاڻي ڀرم ڀوجنيم
سوامي جن کي نماڻي ويندي ڪئي ته هن ڀويتو
شيوا جو موقعو مونکي ڏيڻ جي ڪرپا ڪريو . هن
شيوا لاءِ ڪنھن به ڀريميءَ کان سوايتا وٺڻ جي
ضرورت ناهي . توهين ڪرپا ڪري هن شپ ڪارڻ
کي ڀلي اچ ٿي آرنڀ ڪرايو . هن شيوا ۾ ڪڏهن
به ڪا ڪوتاهي نه ايندي پر اسانجو هڪڙو مرض
اونائڻ جي ڪرپا ڪندا جو هن شيوا ۾ ٻئي ڪنھن

جوڻيءَ واري تصوير استايت ڪرائي . هيءَ تصوير
اهڙي ته ڪشش ڪندڙ آهي جو هن مان اک نه ٿي
ٽٽي نڪري . ستڱرو مهراج جن جي هن سروب
جو درشن ڪري ڀرپور مين جي من کي اپار شائتي
ملي رهي آهي .

هن سومير ۽ سندر تصوير جي استايتا کان پوءِ
ٻڌوي ڀاسن کان ستڱرو مهراج جن جي الجھ الجھ
سروڙن جون ٻه وڏيون شاهي ويلل تصويرون پڻ
استايت ڪرايائون . جڏهن هي تصويرون استايت
ٿي رهيون هيون تڏهن وقت ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
کان پڇيوسين ته هڪ هنڌ ٿي ستڱرو مهراج جن
جون ٽي تصويرون استايت ڪرائي رهيآ آهيو ؟
تڏهن ٿي ڀرم ڀوجنيم سوامي جن چيو ته اسين
چاهيون ٿا ته اسين جتي به رهون اتي اسان کي
صرف ٻڌنجي ستڱرو مهراج جن جو ئي درشن ٿئي .
اسان جي اندر ۾ انئي ڀور صرف ستڱرو مهراج جن
ٿي وڃن ٿا . اسين چاهيون ٿا ته اسان کي هر هنڌ
هر دشا ۾ صرف ستڱرو مهراج جن جو ئي درشن
ٿئي . ستڱرو مهراج جن جي اسان مٿان اسيم ڪرڻا
آهي . ستڱرو مهراج جن جي مڙها جو هيءَ سلوڪ
چئي انهن جي وڏائي ڪيائون :-

ڪاهل ڪرم ڪيو، تڏهن اکيون کلي آيون
تسي ٻڌنجي ڀاڻ ۾، سيلن ۾ ن ٿيو،

سنسو آتم جيءَ جو، سو وڃون سڀ ويو،
 پاسي ڪين ٻيو، سامي چٽي سروپ ري.
 ستڱرو مهر اڃ جن جون هي سندر تصويرون
 استائيت ڪرائڻ کان پوءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
 ستڱرو مهر اڃ جن جي جيون لاءِ جون وڏيون سندر
 چوويهه تصويرون ٺهرائي مکيه پنج مندر ۾ چارون
 طرف لڳاريون جيئن ڀريمين کي ستڱرو مهر اڃ جن
 جي جيون لاءِ ۽ موما جو گيان ملي سگهي.

ڀرم ڀوجنيم ستڱرو مهر اڃ جن جي ڀردرشي تيار
 ڪرائڻ کان پوءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن سوچيو ته
 مکيه هال ۾ سناٽن ڌرم جي باري ۾ ڇاڻ ڏيڻ
 گهرجي ڇاڪاڻ ته اسان جا ستڱرو مهر اڃ سوامي
 ٽيمونرام جن سناٽن ڌرم جا پڇاڙڪ ۽ رکشڪ هئا،
 ان کان سواءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن چوندا هئا ته
 اسين سنڌو گهائيءَ جي اڇ ڪوٽيءَ جي سڀيتا جا
 وارث آهيون. جنهن سڀيتا جو سنسار ۾ ڪوبه ثاني
 ڪونهي. اسان ان سنڌو نديءَ جو ڀاڱي ڀيتو آهي
 جنهن جي ڪناري تي اسان جي رشين ملين پوٽر
 موان آدي گرنٽ ويدن جي رچنا ڪئي هئي.

ورهانگي کان پوءِ ڌرم جي رکشا خاطر جڏهن
 اسين پنهنجو وطن ڇڏي هندستان جي سر زمين
 تي پهتاسين تڏهن هتان جي رهواسين کي اسان
 جي ڌرم ۽ شواس ۽ ڌرم پرايڙا جي ڄاڻ نه هئي

پشکر راج ہر استنایت چو وہ اوتار

هو اسان کي ان عزت ۽ پنهنجاڏپ جي نظر سان نه
 ڏسندا هئا جنهن جا اسين اڌڪاري هئاسين. هو
 اسان جي ڌرم کي پنهنجي ڌرم کان الڳ سمجهندا
 هئا ڇاڪاڻ ته اسين پاڪستان کان لڏي آيا هئاسين.
 انهيءَ ڪري ڀرم پوڄيئم سوامي جن سوچيو ته
 هن مهان آشرم ۾ سنائن ڌرم جي مهان گرونتن
 جهڙوڪ رامائڻ، شريمد پانڊوت، شريمد پڳوت گيتا
 جو گيان اهڙي سندر نموني آڪرڻڪ تصويرون
 دٿاران ٿڌو وڃي جيئن هن آشرم ۾ ايندڙ هر ياتريءَ
 کي اها ڄاڻ پئجي سگهي ته سندي سنائن ڌرم ۾
 ڪيترو نه وشواس ٿا رکون.

ڀرم پوڄيئم سوامي جن ڀرم گمانڌي ۽ ڌرم پرايڻ
 هئا. هنن جي اها منوڪامنا هئي ته جيڪي جڳياسو
 هن آشرم ۾ اچن انهن کي سنائن ڌرم جي گوراڻي
 وشالڻا ۽ اڻوٽ وشواس ۽ ايشور جي ستا ۾ وشواس
 جي باري ۾ گيان ملڻ گهرجي. اوتارواد سنائن
 ڌرم جو اڌار آهي. شريمد پڳوت گيتا ۾ شري
 ڪرشن پڳوان چيو آهي ته —

هي ڀارت ا جڏهن جڏهن ڌرم جي هاڃي ٿئي
 ٿي ۽ اڌرم وڌي وڃي ٿو تڏهن تڏهن مان
 پنهنجي سروب کي رڇيان ٿو. يعني ساڪار
 روپ ۾ پرگوت ٿيان ٿو. ساڌو پڙهندو،

ڪرڻ لاءِ ۽ پاپ ڪرم ڪرڻ وارن جي ناس
ڪرڻ لاءِ ۽ ڌرم جي ڇڏيءَ طرح سان اِستاپنا
ڪرڻ لاءِ مان يڪم يڪم ۾ ۽ رگهت ٿيان ٿو.

انهيءَ ڪري ۽ ۾م ۽ وجد ۾ سواهي جن هن نج
مندر جي هال ۾ چو ويون اوتارن جي اِستاپنا تمام
سهڻي نموني ۾ ڪرائي، چو ويهن اوتارن جون
سندر سڃيڙو سنگمرمر جون تصويرون ٺهرائي هن
هال جي پٽين تي اهڙي نموني لڳارايائون جيئن
جيڪو جڳياسو هن هال ۾ گهري، اُن جي نظر هنن
سندر تصويرون تي ضرور پوي. تصويرون اهڙيون
تم سندر ۽ دلڪش آهن جو جڳياسن جي اُن مان
اکه ٿي نه ٿي نڪري.

انهن تصويرون جي ڀرسان اندر ڏنشي رنگن ۾
انهن اوتارن جي باري ۾ تمام ڏهه موليءَ جا ٺڪاري
لڳارايائون جنهن جي ڪن تمام ٿوڙن جڳياسن تي
ڄاڻ هوندي. انهيءَ ڄاڻڪاريءَ ۾ مکيه روپ سان
اِهو گيان ڏنو ويو آهي ته ڀڳوان اوتار جو ورتو آهي
يعني ڪهڙي ڪارڻ اوتار ورتو آهي، ڀڳوان اوتار
ڪهڙي روپ ۾ ڌارڻ ڪيو آهي ۽ اوتار ڌارڻ ڪري
پرمانما ڌرم جي رکيا ڪهڙي نموني ڪئي آهي.

هنن اوتارن جو درشن ڪري ۽ انهن جو هي
دورڻ ٻڌهي هر ڪنهن جڳياسوءَ جي من ۾ ايشوري
ستا ۽ ڌرم جي وجهه ۾ اوشيه وشواس جاڳندو.

۱. هو وورڻ هن ريت آهي .

1. شري سنگاد اوتار :- سوشتيءَ جي شروعات
۾ ڀڳوان سنگ سندن ، سناڻن ۽ سنڱمار جي روپ
۾ اوتار ڌارڻ ڪري پرايم جي ڪارڻ پهرين ڪاپ
۾ ڀليل آتم گيان جو روشن ڪي اُپديش ڏنو جنهن ڪري
انهن يڪدم پنهنجي هرديءَ ۾ اُن پرم لٽو جو
ساڳيائڪار ڪيو .

2. شري وراهه اوتار :- اڻٽ ڀڳوان پرايم - جل
۾ مڱن پرتويءَ جو اُڌار ڪرڻ لاءِ سمست يگيم مه
وراهه شري ڌارڻ ڪري آدي دتيم هرڻاڪشيم سان
جل ۾ پڌ ڪئي ۽ پنهنجن ڏندن سان اُن جا ٽڪڙا
ٽڪڙا ڪري پرتويءَ جو اُڌار ڪيو .

3. شري يگيم اوتار :- سويم پو مڏوءَ جي پٽيءَ
جي ڪوڪ مان آدي پرش شري ڀڳوان اوتار ورتو .
اُن جي يگيم جي ڦالي سان ڪيائي ٿي . انهن يگيم
آرٺپ ڪيو . اُن سان ديوتائن جي شڪتي وڌي ۽
اُن سان سمپورڻ پرتوي شڪتيمالي ٿي .

4. شري هيگريو اوتار :- برهما جيءَ جڏهن
هيءَ سوشتيءَ جي شروعات ۾ جنم ورتو تڏهن هو
ويدن جو گيان ڀڄي ويو هو . هنن ڀڳوان کي
راضي ڪرڻ لاءِ يگيم پزارٺپ ڪيو . هن يگيم ۾
هيگريو جي روپ ۾ ڀڳوان پرڪهت ٿيو . انهن جي

ٽي ناسڪا مان شواس جي روپ ۾ ويد واڻي پرڳڻ
ٿي :

5. شري ڌرو اوتار :- راجا اڻاپاد جي پنهنجن
سالن جي ٻاڪ ڌرو پنهنجي مائيلي ماءُ جي طائن
جي تيرن دٿاران ايمانن تي هن ننڍيءَ عمر ۾ گهور
ٽپسيا ڪئي. هن جي گهور ٽپسيا سان خوش ٿي
کيس درشن ڏيئي ڌرو پڊ ڀردان ڪيو.

6. شري ڪڀل اوتار :- ديوهوتيءَ جي گرو
مان جلم ولي ڪڀل اوتار ڌارڻ ڪري پنهنجي ماما
کي آتم گمان جو آيديش ڏنو، جنهن سان هوءُ انهيءَ
جلم ۾ پنهنجي من جي سمورو مل ڪي ڌوئي
ڀڳوان ڪڀل جي سروپ ۾ لين ٿي ويئي.

7. شري دٿاتريه اوتار :- مورشي آتريءَ جي
منوڪامنا پورڻ ڪرڻ لاءِ ڀڳوان شري دٿاتريه جي
روپ ۾ اوتار ورتو. انهن کان راجا يدو ۽ سهسترا
جن وغيره راجائن يوگه جي کوچ ۽ موڪش ڀائڻ جون
سڌيون پراپت ڪيون.

8. شري رشيديو اوتار :- سد يويءَ جي گرو
مان ڀڳوان رشيديو جي روپ ۾ اوتار ورتو. هنن
سڀ دٿاران سمدرشا روپ ۾ آچرڻ ڪيو. هن اسٽيءَ
کي پرمهس پڊ چوندا آهن.

9. شري ڀرڻو اوتار :- رشن جي ڀرارڻا ڪرڻ

ٺٺي ڪمار ڪم گاهي وين جي شريو ملڻن دٿاران
پروٽو جي روپ ۾ اوتار ڌارڻ ڪري ان کي ڏرڻ
کان ٿاري پروٽو کي کانءَ بڻائي جي جهڙي اٿار
لاءِ اوشڌين جو دوهن ڪيو.

10. شري مٽسيم اوتار :- ملو سٽيم ورتا مٽسيم
جي روپ ۾ اوتار ڌارڻ ڪري سڀني جي و ڌارين جو
سوارو بڻجي ڀرلي جي پيڪر جل ۾ برهما جي مڪ
مان ڪريل ويدن کي ڪٽي ان ۾ وهار ڪيو.

11. شري ڪچپ اوتار :- ديوءَ دانو ڇڏهن
آمرت پراپت ڪرڻ لاءِ سمندر ملڻن ڪري رهيا هئا
ڏهن ڀڳوان ڪچپ اوتار ڌارڻ ڪري ڀلوهي ڀنيءَ
تي مندر اچل ڀروٽ کي ڌارڻ ڪيو هو.

12. شري ڏنوتري اوتار :- سمندر ملڻن جي
انت ۾ ڀڳوان خود ڪيو ساڳو مان آمرت ڪلش لاءِ
ڏنوتريءَ جي روپ ۾ اوتار وٺي ڀرگهٽ ٿيو. انهن
ئي سلسار ۾ آيو ويد جو شپ آراپ ڪيو.

13. شري موهني اوتار :- دڻين کي موهت
ڪري، ملڻن دٿاران پراپت آمرت ديوتاڻن کي ڀيارڻ
لاءِ ڀڳوان موهني روپ ڌارڻ ڪيو هو.

14. شري ڏرسنگھ اوتار :- ڀڳت ڀرهاد جي
رڪشا ڪرڻ لاءِ ڀڳوان ڦٽل ٿلهي مان اڌيت ڏرسنگھ
اوتار ڌارڻ ڪري دڻيت هرڻيا ڪشيپ جي ڄاڻيءَ

کي چيري ديوتائن کي پيم مکت کيو .

15. شري وامن اوتار :- دٿيتراج ٻليءَ جي گهمند کي چور ڪرڻ لاءِ ڀڳوان وامن اوتار ڌارڻ ڪري ٻليءَ کان ٽي پتڙ زمين دان ۾ گهري هئي ۽ ٽن پتڙن ۾ سمپورڻ ۽ رٿوي ماري راجا ٻليءَ کي ٻاٽال ۾ موڪلي ڇڏيو .

16. هلس اوتار :- مهرشي نارد ۽ سنگاد ملين جي پوڪڙ ۽ گيان ۽ آتم تڙو سڀڻدي شڪاڻن جي نوارڻ ڪرڻ لاءِ ڀڳوان هلس جي روپ ۾ اوتار ورتو .

17. نارد اوتار :- رشين جي سوشيءَ ۾ ڀڳوان ديورشي نارد جي روپ ۾ اوتار ڌارڻ ڪري ستوت تندر جو آهڻ ڏنو . ان سان ڪرم ٻڌڻ مان مڪتيءَ جو مارگ سمجهايو ويو آهي .

18. گچيندر اوتار :- سنگت ۾ ڦاٿل گچيندر جي واڳوءَ کان رکشا ڪرڻ لاءِ ڀڳوان شري هري ڪروڙ ٽي سوار ٿي يڪدم ڊوڙندو آيو ۽ سدرشن چڪر سان واڳوءَ جو مٿو ڦاڙي گچيندر جي رکشا ڪئي .

19. شري پرشورام اوتار :- پراهمن دروهي آريه مريادا جو الڳون ڪرڻ وارن ٺرڪي ڪٽرين جو سدهار ڪرڻ لاءِ ڀڳوان پرشورام جي روپ ۾ اوتار ڌارڻ ڪيو . لکي ڦرسي سان ايڪهم دفعا

پرڻويءَ کي ڪنهن کان ڪالي ڪري ڇڏيو.

20. شري رام اوتار :- ٿرپتا يگم ۾ مريادا پيشو ٿي.
شري رام راجا دشرت جي سپتر جي روپ ۾ اوتار ورتو.
اهليا، ڪيوت، شهري ۽ جتابو وغيره جو آڌار ڪيو.
راڪشش راج راوڻ ۽ ٻين راڪششن کي ماري
ديوتائن ۽ رشين کي ڀيم مڪت ڪري ڇڏيو.

21. شري وياس اوتار :- دواپر جي اڌت ۾ ويدن جو
چوڻون وياگم ڪرڻ واري، ٻراڻن جي پريعتا اوڪوٽر
شڪتي سمپن ڀڳوان ويد وياس مهرشي پراشر جي
پٽ جي روپ ۾ پرڻويءَ تي اوتار ورتو.

22. شري ڪرشن اوتار :- دواپر ۾ دڻيتن جي
انيتي ۽ اتياچار سان پيڙت ڌرتي جڏهن دگم سان
وباڪل ٿي ويئي، تڏهن ديوڪيءَ جي گرو مان
اوتار وٺي ڪلس جهڙن دڻيتن کي نرمول ڪري
ڌرتيءَ تي ڌرم جي استاڀا ڪئي.

23. شري ٻڌ اوتار :- وڪيات ٻڌ ڌرم جو ٻڌو
وجهندڙ مهاراجا سدوڌن جي بيشوي پتر گوتم ٻڌ
جي روپ ۾ ڀڳوان جلم ورتو. سنڀاسي جي روپ
۾ اهلنسا پرهه ڌرم جو پرچار ڪري ٿراوڪيءَ جو
منگل ڪيو.

24. شري ڪاڪي اوتار :- ڪاڪي جي اڌت ۾
جڏهن ٻاڪڻ، اتچار سان ڌرتي دڪي ٿيڻ لڳندي

تڏهن ستم روپ ڀڳوان ڪلڪيءَ جي روپ ۾ اوتار وٺي دڪي اٿو ڪن جو ڪلياڻ ڪري ست يگم جي اسٽاپڊا ڪندو.

هنن چوويهن اوتارن جو درشن ڪرڻ کان پوءِ هرڪو ياتري اها آشا رکي موٽي ٿو ته ڀڳوان ڌرم جي رکشا ڪرڻ ۽ هن پاڪڊ، اڏاچار ۽ اٿياچار کان ڌرتيءَ کي مڪت ڪرائڻ لاءِ اوس ڪلڪي روپ ۾ اوتار وٺڻ سڀني جو اُٿار ڪندو.

هيءَ آشا جي ڪرڻ من ۾ جاڳائي جيئن جڳياسو نچ ملڻ جون سيڙهيون پار ڪندو ته سامهون ڪيس گيتا پرورشئيءَ جو درشن ٿيندو. ڀرم پوجنيم سوامي چوندا هئا ته شريمد ڀڳوت گيتا شري ڪرشن ڀڳوان جي مڪاروند مان نڪتل اها آمرت ڌارا آهي جنهن جي گيان سان جڳياسو جنم مرن جي چڪر کان مڪت ٿي ڀرم ڀد کي پاڻي ٿو.

هن گيتا پرورشئيءَ جي وچ ۾ شري ڪرشن ڀڳوان ۽ راتڪا جي سندر تصوير اسٽاٽ ڪرايل آهي ۽ سنگمرمر جي پٿرين تي چارون طرف شريمد ڀڳوت گيتا جا 700 سنسڪرت ۾ مٿي لکيل شلوك سندر امڪ ۾ لڪاريائون. گيتا جي ڳوڙهي ٿڌو گيان ڪي سرل طرح سان سمجهائڻ لاءِ هر هڪ اڌياءَ جو مختصر سار هنديءَ ۾ لڪاريائون. جيئن جن ساڌارن ان کي سمجهي لاپ ڀرائي سگهي. ڀرم پوجنيم سوامي جن

جي اها دلي نما هئي ته هرڪ اڌيا ئي هڪ اهڙو
چتر ٺهرائجي جيئن جڳياسو اُن چتر کي ڏسي ۽
اُن اڌيا جو سار ۽ پاڻ سمجهي سگهي .

اهڙي نموني هن مهان گرنٽ جي سار ۽ سندن
کي جن جن ۾ پهچائڻ لاءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
هول سنسڪرت ۾ سلوڪ، هنديءَ ۾ هرڪ اڌيا جو
سار ۽ هر اڌيا کي کولي سمجهائڻ لاءِ اُن سان
واسطو رکندڙ چتر ٺهرائڻ جي رٿا رهي .

گيتا پرورشنيءَ جي دٿار جي ڀرسان سهڻن وڏن
اکرن ۾ سمپورڻ گيتا جو سار پڻ لکاريائون جيئن
جڳياسو اهو پڙهي سڀ ڪجهه پرماتما جي چوڏن ۾
آرپڻ ڪري ڀرم آندو پرايٽ ڪري سگهن. اهو سار
هن ريت آهي —

گيتا — سار

اجاڻي چٽا ڇ، ٿو ڪرين ؟ ڪنهن کان اجايو ڇو
ڊچين ٿو ؟ توکي ڪير ٿو ماري سگهي ؟ اتما نه ٻڌا
ٿيندي آهي نه مرندي آهي .

جيڪو ٿيو سو سٺو ٿيو، جيڪي ٿي رهيو آهي اهو
سٺو ٿي رهيو آهي . جيڪو ٿيندو اهو به سٺو ٿي
ٿيندو . تون گذريل جو پڇتاءُ نه ڪر . آئينده جي
چٽا نه ڪر . هي وقت نه هلي رهيو آهي .

نهنجو ڇا ٿيو آهي جو روئين ٿو ؟ ٿو ڇا آندو
هو، جو ٿو وڃاڻي ڇڏيو ؟ ٿو ڇا ٻڌا ڪو هو جو

ناس ٿي وڃي؟ نه تو ڪجهه آندو، جيڪو ورتو سر
هتان ٿي ورتو. جيڪو ڏنو هتي ٿي ڏنو. جيڪو
ورتو سو هن (ڀڳوان) کان ورتو. جيڪو ڏنو، هن کي
ڏنو. خالي هٿين آڻين، خالي هٿين هلنديون. جيڪو
اڄ تلهنجو آهي، ڪلهه ڪلهن ٻئي جو هو، پهرين
ڪلهن ٻئي جو ٿيندو. تون ان کي پلهنجو سمجهي
مگن ٿي رهيو آهين. بس اها خوشي ٿي تلهنجن
دڪن جو ڪارڻ آهي.

تبديلي سنسار جو نهر آهي. جنهن کي تون
موت ٿو سمجهين، اهوئي جيون آهي. هڪ ڪن ۾
تون ڪروڙن جو مالڪ ٿو بڻجين، ٻئي ڪن ۾ ٿي
تون دريدر ٿي ٿو وڃين. موهنجو - تلهنجو، ٿنڀو
وڏو، پلهنجو - پرايو هن مان مٽائي ڇڏ، ويچار
مان مٽائي ڇڏ، پوءِ سڀ تلهنجو آهي تون سهي
جو آهين.

نه هي شرير تلهنجو آهي، نه تون شرير جو
آهين. هيءُ آگ، پاڻي، هوا، ڌرتي، آڪاش سان
ٺهيو آهي ۽ انهيءَ ۾ ملي ويندو. پر اٿما اسٽر
(آٽول) آهي. پوءِ تون ڇا آهين؟ تون پلهجي
پاڻ کي ڀڳوان کي آريٽ ڪر. اهو ٿي سڀ کان
اٽل سهارو آهي. جيڪو هن جي سھاري تي سمجهي
ٿو، اهو ڊپ، چٽا، دڪر کان سدا آزاد (مڪت) آهي

جيڪو ڪجهه ٿو ڪرين ٿو، اهو پڇوان ڪي
 اڀرڻ ڪندو هل. انهيءَ سان ٿو ڪندا جيون مڪت
 جي آندڙ جو آندڙ ڪندين.

گيتا جو هيءَ سار لکائڻ کان پوءِ ڀرم ڀوجنيم
 سوامي جن چوڻ لڳا ته گيتا پڙهڻ شديءَ کان پوءِ
 اسين هاڻ ٿو ڪرهن جي اسٽاپڻا ڪرڻ ٿا چاهيون
 ڇاڪاڻ ته اسان جي شاسترون موجب ڪرهن جو تمام
 وڏو هٿ آهي. جنم کان وٺي مرندي تائين جيڪي
 ڪارج ٿين ٿا انهن کي پورو ڪرڻ کان اڳ ٿو
 ڪرهن جي پوءِ ڪٿي ويندي آهي. انسان جي
 لاپ هائيءَ ۾ ڪرهن جو وڏو ڀوڳ ڏان آهي. ڪرهن
 جي دشا راجا مان رنڪ ۽ رنڪ مان راجا بڻبو ٿو.
 انڪري ڪرهن جي شانتيءَ لاءِ وڏا وڏا انوشنان ڪيا
 ويندا آهن. انهيءَ ڪري ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
 انهن ڪرهن لاءِ ٿو ڪڪش ٿورائڻ جي آڳا ڪئي.
 جنهن وقت انهن ڪمن جي پيڙهه جو پٿر رکي
 پوءِ ڪرڻ جي تياري ٿي رهي هئي ان وقت اوچتو
 ٻه موٽرون پريمين سان پهچي آئي آيون. انهن
 پريمين ٻڌايو ته هي پريمي اسپين مان آيل آهن.
 ڪنهن ڪم سانگي جڳپور ۾ آيل هئا. انان ٽنگسي
 ڪري ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جو درشن ڪرڻ لاءِ
 سڌو آدرش ٺهڻ ويا. جتي ڪنهن خبر پئجي ته ڀرم
 ڀوجنيم سوامي جن ٻشڪر راج ويل آهن، سو اسين

ڊوڙندا سندن سڳوري درشن لاءِ آيا آهيون. ۽ ۽ ۽
 پوڄن سواهي جن وڌي وڌان سان انهن کان ٿون
 گهرن جي ڪڪشن جي ڊوڄا ڪرائي پيڙهه جو پٿر
 وڪايو. ڪين ڀرسان ڏيئي پڪرون ڀارائي ۽ پوڄن
 ڪرائي خوب مان سمنان ڏنو. ان ڀريمي ۽ سڪ ۽
 شوقا سان ڀرم پوڄن سواهي جن جي چرڻن ۾ هڪ
 ٻئي ڪيڪ پيٽا جي روپ ۾ پيش ڪندي عرض ڪيو
 ته هنن ڪڪشن تي جيڪو به خرچ اچي آهي اهو هن
 چيڪ ۾ ڀري منهنجي پيٽا سمجهي سويڪار ڪندا.
 ڀرم پوڄن سواهي جن اهو چيڪ وٺي پتو ڪيو،
 پتو ڪري چٽو ٿو ڪيو ۽ پوءِ ان ڀريمي کي ويجهو
 اچڻ جو اشارو ڪيو. جڏهن اهو ڀريمي ويجهو آيو
 تڏهن اهو چيڪ سندس کيسي ۾ وجهي کيس چيائون
 ته هيءَ اسان جي امانت سمجهي توهين ان کي پاڻ
 وٽ آڻي واد سمجهي رکيو. ويچارو ڀريمي بلڪل
 واڙو ٿي ويو ته سواهي جن منهنجي هيءَ پيٽا ڇو
 نٿا سويڪار ڪن. ڀرم پوڄن سواهي جن کيس
 جيئن تيئن سمجهائي روانو ڪيائون.

ان ڀريميءَ جي وڃڻ کان پوءِ اسان ڪين ويٺي
 ڪري پڪيو ته سائين هن وقت ڪم زور شور سان
 هلي رهيو آهي پوءِ توهان هن ڀريميءَ کان پيٽا وٺي
 هن پڪي ۾ لڳائي سگهو ها. ڀرم پوڄن سواهي جن
 چيو ته هي گهري رهسپور جي ڳالهه آهي جڏهن کي

اسان ڳجهو رکيو آهي وقت اچڻ تي ٽوهان کي ضرور خبر پوندي .

ٿوڙي وقت کان پوءِ اهي ڪڪش ٺهي راس ٿيا . ان وقت شري ڀڳوانداس مياڻي آشرم ۾ آيل هو . انهن سان پرچيم ڪرائيندي چيائون ته اسان هن پرچميءَ کي وڃڻ ڏنو هو ته پشڪر راج واري آشرم ۾ صرف سندن ئي پئسو لڳندو . انهيءَ ڪري اسان پنهنجي وڃڻ کي پاڻي ڏيڻ لاءِ انهي ڏينهن اسپين وارن پريمين کان هنن ڪڪشن جي ٺهراءَ لاءِ پيٽا سوڍڪار نه ڪئي .

پرم پوجنيم سوامي جن شري ڀڳوانداس مياڻيءَ کي چوڻ لڳا ته اسان پنهنجي وڃڻ کي پاڻي ڏيئي ٽوهان جي شيوا ڳجهي رکي آهي . هاڻي ٽوهين اسان کي پوڄ پتا صاحب ، پوڄ مالڻا صاحب ۽ سرڳواسي پوڄ پاڻي صاحب جو فوٽو ڏيو ته انهن جا پٽ ٺهراءَ جي هنن ڪڪشن مان سڀ کان پهرين نمبر ڪڪش ۾ لڳرائي ٽوهان جهڙي دانور پادشاهه جي پُروڄن جو سلمان ڪريون ، جن ٽوهان جهڙي سپاڻر کي جلم ڏنو آهي .

ان کان پوءِ پرم پوجنيم سواهه جي جن اسان جو پرچيم ڏيندي شري ڀڳوانداس مياڻيءَ کي ٻڌايو ته هي جمنا داس ڪهسواڻي آهي ۽ هي سندس ڌرمپتي شريماتي لڪشمي ڪهسواڻي آهي جيڪا

سڄ مڇ لڪشي جو سورپ آهي. هي سڄو ٻر ٻار
ٿئي ٿئي، آڏي ۽ مٿي ۽ ٺڳي ۽ ٺڳي ۽ لکن سان
پشڪر راج جي آشرم جي شيوا ڪري رهيا آهن.
اسان هنن کي چاهه سان پنهنجو ششم ٻڌايو آهي.
ستڱرو مهر راج جن جي هن مهان ڪاريءَ ۾ ٽوهان
ڏن ۽ من سان شيوا ڪري رهيا آهيو ۽ هي ٽن ۽
من سان شيوا ڪري رهيا آهن.

جيئن اسان ٽوهان جي شيوا ڪجي رهي آهي
تيئن اسان هنن جي شيوا ڪري لوڪن کان لکائي
ڪجي رهي آهي. اسان صرف پشڪر راج جي آشرم
جي پوري شيوا هنن کان وٺندا آهيون. باقي هنن
جي من ۾ آڏو ڪر پڙهي آهي انهي ڪري هي
پشڪر راج کان ڪم ڪرائي هر روز شام جو آدرش
نگر واري آشرم تي اچي اسان جي خوب چاهه
سان شيوا ڪندا آهن. هنن نماڻي شيوا ڪري اسان
جو من جيتو آهي. شل هي ٿاڻو ٿوڙ ٿاڻين ٺهجي
اچي.

ان کان پوءِ ٻي ٻي سوامي جن پنهنجي وڃن
انوسار ٿون گرهن وارن ڪڪشن مان پهرين ڪڪش
۾ آهي تي ٻڌا اسان تي ٻين ڪڪشن ۾ وٺايو
پڇوان شري ڪٽيش، پڇوان شو شڪر، مالا درگا،
واما پير ۽ ٻين ديوتائن جون سنگهه ۾ ورتيون

اِسٽاپٽ ڪرايائون .

باقي ٽن گرهن جي لاءِ ٽي ڪڪش رکيائون
 جتي هر هڪ ڪڪش ۾ ٽن ٽن گرهن جون سنگمرمر
 جون سندر ۽ سڄيو مورتيون اِسٽاپٽ ڪرايائون .
 هر هڪ گرهه جي مورتيءَ مٿان ان گرهه جي پوري
 ڄاڻ ڏنائون جيئن ته گرهه جي نشاني ڪهڙي آهي،
 اهو گرهه سوريه کان گهڻو پري آهي، سندس آڪار
 ۽ رنگه ڪهڙو آهي، اهو گرهه ڪهڙيءَ راشيءَ جو
 سواهي آهي، ان گرهه جو هر هڪ راشيءَ ۾ ٿوراءِ
 ڪوڙو آهي . ان گرهه جو اثر گهٽ ڪرڻ لاءِ اسان
 کي ڪهڙو رتن ٻاڻڻ گهرجي ۽ ڪهڙي ڌاتوءَ جو دان
 ڪرڻ گهرجي . ان گرهه جي ڪهڙي گرهه سان
 مترا آهي ۽ ڪهڙي گرهه سان شترقا آهي ۽ گرهه
 جي شائتيءَ لاءِ ڪهڙي ملتر جو جاپ ڪرڻ گهرجي
 ۽ گهڻا دفعا ڪرڻ گهرجي ۽ ڪڏهن ڪرڻ گهرجي .
 اها سڀ ڄاڻ انهيءَ ڪري ڏني ويئي آهي
 جيئن جڳمياسو ان دٿاران گرهه شانت ڪري انشت
 کي دور ڪري سگهه ۽ شائتيءَ جي زندگي گذاري سگهن .
 اهو ٻيو هوليءَ کيان هن طرح لوڪ ڪلياڻ جي پاڻا
 سان ڀرم ڀوجندڙ سواهي جن ڏٺو آهي .

۱. سوريه — سوريه چوٿين آسمان تي ۽ منڊل
 جي وچ ۾ اِسٽاپٽ آهي . اڱرئي گول ۽ رنگه ڳاڙهو
 آهي، سنگمرمر راشيءَ جو سواهي آهي . هي هر هڪ

راشيء ۽ ۾ هڪ مهلو رهندو آهي. اثر گهٽ ڪرڻ لاءِ هري وٽس پراڻ پٽڻ گهرجي، رتن ماڻڪ ڌارڻ ڪرڻ گهرجي ۽ ڏاڏو سون جو دان ڪرڻ گهرجي. مٿو گرهه - چنڊر، منگل ۽ وسپت ۽ شترو گرهه - شني، راهو، ۽ شڪر آهن.

منتر :- هو ۾ چيا ڪ شم سلڪا شم ڪا شپيپيم مهاڏ ٿم. تمور ۾ سورو پا پگهر پ- راڻڻو سم دوا ڪرم.

(هن منتر جو جاپ 7000 دفعا آرتوار کان ڪرڻ گهرجي.)

2. چنڊر :- چنڊر سوريه کان هڪ لک ۽ ٻوڄن پري سورهم ڪلائڻ سان يڪت آهي. شڪل - اڌ گول ۽ رنگه سفيد آهي. هي ڪرڪ راشيءَ جو سوامي آهي هي هر هڪ راشيءَ ۾ سوا ٻه ڏينهن رهندو آهي. اثر گهٽ ڪرڻ لاءِ تر پڙ جپ ڪرڻ گهرجي. مولي رتن پائڻ گهرجي ۽ ڏاڏو چانديءَ جو دان شپ آهي. مٿو گرهه روي ۽ پٽ، شترو گرهه راهو آهي.

3. منگل - منگل سوريه کان ٽه لک ۽ ٻوڄن دور پنجين آسمان تي اسٿت آهي. سندس اڪار ٽڪڙو ۽ رنگه ڳاڙهو آهي. هيءُ ورشوڪ ۽ ميش راشين جو سوامي آهي. هي هر هڪ راشيءَ ۾ ٽيڊ مهلو رهندو آهي.

اثر گهٽائڻ لاءِ ردري جپ ڪرڻ گهرجي رتن پروال جو ڌارڻ ڪرڻ گهرجي ۽ ڏاڏو سون جو دان شپ آهي. مٿو گرهه روي، وسپت ۽ چنڊر آهن. شترو گرهه پٽ ۽ راهو آهن.

پشکر راج ۾ استاپت نوگره

منتر :- هريهر ڌرڻي گرپ سهوثر وڌت ڪانتي سمپر ٻيرا

ڪمار م شانتي هستم تم منگلم پراڻما شيهر ۱۱

(هن منتر جو جاپ 10,000 دفعا، منگل کان ڪرڻ گهرجي)

4. ٻڌ گرهم :- ٻڌ سوريه ڪان ان لڪم بوجن

پري پئين آسمان تي اسنت آهي. شڪل ڏنڻ ۽

رنگ، ساڻو آهي. هيءُ مٿن ۽ ڪليا راشين جو سوامي

آهي. هيءُ هر هڪ راشيءَ ۾ هڪ مهلو رهندو آهي.

آثر گهٽ ڪرڻ لاءِ ڌاتو ڪجهي جو دان ڪرڻ

گهرجي. رتن پٺي جو ڌارڻ ڪرڻ شپ آهي. مٿو

گرهم روي راهو ۽ شڪر، شترو گرهم چندر آهي.

منتر :- هريهر ڌرينگنگا لڪا شيهر روپيڻا پرتيم پڌم ۱

سو هم سوميم گڏو ييم تم ٻڌ م پراڻما ميهوم ۱۱

(هن منتر جو جاپ 1000 دفعا پڌر کان ڪرڻ گهرجي)

5. ورهسپتي :- ورهسپتي سوريه کان ٻارهن

لڪم بوجن پري جهين آسمان تي اسنت آهي. شڪل

اشلدل ۽ رنگ ٻهلو آهي. هيءُ ڏن ۽ مين راشين

جو سوامي آهي. هر هڪ راشيءَ ۾ ٽيڙهن مهلا رهندو آهي

آثر گهٽ ڪرڻ لاءِ آماس جو رت ڪرڻ

گهرجي. رتن پڪراج جو ڌارڻ ڪرڻ ۽ دان هيري جو

شپ آهي. مٿو گرهم روي، چندر ۽ منگل، شترو

گرهم ٻڌ ۽ شڪر آهن.

منتر :- هريهر ديوانام چ رشيڻام چ گرهم ڪانچن سومهر ۱

ٻڌي ڀوثر ٿراو شر ٿم نمامي ورهسپتي ۱۱

(هن ملٽر جو جاپ 1900 دفعا ورهسپٽ کان ڪرڻ گهرجي

6. شڪر گرهه - شڪر سوريه کان ڇهه لک يوجن دور ٽئين آسمان تي اُست آهي. شڪل چٽشنگون ۽ رنگ سفيد آهي. هيءُ ڏلا ۽ ورش راشين جو سوامي آهي. هيءُ هر هڪ راشيءَ ۾ هڪ مهلو رهندو آهي. اثر گهٽ ڪرڻ لاءِ کڻو رکشا ڪرڻ گهرجي. رتن هيري جو ڌارڻ ۽ چانديءَ جو دان شپ آهي. مٿو گرهه ٻٽ، راهو ۽ شدي. شترو گرهه روي ۽ چنڊر آهن.

ملٽر :- هر ٻيهر هڪ کن مرڻا لاپم ڏيٿيا نام ٻرهر گرم سروي شاسن ٻرو ڪارم ٻارگو ٻرڻا ميهه. (هن ملٽر جو جاپ 1000 دفعا شڪر کان شروع ڪرڻ گهرجي.)

7. شلي گرهه :- شلي سوريه کان چوٿين لک يوجن ٻري ستين آسمان تي اُست آهي. شڪل مڇي جي ۽ رنگ ڪارو آهي. هيءُ مکر ۽ ڪلب راشين جو سوامي آهي. هيءُ هر هڪ راشيءَ ۾ ٽيون مهينن ٽائين رهندو آهي.

اثر گهٽ ڪرڻ لاءِ مرڻا ٻه ملٽر جو جاپ ڪرڻ گهرجي. رتن ٺاهه جو ڌارڻ ڪرڻ ۽ ڏاڏو ٺوهه جو دان شپ آهي. مٿو گرهه ٻٽ، راهو ۽ شڪر. شترو گرهه روي، چنڊر ۽ منگل آهن.

منتر :- هر ٻيو ٺيلا ٺجن سما پاسم روي پنج ٻيا گرهم ۱
چايا مانٺلڻ سلهو ٿم ٿم ٺما مي شلشچرم ۱۱
(هن منتر جو جاپ 23000 دفعا چنچر کان شروع ڪرڻ
گهرجي .

8. راهو گرهم :- راهو سوربم کان سورهم لڪم
يوجن ٺير ٿيم ڪرڻ ۾ اسٽ آهي . شڪل مڪر جي
۽ رنگم ڪارو آهي . راهو هر هڪ راشيءَ ۾ اڏهن
مهنا رهندو آهي .

آثر گهٽ ڪرڻ لاءِ ٻجنگم دان ڪرڻ گهرجي .
رتن گوميد جو ٻريوگم ۽ ڏالو شيهي جو دان شپ
آهي . منتر گرهم ٻڌ ، شني ۽ شڪر آهن . شترو گرهم
روي ، چندر ۽ منگل آهن .

منتر :- هر ٻيو ارڌ ڪاير مها ويو ٻيو چندر را دٿم وٺرد ٺم ۱
سهنن ڪا گهر سلهو ٿم ٿم راهو ٻوڙما موم ۱۱
(هن منتر جو جاپ 18000 دفعا وسپت کان شروع
ڪرڻ گهرجي) .

9. ڪيتو گرهم :- ڪيتو سوربم کان اڙهن لڪم
يوجن ٻري ۽ وايو ٻيو ڪرڻ ۾ اسٽ آهي . شڪل
جوهنڊي جي ۽ رنگم ڪارو آهي . هيءَ هر هڪ راشيءَ
۾ اڙهن مهنا رهندو آهي .

آثر گهٽ ڪرڻ لاءِ جوهنڊو دان ڪرڻ گهرجي .
رتن اسليا جو ڌارڻ ۽ ڏالو اوهم جو دان ڪرڻ شپ

آهي .

ملٽو :- هو ٻار ۽ شيشا سڌا شمر ٿارڪا گر مستڪر
رڻ درم رو در اٿم ڪم گهورم ٿم ڪٿيم پر ٿما ٿم

ان طرح نون گرهن جي اسٽاپا کان پوءِ هي
آشرم جڳياسن جي جڳياسا جو ڪيندر بڻجي پيو.
پشڪر ۾ آيل هر هڪ يادري هتي چڪڙي اچڻ لڳو.
هي وصال بلند، ٿاچ مڪل وانگر سندر آشرم هر
ڪنهن جي ڪشش جو ڪيندر بڻجي پيو يادرين کي
گيان سان گڏ ٻرم شانتي پراپت ٿيڻ لڳي. ان جي
خوشبوءِ هاڻي سڄي ڀارت ۾ ڦهلجڻ لڳي.

هن آشرم جي هاڪ ٻڌي هڪ دفعي دادي وسي
پهلجي پريمين جي ٽوليءَ کي جڳپور مان بس ۾
وٺي سڌو پشڪر راج واري آشرم ٿي پهتا. دادي
وسي مڙيا واري سنت مورتي آهن جن کي اندرا
بازار ۾ سرڳر جهڙو سندر صاف سٿرو آشرم آهي
جتي هر روز سٽسنگ جو ديهان لڳندو آهي.

دادي وسي ڀان سان گڏ ڪاڏي ڀيتي جو سامان
پڻ کڻي آيا هئا. ٻرم پوئلڳ سوامي جن هنن کي
چيو ته توهين پهلجي ٻار جي گهر آيا آهيو. هيءُ
گهر توهان جو ڀڳو گهر آهي. هن گهر تي توهان
جو پورو اڌڪار آهي. انهيءَ ڪري هي ڪاڏي ڀيتي
جو سامان ڀڳل بند رکو. ٻرم پوئلڳ سوامي جن

يڪدم ڀڄو جن تيار ڪرايو ۽ سڀني هلي ڪري آهو
پرساد پاڻو.

ان کان پوءِ ڀرم پوڄنيم سواهي جن دادی وٺي
کي ۽ سندن ٽوليءَ کي اجمير واري آشرم تي وٺي
آيا. دادی وٺي ڪي چوڻ لڳا ته اسين ٽوهان ۾
ستگر و مهوراج جن جي جوت ٿا ڏسون ۽ کين پنهنجي
سمان پنهنجي پُرسان آسڻ ڏيئي خوب مان سمان
ڏنائون. دادی وٺي ايترو وڌو مان سمان ڀائي
ڀرم پوڄنيم سواهي جن کي پاڻ وٺي چوڻ لڳي
ته ستگر و مهوراج اسان جا آهن ۽ هاڻ اسين ستگر
جا ٿي وياسين. ڪيڏو نه سمريڻ جو اونڇو پاڻ آهي.
جڏهن ڀرم پوڄنيم سواهي جن جڳپور واري ميلي
تي پڌاريا. تڏهن دادی وٺي کين سندن آشرم
تي هلڻ جي لاءِ ويٺي ڪئي. ڀرم پوڄنيم سواهي
جن سندن سک ۽ شرڌا ڏسي هڪ ڏينهن سندن
آشرم تي پڌاريا. ٻنهي سنت هورئين جي ميلاب
سان سڄو واٽاوڙ سڳڙت ٿي ويو. ان ڏينهن
ستسنگ ۾ بندراڻن واري اها دوج مستي اچي ويئي
جن ته ساکيات ڀڳوان شري ڪرشن پاڻ بندراڻن ۾
راس رچائي رهيا آهن.

ان وقت ڀرم پوڄنيم سواهي جن کي سنت ڪمار
جو هڪ ڀڄن ڏاڍو وڻيو جڏهن کي ڏري ڏري تي
دعا ٻڌائون.

”اڙڪي آهي فقيري، اڙڪو فقير سڏائڻ.“

اُتي سٽسنگم جي هُڃ مڇائڻ کان پوءِ ڀرم پوڄليم
سوامي جن دادي وسيءَ کان هڪ ڪلايو. دادي وسيءَ
کين ڪار ۾ ويهي آهر اڏوڙ درٻار وڃڻ لاءِ عرض ڪيو.
ڀرم پوڄليم سوامي جن سندس عرض اونائي جيئن
ڪار ۾ وهڻ لڳا تيئن سندن نظر ڪار هلائيندڙ ٺهائي،
تي پيئي. هنن يڪدم پنهنجو ڀيرو روڪيو ۽ دادي
جن کي چيو ته اسين ڪار ۾ وهڻ لاءِ مجبور آهيون.
اسان کي هيءَ فقيريءَ جو ساڻگم ٺهائڻو آهي. ڀرم
پوڄليم سوامي جن مريادا جا مالڪ هئا. ڪڏهن به
ڪنهن استريءَ سان ڪار ۾ نه وهندا هئا سو پنڌ
ٿي پنڌ ڏوڙندا پانچ پتيءَ ڦاٿين هليا ويا.

داديءَ وسيءَ ڀرم پوڄليم سوامي جن سان هيءَ
نيدھن جو ڦاٽو ٽوڙ ڦاٿين ٺهاريو. ڀرم پوڄليم سوامي
جن ۾ هڪ چڱي ڪشش هئي. جيڪو هڪ دفعو
سندن شوق ۾ ايندو هو اهو سدا سدا جي لاءِ سندن
ٿي ويندو هو.

دادي صاحب جن سٽڪرو ههراج جن جي ميلي
تي خاص ڀرم پوڄليم سوامي جن جي ٽنڊرستيءَ جو
ڀڄڻ لاءِ پنهنجي ٽولي سميت آدرش ٺڪر واري
آشورم تي ٻڌاريا. جڏهن دادي صاحب جن سندن
طبيعت جي باري ۾ پڇيو تڏهن وقت هڪڙي چيائون
ته اسين بلڪل ٺيڪ آهيون. ڀرم پوڄليم سوامي جن

صبر ۽ شڪر جا مالڪ هئا. ڪڏهن به ڪا شڪايت نه
ڪندا هئا.

ان کان پوءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي جوڻي
حوت سمائڻ تي ڀڻ پنهنجي منڊاڻي سميت انٽم
درشن لاءِ دادي وسي جن آشرم ٿي پڌاريا هئا.
اهڙي نموني پنهنجي مٿان سنت مورتيون هي ڦهلون
جو ڦاٽو ٽوٽو ٿاڏين ٺهايو.

پشڪر راج به پنهنجي ستڙو ۽ مهوراج جن جي
آشرم جي اسٽاين ڪرڻ کان پوءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي
جن ويچار ڪيو ته هاڻي هر يڊوار به ستڙو جن
جو آشرم جوڙائڻ گهرجي. ڀرم ڀوجنيم سوامي جن
لاءِ هر يڊوار جي ٿيوت جو وڏو هٿو هو. هيءُ اهو
آستان آهي جتي ڀرم ڀوجنيم سوامي جن سنڀال
ڌارڻ ڪري گهڙو دستر ڌارڻ ڪيا هئا. ڀوتو گنگا
جي ڪناري هر ڪي ڀوڙي تي ستڙو سوامي
ٿيندو رام جن پنهنجن سڳورن هٿن سان ڀرم ڀوجنيم
سوامي جن کي گهڙو دستر ڌارڻ ڪرائي ٿيا به ۽
وڏاڳهه جي ڇيڙن شروع ڪرائي ڏيکيا ڏني هئي.
اهڙي نموني ڀرم ڀوجنيم سوامي جن هن ئي
آستان تي سلسار ٺاهڻي سنڀالي ڀڄي ڀرمارت جي
راهه ۾ ڀورين ڦٽو رکيو هو. هن ئي آستان تي
ستڙو مهوراج سوامي ٿيندو رام جن پنهنجي مهور

سان سندن هر ديم پر گيان جو ديهڪ جهڙائي سدا
 سدا جي لاءِ سندن راهه روشن ڪري ڇڏي هئي.
 جنهن راهه تي خود هلي لکين جهڙياسن کي پر ڀر
 جو پر ڪاش ٿيئي سندن جيون سڦلي بڻائي هئي.
 ان ڪري هر يدوار پر ڀر ڀوجنيم سوامي جن
 پنهنجي ستگر و مهوراج جن جي ياد ۾ سندن ٻش
 ڦهلائڻ لاءِ اشروم ٺهرائڻ جو پڪو نشچو ڪيو. پر
 ڀوجنيم سوامي جن جي دل ۾ پنهنجي ستگر و مهوراج
 جن لاءِ ڪيڏي نه شردا ۽ پڄتي هئي. هو چوڻدا
 هئا ته ستگر و مهوراج جن جي جيتري به مهما ڳائجي
 اها ٿوري آهي. بنا ستگر جي هن جيون ۾ انڌڪار
 ٿي انڌڪار آهي.

جي سوچندا اڳتي، سورج ڪوٽ هلاء

داد و گر گو بند بن ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي
 پر ڀر ڀوجنيم سوامي جن سوچيو ته هر يدوار
 سڀني ٿيڻ جو مول آهي. هتي لکين ياتري اچي
 هر ڪي ٻوڙي ٿي ٻوڙي گنگا ۾ ٽهي لڳائي آتم
 شانتي پائين ٿا. ان کان سواءِ هي آهو ٻوڙي آستان
 آهي جتي ڪنڀ جو موان ميلو لڳندو آهي جنهن ۾
 سڄي ڀارت جا ساڌو سنڀاسي ۽ لکين شرداو اچي
 ٽهي ٿيندا آهن. هن آستان تي پر ڀوجنيم سوامي
 جن خود پنهنجي ستگر و مهوراج جن سان ڪنڀ جي
 مياي ۾ آيا هئا، جتي ستگر و مهوراج جن پنهنجي

الڳم پندال ۾ ان کير هلائي سادو سنڌن جي خوب
شيوا ڪئي هئي.

ان ڪري ڀرم ڀوجنيم سوامي جن سوچيو ته هن
آستان تي ستگرو مهر اچ جن جو آشرم ٺهرائي سندن
سکياڻن جو پرچار ڪري بش ڏولاڻي سگهيو. ان
ڀر ڀوجن سان ڀرم ڀوجنيم سوامي جن خود هتي
پڌاريا ۽ اهڙي جڳهه جي تلاش ڪرڻ لڳا جيڪا
هر ڪي ڀوڙيءَ جي ويجهو هجي جيئن جڳهه-اسو
سولاڻي سان اتي پهچي آندڻ پائي سگهن. اهو سڀ
سوچي اسٽيشن، بس سٽنڊ ۽ هر ڪي ڀوڙيءَ جي
وچ ۾ ٽي جيسارام مارگه تي گجراتي لاج جي ڀرسان
زمين جو ٽڪرو ورتائون.

هيءَ آستان وچ شهر ۾ هئڻ ڪري هتي بـشڪر
راج ۽ آدرش نگر وانگر تمام وڏو پلاٽ ملڻ ممڪن
نه هو. وڏا پلاٽ شهر کان تمام پري ملي رهيا هئا
جتي ڀريمين کي پهچڻ ۾ تقليف ٿئي ها. ڀرم
ڀوجنيم سوامي جن چاهيو ٿي ته ستگرو مهر اچ جن
جو آشرم اهڙي آستان تي ٺهرائجي جتي ڀريمي
سولاڻيءَ سان پهچي درشن ڪري سگهن. انهيءَ لاءِ
هي آستان تمام سٺو ۽ ڀاڱل ٺيڪ هو.

ڀريمين ملڻ کان پوءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن هن
آشرم جو ڪم شروع ڪرائي ڇڏيو. ڪم جي هلندي
وچ وچ ۾ اچيو اچي اتان هي آشرم جي ۽ بـشڪر

راج واري آشرم ٿي هليو ۽ ڪم جي ديم ۽ ڊگه ڪندا
 رهندا هئا. هن آشرم ٺهرايو ته سندن ڪرپاڻي
 شري ارجن پرڪاش جن خوب سهيو ۽ ڏنو. آشرم
 جا ڪهڙا ٺهي راس ٿيا. سندن منو ڪامنا هئي ته
 پشڪر راج واري آشرم جو ڪاريه پورڻ ٿيڻ کان
 پوءِ هر يديوار هلي اتي رهي ستڙو ۽ مهوراج جن جي
 مورتيءَ جي استايد ڪرائي ان کي پورڻ ڪبو.

پر پشڪر راج واري وصال آشرم کي پورڻ
 ڪرائيندي ڪرائيندي پورم پوڄيم سوامي جي
 تندرستي اهڙي نه رهي جو هر يديوار وڃي اُتان جي
 آشرم کي پورڻ ڪرائي سگهن. پر پوڄيم سوامي
 جن جي اهڙي تندرستي ڏسي من ۾ شڪا ٿي ته هاڻي
 هر يديوار جي آشرم جو ڪم ته اڌورو رهجي ويو
 هاڻي هن کي ڪير پورو ڪندو؟ جڏهن ڪالڻ
 پڄندا هئاسين تڏهن هن مشڪي اهو جواب ڏيندا هئا
 ته منهنجا ستڙو ۽ مهوراج جن سر و شڪتيموان آهن.
 هو منهنجا ڪارج پاڻ اچي پورا ڪندا. ڪرڻ ڪرائڻ
 وارا نه هو پاڻ ٿي آهن اسين ته صرف نمت ماتر
 آهيون. هي سڀ ڪم سندن ئي پوري ٿا سان پندڙو
 پاڻ ٿيندا. ان ڪري اسان کي اهو غمان ٿي نه
 ڪرڻ گهرجي ته اسان کان سواءِ ڪم ٿيندو ٿي
 ڪونه. اهو چئي گورو وائي مان هڪ درشتافت

ڏٺائون .

درشدانت :- امرتسر واري درٻار تي هر سال
 گرن جو ميلو لڳندو هو . اُن ميلي تي گوڙميئي سڪم
 اچي شيوا ڪندا هئا . هڪ دفعي پاسي واري ڳوٺ
 مان سنتو سنگھ نالي هڪ سڪم شيوا ڪرڻ آيو . هن
 اهڙي ته شرڏا ۽ لڳن سان شيوا ڪئي جو ستڙو
 مهراج جن هن جي شيوا مان خوش ٿي کيس خوب
 اشيرداد ڏني . جنهن وقت سنتو سنگھ ستڙن کان
 موڪلائڻ آيو تنهن وقت ستڙو مهراج جن کيس
 چيو ته پاڻي ! اسين ٿلهجي شيوا تي ڏاڍا خوش
 ٿيا آهيون . اسانجي مرضي آهي ته ٻه ٽي ڏينهن
 هتي رهي گهر کي سميتي پوءِ تون وڃ . پر سنتو
 سنگھ کين جواب ڏنو ته سائين مان مجبور آهيان .
 منهنجا ٻار ننڍا آهن گهر ۾ پيو ڪو ڪم ڪرڻ
 وارو ڪونهي . انهيءَ ڪري سڀ بڪم مرندا . هاڻي
 مان هڪ گوڙي ٻه هتي ٺٽو ترسي سگهان . گوڙو
 مهراج جن کيس خوب سمجهائي چيو ته اڃا تون
 هت شيوا ڪر ستڙو ٿلهجا ڪارج پاڻيهي ڪندو .
 پر سنتو سنگھ گهر وڃڻ لاءِ ضد ٻڌي بيٺو . آخر
 ستڙو مهراج جن لاچار کيس موڪل ڏني . پر وڃڻ
 وقت کيس هڪ چلي پاسي واري ڳوٺ جي زميندار
 کي ڏيڻ لاءِ ڏني . سنتو سنگھ اها چلي خوشيءَ
 سان ورتي جو اهو ڳوٺ ته سدس ڳوٺ جي رستي

۾ ٿي ٿيو .

سندو سنگھ چلي وئي سنگ-رون کان موڪلائي
 پنهنجي ماءُ ڏانهن روانو ٿيو . رستي ئي رهي
 سنگرن واري چلي وڃي زميندار کي ڏٺائين .
 چلي ملندي ئي زميندار پنهنجي پٽن کي گهرائي
 هن مهمان جي خوب شيوا ڪرڻ جو حڪم ڏنو . هن
 شيوڪن سندس ڪپڙا لاهي عطر ڦليل سان ڪيس
 اُشان ڪرايو ، ڏوان ڪپڙا پاتا ۽ ڪيس گديءَ تي
 وهاري هن جي خوب شيوا ڪرڻ لڳا . هي ويچارو
 کين خوب آزيون نيزاريون ڪرڻ لڳو ته مونکي
 موڪل ڏيو ته مان وڃي پنهنجن ٻارن پيڙو ٿيان .
 پر هنن هن جي هڪ ۾ نه ٻڌي ڪيس چيائون ته
 سنگرو مهراج جن هن چليءَ ۾ لکيو آهي ته هي
 چلي آڻيندڙ سڪم اسان جو خاص شيوڪ آهي انکي
 اسان جو روپ ڄاڻي ان جي خوب شيوا ڪندا ۽
 ڪيس پيا وٺن ڇهن مهينن تائين روڪي سندس
 خوب خاطرداري ڪندا . سو توهان کي هتي اسان
 وٽ ڇهن مهينا رهڻو آهي . اسين گرو مهراج جن جي
 آڳيا انوسار خوب شيوا ڪنداسين . توهانکي هتي
 ڪابه تقليف نه ٿيندي .

ويجا-اري سندو سنگھ ڪوٺائي حيله هلايا پر
 زميندار سندس هڪ ۾ نه ٻڌي . لڳاتار هڪ ڏينهن
 ٻه ڀاڙ سمجهي ڳائي ڪاٺن لڳو . هن سمجهو ته

مهنجي ڏيان مهنجا ٻار بکڙ وڳهي مري ويا هوندا.
 ڏندو ڌاري سڀ چوڻ ٿي ويو هوندو. سنگرو
 موراڇ الاجي ڪهڙن ڪرهن جي مونڪي سزا ڏني
 آهي. هيڏي شيوا خاطري هوندي به سندس هن
 هتي اصل نه اڳو. هن کي گهر ٻار جي جهوري اٿئي
 بهر اندر به لڳي پئي هئي. ان ڪري کيس ڪجهه
 به ملو نه پئي لڳو.

هوڏانهن سندس ڳوٺ وارن جڏهن ٺٽو ته
 سلتو سنگهه هيٽرن ڏينهن کان پوءِ به ميلي ٿان نه
 موٽيو آهي ۽ نڪا سندس ڪا خير خبر آهي سو کيس
 مٿل سمجهي سوسائي ويندا. هنن سڀني گڏجي
 صلاح ڪئي ته سندس ٻارن کي ڪنهن ڪم تي
 لڳائجي جيئن روزي روٽي ڪمائي سگهن. سندس
 وڏو پٽ هوشيار هو سو کيس هڪ دڪان ڪڍائي
 ٽٽائون ۽ ننڍي پٽ کي ڪپڙي جي دڪان تي
 بهاريائون. هنن ٻارن جا پاڻم رور هئا. وڏي پٽ
 جو دڪان خوب هلڻ لڳو. هن ان مان خوب پئسو
 ڪمابو ۽ رهڻ لاءِ وڏي پڪي جڳهه ٺهرائي. سندن
 ڏينهن ڦريا سو سٺو ڪاٺ ۽ ٻاٺ لڳا. هو ته اڳي
 کان اڳڙا ٿي پيا. پيءُ جي هوندي رکو سکو کائي
 سادو سودو پاڻي گذران ڪندا هئا. هاڻ ته هو سکيا
 سولجا ٿي پيا. کين مهنجي پيءُ جي باد به ڪانه
 رهي.

هوڏانهن وڀڙا و سٺو سنگھ قید ۾ بند قیدی
 وانگر هڪ هڪ ڏينھن ڳڻي ڪاٽيو. آخر سندس وقت
 پورو ٿيو. زھيندار وٽي مان عزت سان سوکڙيون
 ٻاڪڙيون ڏيئي کيس وڌا ڪيو. هي رستي ئي
 سوچيندو پيو اچي ته منھنجا ٻار مون ٻڌان ڪاڃي
 ڪٿي ويا هوندا. الاڻي سندن ڪهڙو حال ٿيو هوندو.
 جيئن ڳوٺ جي ويجهو پوندو ويو تيئن سندس دل
 زور زور سان ڌڪ ڌڪ ڪرڻ لڳي. آخر هو ڳوٺ
 ۾ پهچي ويو. منھنجي گھر وٽ پهچي ڏٺائين ته
 اتي سندس جهوڙي دوران محل جهڙي جڳھ لڳي
 پيئي هئي. ڊڄندي ڊڄندي ڪنھن کان پڇيائين
 ته هي ڪنھن جي جاء آهي؟ سندس ڳوٺاڻي کيس
 چيو ته پاڻي هي تنھن جي جاء آهي. جڏھن هو
 پنھنجن ٻارن سان مليو ته انھن کي ڏسي واڙوئي
 ويو. هو سڀ اڳي ڪان اڳڙا لڳا پيا هئا. ڪنھن به
 ڪاٺس اهو نه پڇيو ته هو هيترا ڏينھن ڪٿي هو؟
 هرڳوئي سندس ٻارن چيس ته بابا! اسين سڀ
 تمام خوش آهيون توھين ڀلي وڃي درٻار صاحب
 ٿي رهي ستڙن جي شھوا ڪريو.

هي سڀ ڏسي سندس گھمڻو چور ٿي ويو.
 هن جو سوچيو هئو ته هن کان سواءِ ٻار به مري
 ويندا. سڀ ختم ٿي ويندو. اهو گمان ڪافور ٿي

ويس . سٺو سنگھ، چوڻ لڳو ته سنگرو مهراج جن جي مائا پيءُ اٿت آهي سڀ ڪجهه ڪرڻ ڪرائڻ وارا هو پاڻ آهن . منهنجي غيور حاضريءَ ۾ ڳوٺاڻن جي من ۾ ويهي منهنجي ڀارن جي ڀالا به پاڻ ڪٽي اٿن . هاڻي مون کي فڪر ڪرڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي ؟

پر مڙهه سواهي جن اهو در شانت ٻڌائي ڀر ڀرين کي چوڻ لڳا ته اسانجا سنگرو مهراج جاڻي ڇا ٺهوار آهن . هردوار ۾ آشرم ٺهراڻڻ جي اسان جي اڀلا شا اوس پوري ٿيندي . هو ڪنهن پريميءَ جي دل ۾ ويهي کيس هن مان ڪار به ڪي به ورت ڪرائڻ جي ضرور ڀر پڙا ڏيندا .

پر مڙهه سواهي جن جي چوڻي جوت سماڻڻ کان پوءِ سندن دوستين هردوار واري آشرم کي ڏٺون روپ ڏيڻ لاءِ سوچيو . ان وقت شري ٽاڪرداس جيڪو سندن انييم پڳت آهي، جنهن جو منهنجي سنگرن ۾ اٿوت وشواس آهي جنهن بنهن جي مڪان جو نالو ٿي گرو ڪرپا رکيو آهي تنهن پر مڙهه سواهي جن جو نالو امر ڪرڻ لاءِ اٿي آشرم سان گڏ سندن نالي تي ڌرمشالا ٺهراڻڻ جي رت رکي . اها رت سڀني کي ڏاڍي وڻي ۽ نقشو پاس ڪرائي يڪدم ڪاريه آرنڀ ڪرايو ويو اٿي

شري ڏاڪرداس خود پاڻ بهي پنهنجي ديڪه ريڪه ۾
 اها ڌرمشالا ۽ آشرم ڏهرايو. هن ڌرمشالا ۾ پنڌرهن
 وڏا ڪشادا ڪمرا آهن. هر هڪ ڪمري ۾ ڊبل بيد،
 چريسنڪ ٽيبل، وهڻ لاءِ ڪرسي ۽ گڏو گڏ سنان جاءِ
 به آهي جيئن پريمين ڪي پورو پورو آرام ملي ۽
 هو آرام پاڻي ستگر و مهراج جن جا گڻ ڳائين.

پرويش دتار جي ڀرسان ستگر و مهراج جن جو
 مندر ڏهرايو ويو آهي جنهن ۾ سنگهاسن تي پراجمان
 ٿي شاندار مورتون برهما، وشڻو ۽ هيش سمان،
 وچ ۾ ستگر و سوامي ٿيئونرام مهراج هڪ پاسي ۾
 پوجنيم سوامي ماتوداس مهراج ۽ ٻئي پاسي ۾
 پوجنيم سوامي سروانند مهراج جون مورتون استايت
 ڪرايون ويئون آهن. هي مورتون تمام سهڻيون ۽
 سندر آهن جن جو درشن ڪري من کي اڀار شانتي
 ملي ٿي.

هر دوار ۾ هي ڌرمشالا ۾ پوجنيم سوامي
 ماتوداس ڌرمشالا جي نالي سان مشهور آهي. بس
 استنڊ، استيشن ۽ هرڪي ڀوريءَ جي ڀرسان هٿ
 ڪري ياتري چڪهي هتي اچن ٿا ۽ درشن ڪري
 آرام پاڻي ستگر و مهراج جن جو گڻ گان ڪندا رهن
 ٿا. ان طرح هنن شرڏاو ششين پنهنجي ستگر و
 مهراج جن جو نالو هميشه هميشه لاءِ امر ڪري
 ڇڏيو آهي. هن ڌرمشالا ۽ آشرم جي ديڪه ريڪه جي

حردوار ۾ فحيل مندر ۽ قرمشا

ذميداري شري رٽڇند ڀاڻ پنهنجي مٿان کڻين
اهي جو هو دهلي ۾ رهن ٿا ۽ وقت ۾ وقت اٿان
وڃي اٿان جي ديمڪ ريڪم ڪري تمام سندر ويوسٿا
ڪري رهيا آهن.

هي سندر بي جوڙ مورٽون شري ٺاڪرداس ۽
شري موليٰ ٽر ڪرناٿي ۽ ڀاڻ پنهنجي ديمڪ ريڪم ۾
جڳپور جي سڌ هسٿ مورٽيڪار کان وٺي شردا ۽
لڳن سان ويهي ٺهرايون آهن. شري موليٰ ٽر جي
ڀرم پوجنيم سواهي جن جي الڳ الڳ سرون جون
سندر مورٽون ٺهرائڻ جي وڻيش رڃي رهي آهي.
اهي سندر مورٽون ٺهرائڻي هنن ديش وڻيش ۾
موڪليون آهن جيئن ڀرم پوجنيم سواهي جو درشن
ڀاڻي ڀريمي پوسن ٿين.

سرڳي شري ڀرشوٿم داس جن جا چهر ٿي
سپتر شري جيلانند، شري ٺاڪرداس، شري رٽڇند،
شري آسنداس (آشا)، شري ٽيڪمداس، شري
راجارام ۽ سندن ڪٽنب ڀريوار جا سڀ ڀاڻي ڀرم
پوجنيم سواهي جن جي وٺي شردا سان شيوا ڪري
جيون سڦل ٻڌائي رهيا آهن.

ڀرم پوجنيم سواهي جن هڪ ڀاسي پنهنجي
ستڱرو هوراج جن جي سڪيائن جو ڀرچار ڪري
سندن ڀڻ ٿي لاء آشرم جوڙائي رهيا هئا. ٻئي
ڀاسي مانو شيوا ۽ ساماڪ ڪارين ۾ ۾ پنهنجو ڀوگ

دان ٿيندا رهيا. سندن دل ۾ دين دڪين لاءِ ديا ۽
 ڪروڙا هئي. پر ۾ پوڄيم سواهي جن چوندا هئا ته
 دين دڪين جي شيوا ٿي پرماتما جي شيوا آهي.
 پرماتما دين دڪين جي دل ۾ واس ٿو ڪري انڪري
 پرماتما کي دين پنڌو يعني دڪين جو ههراهم ۽
 دينانات يعني دڪين ۽ دڪين جو مالڪ چيو ويو آهي.
 هو چوندا هئا ته —

خالق منجهه خالق

خالق منجهه خالق

پرماتما هو هڪ پراڻي ۾ نواس ڪري ٿو ان
 ڪري پراڻي ماتر جي شيوا ٿي پرماتما جي شيوا
 آهي. جيڪڏهن ٿو هين پين تي ديا ڪندا ته پر پو
 ٿو هان ٿي ديا ڪندو. اهو قدرت جو قانون آهي ته
 جيڪڏهن ٿو هين پين کي سڪي ڪندا ته پرماتما
 ٿو هان کي سڪي ڪندو.

ان ڪري اسان کي من ڪرم ۽ وچن سان پين
 کي سڪه ٿيڻ گهرجي. دڪين جي شيوا ڪرڻ سان
 اسان جو من نرم ٿئي ٿو ۽ اسان کي اندر جي
 سچي خوشي حاصل ٿئي ٿي.

اها ڳالهه ڪوئي سمجهائڻ لاءِ ته دريڊر ناراڻن
 جي سچي شيوا ٿي پرماتما جي شيوا آهي پر
 پوڄيم سواهي جن هڪڙو درشنات پڌا ٿيندا هئا.

درشتانت :- هڪ ڀر مائما جو سڄو ڀڳت هو . هُو
 ويچارو موچڪو ڪم ڪندو هو . جتيون ٺاهيندي
 ٺاهيندي هو اٺي ڀر ڀر مائما جو سمور ڪندو
 رهندو هو . هن جو هٿ هاڃ ۾ ۽ من مڪروب ڏانهن
 رهندو هو . سندن دل ۾ ڀر مائما ڪي پسڻ لاءِ ٿڙڦ
 هئي . هو چاهيندو هو ته بس هڪ دفعو ڀر مائما جو
 درشن ٿي وڃي .

ڀر مائما پنهنجي هن ڀياري جو ڪرض اونايو .
 هڪ ڏينهن کيس ڀر مائما سڀني ۾ چيو ته تون منهنجو
 پيارو ڀڳت آهين اسين تهنجي ڀڳتي ۽ شيوا سان
 ڏاڍو خوش ٿيا آهيون . ان ڪري تنهنجي منوڪامدا
 پورڻ ڪرڻ لاءِ سهڻا اسين تو وٽ اچي توکي
 درشن ڏيئي تهن جو من ڀرسن ڪنداسين .
 هيءُ سڀني ڏسي هلي ڀڳت ڏاڍو خوش ٿيو .
 صبح جو اٿندي شرط سان ڪري صاف ڪپڙا
 پائائين سڄي گهر کي لپو پائائين ۽ ڀر مائما جي
 وهڻ لاءِ صاف سٿرو آسڻ وڃايائين . ڀڳوان کي پوڄه
 لڳائڻ لاءِ شرڌا سان خوب طعام ٺاهيائين . اهڙي
 نموني سڄي ٿياري ڪري دروازي ۾ اکيون وجهي
 ڏيٿا ڀي سان ڀر مائما جي اچڻ جو انتظار ڪرڻ
 لڳو . سندس لاءِ هي انتظار جون گهڙيون ڏاڍيون
 وڏي ويٺون . هڪ هڪ ڏن ورهه سمان ٿي پيو .
 انتظار ڪندي مٿان اچي ٻن ڀرن جو وقت

ٿيو. ايتري ۾ ڪنهن ڊو ڪڙ ڪاڊو. سو چڻ اسڳو اهر
 انظار جون گوڙون ۽ ون ختم ٿيون ۽ منهنجو مڪرو
 اچي ويو. سندس دل روز سان ڌرڪڻ لڳي.
 ٽڪندي ٽڪندي دروازو کوليائين. دروازو کولڻ
 سان ڏسي ته سندس پراڻو دوست جيڪو سالن کان
 وڃڻي ويو هو سو ڦڙي حال سامهون بيلو آهي.
 کيس پيار سان اندر وٺي آيو ۽ سندس حال چال
 پڇيائين. سندس دوست کيس چيو ته پاڻي هوندي
 ٿاڍي بک لڳي آهي. مون ٻن ڏينهن کان ڪجهه به
 نه کائڻ آهي. انهيءَ ڪري هوندي ڪجهه کائڻ لاءِ
 ٿي. اهو ٻڌي ويچار و پشو پيش ۾ پئجي ويو ته ڇا
 ڪريان. مون وٽ هن وقت ته صرف پگوان لاءِ تيار
 ٿيل سامگري آهي. آخر سوچيائين ته ان مان ڪجهه
 هن کي کارائي باقي پگوان لاءِ رکي ٿو ڇڏيان.
 سو ان مان ٿوري سامگري کڻي ڀر ۾ سان پهنجي
 دوست اڳيان رکيائين. هو ويچار و ڄو ٻن ڏينهن
 کان بکيو هو سو جهٽ پٽ اها کائي ويو ۽ کيس
 چيائين ته پاڻي ٿوڙو ڪجهه پيو به ٿي ڄو منهنجو
 اڃا پيت نه ڀريو آهي. ويچار و ويو ۽ پڇيل سامگري
 کڻي اچي هن اڳيان رکيائين. اهو سڀ ڪجهه
 کائي هو ترپت ٿي ويو کيس خوب ڏيवाद ڏيئي ان
 آسٽ تي وڃي سهيو جيڪو هن پگوان لاءِ ٺاهيو هو.
 هو ويچار و ٿاڍو ٽڪل هو سو کيس لهندي ٿي ٺٺ

کٽي ويٽي .

ٿوڙي ڏير کان پوءِ آسمان ۾ بادل ڇانئجي ويا
۽ زور سان بوسات پوڻ لڳي . ان وقت ڪنهن زور
سان دروازو کڙڪايو . سوچڻ لڳو ته شايد هاڻ
منهنجو پريتم اچي ويو آهي . پر هاڻ مان کيس ڇا
ڪارائيندس مون وٽ ته ڪجهه نه بچيو آهي ۽ کيس
کٽي وهاري ڏس . هن آسڻ تي هيءُ منهنجو بيارو
دوست سمجهيو پيو آهي . انهيءَ ٻڌڻ ۾ جيئن ئي
دروازو کوليائين ته ڏسي ته دروازي تي هڪ
استري پنهنجي ٻار کي ٻاندريءَ وانگر سيني سان
ڇپڪائي ٿوڙسيءَ ۾ ڪٽي رهي آهي . بھار ۾
سندن شريسر ٿئي وانگر ٽپي رهيو هو . هن کيس
دين مان ئي ٿوڙي وقت لاءِ پاڻ وٽ شرط ڏيڻ لاءِ
ويٽي کٽي . هن ڀڳت کي هن ئي قياس اچي
ويو سو کيس اندر وٺي اچي پائڻ لاءِ سڪا ڪپڙا ڏنا
۽ پيئڻ لاءِ گرم گرم ڪير ڏنو . جڏهن بوسات بند
ٿي ٿڌهن آهـا استري کيس دعائون ڏيندي
پنهنجي ٻار کي کٽي پنهنجي ماڳ ڏانهن هلي
ويٽي .

ٿوڙي ڏير کان پوءِ سندس دوست ٺٺو مان
اٿيو ۽ کيس خوب ڏٺو واد ٿيئي کائڻس موڪلائي
هٿ لڳو . جيئن هو پنهنجي دوست کي آڳوڻو

ڪرڻ آيو تيئن هن ماڻهن جو ميڙاڪو ٿڌو. جڳهه-اسا
وس هو ان طرف هليو ويو. اتي هن ٿڌو ته هڪ اڌ
ڏنگي ٻار کي ڪوهڙي وارو ماري رهيو هو ۽ ٻيا سڀ
ماڻهو تماشهين بڻجي اهو لقاءَ ڏسي رهيا هئا. هن
ڀڳت اڏهر ٻار کي مار کائيندو ۽ ڏسي دل ٻسهڙجي
ويئي ۽ يڪدم ٻار کي ڳوڏيءَ ۾ کڻي ان ڪوهڙي
واري کان پڇيو ته ڀائي هن ويڇاري ڪي تون بي
رحميءَ سان ڇو ماري رهيو آهين. تنهن ئي ان
ٻڌايس ته هن ٻار مونکان مٿي وٺي کڏي ۽ هاڻ
چوي ٿو ته مون وٽ پئسا ڪونهن.

هن ڀڳت ان ٻار کان پڇيو ته ٿو هن کان مٿي
وٺي کڏي؟ تنهن ٿي ٻار چيو ته مان ٻن ٽينهن کان
ٻڪيو آهيان بڪم ۾ بيحال ٿي مون هن کان مٿي
وٺي کڏي. پر مون وٽ ته پئسا ڪونهن ۽ مان هن
کي ڪٿان ڏيان. پئسن نه ٿيڻ جي ڪري هي مون
کي بي رحميءَ سان ماري رهيو آهي. هن ڀڳت
ان ڀولي معصوم ٻار تي قياس ڪرائي ڪوهڙي واري
کان بي مٿي وٺي ٻار کي ڪارائي ۽ ان جا سڀ
پئسا ٽيئي ٻار جي هٿي تي ٻار سان هٿ ڦيريندي
پهچي گهر آيو.

سڄو ڏينهن انتظار ڪندي هو ٿاڊو ٿڪجي پيو
هو سو جلدي ڪيس ٺٺو اچي ويئي. سڀني ۾ ڀڳوان
ڪيس درشن ٿيئي چيو ته مان تنهنجي سڄي دلي

پڪار سڻي اڃ تو وٽ ئي دفعا آيس ۽ ٿو منهنجي
 سڄي دل سان شيوا ڪري مونکي ڏاڍو پوسن ڪيو.
 پهرين مان منهنجي پڪڙي دوست جي روپ ۾ آيس
 ۽ ٿو مونکي خوب سواڊي طعام ڪارائي مونکي
 تربيت ڪيو ۽ مون ٿو ڪي خوب آشيرواد ڏئي. پئي
 دفعي مان ان بي سھاري بيمار استريءَ جي روپ
 ۾ سڀيءَ ۽ بوساٽ ۾ ڏڪندي آجھي جي لاءِ ٿو وٽ
 آيس ان وقت تون مون تي قياس ڪائي سھارو ڏنو.
 سڪل ڪپڙا پارائي گرم ڪيو پياري منهنجو دڪم دور
 ڪيو. ان وقت مون منهنجا داسي شڪرائيا مڃيا.
 ٽئين دفعي مان تو وٽ اڌ ننگي پڪڙي ٻار جي روپ
 ۾ آيس ٿو پيار سان منهنجي رکيا ڪري منهنجي
 پيت جي ۽ پيار جي پڪهه مٽائي.

دين ڏکين جي شيوا ڪرڻ جي منوڪاملا سان
 ٻرم ٻوجنيم سوامي جن پشڪر راج واري آشرم ۾
 ٻم ڪمرا خاص اسپتال لاءِ ٺھرايا هئا. سندن اھا
 آپلاشا هئي ته ڌرماتھو اسپتال کولي دين ڏکين جي
 شيوا ڪري انهن جو دڪم دور ڪرڻ گھرجي.
 پشڪر راج واري آشرم جو ڪاري، قريب قوٻب
 پورڻ ٿي چڪو هو. هاڻي اتي شري پڳوانداس
 مياڻيءَ جي شيوا جو سڌڪلپ پورڻ ٿي چڪو هو.
 سو ڪين چيائون ته ٺوھان جو هيءُ پڪيم پورڻ ٿي
 چڪو آهي. انهيءَ ڪري اسان جي اھا منوڪاملا

آهي ته اجمير ۾ هڪ جيلوڪ جهڙي وڏي اسپتال
 ٺهراڻجي جتي دين دڪين جي ڌرمائو شيوا ٿي
 سگهي. اجمير ۾ تمام گهڻا غريب ٿا رهن جن ۾ وڏا
 خرچ پري علاج ڪرائڻ جي سمورتي ناهي. انهن
 ٿوڌن ۽ مڪهور دڪين جي سھائتا لاءِ هڪ اسپتال
 ڪولاٽڻ گهرجي جيئن اهي دڪي جيءَ دل سان دعا
 ڏين.

پرم پوجيٽ سوامي جن اُن ٻاري ۾ ڊاڪٽر
 چيٽن، ڊاڪٽر چمنڊاس ۽ ٻين سماج شيوڪن سان
 صلاح ڪئي. سوچ ويچار ڪرڻ کان پوءِ اُن اسپتال
 لاءِ آشا گنج ۾ زمين ورتي ويئي جتي تمام گهڻا
 غريب وسيل آهن.

هن وڏي اسپتال لاءِ تمام گهڻي ڌن جي
 ضرورت هئي. پرم پوجيٽ سوامي جن ته مهان
 دائي هئا سو هنن هن مهان پگهه ۾ ڪم جي ٽڪڙي
 شروعات ڪرڻ لاءِ سڀ کان اول پاڻ خود اڳتي
 وڌي تمام وڏي رقم پئسو جي طرفان دان طور ڏني
 ۽ ان وقت اوڙي ٿي وڏي رقم شري پڳوانڊاس
 هياڻيءَ کان به دان طور ڏيارايائون ته جيئن ڪم
 تروڪهن هلي سگهي. هيڏي وڏي رقم ملڻ کان
 پوءِ سڀني کي وشواس ٿي ويو ته هاڻي هتي
 پڪيڙت ڪاري اوس ٿي پورڻ ٿيندو. ۽ پوءِ سڄو
 مهورت ٿي هن سڀ ڪاري جي شروعات ڪرڻ

سوامي جن ميلاي اسپتال جي اسٽاپنا ڪندي

لاء ڀرم ڀوجنيم سواهي جن ڀلهنجن ڀو پتر هئن سان
 ڀيڙهم جو ڀٽر رکيو. هن اٽسڙ تي شري ڀڳوانداس
 مياڻي ۽ شهر جا ڀيا معزز ماڻهو حاضر هئا. ان وقت
 ڀرم ڀوجنيم سواهي جن شري ڀڳوانداس مياڻي
 کان سڪلپ ڪرائي ڪانڌس هن ڪم ڪي ڀورڻ
 ڪرائڻ جو سڪلپ ڪرايو. شري مياڻي کي چيائون
 ته هيءُ ٽائين جيڪا شيوا توهان آشرم جي ڪندا رهيا
 آهيو ان لاءِ اسين توهان کي ڏنيوڌا ٿا ڏيون هاڻي
 اها شيوا توهين آشرم جي ڀدران هن اسپتال ۾
 ڪندا رهندا ۽ هن اسپتال جو نالو اڄ کان ”مياڻي“
 اسپتال رهندو.

ان کان پوءِ ڀرم ڀوجنيم سواهي جن جي آگيا
 اڏوسار شري مياڻي جن هن اسپتال ڪي ٺهرائڻ ۾
 شيوا ڪندا رهيا آهن.

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن ڀلهي هئن سان
 ساماڄڪ ڪاري ۾ ڊان ڏيندا رهيا. ڀرم ڀوجنيم
 سواهي جن انهي راجا وانگر مهان ڊاڻي هئا، جنهن
 ڀلهجي مهل ۾ چار دروازا ٺهرايا هئا. هو صبح جو
 هڪ دروازي کان ڊان ڪندو هو ته ٻن ڀورن جو
 ڀٽي دروازي کان ڊان ٿيندو هو، شام جو وري
 ٽئين دروازي کان ڊان ڪندو هو ۽ رات جو سمهڻ
 کان اڳ هو چوٿين دروازي کان ڊان ڪندو هو.

هڪ ڏينهن ڪنهن ڀاڱڪ راجا کي چيو ته مهراج
 ڪاھ مون ٿوھان کان چٽي دروازن تي ڦري
 ڦري دان ورتو ۽ ٿوھان مونکي ذمہ سڃاڻو. تنھن
 تي راجا چيس ته آڏا! ڏيڻ وارو به آھو آھي ته وٺڻ
 وارو به آھو آھي ۽ اسان کي ڏسڻ جو حق ئي
 ڪھڙو آھي.

۽ م ۽ جنم سواھي جن سکيا جي ڪيتر ۾ ڌرم
 يو گدان ڏنو. سندن اھا مانيٽا ھوندي ھئي ته علم
 انسان کي نڪ بڻائي ٿو. علم پراڻن سان انسان
 ويڪوان بڻجي پاپ کان پاسو ڏو ڪري. علم انسان
 جو گيان وڌائي ٿو ۽ گيان وڌڻ سان ان جو مان
 شان وڌي ٿو. علم جي مھتو جي باري ۾ سواھي
 جن ھي ڀڄن چوندا ھئا -

شبد - سر ٿلنگم

چاھ ڪري ٿو ن علم پراھ

جڳم ۾ پلھنجو شان وڌاھ

1. علم انسان کي نڪ بڻائي

پاپ ڇڏائي ڌرم وڌائي

ويڪوان بڻاھ ڀريتم

2. علم انسان جو گيان وڌائي

مان وڌائي شان وڌائي

سڄي ڏي ساڃاھ ڀريتم

3. علم انسان جي انھو ڪوئي

وڃن اڏوئي مڪم سان ٻولي

شاندي ٻڌ ۾ سما ڀر ڀتم

4. ماڻو علم سان بڻي انسان

نيڪ نشان ڀر ڀم ڀڙڙان

علم تي عمل ڪماء ڀر ڀتم

ڀرم ڀوجيم سوامي جن خاص ڪري استري

شڪشا کي ڳوڙو هڻو ٽيندا هئا. سندن ويچار هو ته

استري اڏان لاءِ اوج شڪشا جو هئڻ تمام ضروري

آهي. سماج ۾ استريءَ کي اچت مان سمنان ملڻ

گهرجي. ڇاڪاڻ ته جتي استريءَ جي عزت ڪئي

وڃي ٿي اُتي ديوتا واسو ٿا ڪن. استريءَ کي اهو مان

سمنان ۽ ڀوگيم استان صرف شڪشا دٿاران ٿي ملي

سگهي ٿو. انهيءَ ڪري ڀرم ڀوجيم سوامي جن

استري شڪشا تي تمام ڳوڙو زور ٽيندا هئا. هو

چوندا هئا ته استري ڊيپڪ جي سمان آهي جيڪا

سڄي ڪل کي روشن ڪري سگهي ٿي. هو وريادا

جي پٽي آهي ۽ استريءَ دٿاران سماج ۾ سڌار

آڻي سگهي ٿو.

جيڪي ۾ سلسار ۾ مهان ماڻهو ٿيا آهن انهن

جي هواندا جي ٻليان استريءَ جي ڀر ڀڙا رهي آهي.

ڇتر پتي شوا جي هواندا جي ٻليان سندس ماڻا

جيڪا ٻائيءَ جي ڀر ڀڙا هئي. جيڪي گرو شڪراچاريه

مهاڻ شخصيت جي پٺيان سندس ماما جي پورٽا هئي. ماءُ جي گود ٻار لاءِ پوريون ۽ سڀ کان مهڻو پورٽو وڌايو آهي جيڪي سندس ڪاڻو ماما جي دٿاران هو پراڻي ڪري ٿو آهي جيون پوڻ ان ۾ رهن ٿا. شڪست ماما ئي اڻڇ سندس ڪارن دٿاران مريدان وارا وڌيڪي انسان بڻائي سگهي ٿي جيڪي سماج ۽ ديش جو نالو روشن ڪندا.

ان ڪري ٻڌ-ڄم پوڄي سواهي جن سرڳي جهڙا مل ٿا وڌيڪي ڪي نياڻين لاءِ ڪاليج کولڻ لاءِ چيو ۽ پاڻ ان ڪم ۾ پورٽو سويو ڪم ڏنائون. سندن پريوڻا سان ئي هي ڪاليج کلي سگهيو. ٻڌ-ڄم پوڄي سواهي جن هر سال ستين جولاءِ تي هن ڪاليج ۾ پڌار جي پنهنجن هٿن سان نياڻين ۾ ڪتاب ۽ ڪپڙا وغيره وراهيندا هئا.

هن ڪاليج جي وڌيڪارين جي سال ۾ هڪ دفعو اين. ايس. ايس ڪئمپ لڳندي آهي. ٻڌ-ڄم پوڄي سواهي جن اها ڪئمپ هميشه پنهنجي بڻڪر واري آشرم ۾ لڳارائيندا هئا. جتي هر روز خود وڃي نياڻين کي ڦل ۽ ملايون وراهي ڏيندا هئا. سندن سهوليت ۽ سلامتيءَ لاءِ جوڳو بندوبست ڪندا هئا. جڏهن پوريون دفعي هي ڪئمپ بڻڪر واري واري آشرم ۾ لڳائي هئي تڏهن ٻڌ-ڄم پوڄي سواهي جن نياڻين جي سلامتيءَ جي لاءِ سڄي پاڻون ڦري

شکشا جي کيتر ۾ سوامي جن جو يوگ دان

وال ٽي ٽي فٽ مٿي ڪري سڄي اشروم کي مضبوط
 قلعي جو روپ ڏيئي ڇڏيو. جيئن ڪنهن به ٻاهرين
 ماڻهوءَ جي نظر اندر نه پئجي سگهي.

هن دهان ڪاريم لاءِ آشيرداد وٺڻ لاءِ سو ڳواسي
 شري جو مٿمل ٿلواڻي ۽ دادي سندري ڪيولراماڻي
 وقت به وقت سندن شرط ۾ ايندا رهندا هئا. ڀرم
 ڀوجنيم سواهي جن کين مان سلمان ڏيندا هئا. هو
 ودوانن جو خوب قدر ڪندا هئا ۽ کين پٽا پيو گير
 سلمان ڏيندا هئا. جڏهن به هو کين پئوڻجي ڪاليج
 ۾ اچڻ جي نيند ڏيندا هئا تڏهن ڀرم ڀوجنيم سواهي
 جن وڏيءَ خوشيءَ سان اُٿي وڃي لپاڻين کي
 سڪياداڻڪ ڀر وڃن ڏيندا هئا.

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن کين چوندا هئا ته
 سلڇڙي ڌيءَ به ڪل ٿاري ٿي، هڪ پيڪو ۽ ٻيو
 ساهرو ڪل. پيار، شيوا ۽ تياڳهه دٿاران گهر کي
 سرڳهه بڻائي سگهي ٿي. استري پرڪرتي جو روپ
 آهي جيئن پرڪرتي سدا سڀ ڪجهه ڏيندي رهي
 ٿي تهڙي نموني استري به سونشيءَ جي روپ
 سلمان هميشه ڏيندي رهي ٿي. ان ڪري ئي ته
 سندن سمورن وڏي آدرسان هن ريت ڪيو وڃي
 ٿو.

آهليا، درويٽي، سيتا

قارا، مندودري ٿا

پنج ڪنڊا سمري ٽيم

مها ڀاڱا ڏانهن.

اهليا، درويٽي، سڀتا، قارا ۽ مندودري پٺون
جي جيون ۾ اهڙو ته ٿيا ڳم ۽ ڦهليا ڪئي آهي جو
صباح جو انهن جو سمور ڪرڻ سان سڀيئي پاپ
ڏاس ٿي وڃن ٿا. استري شڪتيءَ جو روپ آهي،
اڀلا نه پر سڀلا آهي. انهيءَ ڪري توهين پنهنجي
شڪتيءَ کي سڃاڻي سڀ ڪجهه پرايٽ ڪري سگهو
ٿيون. اهڙي نموني ڀرم ڀوجنيم سواهي جن هميشه
کين اڳتي وڌڻ لاءِ پريڙا ڏيندا رهندا هئا.

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن کي نئين ٻارن سان به
ڏاڍو لڳاءُ هو. سواهي جن ڪڏهن ڪڏهن ٻارن کي
پيار ڪرڻ لاءِ ٻالڪن جي ٻاريءَ ۾ هليا ويندا هئا.
سال ۾ هڪ دفعو ٻالڪن جي ٻاريءَ جي سڀني ٻارن
کي آدرش نگر واري آشرم تي گهرائي کين خوب
پيار ڪندا هئا ان ڏينهن آشرم ۾ خوب چهل چل
مچي ويندي هئي. ٻارن کي سواڊي کاڌو پنهنجن
هٿن سان ڪرائي خوش ٿيندا هئا. ٻارن کي خوب
پرساد ۽ پڪرون ڏيئي آشرم واد ڏيندا هئا.

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن چوندا هئا ته ٻار اڻيندو
جا آيا آهن. جهڙا سلسڪار هٿن ۾ ڇڏين ۾ ٻولندا
وڌي هوندي هو اهڙا ئي انسان ٻڌندا، انهيءَ
ڪري ٻالڪن جي ٻاريءَ جهڙي سلسلاڻن جو اهو

دُرض آهي ته هنن ڏاڙڪ ڪلين ڪي ٿي-ي واڌ ڪان
 بچائي پراڻي کان پاسو ڪرائي سٺا سنسڪار وڃون.
 راند روند ۽ ڪسرت دٿاران ٻارن جو شارپڙڪ
 وڪاس ڪرائڻ گهرجي جيئن هو مضبوط انسان بڻجي
 طاقتور سماج جو ڀايو وڃون. ٻارن کي خوش رکڻ
 لاءِ کين وندراڻيندڙ آکاڻيون ٻڌائڻ گهرجن ۽ ٻالڪن
 جي ٻاريءَ جي پٿريڪا ڦلواڙي پڙهڻ لاءِ اُتساهت
 ڪرڻ گهرجي جيئن سٺو ساهتيءَ پڙهي هو سٺا گڻ
 پرايٽ ڪري سگهن.

ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ٻالڪن جي ٻاريءَ جي
 ٻارن جي وچ ۾ ويهي کين اها سکيا ڏيندا هئا ته
 ماکا پٽا ۽ گرو جي خوب شيوا ڪري انهن جو سمنان
 ڪن. ٻارن جي لاءِ ماءُ پيءُ ٿي پڳوان جي سمنان
 آهي. انهن جي شيوا ڪري پنهنجو جيئون سڦل
 بڻائي سگهن ٿا. ماءُ پيءُ جي آشيرواد سان هو سڀ
 ڪجهه پرايٽ ڪري سگهن ٿا. انهيءَ ڳالهه کي
 سمجهائڻ لاءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن هن جهڙا
 سکياداڪ درشانت ڏيندا هئا.

درشانت:- ٽن ڀارت جي هڪ ڳوٺ ۾ وڏل
 ڌالي هڪ ٻار رهندو هو. سندس ماءُ پيءُ ٻڌا ۽ آبهج
 هئا. هو پنهنجي ماءُ پيءُ جي ٻار ۽ لڳن سان انهي ٻهر
 شيوا ڪندو هو. صبح جو اُٿڻ شرط کين صفائي سان
 نشان ڪرائي. انهن جي لاءِ پنهنجن ڪوئل هڻن

سان پوڄن تيار ڪندو هو. پوڄن تيار ڪرڻ کان
پوءِ سڀ کان پهريون هو پنهنجي ماءُ پيءُ کي پڳوان
سمجهي کين پنهنجن هٿن سان پوڄن ڪرائيندو هو.
ان کان پوءِ هو سڄو ڏينهن مزدوري ڪري بهار
مان ماءُ پيءُ لاءِ شيون خريد ڪري وري آچي
سندن شيون ڪندو هو. رات جو کين پوڄن ڪرائڻ
کان پوءِ سندن شرتا سان پير دٻائي کير پياري
سمهاري ڪان پوءِ ئي پاڻ سمهندو هو.

اهڙي نموني مانا پتا جي اٿئي پهر شيوا
ڪندي ويڄاري وٺل کي اها به سٺ نه رهندي هئي
ته ڪڏهن ڏينهن ٿيو ۽ ڪڏهن رات ٿي. پڳوان
هن ٻاڪ جي شيوا تي بيحد خوش ٿيو سو سندس
ڀريڪيا وٺڻ لاءِ سندس جهو پڙي جي ٻاهر اچي بيٺو
۽ کيس ٻاهر اچڻ لاءِ سٺ ڪيائين پر وٺل ڇيو ته مان
هن وقت پنهنجي ماما پتا جي شيوا ڪري رهيو
آهيان انڪري ٻاهر نٿو اچي سگهان. ان تي پڳوان
چيس ته مان پڳوان آهيان توهان ملڻ آيو آهيان
جي تون ٻاهر نٿو اچي سگهين ته مان اندر اچان؟
وٺل پڳوان کي نمونا سان جواب ڏنو ته پڳوان مونکي
معاف ڪجو جو مان توهانکي اندر نٿو گهرائي
سگهان جو توهانجي اندر اچڻ سان منهنجي ماءُ پيءُ
جي شيوا ڪرڻ ۾ رڪاوٽ پوندي. انهيءَ ڪري توهان
کي ٻاهر ئي ويهي انتظار ڪرڻو پوندو. اهو چئي

باريءِ ۾ ٻارن کي وفدراڻيندي

سوامي

هڪ سر چڙچاپ پڳوان جي وهڻ لاءِ ڪيس ڏني .
 ڇاڪاڻ ته سندس جو وڏي ۽ ٻر اُن کانسواءِ ٻي ڪا به
 شيءِ وهڻ لاءِ ڪا به هئي .

پڳوان اُن پڳت جي شرڏا سان ڏنل سر تي
 ويهي سندس انتظار ڪرڻ لڳو . وڻن پنهنجي ماءُ
 پيءُ جي سمجهورڻ ٿيڻ کان پوءِ پڳوان جي
 ٿيڻ ۾ حاضر ٿي کائڻس ٻاهر ويهي انتظار ڪرڻ
 جي معافي وٺي سندس چرڻ وٺندڙا ڪئي . پڳوان
 پاڪ وڻن جي سر تي آشپر واد جو هٿ ڦيريندي
 خوش ٿي چيو ته پڳت وڻن ! تنهنجي مائٽا پٽا جي
 هن اڄ ڪوئيءَ جي پڳتي ۽ شيوا تي مان به
 خوش ٿيو آهيان ۽ توکي وردان ٿو ڏيان ته ماءُ پيءُ
 جي هن انهن ٿيڻ شيوا جي ڪري تون سدا امر
 رهندي . اهو چئي پڳوان جنهن سر تي ويٺل هو اتي
 پڳوان جي ويٺل پٽ جي مورتي ٺهي ويئي جنهنڪري
 اڄ به وڻن پڳوان جي نالي سان پوڄو ويندو آهي .
 وڻن پڳوان جي هي اکائي ٻڌائي سوامي جن
 ٻارن کي چيو ته توهين به مائٽا پٽا جو آدر ۽ شـبـوا
 ڪري شروڻ ڪمار وانگر پاڻ کي امر ٻڌائي سگهو
 ٿا . مائٽا پٽا جي سمان جيون کي ٻڌائڻ ۾ گروءَ جو
 وڏو هٿو آهي . گروءَ ۾ شرڏا رکي اسين گروءَ کان
 سچو ڪيان پراپت ڪري سگهون ٿا . گرو ڪيترو به
 گهڻي ۽ پوڄيم هجي پر جي اسان جي هن ۾ اُن لاءِ

شڙڌا ۽ آدر نه هوندو ته اسين هن کان ڪجهه به نه
 سگهنداسين. اڳاڻو به پنهنجي شڙڌا ۽ پڳيءَ
 جي ٻل تي گروءَ جي مورتي پٺاڻي گروءَ کان دور
 رهندي به اهو ڪجهه پرايٽ ڪيو جيڪو گورو ۽
 ڀانڊو گروءَ جي سامهون رهندي به پرايٽ نه ڪري
 سگهيا. انهيءَ ڪري گروءَ جي لاءِ سدائين دل ۾
 آدر جي پاوٺا رکڻ ته سڀ ڪجهه پرايٽ ڪندا.
 چوڻي آهي ته

با ادب با نصيب

بي ادب بي نصيب

ڀرم ڀوجيم سوامي جن چوندا هئا ته ٻالڪن
 جي ٻاريءَ جهڙيون سلسٽائون کولي ٻارن جي
 چريٽر کي ٺاهڻ گهرجي. ٻارن ۾ سسڪار جهڙو
 آهي جڙ کي پاڻي ڏيڻ. وڏي هوندي جڏهن پکا
 ٿي ٿا وڃن تڏهن انهن ۾ سسڪار مشڪل ٿا ڀون.
 ان وقت سسڪار جهڙو آهي پٽن کي پاڻي ڏيڻ
 جي برابر.

انهيءَ ڪري ڀرم ڀوجيم سوامي جن ٻالڪن
 جي ٻاريءَ جي ٻارن جي رچرچي کين سلسلار
 سڪيائون ڏيندا رهندا هئا. ڀرم ڀوجيم سوامي جن
 ٻالڪن جي ٻاريءَ جي ٻالڪارن کي چوندا هئا ته
 جڏهن به ٻالڪن جي ٻاريءَ جي پڪڪ رکڻ اها
 اسان جي آشرم ۾ رکڻ. هو کين چوندا هئا ته ٻارن

جي ڀوجن جو بندوبست آسرم جي طرفان ڪيو ويندو. ڀوجن کان سواءِ ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ٻارن کي ڦل، مڙايون ۽ ٻيون ڪاٺڻ جون شيون خوب ڪارائي خوش ٿيندا هئا. ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ٻارن کي ڀڳوان جو روپ سمجهي کين خوب پيار ڪندا هئا. کين چوندا ٿي هئا ٻال ڀڳوان.

پرم ڀرجائيم سوامي ڏن هميشه ڀڄسجن پريمين
کي وڌڻ ويجهڻ جي آڻيرواد ڏيندا رهندا هئا. سندن
آڻيرواد ۽ ڪرپا سان ڀڄونجو پرشارت ڪري سندن
پريمي هاڻي روزيءَ روڻيءَ جي فقر کان آجا ٿي
ڀڄسجا آجها ٺاهڻ لڳا. سڀا هڪان ٺاهڻ لاءِ شهر ۾
جڳهه نه هئڻ ڪري هو شهر کان ٿورو ٻاهر ڪالونيون
ٺاهي سڀا ڪشادا هڪان ٺاهي سڀا رهن لڳا.

اهڙي نموني ڏهرو ٻارو هائوس ۾ سوسائٽي ٺهي
هئي. سوسائٽي وارن اچي ڏيکري ڏيکري ٿي
شاهي زمين وٺي اتي پلاٽ ٺاهي پبلڪن ميمبرن
کي ورهائي ڏنا. هي پلاٽ شهر کان ٿورو پري
هئڻ ڪري ميمبر اتي مڪان ٺهرائڻ جي همت ٿي
نه پيا ڪن. آخر ڪن پريمين همت ڪري اتي مڪان
ٺهرايا. پر انهن مڪانن کي واٽر ورڪس وارن پاڻيءَ
جا ڪميڪشن شهر ۾ پاڻيءَ جي ٿڌي هئڻ ڪري نه
ڏنا.

آنھوں نے زمین و بھار کی وہ تم بہانے لگائی کہ

هتي رهڻ محال آهي . پاڻي ٿي جيون آهي ٻڌان
 پاڻيءَ هڪ ڏينهن گذران ڪرڻ به ممڪن ناهي .
 انهيءَ سمسيا جو سماڌان ڪرڻ لاءِ سڀ ڀريمي ڀرم
 ڀوجنيم سواهي جن رت آيا . ڀرم ڀوجنيم سواهي جن
 کين سجھاءُ ڏنو ته پنهنجي ڪالوني ۾ وڌو ڪوھ
 کوٽائين ۽ ان تي موٽر لڳائي سڀني گھرن ۾ پاڻي
 پهچائين . سڀني ڀريمين کي اھو سجھاءُ ڏاڍو وڻيو .
 ڀرم ڀوجنيم سواهي جن جي آشيرواد وٺي مھورت
 ڪرائي ڪوھ جي کوٽائي جو ڪم چالو ڪيائون .
 ٿورن ڏيڻن ۾ ڪوھ ڪوٽجي تيار ٿي ويو .
 ستڱرو مھراج جن جي ڪرپا سان ان ۾ جلدي پاڻي
 جي سٺي سير نڪتي .

اجيم ننگر ٺھڻ وڏو ھائوسنگ سوسائٽي ڄا سڀ
 ڀريمي ڊوڙندا اھا خوش خبري ٻڌائڻ لاءِ ڀرم
 ڀوجنيم سواهي جن جي شرڻ ۾ آيا ۽ کين نماڻي
 ويٺي ڪيائون ته سٺو مھورت ڏسي اٿي ھلي
 پنهنجن سڳورن ھٿن سان ڪوھ ۾ چڻجڻ وڃھن
 جيئن ان مان ھلڻو پاڻي نڪري جيئن سڀ ڀريمي
 اھو اھرت پي سگھن سان ڪالوني ۾ رھن .

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن کين اٿت ڏيندي چيو
 ته آسپن توهان جي ويٺي سويڪار ٿا ڪريون ۽
 اتي اچي پنهنجي ستڱرو مھراج جن کي عرض
 ڪنداسين ته هو توهانجي من جون مرادون پوريون

سوامي جن نعرو هائوسنگ سوسائتيء جي ڪوه جو اڏهائڻ ڪندي

ڪن . سڻڪون مهراج جن رڌيءَ سڌيءَ جا مالڪ هئا.
هنن ٽنڊي آدم ۾ اهو اڀور در ٻار ٿي سڪل ڪوهه ۾ ڇڏيو
هتي اُنڪي پاڻيءَ سان لڊالب پري ڇڏيو هو. سندن
در تي ڪهڙي ڪهي آهي؟ هو دياو آهن سو اسان
جو عرض ضرور اٿائيندا.

آخر اهو سدور وڌينهن اچي ويو. ڀرم ڀوجنيم
سوامي جن ڪوهه جو ادڱواڻن ڪرڻ لاءِ اچي نگر ۾
ڀوڀمين جي سڪ پڙهي سڌ ٿي ڀوڀي ويا. ڀرم
ڀوجنيم سوامي جن جي پڌارجڻ جو ٻڌي شهر جي
ڇڻي ڪڍن مان سندن ڀوڀي ڀوڀي ويا ۽ خوب
مياو مڇي ويو. ڀرم ڀوجنيم سوامي جن وڌي وڌان
سان ڀوڄا ڪري وروڻ ديوتا دواھه درياھ شاهه کي
مڏائڻ لڳا.

سڄڻ جو دواھه درياھ شاهه، آهي راجا رانول راءِ،
ظاهر پير زمين ٿي، سو مالڪ بي ڀرواھه،
درياھ شاهه جي در جا آهن، چار وروڻ ڀوڄاري،
ديوي ديوتا ڪن ڏا شيوا، شرڏا سان سڌواري،
دنيا جي سڀ ديشن جا، ڏا ڀوڄن ڏر ۽ ڏاري،
ڀاري جوڻيون گل ڦل چاڙهين، ڇت ۾ ڌاري چاهه،
سوين هزارن اچي سوالي، سڀ جا ڪارج ڪري،
ڀلو ڀرم سان ڀائين جيڪي، تن جي جهول ڀري،
آش وندن جي آڻ ڀڄائي، ڏڪڙا درد هري،
ٻڌندڙ جا ڏو ڀڄا ڏاري، هيٺان ڇل ههواھه.

جھواي صاحب جو ڀلو ڀاڻڻ کان پوءِ ڀرم پوڄيم
 سوامي جن سنگرو مهراج جن جي آرٽي ڪٿي ۽
 سندن جٽم جٽم ڪار ڪرڻ کان پوءِ سندن ڏيان
 ڪري ڪو به ڀر ڇڏيو هئو. سنگرو مهراج جن جي
 مهر ميا سان ان ڪو به جو پاڻي امرت جهڙو ملو ئي
 ٿيو جنهن ڪري ٻي ڪري پريمين سندن جٽم جٽم
 ڪار ڪئي.

جنهن وقت پوڄا هلي رهي هئي ان وقت
 پريمين جي وچ ۾ ڇوڪرا ٿي هڪڙو ڪٽو اچي
 بيٺو. سڀ پريمي کيس ڏٺڪاري پري پڇاڻڻ لڳا
 پر ڪٽو اُٿان هٽي ٿي نه ٿيو. ڪجهه پريمي ڪٽي
 کي پڇاڻڻ لاءِ پٿر ڪٽي کيس مارڻ لڳا. پر ڀرم
 پوڄيم سوامي جن کين سمجهائي چيو ته اهو ڪٽو
 ڀلي بيٺو هجي کيس ڏٺڪاريو نه هن ڀر به چيو آما
 آهي ۽ ڀرماتما جو ساڳيو پرڪاش آهي. اهو چئي
 هڪ درشانت چيائون.

درشانت:- ڀڳت نامدو ڀرماتما جو ڀرم ڀڳت
 هو. هن جي ڀر ۾ ڀڳتيءَ جي وس ٿي ڀرماتما کيس
 ٻاونجهي ڀيرا درشن ڏنو هو. هو هر روز پوڄن ڪرڻ
 کان اڳ ڀڳوان تي ڀوڪڻ لڳا ٿيندو هو. هڪ ڏينهن
 سندس پٽو رڻا استري ٿي اٺو سار ڀڳوان لاءِ پوڄن
 تيار ڪيو پر ڪو به گهر نه هئڻ ڪري ڀڳت نامدو
 کي بازار مان گهر وٺي اچڻ لاءِ چيو. ڀڳت نامدو

ٺيار ٿي بازار مان گيهه وٺڻ ويو.

ڀڳت نامديو جيئن بازار مان گيهه وٺي ٿي آيو
 ته هن ٿڌو ته سندس گهر مان هڪ ڪٽو ڀڳ-وان لاءِ
 ٺيار ٿيل روڻيون ملهن ۾ دٻائي ٻاهر اچي رهيو آهي.
 ڀڳت نامديو ڪٿي جي پٺيان ڊوڙ ٺ لڳو ۽ ڊوڙندي
 ڊوڙندي ڪٿي کي چوڻ لڳو ته هي ڀڳوان! آٿمي
 روڻي نه کائو. مون کي گيهه ته لڳائڻ ٿيو پوءِ پٺي
 پيار سان پوڳ لڳايو. هيءُ گيهه مون ٽوهان لاءِ ٿي
 آندو آهي.

اڳيان ڪٽو ۽ پٺيان ڀڳت نامديو ڊوڙندو رهيو.
 ڊوڙندي ڊوڙندي ٿاپو کائي ڀڳت نامديو ڪري پيو.
 ڀڳت جي ڪرندڙي ڪٽو بهوي رهيو ۽ ڀرمائما جو
 روپ ڌار ٿي ڀڳت نامديو کي پنهنجن هٿن
 سان اٿاري پنهنجي گود ۾ وهاري خوب پيار ڪري
 چيو ته ڀڳت نامديو اسين پنهنجي سڄي پيار ۽
 ڀڳتيءَ تي ٿاڍو خوش ٿيا آهيون. تون هر پراڻيءَ
 ۾ منهنجو روپ ٿو ٽهين. ٿو ڪٿي ۾ به منهنجو
 ٿي روپ ٽهي سگه ۽ شرڏا سان پوڳ لڳايو سو
 تون ڏهر آهين.

ڀرم ڀوجن سوامي جن اهو درشانت ڏٺا ٿي
 ڀريهين کي چوڻ لڳا ته سڀني جيون ۾ ڀرمائما ٿو
 وسي. الهيءَ ڪري ڪنهن به جيوت کي ستائڻ نه

گهرجي . پٽا شڪتي انهن جو پاڻ روشن ڪرڻ
گهرجي .

اچيم نگر ۾ ڪو به جو اڌ گهاٽن ڪرڻ کانپوءِ
ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي اها آڀلاشا هئي ته هيءُ
ڪاٺي وڌي ۽ وڌي ويجهي . ڀرم ڀوجنيم سوامي
جن چوندا هئا ته جهڙن آستان کي وسائڻو هجي
اٿي پرماتما جو مندر ڏورائڻ گهرجي ۽ اٿي پرماتما
جي هورتي اسٽاپت ڪري ، ان کي ٻار مٿي ويٺي
ڪرڻ گهرجي ته پرماتما تون جهنگل ۾ منگل ڪر .
ڀرم پٽا پرماتما جي اسيم ڪري پاڻ سان اهو آستان
جادي شاد ۽ آباد ٿي ويندو .

اهو ويچار ڪري ڀرم ڀوجنيم سوامي جن پنهني
ڀرم شرداو پڳت سرڳواسي جيو ترام ڪري لائيءَ کي
ان سٿان تي مندر ڏورائڻ جي ڀروڙا ٿي . شري
جيو ترام شو پڳت هو . سو هنن اٿي ڀوليشور مهادي
ڀڳوان شو شڪر جو وصال شواليم ڏورائڻ جو
سندڪاپ ڪيو . ڀرم ڀوجنيم سوامي جن جي آشيرواد
سان هي مندر اٿي سندر ۽ وصال ٿيو . هتي ڀوليشور
مهادي ڀڳوان شو جي هورتي آهڙي ته ڊاڪش ۽
جوتيءَ واري آهي جو ائين لڳندو آهي ته ساڪيات
ڀڳوان شو پرگهت ٿي پنهني ڀرمين کي روشن
ڏيئي رهيا آهن . هن مندر کي روشن ڇوڳو آستان
پٽائڻ لاءِ ۽ جگياسين جي ڪيان لاءِ مندر جي ٻاهران

سنانن ڌرم جي سڀني ديوي ديوتائن ۽ سنتن جون
مورتون ٺهرايون ويون آهن جي پڻ دل کي
ڇڪيندڙ آهن .

اُن کانسواءِ هتي هئا منڊايشور سوامي ٽيٽونرام
هوراج جن ۽ ٻين ٻين ڀرڪاشي سندن جون سنگمرهه
جون مورتون ٺهرايون ويون آهن . اُن سان گڏ
هتي مانا درگا جو مندر پڻ ٺهرايو ويو آهي جتي
ٺو درگا جي اڻسٽاپدا ڪرائي ويئي آهي . هي مندر
ماتا جي شرڌالو پڄتن لاءِ اڪرشن جو ڪيندر آهي .
هن مندر جي چارون طرف شاهي زمين آهي جتي
سندر باغ بغيچا ۽ ڦلواڙي لڳائي ويئي آهي جنهن
ڪري هي آستان ٺاڍو رنگ ٿي پيو آهي .

ڀرم ڀوجليم سوامي جن هن ڀوليشور مندر تي
وڏي ڀرم سان ايندا هئا . جڏهن به سرڳي شري
جيوٿرام جن هتي ايندا هئا ته هو ڀرم ڀوجليم سوامي
جن کي وڏي سک ۽ شرڌا سان اُتي هلڻ جو اکرهه
ڪندا هئا . شري جيوٿرام ڀرم ڀوجليم سوامي جن
جو ڀرم شرڌالو پڄت هو . سو اُتي ٻڌارجن تي هو
سندن سک ۽ شرڌا سان خوب شيوا ڪندو هو . ڌرم
صرف ايترو ٻڌو هڪڙي ڀرم ڀوجليم سوامي جن جا
ڀرمي ٻاهران ايندا هئا انهن کي ڀوليشور مندر ۾
ضرور موڪليندا هئا .

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن مها شو راتري جي ڀرو
 ٿي سڄو ٽي بهن هتي رهي هون ڀوجن ڪندا هئا.
 هن موقعي تي شري جيوت-رام سواهي جن کي
 وڻيش نماترڻ ٿيئي، سڄو وقت سڀني ڪاريم
 ڪرم ۾ ڀڌارجڻ لاءِ ويهتي ڪندا هئا. ڀرم ڀوجنيم
 سواهي جن جي ڀڌارجڻ کانپوءِ ٿي هون ارنڀ
 ڪرايو ويٺو هو.

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن هن ڀويترو ڀرو ٿي وڌي
 وڌان سان ڀوليشور ڀڳوان مهاديو جي ڀوڄا ڪندا
 هئا ۽ سڄو ٽي بهن اُتي رهي هر ڪاريم ڪرم ۾
 وڌي چاهه سان ڀاڳ وٺندا هئا.

ڀرم ڀوجنيم سواهي جن اُتي آيل سڀني ڀريهين
 کي پنهنجن هٿن سان ڦل ورهائي ٿيڻدا هئا؛ هر
 وقت سندن اڳيان ڦلن جا ٽوڪرا ڀريا پيا هوندا
 هئا. جيڪي ڀريهين سندن چوڙن ۾ اچي وهندا
 هئا انهن کي مهاشور اتريءَ جي مهڙو جي باري ۾
 گمان ٿيڻدا هئا. ڀرم ڀوجنيم سواهي جن چوندا هئا
 ته ڀڳوان شو سڀني ديون جو ديو مهاديو آهي. هو
 ڪلياڻڪاري ڀولن جو ڀڳوان آهي. انڪري ئي
 هن کي ڀوليشور مهاديو چون ٿا. ڀڳتن جي ڀڪار
 ٻڌي انهن جو ڪلياڻ ڪرڻ لاءِ ڀڳوان شو جلدي
 ڀوگهت ٿي سندن ڪشت دور ڪري ٿو. ڀرم ڀوجنيم
 جن چوندا هئا ته مها شو راتريءَ جو تمام وڏو مهڙو

هيء آهي .

ڀڳوان شو کي مهلي ۾ ٻارهن ورت آئي پر به
 آهن . آهي آهن - پر اشتهيون جن ۾ صرف ڦاوار
 ڪرڻي آهي ، پر ايڪا دشيون جنهن ۾ شڪل پڪش
 جي ايڪا دشي ڏرڻ ڪرڻي آهي ، ٻن ڏيرسن تي
 ورت رکي ڀڳوان شو جو سمورڻ ڪرڻو آهي ، پر
 چوڏسون جن مان ڪرڻ پڪش جي چوڏس تي
 ڏرڻ ورت رکڻو آهي ، مهلي جي هر سوهر تي ڀڳوان
 شو جو ورت رکڻ گهرجي ۽ چنڊ ڏينهن ۾ ورت
 رکي ڀڳوان شو جي ڀوڄا ڪرڻ سان ڀڳوان شو ان
 ڀڳت تي راضي ٿي اٿس مڪتي ڀردان ڪري
 پنهنجن چرڻن جو واس ڏئي ٿو .

جنهن جڳياسوءَ کي اهي ورت رکڻ جي سمورڻي
 ٺاهي آهي صرف مهاشوراڙيءَ تي ورت رکي سڙدا
 ۽ سڪ سان ڀڳوان شو جي ڀوڄا ڪري سندس دل
 سان سمورڻ ڪندو ته ان جڳياسوءَ جا سڀ ڪشت
 دور ٿيندا ۽ هو مڪت تي ڀڳوان شو جي چرڻن ۾
 واس ڪندو .

ڀرام ڀوجيم سوامي جن ڀريمن کي مهاشوراڙيءَ
 جي ڪٿا ۾ ٻڌائيندا هئا . جا هن ريت آهي -
 ويٽيت ڪلپ ۾ جڏهن ڀرام ٿي ويٽي ٿڌهن
 ڀرهما ۽ وشووءَ جي وچ ۾ گهڻا سان لڙائي ٿي . پرهما
 چوڻ لڳو ته مان سرستيءَ جو ٻيڏا ڪندڙ آهيان .

مان ۽ برهما، سوڏهو، ۽ ميسل ۽ مان ئسي وڌا
 آهيان. سو مان سڀ کان وڏو آهيان ۽ تڏهي لوڪن
 ۾ منهنجي پوڄا ٿيڻ گهرجي. ڀڳوان وڻو چوڻ لڳو
 ته مان جڳديش آهيان ۽ مان ئي تڏهي لوڪن جو
 پاڻ پوڻ ڪريان ٿو ۽ سڄي سرشتي منهنجي ئي
 دل سان هلي ٿي. انهيءَ ڪري منهنجي تڏهي لوڪن
 ۾ پوڄا ٿئي ٿي ۽ مان ديون جو ديو آهيان. تون
 برهما ته منهنجو پٽو آهين ۽ منهنجي ناپيءَ مان پيدا
 ٿيو آهين. هنن ٻنهي جو راد واد تمام وڏي ويو ۽
 ٻنهي جي وچ ۾ شڪتي پريڪش لاءِ گهڻا سان لڙائي
 لڳي. ان وقت ۾ ڀڳوان وڻو ۽ رلي ڪندڙ ماهيشور
 پاڻ چوڙيو ۽ برهما وري ڏاڏو پٽيائين پاڻ چوڙيو.
 جنهن جي ڀرڪاش سان ٽيئي لوڪ ڀرڪاشت ٿي
 ويا. ٻئي هڪ ٻئي جي سامهون ٻهي منهنجي شسترن
 سان پرلي مڇاڻڻ لڳا. ان وقت ديوتائون پيمپت
 ٿي ڀڳوان پوڄا ڪرڻ ۾ ويا ۽ کيس سڄو
 ورثو ڏيئي وڃي ڪٿي ته هي ديون جا ديون
 مهاديو توهان اسان جي رکشا ڪريو ته هن لڙائيءَ
 ۾ پرلي ٿي ويندي ۽ سڄي سرشتي جي حاڪم ٿي
 ويندي. ڀڳوان وڻو ديوتائن جي ڀڪار ٻڌي منهنجي
 دل دل سان اتي آيو جتي برهما ۽ ڀڳوان وڻو ۽
 ٻي هلي رهيو هئو. ڀڳوان وڻو هنن کي سمجهائڻ
 جي گهڻي ئي ڪوشش ڪئي ۽ اهڪار جي آڱر

ڪري هن ڪوبه ڌيان نه ڏنو. ٿڌهن ڀڳوان شو
ڪپوت ٿي وصال اگني ڪنڀ جو روپ ڌارڻ ڪري
ٻڌهي جي وچ ۾ ڀرگهت ٿيو جنهن ڪري سندن
ٻاڻ پلتي هتي ويا. ڀڳوان وشو ۽ برهما يق بدن
ڪري ويچار ڪرڻ لڳا ته آخر هي اگني ڪنڀ ڇا
آهي ۽ ان جو انت ڪٿي آهي. ٻڌهي اهو فيصلو
ڪيو ته جيڪو هن اگني ڪنڀ جو انت لهي ايندو
اهوئي وڏو ايمڪيو ويندو.

برهما هنس جو روپ ڌارڻ ڪري آڪاش ۾
آنداهي ان لنگيشور جو انت لهڻ ويو ۽ وشو شوگر
جو روپ ڌارڻ ڪري پاڻال ۾ ان جو انت لهڻ ويو.
ڀڳوان وشو جلدي پاڻال مان موٽي آيو ۽ چيائين ته
هن لنگيشور جو انت ڪٿي آهي مان ان جو انت
لهڻ ۾ سمريت نه آهيان. پر برهما آڪاش مان موٽي
اچي چيو ته مون هن اگني ڪنڀ جو انت ڳولهي
لڌو آهي ۽ شاهدي ڏيڻ لاءِ ڪهڪي جو گل پاڻ
سان وٺي آيو.

برهما جو هٿيا ڀاشڻ ٻڌي ڀڳوان شو ان اگني
ڪنڀ مان ڀرگهت ٿيو ۽ ڀڳوان وشو جي سڃاڻيءَ
تي پرسن ٿي کيس وردان ڏنائين ته توهنجي زوڄا
مددجي سمان توهي لوڪن ۾ ٿيندي. ۽ برهما جي
استيم ڀاشڻ تي ناراض ٿي چيائين ته توهنجي توهي
لوڪن ۾ زوڄا نه ٿيندي پر برهما جي ڪميا پاڇا

ٽي ڪيس معاف ڪيائون ۽ چيائونس ته وڌيڪ ڪم ڪرڻ لاءِ ٻين ٻن ٽيندي ٻورو حصو ڏائيندي .

ڀڳوان شو سڀني کي چوڻ لڳو هـي لنگيشور
 مڻهڻجو نسل روپ آهي ۽ هـي مون توهان کي
 سڀني انگن سان درشن ڏنو آهي . اهو مڻهڻجو نسل
 روپ ، سڱن روپ آهي . اڄ کان وٺي مڻهڻجي هنن
 ٻنهي روپن ۾ پوڄا ٿيندي ۽ مان هن وصال اگني
 ڪنڀ کي سوڪيم روپ ٿيڻ ڏيان ۽ مڻهڻجو سر روپ
 سڌا ان لنگ ۾ رهندو . مڻهڻجي هن لنگ ۾ پوڄا
 مڻهڻجي ٿي پوڄا لڳي ويندي . مڻهڻجا ڀڳت هنن
 ٻنهي پيءُ سڱن ۽ نرڱن روپ ۾ پوڄا ڪري
 سڳوندا ۽ ٻنهي جي پوڄا جو ڦل ساڳيو ٿيندو ۽
 جڏهن آستان تي هي اگني ڪنڀ پرگوت ٿيو آهي
 ان کي لنگيشور جي نالي سان سڏيو ويندو ۽ اهو
 آستان اروڙاچل جي نالي سان پرست ٿيندو . ۽ جڏهن
 ٽينهن هي اگني ڪنڀ شو ڀڳوان جو ذراڪار روپ
 پرگوت ٿيو آهي ، ان کي مڻهڻجو پٽ جي نالي
 سان سڏيو ويندو ۽ جيڪو ڀڳت هن ٽينهن ورت
 رکي ڀڳوان شو جو پوڄن ڪندو ۽ سندس سمور
 ڪندو اهو سڀني ٻين کان مڪت ٿي پور پد کي
 پرايٽ ڪندو .

ان ٽينهن کان وٺي هر سال مڻهڻجو پٽ جي
 مڻهڻجو ، شو ڀڳت سک ۽ شردا سان ملهائيندا آهن .

ڀڳوان شو ڀڳتن جي ڀڪار تي ٻارهن استادن تي
 ساڪار روپ ۾ اوتار ڌاري پرگهت ٿيو آهي. انهن
 استادن تي جيوترا لنگن جي استايتا ڪئي ويئي آهي.
 انهن ٻارهن استادن کي ڀڳوان شو جي جيوترا لنگن
 جي نان سان سڏيو ويو آهي. اهي ٻارهن تيرت
 استل اتي پويو آهن جن جي درشن مائٽر سان سڀ
 سڀ نشت ٿين ٿا ۽ ڀڳوان شو جي چرٽن جو واس
 ملي ٿو. اهي ٻارهن جيوترا لنگه آهن: — (1) سوراشتر
 گجرات ۾ سومناٿ (2) شري شيل ۽ روت تي
 ماڪارجن (3) اُجين، مڌيم ۽ رديش ۾ مهاڪال (4) ڌوبدا
 جي ڪناري تي اونڪاريشور (5) هماليه ڀروت تي
 ڪيداريشور (6) ساهو يادري ڀروت تي ڊاڪي نالي
 استان تي ڀيم شگر (7) واراڻسي، اُتر ڀرديش ۾
 وشوناٿ (8) گوداوريءَ جي ڪناري تي مهاراشتر ۾
 ٽريمبڪيشور (9) بهار ۾ ويندياٿ (10) داروڪون
 انڌر ڀرديش ۾ ناگيشور (11) سيتوبند تي راميشور ۽
 (12) شواليم ۾ گوسميشور.

ڀرم پوجايم سوامي جن جو هن پوڻيشور مندر
 سان اهڙو ته لڳاءُ هو جو سندن چوٽي جوت سمانڻ
 کانپوءِ سندن ڀرم ڀڳت شري جيوترا م سندن پويو
 ياد ۾ هڪ مندر ٺهرايو جتي سندن سنگمرو جي
 هڪ وڏي مندر مورت استايت ڪرائي. جتي صبح
 شام شوا سان آرٽي ڪئي ويندي آهي. هي مندر

شري جيوت رام پنهنجي رهڻ جي جاءِ جي ڀاڱي
 ڀرسان جوڙايو جيئن ايندي ويندي سندن سڳورو
 درشن ڪري سگهن. اهڙي نهوني هن ڀڳت پنهنجي
 فيهن جو ناتو انت سمجھ ٿاين پنهنجي سڳور ڀرم
 پوڄنم سوامي جن سان ٺاهيو.

نهي نماڻو ماڻ ڇڏي ماڻ ٿيو،
 رهي ساڌ سنگت ۾، وڌ سان وگاڙو،
 ڀرڇي لڏائين پنهنجو ڀر ڀيتم ڀراڻو،
 ڀڳوت جو ڀاڻو، سامي رکيائين سرتي.

اهڙي نهوني ڀرم پوڄنم سوامي جن اجهيو ۾
 رهي ڀڳور راج جي آشرم سرڳ، ڀوريءَ کي سمجھورڻ
 ڪرڻ ۽ اُن سان گڏ ساماڄڪ ڪارين کي ۾ ڪندا
 رهيا. انهن مشغولين جي ڪري سندن ڀرمڻ جو
 ڪاري ڪرم انهي عرصي کان بلڪل بند ٿي ويو هو.
 ديش وديش مان سندن سڪايل ڀريمي سندن
 درشن لاءِ کين بار بار وينتي ڪرڻ لڳا. جڏهن ۾
 هو مهلي تي يا ڪنهن خاص موقعي تي سندن درشن
 لاءِ آشرم تي ايندا هئا. تڏهن کين پنهنجن ڀراڻن
 ڀريمن کي اچي درشن ڏيڻ لاءِ عرض ڪندا هئا
 کين چوندا هئا —

لاڻي ويروڻي، سڄڻ سک سوڙهو ڪيو،
 اچي اڏهوڻ ٿي، ڪندي مهر ڪڏي،
 ترقي ترقي ٿن مون، ويندو ساھم جڏي،

سامي چئي ٿڌي، هياو ڪنڊي ڪن سان.
 انهن ٻن-ريمين ۾ خاص طرح سان انڊونيشيا
 جا ڪرنا جا سندن سڪايل ٻن-ريمي شري شڪر ۽
 گروپ سامتاڻي ۽ سندن ٻن-وجي ماڻا صاحب ڪرشنا
 ديوي کين هر ٻار ويٺي ڪندا هئا ته هڪ ڀيرو
 جا ڪرنا ۾ اچي پير گههاڻي وڃو. سو سندن هن ٿيو ته
 هيڏي وڏي سفر تي وڃڻ کان اڳ هڪ ڀيرو پنهن
 جي ئي ديش ۾ ٿوري دوريءَ تي سفر ڪري اچڻ
 گهرجي جيئن پتو پئجي وڃي ته اسانجي ندرستي
 ايندو وڏو سفر برداشت ڪري سگهندي يا نه ۽ ٻيو
 اها به چئتا هئن ته پشڪر جو اڃان ٿورو ڪم اٿورو
 رهيل آهي ان کي به پورو ڪري سگهجي. جيئن
 ٻئي ڪم ڪندو گذ ٿين انهيءَ ڪري اسان کي حڪم
 ڏنائون ته توهان ريل رستي پڙودي پوڃو. سو اسان
 به پڙودي پوڃي وياسين ۽ پاڻ ڪن ٻن-ريمين کي
 سان وٺي ڪار رستي پڙودي پهتا. ٻن-پڙودي پوڃڻ
 تي سندن مهمتيءَ جا گهڻي ٻن-ريمي سندن سان
 ماڻ ۽ کين مهمتي وٺي وڃڻ لاءِ نينڊ ٽيڻ لاءِ
 پڙودي پوڃي ويا ۽ اسان کي به گهرائي اهو حڪم
 ڏنائون ته توهان احمدآباد جا ملڪ ٽسي جنهن ۾
 خاص گهڻا پورشيءَ کي ڏيان سان ٽسي اچي-
 پوڃي وڃو ۽ اسانجو به سواستيم مهمتي وڃڻ جهڙو

ڪونهي انهيءَ ڪري مان به سپان احمد روهي
ويٺو س .

سچ سچ ۾ ٻئي ڏينهن شام جو چوٿين بجي
ٻنهنجي انجام موجب احمد روهي ويا . پر هن سفر
ڪري سندن تندرستي ڏاڍي خراب ٿي چڪي هئي.
انڪري سندن شرڏاوو پريمي ڊاڪٽر بلرام چوڌريءَ
کي گهرائي سندن پوري چڪاس ڪرائي ويئي.
ڊاڪٽر کين هدايت ڪئي ته هاڻي توهان ئي
پوري آرام جي ضرورت آهي . سچ سچ ۾ آرام
ڪوٺ سان سندن تندرستي بلڪل نڪل ٻڏي پئي
هئي . ڊاڪٽر کي چيائون ته هاڻي اسين بلڪل نڪ
آهيون ۽ سپان اسين جڳپور هياي ٿي ويٺا اسين ،
پر ڊاڪٽر صاحب کين نماڻي وينتي ڪئي ته هن
وقت توهان کي آرام جي سخت ضرورت آهي ان
ڪري جڳپور وڃڻ تندرستي لاءِ نڪ نه آهي . پر
سواهي جن ته هريادا جي هورت هئا سو ٻنهنجو
ڏينهن جو ڦاٽو انت ڦاٽين ٻاهياڻون . پريمين جي
ٻار ٻار وينتي ڪوٺ کان ٻوڙ ٻوڙ ٻوڙ سواهي
جن نيم اٺوسار جڳپور هياي ۾ ٻڌاريا .

هن صفر جو سندن تندرستيءَ تي گورو اثر
ٿيو . پر ٻوڙ سواهي جن جي تندرستيءَ جي
اهڙي چٽا چٽا حالت ڏسي ڪن ٻوڙ سندن ڊاڪٽر
چيئن جيڪو سندن شرڏاوو ڀڳت آهي، ان کي صلاح

ڪرڻ ۽ جانچ لاءِ گهرايو ويو. ڊاڪٽر چيٽن راه ڏني ته
 ڪجهه ٻين ڊاڪٽرن کي به گهرايو وڃي. انهن
 ڊاڪٽرن جانچ ڪرڻ کانپوءِ اها راه ڏني ته ڪين
 يڪدم اسپتال ۾ ڀرتي ڪرائڻ گهرجي. پر ڀرم
 پوئلڳ سواهي جن آشرم کي ڇڏي اسپتال ۾ ڀرتي ٿيڻ
 لاءِ راضي نه ٿيا. ڊاڪٽر ٻارام چوڌريءَ ڊاڪٽرن
 سان صلاح ڪري آشرم ۾ ئي پنهنجي نظرداري
 هيٺ سندن علاج شروع ڪيو. هن راتيون جاڳي
 سندن دل و جان سان شيوا ڪئي. هاڻي سندن
 قدرستي سڌرڻ لڳي.

سندن نازڪ حالت ڏسي اجمير جي پريمين
 ديش وديش جي پريمين کي اهو سماچار موڪليو.
 خبر ملندي ئي سندن پريمي ڊوڙندا پنهنجي
 محبوب جي درشن لاءِ اجمير پهچي ويا. سندن
 نازڪ حالت ڏسي ڏاڍو دکي ٿيڻ لڳا. ڀرم پوئلڳ
 سواهي جن ته ڀرم گيانِي هئا سو سڀني کي ات
 هن نهوني ڏيڻ لڳا —

شبه

قدرت سڌي ڪن ۾، ٺاهي مهال ڪلهنجي
 ايشور سڌي ان ۾، ٺاهي مهال ڪلهنجي
 1- ايشور ٻڌائي آهي، قدرت پنهنجي ڪل سان
 ڀريو سڌي ڇهن ۾، ٺاهي مهال ڪلهنجي.

2- هي جي هالن ٿا هردم
پراڻ جيون جي ڀنڊ ۾
روڪڻ سڀني آڏون ۾
ناهي مهال ڪونهجي.

3- پريو رکيو آهي ڀنڊجي
وس ۾ هي ڄم هون
جيون سڀني دمن ۾
ناهي مهال ڪونهجي.

4- هٿ ۾ سڀني حياتيون
ماڻو تنهن مالڪ جي
خالق سڀني گڏن ۾
ناهي مهال ڪونهجي.

اهڙي فازڪ حالت ڏسي سندن ڀرپوري چٽا ڪرڻ
لڳا. پوءِ وڃي سواهي جن سڌائين هڪٻئي
رهيا ۽ سڀني کي ڏاڍا ڏيندا رهيا. هر روز
ڊاڪٽر مام پتي ڪرڻ ۽ تپاس ڪرڻ ايندا هئا. مام
پتي ڪرڻ وقت ڏسندڙن جو ڪليجو هلي ويندو
هو. پريو پريو هئا سو پيشم پناهه وانگر ٿيون
جي سڀني تي سهندي ۾ يوگم اسٽي چاچري
مندا ساڌي ڏيان ٽرڪي ۾ لڳائي آڻي اسٽي ٿي
هن دڪان سڌ کان مٿي چڙهي ٽراپ ٿي ويندا هئا.
پنهن جن ڀرپوري کي چوندا هئا ته شريعت پڇوت

گيتا ۾ شري ڪرشن ڀڳوان ارڃن کي هن آتما جي
آهرتا جي باري ۾ سمجھوائيندي چيو آهي ته -

هي آتما ڪڪڙ کان پري، جلائڻ کان پري،
آلي ٿيڻ کان پري ۽ سڪڻ کان پري آهي. هيءُ،
آتما نسيديوم، نسييم، سڀ ۾ سمايل، اچل،
سدا لاءِ قائم ۽ سڌاڻن آهي.

انهيءَ ڪري هن شارڀرڪ ڪشت لاءِ شوڪ
ڪرڻ نه ڄڻائي. پر مائتا ڀلوانجن ڀرم ڀڳتن کي
ڀلھنجي شون ۾ سويڪار ڪندو آهي تڏهن هنن
جي اڳين ڀوين ڪرمن جو حساب چڪو ڪري کين
مڪت ڪري ڀرم ڀن ڀردان ڪندو آهي. اها ڳالهه
سمجھوائڻ لاءِ ڀرم ڀوجن، سواهي جن ڀر ڀمين کي
مهاڀارت مان مهان ڀو گي پيشم ڀتامو، جو آڏاھـرڻ
ڀڌائي سمجھايو.

مهاڀارت جي ڀٽ ۾ جڏهن مهان ڀو ڌو ڀـيـشم
ڀتامه تيرن جي سڀا تي سمھيو ڀيو هو تڏهن هن
ڀڳوان شري ڪرشن کان ڀڄيو ته هي ڀٽوسودن!
ڀلھنجي دل ۾ هڪ شڪا آهي ته مون هن جنم ۾
ڀوھم ڀريم جو ڀالن ڪري سٿم، جي راهه تي هلي
هر طرح ڀنم جو ڪاريه ڪيو آهي ۽ الڳي ڀهر صرف
ڌنھنجي چرنن جو ڌيان ڪيو آهي ۽ ڪوبه ڀاپ ڪرم
نه ڪيو آهي. ڀوءِ مونکي اهڙي ڪڙي سزا ڇو ملي
آهي؟ نه صرف هن جنم ۾ پر ڀوين ستن جنمن ۾ مون

ڪو به اهڙو ڀاپ ڪرم نه ڪيو آهي جو هن طرح سان ملهائجي انڪم انڪم ڪي ٿيون سان چيڊيو ويو آهي.

شري ڪرشن ڀڳوان کيس دلداري ڏيندي چوڻ لڳو ته تون ملهائجو پيارو ڀرم ڀڳت آهين. توهنجي ٽپسيا ۽ ڀنيم ڪرم ڪري مان ٿو ڪي ملهائجي شرن ۾ وٺڻ لاءِ تنهن جا هي ڪرم ڪتي حساب ۽ ورور ڪري ڀرم ڀڏ ڏيئي رهيو آهيان. هن کان اوڻوڻجاهه جنم اڳ تون هڪ ڀراڪرمي راجا هئين. هڪ ڏينهن تون شڪار تي وڃي رهيو هئين. رستي ۾ هڪ سرپڻي تنهنجو رستو روڪي بيٺي هئي. ٿو اهم ۾ ڀرجي هن کي رستي کان هٽائڻ لاءِ تنهن جي ٿير جو نشانو بڻايو هو. سرپڻي زخمي ٿي اڇل ڪاڏي وڃي ڪلبن جي ٻاڙ تي پيئي جتي سندس انڪم انڪم ۾ ڪلڊا چڻي ويا ۽ هن ڦٽڪي ڦٽڪي پراڻ ٽٽا. اڄ تون هنن ٿيرن جي سڃاڻ تي سمهي آهو پراڻو قرض چڪاڻي مڪت ٿي رهيو آهين.

اهڙي نموني ڀرم ڀوجنيم سواهي جن ڀر ٻهين ڪي اڌت سمه ٿاڻين اڻت ڏيندا رهيا. سڌاڻين سندن مڪاروند مان اهو ٿي شبن ڏڪرندو رهيو ته شڪر مڏهن جا ساڻين جيئن تون هلائين. سڌاڻين سندن پاڻي ۾ پدا رهيا. هن نازڪ حالت هوندي به پاڻ ڪرامت جا ڦٽي هئا. سو ملهائجي پراڻ رس ۾

رکياڻون جو و ساهون اچي سڙي و مهورا جن جو و
 ورسِي آڻسو پھتو. پھن جن سڙو مھراج جي
 ورسِي ۾ وڳھن نه پوي ان لاء پھن جي پوڳ ساڌنا
 سان شير کي برابر اسٽر رکي مھلي جي هر ڪاري
 ۾ پاڳ وڻي ان جي شوي وڌائيندا رھيا ۽ پريمين
 کي آڻت ڏيندا رھيا.

ھن مھلي ۾ سندن پيارو ڀرم پڳت شري واشي
 ديپا پاڻ سان گڏ پھلجي پياري دوست ٺاڪرداس
 کيسواڻي کي ڀرم پوڳن سواھي جن کان نام وٺڻ
 لاء وڻي آيو هو. شري ٺاڪرداس ڀر وڪڻ ۾ ڀرم
 پوڳن سواھي جن کي پھلجو ڳرو پٺائي چڪو هو
 ۽ نيم سان نام جو سمور ڪندو هو. ھن ڀڄڻ ۾
 پھن جي نوڪر کي نام جو سمور ڪندو ٿو هو سو
 کيس چيائين ته مون کي به اهو نام سمور جو طريقو
 ٻڌاء. ويچارو نوڪر ٻاراڻي ضد کي ٿاري نه سگھيو
 سو لاچار کيس ڀر پائڻ لاء نام سمور جي وڏي
 ٻڌايائين. شري ٺاڪرداس ٻال ارستا ۾ ئي پھلجي
 نوڪر وانگر نام جو سمور ڪندو رھيو.

جڏھن شري واشي ديپا کيس اچھڙ وڃڻ جو
 ڀر و ڳرام ٻڌايو ته ھن جڳھسا وڃان پھيو ته ٿون جو
 هر سال ڊوڙندو پھلجي سڙو مھراج جن جو درشن
 ڪرڻ ٿو وڃين. ان جي باري ۾ مون کي به ڪجهه
 ٻڌاء. شري واشي ديپا جڏھن شڙا سان پھلجي

ستگر و هوراج جن جي مهما ٻڌائي ٿڌهن کيس ڀاء
 آيو ته اهڙي وياڪيا ته هن نوڪر به ستگر و هوراج
 جن جي ٻڌائي هئي. سو کيس چيائين ته پاڻي
 هونڪي به پاڻ سان گڏ اچمير وٺي هل جيئن مان
 سندن چرڻن ۾ ويهي وڌي وڌان سان نام وٺان.
 هونئن ته ڀر وڪش ۾ هون کين پنهون جو ستگر و
 مڃي نام جو سمور ڪيو آهي ڀر اهو نام دان اڏورو
 آهي.

شري واهي دڀا پنهون جي دوست شري
 ٺاڪرداس کي ڀر ڀرجيم سواهي جن جي شرڻ ۾
 ته وٺي آيو، ڀر ڀرجيم سواهي جن جي سواسٿيم
 کي ٿسدي کين ٽڪليف ۾ وجهي نام دان ڏيڻ جي
 لاءِ عرض نه ڪيو سو ويچارو ٺاڪرداس دڪي ٿي دل
 ۾ چوڻ لڳو ته منهن جي پاڳ ۾ شايد ڀر ڀرجيم
 سواهي جن کان نام دان وٺڻ نه لڪيل آهي.

ڀر ڀرجيم سواهي جن ته اوتاري ڀرڻ هئا
 هو ڪوبه ڪارج اڏورو ڇڏڻ وارا کين هئا. سو
 جيئن واهي دڀا ميا جي سمايتيءَ کان پوءِ کانئن
 موڪلائڻ آيو تيئن کيس چيائون ته پاڻي ٿون جنهن
 دوست کي نام دان لاءِ وٺي آيو آهين، ڇا ان کي
 ائين به نام جي هونائي وٺي ويندين. ٿون کيس
 سڏي اچ ته اسين کيس نام دان ڏيئي سندس آس
 ڀوري ڪريون. اهو ٻڌي شري واهي دڀا ڀروس

پرہ پوجنیہ سوامی جن جی انتہر شویا یاترا

۾ پئجي ويو ته ڀرم ٻوجي، سواهي جن نه ڄاڻي
ڄاڻڻ هار آهن. کين اسان جي هن آس جي آخر
خبر پئجي ويئي. هو خوشيءَ وچان ڊوڙن-ڏو پنهون
جي دوست شري ناگوداس وٽ ويو ۽ کيس چيائين
پاڻي تنهنجا پاڳم کليا آهن جو ڀرم ٻوجيم سوامي
جن توکي نام دان لاءِ پنهنجو پاڻ گهرايو آهي. ڀرم
ٻوجيم سواهي جن شري ناگوداس کي وڌي وڌان
سان نام دان ڏيئي پنهنجو ٻرو ڀاليو. انت ۾ اهو بار
۾ پاڻ تان لاهي ويا.

هاڻي سڪم سان مليو سماپت ٿيو. سيني
پریمین کی پکرون ۽ اراني پوساد ٿيئي خوشيءَ
خوشيءَ روانو ڪيائون. سيني پریمین جي رواني
ٿيڻ کان پوءِ هاڻي ڀرم ڀوجنيم سوامي جن ڀرم
سماڌيءَ ۾ وڃڻ جي تياري ڪرڻ لڳا. هو ٽي رکيل
ٽي مياڻي جي سڪد سماپتيءَ لاءِ هئا. آخر 11 جون
1984 شام جو 4 بجي ڀرم ڀوجنيم سوامي جن هيءَ
سلساري چولو ڇڏي اڏت سماڌيءَ ۾ لهن ٿي ويا.
اهو شوڪ سماچار ديشن وڌيش ۾ پهليءَ وانگر ڦهلجي
ويو. اها خبر جڏهن پریمین تائين پهتي ته ڪيترا
پریمی جي اڃان گائين ۾ ئي هئا ۽ گهرن تائين
۾ نه پهتا هئا، سي اُٿان ئي واپس وريا.

ۛرم زوچيم سواهي جن جـ و انتم درشن ڪرڻ
لاءِ پريمي هزارن جي تعداد ۾ آشرم ۾ پهچي ويا

سڀني جي چهرن تي دڪم ۽ مایوسي ڇانيل هئي. پنهنجي محبوب جي وڇوڙي ۾ سڀ هڪڙوون هارڻ لڳا. ڀرم ڀوجليم سواهي جن کانسواءِ سڀ ڀاڻ کي ذات سمجهڻ لڳا. سڄي آشرم ۾ سڏائو ڇانيل هو. ڀرم ڀوجليم سواهي جن جي انٽر درشن ڪرڻ لاءِ سندن پارٽي شروع ڪري ٻه ڏينهن سڃاڻي آشرم ۾ رکيو ويو جيئن ديش وديش مان سندن ڀريمي پهچي ڪري پنهنجي ڀريتم کي شرڏانچائي اڀڻ ڪري سگھون. ڀرم ڀوجليم مها مندايشور، سر ڳواسي شري شانتِي پرکاش جن ۽ ٻيا ڀرم پرکاشي سنت به اتي پهچي ويا. ڀرم ڀوجليم سر ڳواسي شانتِي پرکاش مهراج جن ٽن مهان گياني هئا سو هنن سڀني ڀريمين کي هن کشت جي گهڙيءَ ۾ دانداري ڏيندي چيو ته —

سنت مري ڪيا روپئي جو آڀلي گهر جاءِ،

روپئي ساڪت ٻاڙا جو هاڻوون هاڻ بڪاءِ.

13 جون 1984 — ورٿماسيءَ ڏينهن هڪ سندر

گلن جي ٽوليءَ ۾ وهاري ڀريمين پنهنجي محبوب جي شوي يا ياترا ڪڍي. هزارين ڀريمي هن شوي يا ياترا ۾ شامل ٿيا. اجمير جي ڀريمين پنهنجي دلهر جي آجيان لاءِ سڄي شهر ۾ سندر سواگت گيت ٺهرايا. سندن انٽر درشن ڪرڻ لاءِ ماڻاڻون، ڀيمرون ۽ ٻيا ڀريمي رستي جي ٻنهي پاسن کان صبح کان

وئي قطارون ٺاهي هٿن ۾ گلن جون مالاڻون ،
 ٺاڙيل ۽ پڪرون ڪٽي اکيون وڇائي انتظار ڪري
 رهيا هئا . سڄي شهر ۾ هٿيار ٿي ويئي . سڀيئي
 ڀريهي دڪي دالين سان سندن انٽر درشن لاءِ
 واهائي رهيا هئا . هن شوي ياترا ۾ ڀريهي ڀڄن
 ڪيرتن ڪندا ۽ ڀرم ڀوجنيم سواهي جن جي جٽ
 جٽڪار ڪندا . سڄي شهر جي ڀريڪرما ڪرڻ لڳا .
 جيئن سندن ٽولي جتي ڀوتي ٿي اتي ڀريمين
 شردا سان مالاڻون چاڙهي ، پڪرون واري ڀاڙي گلن
 جي خوب ورکا ٿي ڪئي . سڄو رستو گلن سان
 چاندي ٿيو هو . شردا وڃان ڀريمين سندن مٿان
 هزارين روپيا گهوري ڦڙا پئي ڪيا . هي درشيم
 اوڪڪ هو . هيٺو وٺو جلوس هن کان اڳ ۾ اجهير
 شهر ۾ ڪڏهن به ڪونه نڪتو . اجهير جي شهر جا
 ڀريهي ڀرم ڀوجنيم سواهي جن جو بيحد آدر ڪندا
 هئا . سندن دالين ۾ سندن لاءِ اگهاڙ شردا هئي .
 ڀرم ڀوجنيم سواهي جن جي وچوڙي هنن جي دل
 کي جهوري ڇڏيو هو .

اجهير شهر جي ڀريڪرما ڀوري ڪري هئي
 شوي ياترا سندن ڀريم ڀرڪاش آشرم بشڪر راج ۾ پهتي
 جتي هزارين بشڪر واسي سندن انٽر درشن ڪرڻ
 لاءِ آيل هئا . سڀيئي سندن مٿان شردا سمن چاڙهي
 ويد منتر اچاري ڪن انٽر ودائي ٿي . بشڪر راج

مان موٽي هيءَ شوپا يانرا آدرش نگر واري اشرم
تي بهتي .

سهي ڀريهين اهو فيصو ڪيو ته ڀرم ڀوجيم
سواهي جن جو انتم سلسڪار سندن ئي اشرم ۾ وڃي
وڌان سان ڪيو وڃي . ان لاءِ ڪليڪٽر ڪان خاص
ڀوميشن ورتي ويئي . اشرم ۾ جتي ڀرم ڀوجيم
سواهي جن جي ڀويتو سماڌي آهي ، اُتي هڪ ڀوڄ
ڀليٽڀارم جوڙايو ويو جتي ڀرم ڀوجيم سواهي جن
جو پارٽي شريو سماڌي اوستا ۾ پراچمان ڪيو ويو .
چندن جي اڪڙين جي ويدي ٺاهي ويئي ۽ ويد
دلترن جي اُچارڻ سان اگني ڀوجولت ڪئي ويئي .
ان وقت جو درشيم دل دهلائيندڙ هو . سڀ ڀريمي
ڀهن جي ڀويتو ڪي شاربوڪ روپ سان وڌا ٿيندو
تسي زارون زار رڻ لڳا . سندن جڻم جڻڪار سان
آسمان گونجڻ لڳو . ڀرم ڀوجيم مها مندائيشور هن
مها شوڪ جي گهڙيءَ ۾ ڀريهين ڪي آئت ٿيندي
سمجهاڻن لڳا ته ڀرم ڀوجيم سواهي جن ته اهو آهن .
هنن ڀهن جي يوگم ساڌنا سان اموتا پراپت ڪئي
آهي . اهڙا مهان روش جهم رهت ، ٺهيم سمانن ۽
پراچين آهن . شر ڀو ناس ٿي ٿي به هي ناس ٿي
ٿين . هنن جي شخصيت يوگم ساڌنا ۽ ٽپسيا دڙاران
ايتري ته وشال ۽ وسرت ٿي ويئي آهي جو هو هر
ڀريميءَ جي دل ۾ سمائجي چڪا آهن ڀوءِ اهڙي

مهان سڌت ڀر پوءِ جي پياري لاءِ هن طرح دڪر شوڪ
 نه ڪرڻ گهرجي. هو ته هميشه اسان وٽ هئا اسان
 وٽ آهن ۽ هميشه اسان وٽ رهندا. اسين سڀ
 سڌن آدرشن تي هلي ڪين سڌا امر رکنداسين.

اڳي ديوتا جون ڀر پٽر لپٽون پندهجي هن ڀر پوءِ
 جي پياري کي سڌا سڌا لاءِ پنهنجي آڱوش ۾
 سماڻڻ لاءِ تير ٿي آسمان چٽڻ لڳيون. چندن جي
 لڪڙين سان سڄو وائاورڻ سڄڻت ٿيڻ لڳو.
 ڀر پٽي پنهنجي ڀر پٽي کي انتم وڌائي ڏيڻ لاءِ
 ويدي جي چارون طرف ڀر پٽي سڌن ڀر پٽي
 چوڻن ۾ شوق سان ناريل چاڙهي ڀاري من سان
 پنهنجي ماڳ موٽڻ لڳا. سڀني جي وچ کان پوءِ
 به سڌن کي انڊيم پڳت اٿي سڌن چوڻن ۾ اٿت
 تائين سڌن درشن ڪرڻ لاءِ ويٺا رهيا. ان وقت هڪ
 الاهي اسرار ٿيو جنهن جو بيان ڪرڻ کان پاسو
 آهي. اوچتو سڀ لڪڙيون ڊم ڊم ڪري هيٺ
 ڪري پيون. انهن لڪڙين جي ڪرڻ تي هڪ
 اوڪ درهه ڀر گهٽ ٿيو. جنهن کي ٽسي اڪيون
 جوڙ ٿي ويون، دماغ ڇڪرائجي ويو. اڳي ديوتا
 جي آڱوش ۾ ڀر پٽي سڌن سڌن جي ڀر پٽي ۾
 وجهندڙ اوڪ درشن ٿيو سڌن هٿ آڻي واد لاءِ
 مٿي کليل هو ۽ سڌن لاءِ ٿي پڳوان شو جو نرسول
 ڇمڪماڻي رهيو هو، انهن تي لڳو ته هيءُ شو

سور وٻ پنهنجي پريمين کي اڻڻي واد ڏيئي واپس
 شو پر ٿي اهن ٿي رهيو هو. هي خبر بهلي ٻانڊ
 چارو طرف ڦهلجي ويئي. پريمي هي الوڪ ڏهه
 ڏسڻ لاءِ واپس اٿڙي آيا. هي عجيب لاءِ نسي سڀ
 وسهه ۾ پئجي ويا. اهي پريمي وڏاڳي اهن جن
 سنگرو مهراج جي ڪرپا سان پنهنجي پياري پرين
 جو هي الوڪ اٽل درشن ڪري پوءِ آندو پيو.

عجائب عالمڪ، سامي ڏني سنگروءَ

ڏني تنهنجي آسري، ٻڪ منجهه جهڪ

ٿيو فرمل ڦرڻڪ، ڪٿي جيءُ جنهن سڀ.

چوٿين ڏينهن پرم پوجن سوامي جن جي پٿر
 ياد ۾ سمري سڀا ڪوٺائي ويئي جنهن ۾ پرم
 پوجن هئا منڊامشور سوامي شائتي پرڪاش مهراج
 جن پريم پرڪاشي سنت منڊليءَ ۽ ديش وديش جي
 مهان ودوانن پرم پوجن سوامي جن جي مهان ٿيڻ
 گهور ٿيسيا ۽ سندن اوچ آدرشن جي ساراه ڪندي
 شردا جا سمن چاڙهيا. پرم پوجن سوامي شائتي پرڪاش
 مهراج جن سڀني پريمين کي چيو ته پرم پوجن
 سوامي جن جي اوچ آدرشن تي عمل ڪري اسين
 هن پرممارت جي راه ٿي هلي پرم آندو پائي
 سگهون ٿا. اها ٿي اسان سڀني جي سڃي
 شردا بهلي آهي. پرم پوجن سوامي جن اسان جي
 دل ۾ پرم جي جولي جڳائي ويا آهن. اها جولي

سدا پرگاشت رهندي ۽ سندن پوتر ياد سدا ٿين قائم
۽ دائر رهندي. هي مهان سنت پر پوءِ جا پيارا سدا
امر اجر آهن.

تيرهان ڏينهن ويدڪ وڏي ۽ آئوسار هون ڪرايو
ويو. ڀاڙن جا پوڳم ٻاراڻا ويا. برهم پوڄ ڪري
سڀني ٻه راهه ٻن کي دل کولي دان ڏنو ويو. ٻن
ٻوڄن سواهي جن جي پوتر ياد ۾ ان دان، وستر
دان ۽ موڪيا دان ڪري سڀني کي تريت ڪيو
ويو. سڀني پريمين لاءِ پندار و ڪيو ويو.

تيرهه کانپوءِ ڪيترن پريمين جي دل ۾ اها
شڪا اُٿي ته ٻن ٻوڄن سواهي جن پنهنجي
پٺيان ڪو گديسر نه ڇڏي ويا آهن. سو ٻن ٻوڄن
سواهي جن کان پوءِ آشرم جو ڪاريه ڪيئن هلندو؟
ٻن ٻوڄن سواهي جن ته اوتاري پرش هئا. اهڙا
مهان اوتاري پرش پنهنجي پٺيان ڪوئي چيلو
ڪونه ٺاهي ويندا آهن جيڪو سندن گدي نشين
ٿئي. هو ته هڪڙي راهه ڏيکاري ويندا آهن جنهن
راهه تي سندن سڀئي شش هلي سندن نالو هميشه
لاءِ امر ڪري ڇڏيندا آهن.

ڏهين ڏينهاڙي کانپوءِ ڪرو گو ٻن سنگهه ڪرو
گديءَ تي ڪنهن کي نه وهاريو ۽ اهو اعلان ڪيو ته
”ڪرو گراٽ“ صاحب جنهن ۾ ڏهن ڪرون جا مهان
آدرش ۽ سندن امر واڻي آهي ان کي ئي سڀ

سڪم پنهنجو جو گرو مڃي انهن جي آدرشن تي عمل
ڪري انهن جي مارگه درشن ۾ هلي انهن کي امر
ٻڌائين. ان کان پوءِ سمجهي سڪم گرو گرفت صاحب
کي پنهنجو جو گرو مڃي انهن جو پورو آدر ڪندا آهن.
هر ڪارج تي پاڪ صاحب رکائيندا آهن ۽ ان مان
امرت وڃن وٺي هرڪو ڪارج پورو ڪندا آهن.

اهڙي نموني ۾ يوجنيم سوامي جن جا پريمي
۾ ۾ ۾ يوجنيم سوامي جن جي اوچ آدرشن تي هلي
سندن پوئتر ”جيون درشن“ کي پنهنجو آدرش ۽
سونهون سمجهي هر وقت هر ڪارج تي شوق سان
ان جو پاڪ ڪري، پنهنجو دل ۾ سندن سڳ-ورو
درشن ڪري ائين محسوس ڪندا ته ۾ ۾ يوجنيم
سوامي جن ته ان ئي بهر اسان اسان سان آهن ۽
اسان جي هر مشڪل اسان کي رهي آهن. ڇاڪاڻ ته
جيئن ”رامائڻ“ جي هر چوڻائي ۾ رام سمايل آهي
۽ هر شيد مان رام جو درشن ٿئي ٿو، تيئن ۾ ۾
يوجنيم سوامي جن جي ”جيون درشن“ جي هر
ڀڳتي ۽ هر شيد ۾ ۾ ۾ يوجنيم سوامي جن سمايل
آهن بس رڳو سڪ ۽ شوق سان ان کي ڏسڻ ۽
هٿائڻ جي ضرورت آهي.

اشرم جي سندر ۽ دوستا ڪرڻ ۽ سندن در سدا

پريمين لاءِ کولي رکڻ لاءِ سندن پريمين هڪ ٿوسٽ
ٺاهي. جنهن ٿوسٽ جو نالو ”شري ماڌوداس ٿوسٽ

آدرش نگر اجمير ۾ سوامي جن جي پوتر سماڌي

ڊر ڀر پرڪاش آشرم آدرش ڏگر اجهير * رکيو ويو .

ڊرم ڊوجليم سوامي جن جو ڊويٽر ٺالو امر ۽ اجر
ڪرڻ لاءِ ٽي-وسٽ وارن ڊر ڀر پرڪاش آشرم آدرش
ڏگر ، اجهير م ان اسٽان ٽي جتي ڊرم ڊوجليم
سوامي جن جو انٽر سنسڪار ڪيو ويو هو ، اُتي هڪ
سندر سنگمرمر جي سماڌي ٺهرائي آهي . شردالو
ڊر ڀرين لاءِ هيءَ ڊوٽر سماڌي تيرت اسٽلي بطجي
پيئي آهي . جيڪو به سوال ٿئي اچي ٿو سو خالي
ٺٽو وڃي . ساڻين جن سڀني جون جهوليون ڀري
اُنهن جي من جون مرادون ڊوريون ڪن ٿا ۽ سڀ
ڊريمي هتي سڪ ۽ شردا سان عقيدت جا گل چاڙهي
سندن چوڙن ۾ سوڙو جهڪائي سندن رحمت جي
نظار لاءِ ويندي ڪن ٿا .

ڊرم ڊوجليم سوامي جن جي شپ جسم ٽيلهن
ٽي هن ڊوٽر سماڌيءَ تي شاندار ديوار لڳندو آهي .
ان ٽيلهن شام جو سماڌيءَ تي ٻي شمار ميٺ ٻڌيون
ڊري روشني ڪڍي ويندي آهي . سماڌيءَ کي
رنگبرنگي گلن سان خوب سجايو ويندو آهي . ٻڌن
ٻاجا وڄندا آهن . ديش وديش مان آيل شردالو ڊريمي
ستڪرو مهراج جن جي آستئي ڪري سندن ساراهه جا
خوب ڀڄن ڳائيندا آهن . ان وقت جي الوڪڪ
درشيم جو بهان ڪرڻ کان ٻاهر آهي . ائين لڳندو

آهي ته ڏياري آئي آهي ۽ سڀ شوقاڻو ڏويمي رام
جي ايوڌيا اچڻ تي خوب خوشيون منائي جهومي
رهيا آهن. سڄو واکاڻ سندن ملڻي ياد ۾ خوشنما
۽ سنجڻت ٿي ويندو آهي .

اوم ۽—ورڻ مڊم ۽ ورڻ مڊ
۽ ورڻات ۽ ورڻا مڊ چيئي
۽ ورڻ سيم ۽ ورڻ مڊا ۽
۽ ورڻ مڊ—وا و ششيتي

شانتي ا

شانتي ا

اوم شانتي ا

اوم شوي ڀر مائمانِي نهه

آر ٿي

- اوم جنم جڳديش هري ، سواهي جنم جڳديش هري ،
 پڪت جلون ڪي سڌڪت ، چن ۾ دور ڪري .
- 1- جو ڏياوي ڦل ڀاوي ، دڪم بن سي من ڪا ،
 سڪم سهڻيت گهو آوي ، ڪشت مٽي ٿن ڪا .
- 2- هات ڀٽا ٿم هيري ، شرط گهون ڪسڪي ،
 ٿم ۾ن اور ٿم دوجا ، آس ڪرون ڪسڪي .
- 3- ٿم ڀور ڀور ڀر هاتما ، ٿم اٿر ڀامي ،
 ڀار ڀرهم ڀرهم ڀرهم ، ٿم سڀ ڪي سواهي .
- 4- ٿم ڪروڙا ڪي ساگر ، ٿم ڀالن ڪرڻا ،
 هٿن مورڪم ڪل ڪاهي ، ڪرڻا ڪرو ڀرتبا .
- 5- ٿم هو ايڪ اگهو چر ، سب ڪي ڀران ڀتي ،
 ڪس ڀن ڀون ديا ميڙ ، ٿم ڪو مٿن ڪمٽي .
- 6- دين ڀندو دڪم هون ، ٿم رکشڪ هيري ،
 اڀدي هات اٿاڻو ، شرط ڀڙا ٿيري .
- 7- وشيم وڪار مٿاڻو ، ڀاپ هرو ڏيو ،
 شرڏا پڪي ڀڙهاڻو ، سڌن ڪي سيوا .

اوم ناري ستمام ساکي

آر تي

سنگرو سوامي ٿيندو نرام موراج جن جي

- 1- جنم گرو ٿيندو نرام سواهي ، جنم گرو ٿيندو نرام ،
پراپڪاري جيڪي اڌاري ، ٿم هو پورڻ ڪام .
- 2- جنم جب پريمين نچ هت ڪارڻ ، ٿم ڪو ڪارا ،
تب تب گرو اوتاري ڌري ٿم ، سب ڪو نستارا .
- 3- پريم پرڪاشي ملدلا چاري ، ملندو ساکي ستمام ،
ڌرم سناتن ڪي پرچارڪ ، ٺيڪي ٺيڪ اڀرام .
- 4- ديش وديش ۾ منڊاي اي ڪر ، ٻاون دي اڀديش ،
آتم روپ اڪاياسي ڪو ، هريا قاب ڪليش .
- 5- پورڻ اڇل سمادي ٿيري ، ست آسن پراجي ،
روپ ملوهر سندر لوچن ، ديکت هن گاجي .
- 6- آتم اسٽ وچن ڪي پوري ، يوگي اندر به جتي .
پرم اڌاري ڏي-وچ ڌاري ، پرم اگاڏ مٽي .
- 7- ڌن ڌن مات پتا گل ٿيرا ، ڌن ٿو ساڌ سحان .
ڌن سو ديش جهان ٿم جلميا ، ڌن ٿو شپ اسٽان .
- 8- سر نرملني جن هري جن ، گلي جن ، گاوڻ گن ٿيري ،
انٺ لـم ڀاء سگي لـر ڪوئي ، مهما آهر پري .
- 9- جو جن ٿم هري آر تي ڪاري ، ٻاري سو مڪتي ،
ساڌ سلڪت ڪو هردم ڏيهي ، پورڻ گر ڀڳتي .

” اوم شري ستنام ساڪي “

آر ٿي

سنگرو سوامي ماڏوداس مهرآج جن جي

اوم جڻم ڪر ماڏوداس، سوامي جڻم ڪر ماڏوداس
مهنٽ منو ملار هٿين ٿون، سڀ جي بهاجي ٻهائڻ آس... اوم

1- جنم وٺي بهجن کان تو هٿي، ڀڪتي ڪئي ڪئي نشڪام
ڏوهه ڪيائي هو سنگر ٿوهنجو، سوامي ٿيڻ وٺام... اوم

2- ٿيا ڳي وٺا ڳي ڪو ڳي جتي هٿين، ڀورڻ ٿون وڌوان
راڳ ۾ ٿوهنجي راز ڀريل هو، دل ۾ ٿوهنجي ڀڳوان... اوم

3- رڳ رڳ ۾ ٿوهنجي ڀيار سمايل سڀ کي مست ڪيو
هنون ۾ ٿوهنجي مڙيا اهڙي سڀ کي موهي ڇڏيو... اوم

4- صبر شڪر هو مڪ ۾ ٿوهنجي، عجب ٿوهنجي ڀڳتي
راضي هر دم رهين رضائي، ڌن ٿوهنجي جڳتي... اوم

5- دل ڪولي ٿو دان ڪيو هو، دانين ۾ دائي
خوش ٿي ڪارايو هو ٿو سڀ کي، سنت هٿين سلمان... اوم

6- رڌي سڌي جا مالڪ، ٿوهنجو وڃن هٿو وڌان
سوالهن جا ٿو سوال بهايا، ٺوڏن ڪيا ڏٺوان... اوم

7- جهڪو ٿوهنجي آر ٿي ڳائي، دل ۾ رکي وشواس
شيش جهڪائي سنگت ٿو در، ڪارج ڪر ٿون راس... اوم

چند - ۱

سرو سرو ۽ -م آد اڏو ۽ -م ۽ -و هي ۽ -و ۽ -م ۽ -م پائا
 انت ۽ -م او ۽ -م چايم نه ڏو ۽ -م ڪاڏت ڪو ۽ -م ڌر ڌيانا
 رهسيم رام ۽ -م ڏاڍڪ ڏاهم نت نشڪاهم ڌر ۽ -م پائا
 ياد ۽ -م نام ۽ -م دن شام شري ٿيئون ۽ -م راهم گر گياني

چند - ۲

چانول چندن ڪنگو ڪيهر، ڦوان ڪي ورڪا بوسائو
 ڌوسنگهه گومڪ ۽ -م ڀيڙي باجا، طبلا سوندا جھانج بهانو
 ڀر ڀر ديدڪ پورڻ گهي سي، اگر ٻئي اور ڌوپ جلاو
 آرتي ساڄ ڪرو ۽ -م سندر، ستر ڪي جهڪار بلاو

چند - ۳

آس وندي گر تو در آئي تو بن واه ۽ -م ڪاڻي رام
 تون هو ڌاڻا، تون هو ماڻا ميري آس بهائين رام
 ياه ۽ -م مٿن ۽ -م ري پيادي آس هيت مڙهائين رام
 قن من ڌن ارداس ڪري مٿن مانگت نام سڀهي رام
 نام تمھارا صابڻ ڪر سان ڌو سان ۽ -م پ سڀئي رام
 ڪهي ٿيئون گر لوڪ ٿين ۽ -م اڳمن مٿائين رام
 آڳمن مٿائين ستر سڀ جي آس بهائين رام

”پلو“

- 1- پلو جي پائين دانا قنهن جي در تي ،
 دانا در آين جا تون عرض اونائين ،
 مڙيئي تن جي من تن جا دڪڙا درد مٽائين ،
 آشون اڳوڻائين آشون آشون ڏين جون .
- 2- جو جن آڱر شرن ۾ ٻيٽ ڪري ارداس ،
 گهي ٿيئون تس داس ڪي پورن ڪريئي اس ،
 دڪم درد سڀ دور هو لڳي نه ڀر ڪي تر اس ،
 ڪارج هوون راس سلسي ڪوئي ڏا رهي .
- 3- ستڱو قنهنجي در تي جيڪو پلو ٿو پائي ،
 ٻچن مرادون قنهن جون جيڪو سرور جهڪائي ،
 دڪم درد سڀ دور ٿين قنهن جو وار وڻگو ٺاهي ،
 آن تن ۾ هرڪت پوي قنهن جا ويرا وسائي ،
 ڪارج نياڻين جا ڪري سائين پاڳم پلا ٺاهي ،
 سڀ لهجا ٿو لاهي جيڪو ”ماڻو“ ايندو نيم سان .
- 4- سي پوچارا پو ٿيا سمنڊ سيويو جن ،
 آنداڻون عميق مان جو ٿي جواهرن ،
 اڏاڻون لطيف چوي لعلن مان لهرن ،
 ڪانهي قيمت تن ملهه مهانگو ان جو .
- 5- شيوا گر سمنڊ جي جتي جر رهي ٿو چار ،
 سوين ٺهڻ قنهن ۾ هيرا موٽي لعل ،
 جي ماسو جڙيئي مال ٿي پوچارا پو ٿين .

6- اوم شڌا ٻه رهه ويچار سار ٻو ما ماديان ،
 جڳهتيان ٻي ٻي ويڳا پستڪ ڌاري-م ،
 پيو دا جواريان ڌڪاران ٻو-م ،
 هستي س ڦاٽڪام مالڪام ،
 ود تي ٻه-ه-اسني سنسٽام وندي تڏام ،

ٻه رهيشوري ڀڳوتي ٻي ٻه-م شارڌام .
 7- شانءِ ڪارم ڀڄندگم سنڌم ، ٻه-م نايم سوشوم ،
 هيڪم ورڻم سڀا انگم ، لڪشي ڪانتم ڪمل نڻم ،
 يوگم وديا ٽم گميه ، وندي وشو ڀوپٽم ه-رڻم ،
 سرو اوڪ ايڪ ناٽم .

* ستنام ساکي *

پریم پرکاش آشرم

آدرش نگر، اجمیر،
پشکر راج، هردوار